

فهرهه نگی قانونی
عه ره بی - کوردی - فهره نسی - ئینگیزی

دوکتۆر نوری تاله بانی

نووسینی پشه کی و پید اچوونه وهی به شه کوردیه که ی
مامۆستا ئه حمه د ههردی

چاپی دووهم
2006

مافی چاپکردنه وهی ههر بو دانهره

پیشكه شه

به هاوسه ری ژیانم د عه تیه حه مه سه عیدو

جگه رگۆشه كانم كوۆسار و نساو وهه وار

كه له سالانی ئاماده كردنی ئەم فهرهنگه دا هاوکاربان كرددوم و له گه ئما ماندوو بوون .

پیشه کی

ماموستا ئەحمەد هەردی

ماموستا و قانونزانانی بەرپرسی کورد، جەنابی دکتۆر نوری تالەبانی:

تکام وایه رینگەم بەدەن ئەو پەری ریزو پیزانی خۆتان پی رابگهیهنم سه بارهت بهوهی: (1) منتان به کوردیزانیکي ئەوتۆزانیوه که پیاچوونهوهی بهشی کوردی فهره نگی که تان بهمن بسپرن، ئەگەرچی هیچ کاتیک من خۆم واناينم. (2) سه ره رای ئەوهش، دیارییه به نرخه که ی نووسه ری گه وره (باسیلی نیکیتین) یشتان پیبه خشیوم که به ریزتان له فهره نسبییه وه کردوتانه به عه ره بی که ئەویش بریتیه له لیکۆلینه وه یه کی سۆسیۆلۆجی و میژویی له باره ی کورده وه.

له م روه وه من دووباره کردنه وه ی قسه راست و دروسته که ی خۆتان دینمه وه یاد که له لاپه ره ی 20 ی پیشه کی وه رگێرانه که ی به ریزتاندا هاتوو که له ویدا ده فهرموون: "ئهو بارو دۆخه رامیارییه ی له هه موو به شه کانی کوردستاندا زال بووه و ئیستاش زاله وای کردوو بلیین: "هه ر گه لیکي دی له و بارو دۆخه دا بزیایه ئیستا ده میک بوو ره گو ریشه ی له بنه وه هه لکه ندرابوو. به لام سوپاس بو خوا، ره گو ریشه ی ئەم کورده له خاکی باوکو باپیرانی خویدا گه لیک قوولتره له وه ی تۆف و گه رداوی رۆژگار کاری لیبکات. بویه توانیویه تی به رگه ی هه موو وه ی شوومه یه کی رۆژگار بگریت". (لیره دا قسه کانی به ریزتان دواپی دیت که له سه تاسه ت له جیی خویه تی).

ماموستای به ریز رینگەم بەدەن منیش به چەند قسه یه ک دواپی به م باسه یینم و بلییم: له کوتاییدا داوای لیبوردن ده که م له ئیوه ی به ریزو له نووسه رانی کورد، ئەگەر هه له یه کم کردییت یا نه متوانیبی له سه تاسه ت له کاره که مدا سه رکه وتوو بوم. پیشینانی ئیمه، هه زار ره حمه تی خویان لیبی، فهرموویانه "کالا به قهت بالایه".

له گه ل ریزو سوپاسمدا.

له ندهن 16 ی ئەیلوولی 2003

پیشه کی

ئه رکی پیشخستنی زمانه که مان به ته نیا ناکه ویتته ئه ستوی شاره زایانی زمانی کوردی، به شیکیی زوری ئه م ئه رکه به ره و پرووی رۆشنبیرانی کورد ده بیته وه به گشتی، هه ریه که له چوارچیوهی زانستی خویدا.

له هه موو زمانیکدا، به تایبه تی له و زماناندا که وا سه دان ساله په روه رده و خزمهت ده کرین، دوو جووره فهرهنگی زمان هه ن، یه که م فهرهنگی گشتی که زوربه ی زوری وشه کانی ئه و زمانه ی تیدا یه، دوو م فهرهنگی بابه تی که په یوه ندییان به بابه تیک له بابه ته کانی زانسته وه هه یه. ئه م جووره فهرهنگانه پیمان دهوتریت (فهرهنگی پیشه یی). ئاماده کردنی ئه م جووره فهرهنگانه به ره و پرووی پسپورانی ئه و به شه زانستییه وه ده بیته وه.

له سالانی دواییدا چه ندان ماموستا و شاره زایانی زمانی کوردی خزمه تیکیی گه وره یان به زمانه که یان کردوه، ئه ویش به ئاماده کردن و بلاو کردنه وهی ئه و جووره وشه و زاراوانه ی که په یوه ندییان به شارزایه تیی تایبه تیی خو یانه وه هه یه، به هوی گورینی هه ندیک کتیبی قوتابخانه و هی دییه وه بووبی بو زمانی کوردی، یان به هوی ئاماده کردنی فهرهنگی تایبه تیه وه بووبی، هه ریه که به پیی توانست و شاره زایه تیی خوی ره نجی کیشاوه.

ئه وهی له باره ی ئاماده کردنی ئه م فهرهنگه وه پپوسته بوتری ئه وه یه، له سالی خویندنی 1974 – 1973 دا به ئه رکیکی زانستی له لهنده ن بووم، ناوناهه چاوم به زانای گه وره ی کورد خوی لی خووش بی ماموستا توفیق وه هبی ده که وت. زور جار باسی زمان و فهرهنگی کوردیمان ده کرد. جاریکیان پپی گوتم بوچی خه ریکی وشه و زاراوه ی قانونی کوردی ناییت، ئاماده یی خویشی پشاندا بو یارمه تیدانم له م باره یه وه. قسه کانی ئه م زانا گه وره یه هانی دام بو ده ستپکردن به کو کردنه وهی وشه و زاراوه ی قانونی کوردی و هه ولدان بو دانانی فهرهنگی قانونی کوردی.

بیگومان کاری و کاریکی هاسان نییه، ئه گه ر ئه وه بخه یه نه پیش چاومان که وشه ی گونجاوی قانونی له گه ل ئه و مانایانه ی ئیستا که له کاروباری قانونیدا به کار دین زور که من و به کارنه هی تراون. هه ر وا ته رخانکردنیان بو ئه و مانایانه شتیکی هاسان نییه، به لای که مه وه

ماوهیه کی باشی دهویتی تاكو خه لکی، ته نانهت قانونزانا نیش له گه لیا رابین، چونكه پیشتر به وشه ی بیانیه وه راهاتوون و هه موو روژی به کاری دههینن. بویه ده لیم ئه م کاره دوینی بکرا بایا چاکتر بوو تاكو ئه مپرو بکری، چیتره ئه مپروش بکری نهك سبهینی. ئه گه ر ده زگایه کی زانستی و ئه کادیمی کوردی ئه م کاره ی کردبا، نهك ته نیا له بواری قانونیدا به لکو له هه موو بواره تایبه تیه کانی دیکه ی زانستدا، کاره که گه لی باشر ده بوو. وشه ی کوردی به گشتی و وشه ی زانستی به تایبه تی، پیویسته له لایه ن یان له ژیر چاودیری ده زگا زانستی و ئه کادیمییه کوردیه کانه وه ئاماده و بلاو بکریته وه، ئه گه ینا هه ریه که، به پیی بوچوونی خو ی، ده که ویته دانان و دارشتنی ئه و وشانه.

لیره دا پیویسته باسی چالاکی ئه و لیژنه یه بیننه وه یاد که به ناوی " لیژنه ی زاراوه ی کورد" له سه ره تای هه فتا کاندایا له " کوپی زانیاری کورد" پیکهات و هو شیارانه دهستی کرد به ئاماده کردن و سازکردنی زاراوه ی کوردی و له ماوه یه کی کورتدا توانی کومه له زاراوه یه کی هه مه چه شنه بخاته به ردهستی سپورو زانیانی کورد " به هیوای ئه وه ی لییان بکوئنه وه وه هرچی پیشنیاریکیان هه یه، بو گوپین و راستکردنه وه یان پیی رابگه یه نن". به داخه وه ئه م لیژنه یه بو ی نه لوا له سه ر به جیهینانی ئه م ئه رکه پیروزی خو ی به ردهوام بیته، به لام ئه و کومه له زاراوه ی بلاوی کردنه وه تا راده یه ک بوون به بنکه ی سازکردنی زاراوه ی یه کگرتووی کوردی، ئیمه یه له ئاماده کرنی ئه م فهرهنگه دا گه لیک سوودمان لی وه رگرتوون.

هه رچه نده له ئاماده کرنی ئه م فهرهنگه دا هه ولی ئه وه مان داوه وشه و زاراوه ی کوردی ره سه نی قانونی بدوزینه وه، به لام ناچاریش بووین هه ولی وه رگپران و دارشتن و دروستکردنی وشه و زاراوه ی کوردی په تی بدهین، ئه گه ر وشه و زاراوه ی پیویستمان نه هاته به ردهست، بی ئه وه ی له وه رگپراندا خو مان به زمانیکی تایبه تیه وه به ستینه وه. به لام دهستکاری هه ندی وشه و زاراوه ی دیکه مان نه کردوه که له بنچینه دا کوردی نین. هو ی بزار نه کردنی ئه م به شه له و وشه و تیرمه ئه وه یه ئیستا بوون به به شیک له زمانه که مان و روژانه به شیوه ی خو بان یان به گوپینیکی که مه وه به کاریان دههینن. به شیک له م وشانه له شه ریه تی ئیسلامیه وه بو مان ماونه ته وه، وه کو (شه رع، وه قف، ته لاق، نه فقه، میرات، وه سیهت، زینا...) که له بهر ئه وه ی له میژه له زمانه که ماندا جیکیربوون، دهست تیوه ردا نیان کاریکی سووک و هاسان نییه. پاشان

نایبته وهمان له بیر بچیت که ئیمه ی کورد په یوه ندییه کی میژوویمان به فهرهنگی ئیسلامه وه ههیه وه به شیکی گه وهی ئه م فهرهنگه به رهه می میشکی زانیانی کورده. به شداریکردنی زانیان و مه لایانی کورد له کونه وه بو پیشخستنی ئه م شه ریه ته وه زمانه که ی که زمانی عه ره بییه، له هی به شی زوری گه لانی موسلمانانی دیکه دیارتره. ته نانه ت ئه وه وشانه یش که وا په یوه ندیان به شه ریه تی ئیسلامیه وه نییه، له بهر ئه وه ی ده میکه که وتووونه ته سه ر زارو ره گیان داکوتاه وه چه سپاون، گورینیان راست نییه. ئه وه ی لای هه موو زمانزانیك ئاشکه رابی ئه وه یه که وشه ی عه ره بی له زمانی کوردیدا . بی بزار کردنیان . گه لیک که متره له وه وشه عه ره بیانه ی که وتووونه ته ناو زمانه کانی گه لانی دراوسیمان، پاش پوخته کردنه وه یشیان، وه کو زمانی فارسی و زمانی تورکی.

له هه لبژاردنی هیندیک وشه ی پیوه ندیدار به کاروباری بازرگانی و هه ندیکی دی له بواری سیاسیدا، په نامان بردوته هندی وشه و زاراهوی لاتینی و فره نسی و ئینگیزی، چونکه له زوربه ی زوری زمانانی ئه ورپی ئه م جیهانه دا به کاریان ده هینن. له راستیدا به کارهینانی ئه م جوړه وشانه له زمانه که ماندا ده یته هوی نزیکبوونه وه ی له وه زمانانه که له بنه رته دا بی په یوه ندی نین له گه ل زمانی کوردیدا، به م جوړه زمانه که مان پیش ده که ویت و به وشه ی تازه و زاراهوی نوی ده وه مه ندر ده ییت، وه کو (ئینشوره نس، به لانس، دیمو کراسی، سو سیالیزم، بورجوازی، پولیس ...). ئه م کو مه له وشانه یش وا له کوردیدا به کارمان هیناون گه لیک که مترن له وه وشه و زاراهو ئینگلیزیانه که له زمانی فره نسیدا هه ن، هه ر وه ها له وه وشه لاتینیانه که له زمانی ئینگلیزیدا ماونه ته وه. خو ئه گه ر ئاورپیک له زمانانی گه لانی دراوسیمان بدهینه وه و بی ئه وه ی زمانی عه ره یشیان لی ده ربکه یین، ده یینین پرن له وشه ی فره نسی و ئینگیزی، بی ده ستکاریکردنیان یان به ده ستکاریکردنیکی که مه وه.

له وه رگپراندا خو مان به زمانیکی تایبه تییه وه نه به ستوته وه، به لکو هه ولی ئه وه مان داوه بگه رپنه وه سه ر بنچینه ی وشه که. ئه وه ی لای قانونزنان ئاشکه رابی ئه وه یه، به شیک له وشه و زاراهو قانونیه کان له لایه ن قانونزانه میسریه کانه وه له زمانی فره نسیه وه وه رگپراونه ته سه ر زمانی عه ره بی. ئه م کاره یش ده میکه کراوه، واته پاش داگیرکردنی میسر له لایه ن ناپلیونی یه که مه وه له سالی 1798 وه ده ستی پیکراوه. جگه له مه یش بنه ماو بنه رته ی قانونه کانی

عیراقیش هه ر ده گه پرتته وه سه ر قانونی فهرهنگی، ئه و جا بو ئیمهیش نه گه پرتته وه سه ر بن و بنهوانی وشه که وه له سه ر چاوه که به وه مانا که ی وه رنگرین؟ هه مان قسه له چا وه هندیك وشه ی دیکه شه وه راسته که له زمانی ئینگلیزی یان له زمانی دیکه وه وه رگیراون. بو نموونه وشه ی خودی " قانون " خو ی وشه یه کی یونانی کونه وه له و زمانه وه وه رگیراوه، که چی له بهر ئه وه ی هه ندیک وایان ده زانی پووسته به رامبه ریکی کوردی بو بدوزینه وه، وشه ی (یاسا) ی تورکی موغولیان له جیاتی بو به کارهیناوه.

له بابته هه لبتاردنی وشه و زاراوه ی ئه م فهرهنگه وه ته نیا ئه وه مان هه لبتاردوون که په یوه ندییان به جوړو بابته و مه بهستی ئه م فهرهنگه وه هه یه که فهرهنگیکی قانونیه. زوړ جار هه ندی وشه ی پووستیان به روونکردنه وه هه بووه، بوپه هه وئی لیکدانه وه و روونکردنه وه ی مانا که یمان به چه ندرسته و دهسته واژه یه کی قانونی کورت داوه، که به شیوه یه کی گشتی ئه م جوړه لیکدانه وه یه له فهرهنگدا ناکریت، به لام لیره دا پووست بوو بکریت.

لیره دا پووسته وه رامی پرسیاریک بدینه وه ئه ویش ئه وه یه ئه گه ر ئه م فهرهنگه کوردیه، بوچی به زمانی عه ره بی - کوردی - فهرهنگی - ئینگلیزیه، نه ک کوردی - عه ره بی ...؟

پیشتر به شیک له وه رامی ئه م پرسیاره مان دهستینان کردوه. بو روونکردنه وه ی زیاتریش ده لپین، به شی زوری وشه کوردیه کان پیشتر به مانا تایه تیه قانونیه کانی به کار نه هینراون، خوینده واران، ته نانه ت قانونزانیانیش، ته نیا وشه عه ره بیه کان ده زانن و هیشتا شاره زاییه کی ئه و توپان له به رامبه ره که یدا به زمانی کوردی په یدا نه کردوه. مه بهستی سه ره کی له دانانی وشه و زاراوه ی قانونی کوردی ئه وه یه ئه گه ر زمانی کوردی له کوپژه کانی قانونی و دادگه کانی کوردستاندا به کارهینرا، قانونزانی کورد بو به کارهینانی وشه و زاراوه ی کوردی دانه مینن. له گه ل مانای وشه که به عه ره بی، به فهرهنگی وبه ئینگلیزیش مانا که یمان بو داناوه له بهر دوو هو: یه که م بو شاره زاتربوون له و دوو زمانه له به ره ی زمانی قانونیه وه، دوو هه مییش بو دهرخستنی مانا راستیه که ی ئه و وشانه، چونکه وه کو له سه ره وه باسمان کردوه، نه مان و بستووه خو مان به مانای عه ره بی وشه که وه به ستینه وه، به لکو بگه رپینه وه سه ر بنه ره ته که ی.

ئەم فهرهنگە یە کە مین تاقیکردنە وە یە، بۆ یە بێ گومان بێ کە مو کوری نییە، سەرەتای ئەنجامدانی کاریکی زانستییه کە لە سەرەتای سالی 1974 هوه ورده ورده دەستی پی کراوه. بەلام لە بەر ئەوهی ههنگاوی یە کە مینە، لەم بارهوه، پیوستمان بە هاوکاری و یارمهتیدان و ریگه پيشاندانی هه موو شاره زبانی زمانه که مان هه یه، به تایبه تی قانونزانیان و شاره زبانی زمانی بیگانه، به م جوړه ئەم فهرهنگه قانونییه باستر جیی خوی له ناو کتیبخانهی کوردیدا ده کاتهوه.

لیره دا جگه له یادکردنە وە ی ماموستا و زانی گه وری کورد، خوای لی خوشبی، توفیق وه بی بۆ راویژو یارمه تییه به نرخه کانی له سەرەتای دەستپیکردنم به دانانی ئەم فهرهنگه، سوپاسی به ریز ماموستا ئەحمەد ههردی ده که م که پیشه کی بۆ نویوه و به به شه کوردییه کهیدا چوووه ته وه. هه ر وا سوپاسی ئەدیب و زمانزانیانی دوست: د. جهمال نه به ز و کاک محه مه دی مه لا که ریم و د. که مال فوئاد و کاک سالح محه مه د ئەمین و کاک هومەری دزهیی و د. مارف عومه ر گول ده که م، بۆ یارمه تی و هاوکاریان له ئاماده کردنی به شه کوردییه که ی ئەم فهرهنگه دا. هه روه ها سوپاسی کاک که مال غه مبار ده که م بۆ تیبینیه به نرخه کانی، پیش چاپکردنە وە ی فهرهنگه که، له گه ل وەرگیرانی "پیشه کی" یه که ی له کوردییه وه بۆ زمانی عه ره بی که له چاپی یه که مدا له گه ئیدا نه بوو.

پیشه کی چاپی دووهم

له سههتای سالی 2004 دا ئەم فهرهنگه قانونییه له لایهن دهزگای ئاراس له ههولیر به چاپکردن گهشت و کهوته بهردهستی خویندهواران. پاش ماوهیه کی کهم کۆمهلیک له دوست و قانونناسانی کوردستان داوای چاپکردنهوی فهرهنگه کهیان لی کردم، بویه که وتمه وه سهرقالی دۆزینه وه دهزگایه کی چاپکردن که کاریکی ئاسان نییه. پیوسته ئه وهش بلییم هوی په له کردنم له چاپکردنهوی فهرهنگه که نه وه لانه بوون که له چاپی به کهمدا بهرچاو که وتن، هه رچه نده به چاپکراوی له سهه CD درابوو ئه وه دهزگایه کی که ئه رکی چاپکردنی پی سپێردرابوو.

له کاتی دووباره ناماده کردنی ئەم فهرهنگه بو چاپکردنهوه، چه ند وشه و تیرمیکی کوردی دهستکاری کراون له گه ل زنده کردنی به شیک تریان، به تایبه تی به شیوهی کرمانجی سهروو تا کو فهرهنگه که سوودمه ندر بی. کاک که مال غه مباریش "پیشه کی" فهرهنگه که ی کرده عه ره بی که له م چاپی به کهمدا نه بوون.

له چاپی دووه مدا خویندهری به ریزه هه ست ده کات به شیک له زاراهه کان دهستکاری کراون و گۆرانکاریان به سههردا کراوه، هه روا وشه ی تازه ش خراوه ته سهه رهنگه که. ئومیده وارم به رهه میکی به که لکم پیشکه ش به کتیبخانه ی قانونی کوردی به تایبه تی و کتیبخانه ی کوردی به گشتی کردبی که بتوانی له ناو به رهه مه کانی تر دا شوینی شیاوی خوی بکاته وه.

ئه مرو که به پی دهستووری تازه په سه ند کراوی عیراق زمانی کوردی بووه به زمانیکی فه رمی و پیوسته له سهه ر ئاستی عیراق به کاریت، که چی تا ئیستا زمانیکی به کگرتووی کوردیمان ناماده نه کردوو، لانی که م له بواری زمانی قانونیدا چونکه هه موو قانون و دوکیمه نته کان ده بی به کوردیش بنوسرینه وه، له پال زمانی عه ره بی. له سهه ر ئاستی کوردستانیش تا ئه مرو که به شی هه ره زوری نووسینه کان له په رله مان و دهزگاکانی حکومه تی و دادگاکان و زانکۆکانیش به زمانی عه ره بی ده نووسرینه وه، پاشان ده کرینه کوردی! پاش چوارده سال له حوکمی کوردی ئیستاش له په رله مانی کوردستان که سانیکی ده ست رویشتوو هه ن ده لین ناتوانین سه ره تا به زمانی

کوردی پرۆژهی قانونهکان ئاماده بکهین چونکه زمانیکی قانونی یه کگرتوومان نییه! وادیاره بو ئه وهش ده بی له به غداوه ئه و زمانه یه کگرتووه مان بو دابین بکریت!
ئه مرو که له هه موو کاتیکی تر پپووستیمان به زمانیکی یه کگرتووی کوردی هه یه، به تایبه تی له بواری قانوندا تا کو به یه ک شیوه به کار ییت وهه ریه که به ئاره زووی خو ی وشه و تیرمی قانونی کوردی به کار نه هی نی. خو ژگه (کۆری زانیاری کوردستان) چاکی خو مان دوو کردن به لادا بکا وه و ئی یه کخستنه وه ی وشه و زاراوه قانونی و کارگیر یه کان بدا تا کو به یه ک شیوه به کاریین به مهرجی له رینگای وه رگیرانی ده قاو ده قه وه نه بی له زمانی عه ره بیه وه.

هه ولیر 16 ی ئاداری 2006

المقدمة

ان مهمة تطوير اللغة الكردية تقع ليس فقط على عاتق اللغويين والخبراء في هذه اللغة، انما يواجه جزء كبير من هذه المهمة المثقفين الكرد ايضا، وكل ضمن اختصاصه ومعرفته.

في كل لغة، ولاسيما في اللغات التي تحظى مند مئات السنين بالرعاية والاهتمام والخدمة، ثمة نوعان من معاجم اللغة: معجم عام يتضمن معظم مفردات تلك اللغة، واخر موضوعي يرتبط بموضوع من الموضوعات العلمية، ويطلق عادة على هذا النوع من المعاجم اسم (المعجم المهني)، وان اعداد مثل هذه المعاجم يواجه المختصين في ذلك الجزء العلمي.

قدم خلال السنوات الاخيرة العديد من اللغويين والخبراء في اللغة الكردية خدمة كبيرة للغتهم، وذلك من خلال اعداد ونشر المصطلحات التي ترتبط بخبراتهم الخاصة، سواء بدافع ترجمة بعض الكتب المدرسية وغيرها الى اللغة الكردية، او بدافع اعداد معجم مهني خاص، وكل حسب قدرته وخبرته بذل جهدا كبيرا في هذا السبيل.

وما يجب ان يقال بصدد اعداد هذا المعجم، هو انني كنت خلال العام الدراسي 1973-1974 في لندن بتفرغ علمي من جامعة السليمانية، وكنت التقى احيانا العلامة الكردي الاستاذ توفيق وهبي - رحمه الله - حيث كنا كثيرا نتحدث عن اللغة والمعجم الكرديين، فقال لي ذات مرة لماذا لا تكتب عن المفردات والمصطلحات الكردية القانونية، وابدى استعداداه ايضا لمساعدتي حول ذلك. ان اقوال هذا العالم الجليل حثتني على الشروع بجمع المفردات والمصطلحات الكردية القانونية ومحاولة تاليف معجم قانوني وباكثر من لغة.

لاشك ان انجاز مثل هذا العمل ليس سهلا ميسورا، اذا ما وضعنا نصب اعيننا بان الكلمة القانونية الكردية الموائمة قليلة قياسا الى تلك المعاني التي تستخدم الان في الشؤون القانونية. كما ان تكريسها

لتلك المعاني ليس شيئاً سهلاً، فعلى الأقل تتطلب وقتاً كافياً ليعتاد الناس، وحتى القانونيين عليها، لانهم قد اعتادوا على استعمال المفردات غير الكردية واخذوا يستخدمونها يومياً. لذلك نقول لو كان هذا العمل قد انجز بالامس لكان افضل فيما لو ينجز اليوم، ومن الافضل انجازه اليوم وعدم تاخيره الى الغد، ولو كانت مؤسسة علمية واكاديمية كردستانية قائمة بهذا العمل ليس في المجال القانوني وحده، وانما في المجالات العلمية الاخرى لكان العمل افضل. ومن الضروري ان تعد وتنشر المعاجم الكردية العامة والعلمية الخاصة ايضا من قبل او تحت رعاية المؤسسات العلمية والاكاديمية الكردستانية، والا فان كل واحد يقوم بتأليف وصياغة المفردات والمصطلحات كل حسب اجتهاده الخاص.

ولابد ان نشير هنا الى نشاط اللجنة التي تشكلت باسم (لجنة المصطلحات الكردية) في بداية سبعينات القرن الماضي في (المجمع العلمي الكردي) وقامت باعداد وتأليف المصطلحات الكردية، وخلال مدة قصيرة نسبياً تمكنت ان تضع بين ايدي المختصين والعلماء الكرد مجموعة من المصطلحات المتنوعة "بامل دراستها وتقديم ما تعن لهم من مقترحات لتغييرها وتعديلها". وللأسف لم تقيض لهذه اللجنة مواصلة مهمتها العلمية المقدسة، ولكن مجموعة المصطلحات التي اقرتها غدت الى حد ما اساساً لاعداد المصطلحات الكردية الموحدة، وبدورنا انتفعنا كثيراً من تلك المفردات والمصطلحات لدى اعدادنا لهذا المعجم.

وبالرغم من اننا حاولنا في اعداد هذا المعجم العثور على المصطلحات القانونية الكردية الاصلية، لكننا اضطررنا احياناً ترجمة مصطلحات اجنبية او صياغة وتأليف مصطلحات كردية فصيحة، ان لم نتمكن الحصول على الالفاظ والمصطلحات الضرورية التي تفي بالمرام، دون ان نرتبط في ترجمتنا للكلمة بلغة خاصة. ولكننا ازاء بعض المفردات والمصطلحات الاخرى التي هي ليست كردية في الاصل لم نغيرها، وسبب ذلك انها اصبحت جزءاً من لغتنا ونستخدمها يومياً كما هي او بتغيير طفيف، لقد ورثنا قسماً من هذه المفردات والمصطلحات من الشريعة الاسلامية مثل (الشرع، الوقف، الطلاق، النفقة، الميراث، الوصية، الزنا...) لانها تستخدم في لغتنا منذ زمن بعيد وان استبدالها ليس سهلاً. ويجب ان لا ننسى باننا نحن الكرد لنا علاقة تاريخية بالثقافة الاسلامية، وان قسماً كبيراً من هذه الثقافة هو حصيلة اذهان العلماء والمفكرين الكرد، لقد ساهموا منذ القدم في خدمة وتطوير الشريعة الاسلامية ولغتها المتمثلة باللغة العربية، وهم الابرز في هذا الميدان من بين الشعوب الاسلامية الاخرى. وحتى المفردات والمصطلحات التي لا ترتبط بالشريعة الاسلامية، فلانها متداولة منذ زمن بعيد وترسخت جذورها وثبتت، فان تغييرها ليس بالامر الصحيح. والواضح لدى كل متضلع في اللغة الكردية ان المفردات العربية الواردة فيها- حتى دون

تشذيبها وتنقيحها. هي اقل بكثير من تلك التي دخلت في لغات الشعوب الاسلامية المجاورة لنا، حتى بعد تنقيحها، كاللغة الفارسية و اللغة التركية مثلا.

في انتقائنا لبعض المصطلحات الضرورية المتعلقة بالشؤون التجارية او في المجال السياسي، لجانا الى المصطلحات اللاتينية او الفرنسية او الانجليزية، لانها تستخدم في الكثير من لغات العالم المعاصر. ان استخدام مثل هذه المصطلحات في اللغة الكردية يؤدي الى التقارب بين اللغة الكردية وتلك اللغات التي تعود اصولها جميعا الى مجموعة اللغات الهندو-اوروبية، وبذلك تتقدم لغتنا و تغتني بالمفردات والمصطلحات الجديدة مثل (اينشورنس، بالانس، ديموكراسى، بورجوازي، بوليس...). وعلى سبيل المثال ان المفردات التي دخلت اللغة الكردية من تلك اللغات هي اقل عددا من تلك الكلمات والمصطلحات الانجليزية التي دخلت اللغة الفرنسية، وكذلك الامر بالنسبة لعدد المصطلحات اللاتينية المستخدمة في اللغة الانجليزية. واذا ما القينا نظرة على لغات الشعوب المجاورة لنا، دون فرز اللغة العربية منها، نرى ان فيها العديد من المفردات والمصطلحات الفرنسية والانجليزية دون التصرف بها او بتصريف قليل.

وفي ترجمتنا لبعض المصطلحات الى اللغة الكردية لم ترتبط بلغة خاصة، بل حاولنا الرجوع الى اصلها. والواضح لدى الكثير من القانونيين ان قسما من المصطلحات القانونية العربية قد ترجمت من قبل القانونيين المصريين من اللغة الفرنسية، وان هذا العمل قد انجز منذ مدة طويلة، اي بعد احتلال مصر من قبل نابليون الاول عام 1798. كما ان اساس واصول معظم القوانين العراقية تعود الى القانون الفرنسي، فلماذا لا نعود نحن ايضا الى اصل واساس المصطلح القانوني ونستمد معناها من مصدرها الاصيل؟ ويصح القول نفسه بالنسبة لبعض المصطلحات الاخرى المستمدة من اللغة الانجليزية او اية لغة اخرى. وكمثال واضح على كل ذلك نعود الى كلمة "القانون" ذاتها، انها كلمة يونانية قديمة، في حين ان الذين كانوا يتصورون ان من الضروري ايجاد لفظة لما يقابلها في اللغة الكردية، استخدموا كلمة "ياسا" التركية المغولية بدلا منها.

ان المفردات والمصطلحات الواردة في هذا المعجم مرتبطة بنوع وموضوع وغرض هذا المعجم الذي هو قانوني بحت. واضطررنا احيانا لايضاح المقصود من الكلمة وتفسير معناها قانونيا بجمل و عبارات قانونية مقتضبة. اننا نقر بان وضع الهوامش في المعاجم امر غير مالوف لكننا اضطررنا لوضع تلك الهوامش بهدف تحقيق الغرض المذكور اعلاه.

ومن الضروري الاجابة ايضا عن سؤال يطرح نفسه هنا يتعلق بتسلسل اللغات التي الف بها المعجم وهي اللغة العربية ثم الكردية والفرنسية والانجليزية، وليس بالكردية ثم اللغات الاخرى؟

لقد شخصنا من قبل جانبا لهذا السؤال، ولزيادة الايضاح نقول ان القسم الاكبر من المفردات والمصطلحات الكردية غير مستخدمة سابقا بمعانيها القانونية الخاصة بها. ان المتعلمين وحتى العديد من

القانونيين الكرد ايضا لايعرفون غير المصطلحات القانونية العربية وليس لهم المام بما يقابلها في اللغة الكردية. والهدف الاساسي من تاليف هذا المعجم هو وضع المفردات و المصطلحات القانونية الكردية بين ايدي القانونيين الكرد اذا ما استخدمت اللغة الكردية كلغة تدريس في الكليات القانونية في كوردستان وفي محاكمها.

لقد وضعنا بجانب الكلمة والمفردة الكردية معانيها باللغات العربية والفرنسية والانجليزية لسببين اساسين: اولهما الاطلاع على المعنى القانوني لهذه الكلمات في هاتين اللغتين، وثانيهما ابراز المعنى الصحيح لتلك المصطلحات، لانه كما ذكرنا فيما مضى لم نرد ربط انفسنا بالمعنى العربي لتلك الكلمات، بل العودة الى اصولها، فرنسية كانت ام انجليزية او غيرها.

ان هذا المعجم القانوني هو اول تجربة في هذا المجال، لذلك لا يخلو من نواقص، فهو بداية عمل علمي بدأت منذ عام 1974 تدريجي، ولكن كونه خطوة اولى، فنحن بحاجة الى تعاون ومساعدة جميع اللغويين الكرد، وبالاخص القانونيين والخبراء في اللغات الاجنبية منهم، وعندئذ يحتل المعجم مكانته في المكتبة الكردية بشكل افضل.

ويتوجب علينا الاشارة بالاضافة الى دور الاستاذ العلامة توفيق وهبي . رحمه الله . لمساعدته وتوجيهاته القيمة لدى البدء باعداد هذا المعجم، تقديم الشكر الجزيل للاستاذ الاديب احمد

هه ردى الذى قدم له وراجع القسم الكردي منه، وللدباء واللغويين الاصدقاء: الدكتور جمال نه به ز والسيد محمد الملا عبدالكريم والدكتور كمال فؤاد والسيد صالح محمد امين والسيد عمر دزه يي والدكتور عمر كول لما قدموا من مساعدة وتعاون في اعداد القسم الكردي من هذا المعجم. واتوجه ايضا بالشكر للسيد كمال غه مبار لملاحظاته القيمة وترجمته لمقدمة المعجم من الكردية الى العربية، قبل اعداده للطبع ثانية.

INTRODUCTION

The advancement and development of the Kurdish language is not only the responsibility of experts in linguistics. All professionals, each in their own particular specialism, bear equal responsibility.

In all languages, and especially in those which have evolved over time, you will always find two types of dictionary. Alongside that of words in common usage, compiled by lexicographers, there is a second, professional one, relating to specific sciences, which has been compiled by those with specialist knowledge.

In recent decades, some Kurdish linguists have published, or translated, books which deal with their particular specialisms and in which they always include a glossary of new terms. Until now, no such thing has been done in the field of the law.

During the academic year 1973_ 1974 I was fortunate enough to spend my Sabbatical leave in London. While there, I was privileged to meet occasionally with the Kurdish scholar, Mr. Taufiq Wahbi, who spoke seven languages fluently. One day he asked me why I was not working on the Kurdish legal language. His response to my protest that I was not a linguist was, "You are a legal professional who knows at least four languages and that is sufficient to get you started", and he offered his personal assistance. This distinguished scholar provided me with the impetus and encouragement to attempt to compile this Kurdish Dictionary of Law. I was very aware that it would be no easy task. The fact that there had never before been a Kurdish Dictionary of Law means that we are obliged to search for new definitions of certain words and this may not be readily accepted by many, even by those legal practioners who are accustomed to the use of Arabic. It is regrettable that this work was not undertaken much earlier, but better late than never. We should now set up a Kurdish Academy of Linguistics to oversee the use and development of language in law and in all other specialisms.

At the beginning of the 1970s, a 'Committee for the Kurdish Language' was set up at the Kurdish Academy in Baghdad to establish a unique Kurdish language. This Committee collected a vast number of words and scientific terms and invited Kurdish professionals to discuss them and to deliver their verdict on them. The results of this work were published with great hopes that it would become the basis for a unique Kurdish language but the Committee was unable to

continue its work. However, I was able to take advantage of its proposals.

In preparing this dictionary, I have tried to use Kurdish words and expressions but, in the absence of any suitable Kurdish word, I have frequently been obliged to translate from other languages. Some words, although not actually Kurdish, I have left unchanged, but written in Kurdish script. They have been absorbed and have become a part of the Kurdish heritage. They have been used for centuries with little or no change. Some derive from Islamic law, for example, 'sha'ria', 'wa'kf', 'tala'k', 'nafaka', 'mira't', 'wassya't', zina, etc. They have been used in our language for a very long time and it is difficult to ignore them or to find suitable alternatives. If we accept that the majority of Kurds are Muslims and that the Islamic Sharia is the common heritage of all Muslim nations, we should accept the fact that the Kurds have a right to use these words.

For centuries, the Kurdish clerics (mullahs) played a prominent part in promoting the Sharia and its language which is, of course, Arabic. The few examples I have cited of the use of Arabic are those that have been accepted for decades. They are now an accepted part of the peoples' everyday vocabulary and are difficult to replace. I feel sure that Kurdish linguists would all agree that fewer Arabic words are used by Kurdish speakers than are used in other non-Arabic languages such as Turkish and Persian.

In compiling lists of words used specifically in commerce and politics, I have used some Latin, French and English terms as they are used in the most widely spoken languages. It is my belief that their usage brings Kurdish closer to these other languages, especially since Kurdish is, like them, an Indo-European language. Words such as 'democracy', 'socialism', 'bourgeois', 'police', 'insurance' and 'balance' have become international. Taking these words from the original English or French does not diminish our language because, as I have said, they are used without alteration. If you examine the languages of our neighbouring countries, including the Arabic ones, you will find that they contain many English and French words.

When translating from other languages, I tried to translate from the original word rather than looking at a specific language. A great many legal terms were translated from French into Arabic by Egyptian linguistic experts following the invasion of Egypt by Napoleon in 1798 and we know, too, that most Iraqi law, even from the time of the Ottomans, has been influenced by French law. Why are we Kurds not doing likewise? Rather than translating words and expressions from Arabic which have been taken from French, we should return to their French origins. The same principle should be applied to words taken from

English and other languages. For example, the word ‘cannon’ comes from the Greek ‘canninimos’ but some Kurds, assuming that ‘cannon’ was Arabic, searched for a Kurdish equivalent and used ‘yassa’ which is actually a Turkish Mongolian word.

Perhaps some will question the order I have used, i.e. Arabic, Kurdish, French and English. I have done this because, as yet, we have no Kurdish terms for the law and legal professionals in Iraqi Kurdistan still use Arabic terms. At present, unless they start with Arabic, they don’t understand the meaning of the laws. There are two reasons for giving French and English definitions. Firstly, it is to acquaint legal professionals with these legal terms in those languages. Secondly, it is to show that they are not a direct translation from the Arabic, but a return to their origins.

This dictionary, which has been, intermittently, the work of some two decades, is a compilation of words relating specifically to the law and, in order to define some of them, I have been obliged to add footnotes in Kurdish. It is but the first step towards producing a Kurdish Dictionary of Law. As yet, it is incomplete and needs to be enlarged and enriched by other professionals.

I would like to acknowledge my debt of gratitude to the Kurdish scholar, Mr. Taufiq Wahabi, who died in 1984, for his help and encouragement. I would also like to thank those other Kurdish linguists in Kurdistan, Europe and America, who have given so much valuable assistance with the Kurdish section.

When this dictionary is published outside Kurdistan I intend that there will be an additional section – English, French, Kurdish, and Arabic - for those whose first languages are not Kurdish or Arabic.

First edition,
London, 21 April 2003

Introduction

Le développement et la promotion de la langue kurde ne sont pas du seul ressort des experts en linguistique. D'autres professionnels dont les différentes compétences sont précieuses, doivent pouvoir y participer.

Pour chaque langue, surtout celles qui ont progressé, nous disposons toujours de deux sortes de dictionnaire . un habituel, composé par les lexicologues et qui contient la majorité des mots de la langue courante, et un second, relatif aux sciences spécifiques qui doit être composé par les linguistes ayant des connaissances minutieuses du sujet.

Au cours des dernières décennies, quelques linguistes kurdes ont traduit et publié des livres concernant leur propre spécialité. Ces livres contiennent toujours un glossaire de nouveaux mots et expressions. Dans le domaine juridique, un tel ouvrage n'a jamais été publié.

De 1973 à 1974, lors d'une année sabbatique à Londres, j'ai eu le privilège de rencontrer de temps à autre Monsieur Tawfiq Wahbi, homme de lettres kurde, et polyglotte (il connaissait au moins sept langues). Ce linguiste reconnu a suggéré qu'un travail du point de vue juridique sur la langue kurde serait intéressant : malgré mes protestations sur mon manque de spécialisation dans le domaine linguistique, il me conseilla d'engager des recherches en ce sens. Pour lui les connaissances dont je disposais dans quatre langues étaient suffisantes pour débiter une recherche. Sa proposition d'aide a vaincu mes dernières réticences. Cet homme de lettres distingué a donné l'indispensable impulsion pour que, malgré les difficultés, puisse être composé ce premier dictionnaire juridique en Kurde. Pour cette raison, il a fallu concevoir de nouvelles définitions de certains mots, ce qui sera difficilement accepté par beaucoup – y compris les professionnels de loi habitués à utiliser des définitions en langue arabe. Un approfondissement sera donc nécessaire et il faut simplement regretter que ce travail n'ait pas été entrepris plus tôt. Pour pallier à de tels manques une Académie Kurde chargée de surveiller l'usage et le développement de la langue

kurde, pas seulement dans le domaine de la loi, mais aussi dans tous les autres domaines scientifiques, doit être créée.

Il faut rappeler ici qu'au début des années 1970, au sein l'Académie Kurde de Sciences, une Commission pour la Langue Kurde fut constituée avec pour objectif d'établir une langue kurde unique. Cette Commission, qui réunit un grand nombre de mots et d'expressions scientifiques, invita les professionnels kurdes à donner leur avis. Le résultat de ce travail fut publié dans l'espoir qu'il fournirait la base de cette langue kurde unique mais, malheureusement, la Commission ne fut pas en mesure de poursuivre son travail. Néanmoins, leurs propositions m'ont été très profitables.

Pour la rédaction de ce dictionnaire juridique, j'ai utilisé le plus possible les mots et les expressions kurdes mais en l'absence d'un mot approprié, la traduction d'autres langues a été indispensable. Quelques mots, bien qu'ils ne soient pas kurdes mais parce qu'ils ont été utilisés pendant des siècles sans modification et sont devenus partie de l'héritage kurde, ont été conservés. Quelques uns dérivent de la loi islamique (charia), par exemple, 'sharia', 'wakf', 'nafaka', 'mirat', 'wassyat', zina, etc. Ils sont depuis longtemps courants dans notre langue et il est difficile de les ignorer ou de trouver des alternatives. La majorité des Kurdes étant musulmans et la charia considérée comme l'héritage commun de tous les musulmans, l'usage de ces mots peut être accepté. Durant des siècles, les mollahs kurdes ont joué un rôle important à travers la promotion de la charia et de la langue arabe : les quelques exemples de l'usage de cette langue, que j'ai cités précédemment, ont été utilisés au cours des décennies. Il est évident que tous les linguistes kurdes préféreraient des mots kurdes mais ces termes en arabe existent aussi dans d'autres langues comme le turc et le persan.

De même, en composant les listes de mots utilisés uniquement dans le commerce et la politique, je me suis servi des terminologies latine, française et anglaise, puisque ces termes sont employés dans les langues les plus parlées du monde. Je suis convaincu que l'usage de ces mots apportera à la langue kurde proche de ses langues, étant elle-même une langue indo-européenne. Les mots comm 'socialisme', 'bourgeois', 'police', 'assurance' et 'balance' sont devenus internationaux. Notre langue n'est pas diminuée par l'usage de mots d'origine anglaise ou française puisqu'ils sont utilisés sans modification. Un examen minutieux des langues des pays voisins, y compris les pays arabes, révélerait qu'ils contiennent aussi beaucoup de mots anglais et français.

En traduisant d'autres langues, je n'ai pas examiné une seule langue spécifique, mais j'ai plutôt étudié l'origine des mots. Les experts linguistiques

égyptiens, après l'invasion de leur pays par Napoléon en 1798, traduisirent de nombreux termes juridiques du français en Arabe. Nous sommes conscients aussi de l'influence de la loi française sur la loi irakienne, y compris lors de la période ottomane. Pourquoi les Kurdes, ne pourraient aussi aller en ce sens? Plutôt que de traduire les mots et les expressions juridiques de l'Arabe, déjà traduits du français, il serait mieux de revenir à leurs origines françaises. Le même principe s'applique aux mots pris de l'anglais ou d'autres langues. Par exemple, le mot 'canon' est d'origine grec et dérive de 'caninimos'. Certains parmi les Kurdes supposaient que 'canon' était arabe et cherchaient un équivalent Kurde. Ils utilisaient le mot 'yassa' qui est, en réalité, un mot mongol turc.

En préparant ce dictionnaire, j'ai rassemblé les mots concernant spécifiquement la loi. Pour préciser la signification de certains, des notes de bas de page (environ 250 notes) ont été ajoutées.

Ce dictionnaire juridique a été composé en quatre langues – Kurde, Arabe, Français et Anglais. Certaines personnes demanderont peut être pourquoi de cet ordre. Je l'expliquerai par le fait que jusqu'à présent, il n'existe pas de termes juridiques kurdes : dans le domaine de la loi, les professionnels au Kurdistan et en Irak continuent d'utiliser les termes arabes. Actuellement, sauf s'ils commencent l'apprentissage de l'Arabe, ils ne comprennent pas la signification des lois. Les définitions des mots ont été données en français et en anglais pour deux raisons. D'une part pour aider les professionnels à apprendre ces mots dans ces langues et, d'autre part pour montrer qu'il ne s'agit pas d'une traduction directe de l'Arabe, mais d'un retour à l'origine de ces mots.

Ce dictionnaire n'est qu'un premier pas vers une compilation approfondie d'un dictionnaire juridique kurde. Il est incomplet et doit être amélioré et enrichi par d'autres professionnels.

En conclusion, je tiens à exprimer ma reconnaissance à Monsieur Tawfiq Wahbi, érudit Kurde, pour ses encouragements. Je remercie aussi tous les autres linguistes kurdes qui m'ont apporté une assistance si précieuse.

<u>English</u>	<u>Français</u>	<u>کوردی</u>	<u>عربی</u>
Father	Père	باب، باوک	أب
Pater familias	Père de famille	سه رهك خیزان، بهرپرسی خیزان	- رب أسرة
Pater familias, a good father	Bon père de famille	سه رهك خیزانی خهم خۆر	- رب الأسرة الحریص
To administer as a good father should	Bon père de famille	وهك سه رهك خیزانیکی خهمخۆر کاروبار دهروینی	- ییدیر کرب الأسرة الحریص
Parricide	Parricide	باوک کوژ	- قاتل الأب
Fatherless	Orphelin de père	سیوی، هه تیو، (بی باوک، بی باب)	- یتیم الأب
Disclosure, breach of secrecy	Révélation d'un secret	نهینیی درکاندن	إباحة (إفشاء) سر
Misprision of a felony, failure to report a crime	Non révélation de crime	نه درکاندن نهینیی تاوان	- عدم إباحة سر الجريمة
Genocide	Génocide	له ناوبردن، ته فروتوناکردن، قهرکردن، جینۆساید	إبادة (لعنصر أو لشعب...)
Navigation	Navigation	دهریاگه ری، دهریاوانی	إبحار
Acquittal	Acquittement	گهردن ئازادی، گهردن ئازا کرن	إبراء
Relieve of a debt	Décharge d'une dette	ئازادکردنی قهرزار له	إبراء المدین من

Remission of a debt	Remise de dette	قه رزه که ی له قه رز خوښوون ، واز هینان له قه رز	الدين - تنازل عن الدين
Presentation	Présentation	پیشان دان، ده رخستن	إبراز
Presentation of a document	Présentation d'un document	پیشان دانی به لگه نامه	إبراز وثيقة
To sign a contract	Conclure un contrat	پیکهاتن، ریککه وتن	إبرام عقد
To sign a treaty	Conclure une traite	په یمان بهستن	إبرام معاهدة
Annulment	Annulation	به تالکردنه وه، پووچه لکر نه وه، پویچکرن	إبطال
Annulment of a contract	Annulation d'un contrat	به تالکردنه وه ی ریککه وتن	إبطال عقد
Revocable	Révocable	شیاو ی به تالکردنه وه یه	- قابل للإبطال
Expulsion	Expulsion	دور خستنه وه، دویر ئیخستن	إبعاد
Deportation of foreigners	Expulsion des étrangers	ده رکردنی بیگانان	إبعاد الأجانب
Idiot	Idiot	که مژه، گیل، چمیل	ابله
Father-in-law	Beau-père	خه زوور	أبو الزوج أو الزوجة
Paternity	Paternité	باوکایه تی	أبوة
Communication	Communication	پیرا گه یاندن	إبلاغ
Union, federation	Union, fédération	یه کیتی، یه کگرتن، یه کبوون	اتحاد
Employers' union, employers'	Syndicat Patronale	یه کیتی خاو هن کاران	اتحاد أرباب

association			العمل
Trade Union	Syndicat Ouvrière	یه کیتی کریکاران (کارکاران)	اتحاد العمال
Writers' Union	Syndicat des Ecrivains	یه کیتی نووسهران	اتحاد الكتاب
Adoption of a resolution	Adoption d'une résolution	برپاردان	اتخاذ قرار
Contact	Contact	پیکه یشتن، په یوه ندی پیوه کردن	اتصال
Agreement	Accord	پیکهاتن، ریکهوتن، ریکهفتن	اتفاق
To reach an agreement	Tomber d'accord	گه یشتنه ریکهوتن، گه یشتنه ریکهفتن	- توصلوا إلى اتفاق
According to the agreement	Selon l'accord	به گویره ی (به پی) ریکهوتن	- حسب الاتفاق
Criminal conspiracy	Accord criminel	ریکهوتن بو تاوان کردن	اتفاق جنائي
International agreement	Accord international	ریکهوتنی نیوده و له تی	اتفاق دولي
Amicable agreement	Accord à l'amiable	ریکهوتنی دوستانه	اتفاق ودي
Extradition treaty	Convention d'extradition	په یمانی به دهسته وه دانی تاوانباران	اتفاقية (معاهدة) تسليم المجرمين
Supplementary agreement	Accord supplémentaire	ریکهوتن نامه ی ته واو که ر	اتفاقية مكملة
Accusation	Mise en accusation	تۆمهت پیکردن، تۆمهت دانه پال	اتهام
Charge, Indictment	Arrêt d'accusation	برپاری تۆمهت پیکردن	- قرار الاتهام

Chief witness for the prosecution	Témoin principal de l'accusation, témoin à charger	که واهی (شایه تی) سه ره کی له بریاری تو مه ت پیکردندا	- الشاهد الأساس فی قرار الاتهام
Charge of theft	Inculpation de vol	تو مه تی دزیتی درایه پال	اتهام بسرقة
To accuse falsely	Accuser faussement	به ناهه ق بوختانی پی کرا	- اتهم زورا
The accused	L'inculpé	تو مه تپیکراو، گومان لیکراو	- المتهم
Tearing up	Déchirement	له ناو بردن (له نیو بردن)،	إتلاف
To substantiate a charge	Apporter la preuve, fournir des preuves	به لگه ی هی ناوه ته وه، ئی سپاتی کردوو	أتی بالبینه
Furniture	Meubles	که لوپه ل، شتومه ک، ناخمالی	أثاث
Family possessions	Meuble de famille	شتومه کی ناومال	أثاث الأسرة
Provocation	Provocation	ورووژاندن، نازراندن	إثارة
Proof	Preuve	سه لماندن، ئی سپاتکردن، به لگه هی ناوه	إثبات
Proof of guilt	Preuve de culpabilité	تو مه ت سه لماندن	إثبات تهمة
Establishment of a right	Constatation d'un droit	ماف سه لماندن	إثبات حق
Proof of identity	Identification, papiers	خو پیناساندن	إثبات هوية
Testimony	Témoignage	به شایه ت سه لماندن، به شایه ت ئی سپاتکردن	- إثبات بالشهادة
Burden of proof	Charge de la preuve	ئه رکی سه لماندن	- عبء الإثبات

Can be proved	Susceptible d'être prouvé	شیاوی سهلماندنه	- قابل للإثبات
To provide proof to the contrary	Fournir la preuve du contraire	به لگه ی پیچه وانه ی هیئایه وه	- قدم إثبات العکس
Provable	Prouvable	ده کری (ده شی) به لمینری	- ممکن إثباته
Mean of proof	Moyen de preuve	ئامرازی سهلماندن (ئیسپات کردن)	- وسیله الإثبات
To establish one's innocence	Prouver son innocence	بیئاوانی خو ی سهلماند	اثبت براءته
To establish one's rights	Etablir ses droits	مافه کانی خو ی سهلماند	اثبت حقوقه
Until evidence is found to the contrary	Jusqu'à preuve du contraire	تا پیچه وانه که ی نه سه لمی	- حتی یثبت العکس
To establish the validity of a claim	Etablir le bien fondé de la réclamation	راستی داوا که ی سهلماند	اثبت صحة الادعاء
To corroborate a fact	Confirmer un fait	رووداویکی سهلماند	اثبت واقعة
To establish an alibi	Etablir un alibi	گومان لیگرا و سهلماندی له شوینیکی دی بووه	اثبت المتهم وجوده في مكان آخر
Effect, result	Effet	شوین، شوینه وار	اثر
To leave a trace	Laisser une trace	شوینه واریکی جیهیشت	- ترك اثرا
Without trace	Sans effet	بی شوینه وار	- دون اثر
Retroactive effect, ex post facto	Effet rétroactif	پیشتریش ده گریته وه، کاربگه ریتی بو له وه وپیشیش ههیه	اثر رجعي
Retroactive law	Loi avec effet	قانونیک که پیشتریش	- قانون ذو اثر

	rétroactif	بگرتتهوه، قانونیک که کاربگه ریتی بو له وه و به ریش هه بی	رجعی
Inoperative	Inopérant	بی شوینه وار	- عديم الأثر
Footprint	Empreinte de pied	جی پی، شوین پی	اثر القدم
To influence	Influencer	کاری تیکرد	اثر في
Enrichment	Enrichissement	دهوله مه ندبوون	إثراء
Unjust enrichment	Enrichissement sans cause	دهوله مه ندبوونی بی هو، له خوړا دهوله مه ندبوون	إثراء بدون سبب
Action for unjust enrichment	Action pour enrichissement sans cause	دادخواری (داوای) له خوړا دهوله مه ندبوون	- دعوى الإثراء بدون سبب
A rejoinder	Répondre à la réplique	وهرامی به رانبه ره که ی دابه وه	أجاب عن جواب الخصم
Authorisation, permission	Autorisation	ریدان، روخست، موئه تدان	إجازة (رخصة)
Liquor licence	Patente de débit de boisson	موئه تی مه ی فروشتن	إجازة بيع المشروبات الكحولية
Safe conduct	Sauf-conduit	ریدان به هاتوچو	إجازة تجول
Export licence	Autorisation d'export	ریدان به که لوپیل ده رکردن	إجازة تصدير
Licence to carry Firearms	Permis de port d'armes	روخسته تی چه که هه لگرتن	إجازة حمل السلاح

Driving licence	Permis de conduire	روخسه تی لیخوڕین	إجازة السياقة
Hunting licence	Permis de chasse	رێدان به راوکردن	إجازة صيد
Work permit	Permis de travaille	روخسه تی کارکردن	إجازة عمل
Annual leave	Permission annuelle	موهله تی سالانه	إجازة سنوية
Sick leave	Congé de maladie	موهله تی نه خووشي	إجازة مرضية
Special licence, special permission	Autorisation spéciale, dispense spéciale	موهله تی تايبه تی	إجازة خاصة
Student grant	Bourse d'études	موهله تی خویندن	إجازة دراسية
Compulsion, constraint	Contrainte	زور لیکردن، ناچارکردن، تووژی، به زوره ملی	إجبار (إكراه)
Compulsory savings	Epargne forcée	پاشه که وتکردنی ناچاری	- ادخار إجباري
Compulsory sale	Vente forcée	به ناچاری فروشتن، فروشتنی تووژی	- بيع إجباري
Meeting	Réunion	کووونوه وه، جفین	اجتماع
Regular meeting	Assemblée régulier	کووونوه وهی (جفینی) ناسایی	اجتماع اعتيادي
Holding of the general meeting	Tenue de l'assemblée générale	کووونوه وهی کووه لهی گشتی	اجتماع الجمعية العامة
Emergency meeting	Réunion urgente	کووونوه وهی په له	اجتماع عاجل
General meeting	Séance publique	کووونوه وهی (جفینی) گشتی	اجتماع عام

Shareholders' meeting	Assemblée d'actionnaires	کۆبوونهوهی بهشداران	اجتماع المساهمین
Social	Social	کۆمه لایهتی	اجتماعی
Social security	Sécurité sociale, aide sociale	دایینکردن، دهسته بهرکردن	- تامین (ضمان) اجتماعی
Social services	Services sociaux	خزمه تگوزاریی کۆمه لایهتی	- خدمات اجتماعی
Social worker	Assistant de service social	یاریده دهری کۆمه لایهتی	- مساعد اجتماعی
Interpretation	Interprétation	بوچوون	اجتهاد
Jurisprudence	Jurisprudence	بوچوونی دادوهی	اجتهاد قضایی
Law reports	Recueil de jurisprudence	سه رجه می بریارو بوچوونه کانی دادگه کان	- مجموعة الاجتهادات القضائية
Prejudice	Préjudice	زیان پینگه یاندن، ناحه قی، نه هه قی	إجحاف
Salary, wages	Salaire	کری، مز	أجرة
Minimum wage	Salaire minimum	که مترین (لایکه می) کری	- الحد الأدنى للأجرة
Wage increase, pay rise	Hausse des salaires	بهرزبوونهوهی کری	- ارتفاع الأجور
Lawyers' fees, honorarium	Honoraires d'avocat	دادیارانه، ماندوو بوونی دادیار	أجور (أتعاب) المحامي
Formality	Formalité	کارپاییکیی رواله تکار	إجراء شكلي
Police action	Action de police, mesure policière	کارپاییکیی پۆلیسی	إجراء بوليسي

Precautionary measure	Mesure de précaution	کارراییکی یهدهگی	إجراء احتیاطی
Preliminary proceeding	Poursuite préliminaire	کارراییکی سههتایی	إجراء أولی
Legal measure	Mesure légale	کارراییکی قانونی	إجراء قانونی
Criminality	Criminalité	تاوانکاری	إجرام
Criminology	Criminologie	کریمینولوژی	- علم الإجرام
Term	Terme	ماوه، مؤهت	اجل (مهلة)
Forward	A terme	بۆ ماوهیهک	- لأجل
Credit sale	Vente à terme	فرۆشتن بۆ ماوهیهک	- بیع لأجل
Forward loan	Prêt à terme	قهزدان بۆ ماوهیهک	- قرض لأجل
Uncertain term	Terme incertain	ماوهی نادیار	اجل غیر ثابت
Suspended term	Terme suspensif	ماوهی راگیراو	اجل واقف
Unanimity	Unanimité	تیکرا، کووی دهنگهکان، سههجهم، تهفایا	إجماع
Unanimous Agreement	Unanimité des opinions	به تیکرای دهنگهکان	إجماع الآراء (بالإجماع)
Total	Global	سههله بهر، سههراپا، سههجهم	إجمالي (شامل)

Gross revenue	Revenu brut	کۆی دهرامهت، سه رجه می دهرامهت	- دخل إجمالي
Gross profit	Bénéfice brut	تیکرای سوود	- ریح إجمالي
Gross weight	Poids brut	تیکرای کیش	- وزن إجمالي
Foreigner	Etranger	بیگانه، بیانی	أجنبي
Undesirable alien	Etranger indésirable	بیگانهی نه ویستراو	أجنبي غير مرغوب فيه
Abortion	Avortement	له بار بردن، له بار چوون	إجهاض
Prolicide	Avortement criminel	له بار بردنی ناشه رعی	إجهاض غير شرعي
Transfer	Renvoi	ره وانه کردن، به ره وروو کردنه وه	إحالة
Transfer a case	Renvoi d'une cause	دا وانه کردن، به ره وروو کردنه وهی دا وانه هه وانه کردنی دا وانه	إحالة دعوی
Retirement	Mise à la retraite	خانه نشین کردن	إحالة علی التقاعد
Foiling a plot or conspiracy	Anéantissement d'un complot	پیلان له ناو بردن (تیکشکاندنی پیلان)	إحباط مؤامرة
Protest	Protestation, protêt	بیژاری، ناره زایی، پرو تیسست	احتجاج

Protest for non-payment	Protêt faut de paiement	پروٲیستی نه دانه وه ¹	احتجاج عدم الدفع
Protest for non-acceptance	Protêt faut d'acceptation	پروٲیستی نا قابلی ¹	احتجاج عدم القبول
Protest costs	Frais de protêt	خه رچی پروٲیست	- نفقات الاحتجاج
Profession	Profession	پیشه گه ری	احتراف
Respect for the law	Respect de la loi	ریزگرتن له قانون	احترام القانون
Keeping, retention	Garde, rétention	گلدانه وه، هه لگرتن، پاراستن	احتفاظ
To keep the books and documents	Garder les registres et documents	پاراستنی (هه لگرتنی) دو کیمه نته کان	- الاحتفاظ بالوثائق
Contempt, disdain	Dédain	سووکایه تی، ریسوایی	احتقار
Monopoly	Monopole	قورخکرن، مونوپول کردن، پاوانکردن	احتکار
Government monopoly	Monopole gouvernemental	مونوپولی میری، پاوانکردنی میری	احتکار حکومی
Fraud	Fraude	فیل کردن، فیلبازی، که له کبازی	احتیال
Fraudulently	Frauduleusement	به فیل، به ساخته، به که له ک	- باحتیال

¹ نه گه ر روژی دانه وهی قه رزیک به پئی قه واله یکی بازگانی بگات و قه رزه که نه دریته وه، هه لگری نه و قه واله یه ده بی له ماوه یه کی دیاری کراودا قه رزار ناگادار بکاته وه به دانه وهی نه و قه رزه، نه م شیوهی ناگادار کردنه وه پئی ده گوتیبت (پروٲیستی نه دانه وه).

² نه گه ر قه رزار قه واله که ی قبول نه کرد، ده بی نه م پروٲیسته بکریت .

Probability	Probabilité	ئهگهري، لهوانهيه، چيدبيت	احتمال
Precaution	Précaution	يهدهگ	احتياط
Imprisonment on suspicion, on remand	Détention préventive	گرتيبي يهدهگي	- توقيف احتياطي
Charity, Beneficence	Charité, bienfaisance	چاکه، خيڤخوآزي	إحسان
Census	Recensement	ئامار، ههژمار	إحصاء
Census returns	Résultat du recensement	ئهنجامي (ئاکامي) ئامار	- نتايج الإحصاء
Statistics	Statistique	ئامارزاني، ستاتيستيک	- علم الإحصاء
To summons	Citer à comparaître	هاوردن، هيئان، ئامادهکردن	إحضار
Summons	Citation à comparaître	بيرخهروهوي ئامادهکردن، بانگنامهي ئامادهبوون	- مذكرة إحصار
Brother	Frère	برا	أخ
Foster-brother	Frère de lait	شير برا	أخ بالرضاعة
Brother	Frère germain	برا له ههردوولاهه (له ههردوو سهروهه)	أخ شقيق
Brother-in-law	Beau-frère	شووبرا	أخ الزوج
Step-brother on the father's side	Frère consanguin	برا له باوکهوه	أخ من الأب

Step-brother on the mother's side	Frère utérin	برا له دایکه وه	أخ من الأم
Half-brother	Demi-frère	زڤ برا	أخ من زوجة الأب أو من زوج الأم
Information	Information	دهنگوباس، هه وال	أخبار
To inform the police	Informer la police	ئاگادارکردنی پۆلیس	إخبار الشرطة
To inform about	Informer au sujet	راپۆرتدان، هه والدان	إخبارية
Sister	Sœur	خوشک	أخت
To choose, to elect	Choisir, élire	هه لیبژارد	اختار
To retain a counsel	Choisir un avocat	دادباریکه هه لیبژارد (دیاری گرت)	اختار محامیا
To put to the test	Mettre à l'épreuve	به ر تاقیکردنه وه خرا	- وضع تحت الاختبار
Put on probation	Mise à l'épreuve	به ندکراویک له تاقیکردنه وه دا بیټ	- محكوم خاضع للاختبار
Written examinations	Epreuves écrites	تاقیکردنه وه ی دهستنووس	اختبارات خطية
Closure, closing	Clôture, fin	پایان، کوټایی پیهینان	اختتام
Closing of the Application list	Clôture de la souscription	کوټایی پیهینانی باربوو	اختتام الاکتتاب
Closing of a meeting	Clôture d'une séance	کوټایی پیهینانی دانیشن	اختتام الجلسة
Closure of pleading	Clôture de débats	کوټایی پیهینانی دادگه ری	اختتام المرافعة
Invention	Invention	داهینان	اختراع
Letters patent	Brevet d'invention	به لگه نامه ی داهینان،	- براءة اختراع

		دهستاویژی داهینان	
Shorthand, stenography	Sténographie	ستینوگرافی	اختزال
Competence, jurisdiction	Ressort, compétence	دهستدان	اختصاص
Within the jurisdiction of	Du ressort de	له دهستدانی	- من اختصاص
Conflict of jurisdiction	Conflit de compétence	کیشهی دهستدان	- تنازع الاختصاص
Competence of a court <i>ratione loci</i>	Compétence de lieu	دهستدان به پپی جیگا	اختصاص مکانی (محلی)
Competence of a court <i>ratione Personae</i>	Compétence relative	دهستدانی رپژهییانه	اختصاص نسبی
Competence of a court <i>ratione materiae</i>	Compétence absolue	دهستدانی رهها	اختصاص مطلق
To disclaim the competence of the court	Décliner la compétence du tribunal	تانه دان له دهستدان	- دفع بعدم الاختصاص
Specialist	Spécialiste	پسپور، تایبه تکار	اختصاصی
Abbreviation	Abréviation	کور تکرده وه	اختصار

³ مه به ست لپره دا توانای دادگهیه بو ته ماشاگردنی داوایه که. وشه "دهسه لانت" مان به کار نه هینا چونکه به واتهی "سلطه" دیت. دهوتری نه م داوایه له دهستی دادگهی هه له بجه دایه، واته هه دادگهی هه له بجه ده توانی ته ماشای بکات.

⁴ به پپی بوچوونی خوی لی خوشبی توفیق وه هبی بهگ، "پسپور" به و که سه دهوتری که له مرمولاتدا شارهزا بیته و سه ری لی ده ریته، به لام نه م وشه به به واتای "وجاغزاده" دیت: "پور" به مانای کورو و "فیس" به مانای و جاغ، به لام "فیس" بووه به "پیس"، که واته "پیس پوو" و جاغ زادهیه، به لام نه مروه که به و مانایه ی سه ره وه به کار دیت.

In short	Par abréviation	به کورتی	- باختصار
Dispute, quarrel	Dispute, querelle	ناکوکی	اختصام
Suffocation	Suffocation	خنکاندن، تاساندن	اختناق
Embezzlement, misappropriation	Détournement	پاره دزین، دزوکی	اختلاس
Misappropriation of public funds	Violation des dépôts publics	دزینی پاره وپوولی میری	اختلاس أموال عامة
Disagreement	Désaccord	جیاوازی، جودایی	اختلاف
Difference of opinion	Désaccord des opinions	جیاوازی بیروپا	اختلاف الآراء
Fabrication, forging	Falsification, fabrication	هه لبهستن	اختلاق
Maladjustment, imbalance	Dérèglement, déséquilibre	تیکچوون، لاسهنگی	اختلال
Insanity	Aliénation mentale	ئه قل تیکچوون	اختلال عقلي
Option	Option	خوایشتکار، هه لپژاردن	اختیار
The right to choose	Le droit de choisir	مافی خوایشتی، مافی هه لپژاردن	- حق الاختیار
Optional, voluntary	Facultatif, volontaire	خوایشتی	اختیاری
Voluntary liquidation	Liquidation volontaire	پاکسازییه کی خوایشتانه	- تصفية اختیاریة
To take account of	Tenir compte de	ره چاوی کرد	اخذ بنظر الاعتبار
To take over	Prendre à sa charge	گرتییه نهستوی خوئی	أخذه علی عاتقه

Another	Un autre	یه کیکی که، نهوی دی	آخر
The other party	L'autre partie	لایه نی دی، لایه نی به رامبهه	- الطرف الآخر
That's another matter	C'est une autre affaire	ئه میان بابه تیکی دییه	- هذه قضية أخرى
To be in error	Etre dans l'erreur	هه لهی کرد، به هه له داچوو	أخطأ
Warning, notification	Avertissement	ئاگادار کردنه وه، هشیار کرن	إخطار
Formal notice	Préavis formel	ئاگادار کردنه وهی فره می (ره سمی)	إخطار رسمي
Notice of trial	Notification de procès	ئاگادار کردنه وه بو دادگهیی کردن	إخطار (تبليغ) بالمحاكمة
Final notice	Notification définitive	دوئاگاداری	إخطار نهائي
Period of notice	Délai de préavis	ماوهی ئاگادار کردنه وه	- مهلة الإخطار (التبليغ)
Concealment	Recel	شاردنه وه، حه شاردان	إخفاء
Harbouring of criminals	Recel des malfaiteurs	شاردنه وه (حه وانه وه)ی تاوانباران	إخفاء (إيواء) المجرمين
Suppression of evidence	Dissimulation des preuves	شاردنه وهی به لگه کان	إخفاء الأدلة
Failure	Manquement	سه رنه که وتن	إخفاق
Evacuation	Evacuation	چوئکردن، به تالکردن	إخلاء
Bail, release on bail	Mise en liberté provisoire sous caution	به ره لاکردن به ده سته به ری	إخلاء سبيل بكفالة

Evacuation of a house	Evacuation d'une maison	چۆنکردنی خانوو	إخلاء منزل
Loyalty	Fidélité	دلسۆزی	إخلاص
Morale	Morale	ئاکار، رهوشت، ههلسوکهوت	أخلاق
Offence against public decency	Attentat aux mœurs	دهست درپژیکردنه سهه ر ئاكارو رهوشت	اعتداء على الأخلاق
Morality	Moralité	رهوشتی باش	- حسن الأخلاق
Immoral contract	Contrat contre bonnes mœurs	رپککهوتنی دژ به دابونه ریتی گشتی	عقد مخالف للآداب العامة
Breach	Infraction	لادان	إخلال
Breach of contract	Infraction au contrat	لادان له رپککهوتن	إخلال بالعقد
Accomplishment, fulfilment	Accomplissement	به جیگه یاندن	أداء
To give false witness	Prêter faux témoin	به درۆ سویند خواردن	أداء یمین کاذبة
Device	Appareil	ئامراز	أداة
Management	Administration	کارگێری	إدارة
Management department	Département de l'administration	بهشی کارگێری	- قسم الإدارة
Public administration	Administration publique	کارگێری گشتی	إدارة عامة
Decentralised administration	Administration décentralisée	کارگێری ناناوه ندییانه	إدارة لامركزية

Management agreement	Contrat de gérance	رێککهوتنامهی کارگێری	عقد إدارة
Management (conduct) of affairs	Conduite des affaires	کارگێرانی کاروباری بازرگانی	- إدارة الأعمال التجارية
Local administration	Administration locale	کارگێری کاروباری ناوخوا	- إدارة محلية
Board of Directors	Conseil d'administration	ئهنجومهنی کارگێری	مجلس إدارة
Administrative Costs	Frais de gestion	خهرجی کارگێران	- نفقات الإدارة
Civil servant	Fonctionnaire	فهرمانبهر، فهرمانگێر، کارگێر	- موظف إداري
Administrative power	Pouvoir administratif	دهسهلاتی کارگێری	- سلطة إدارية
Administrative district	Circonscription administrative	ناوچهیهکی کارگێری	منطقة إدارية
Sentencing	Condamnation	تاوانبارکردن	إدانة
Guilty verdict	Verdict de culpabilité	برباری تاوانبارکردن	- قرار الإدانة
Sentencing of a guilty person	Condamnation d'un coupable	تاوانبارکردنی گوناھبار	إدانة مذنب
Politeness	Politesse	رهوشت بهرزی	أدب (حسن معاشرة)
Literature	Littérature	ویژه، ئهدهب (هونهری ئهدهب)	أدب (فن الأدب)
Moral obligation	Obligation morale	پابه ندبوونی ئهدهبی (واتایی)	- التزام أدبي (معنوي)

Author's copyright	Propriété littéraire	مولکایه تیبی واتابی	- ملكية أدبية (معنوية)
Saving	Epargne	پاشه كهوت	ادخار (توفیر)
Savings account	Compte d'épargne	حسابی پاشه كهوت	- حساب الادخار (التوفیر)
Savings bank	Caisse d'épargne	سه ندووقی پاشه كهوت	- صندوق الادخار
Insertion, putting in	Introduction, insertion	ئاخانین، تیخستن	إدخال
Introduction of a third party	Appel en cause	ئاخانینی كه سی دی بو ناو داوا	إدخال الغير في الدعوى
Comprehension	Compréhension	تیگه یشتن، په ییپبردن	إدراك (فهم)
Claim, request	Prétention, demande, revendication	داوا	ادعاء (طلب)
To renounce one's claim	Renoncer à ses prétentions	وازی له داواکانی هیئا	- تخلى عن ادعاءاته
Justified claim	Réclamation juste	داوایه کی راست (دروست)	ادعاء صحيح
Claimable	Revendable	شیاوی داواکردنه	يمكن الادعاء به
False claim	Réclamation frauduleuse	داوایه کی درۆ (نادروست)	ادعاء كاذب
Inferior	Inférieur	كه مترین	أدنى
Minimum	Minimum	لایه نی كه م (لانی كه م)	- حد أدنى
Starting price	Prix de départ	كه مترین نرخ	- السعر الأدنى (في المناقصة)
Prejudice, harm	Préjudice, mal	ئه زیهت، ئازار	أذى

Bodily (physical) harm	Préjudice corporel	ئازاری لهشی	ئادی جسدي
Diffusion	Diffusion	بلاوکردنهوه، په خشکردن	إذاعة
Submission	Soumission	ملکه چی	إذعان
Submission contract	Contrat de soumission	ریککهوتنی ناچاری	- عقد إذعان
Permission, leave to	Permission	رینگادان	إذن
Will	Volonté	خواست، خوایشت، ویست، قیان	إرادة
Good will	Bonne volonté	خواستی چاک، (باش)	إرادة حسنة
Ill-will	Mauvaise volonté	خواستی خراب (به د)	إرادة سيئة
Unilateral undertaking	Volonté unilatérale	خواستی بهك لایه نه	إرادة منفردة
Lack of will	Manque de volonté	بی خوایشت، بی ویستی خوی	- افتقار للإرادة
Of one's own free will	De son bon vouloir	به خوایشتی خوی، به ئارهزووی خوی، به خواستی خوی	- بملاء إرادته
To impose one's Will	Imposer sa volonté	ئارهزووی خوی سه پاند	- فرض إرادته
Voluntary	Volontaire	خوویست، به خوایشتی خوی، ئارهزومه ندانه	إرادي (طوعي)
Involuntary	Involontaire	خونه ویست، به بی خوایشت، به بی	- غير إرادي (لاإرادي)

Alliance, union	Alliance, liaison	ویستی خۆی په یوه ست، په یوه ند، خو به ستنه وه	ارتباط
Engagement	Engagement	په یوه ند، دیاری کردن	ارتباط (خطبة)
Business connection	Liaison d'affaires	په یوه ند بی بازرگانیا نه	ارتباط تجاری (علاقة تجارية)
To bind oneself under contract	Se lier par contrat	خو به ستنه وه به ریکه وتن	ارتباط بعقد
To bind oneself under oath	Se lier par serment	خۆی به سویند به سته وه، سویند خو ره	ارتباط بیمن
Embarrassment	Embarassement	شله زان، په شوکان	ارتباك
Reaction	Réaction	هه لگه رانه وه، پاشگه زبوونه وه	ارتداد
Reactionary	Réactionnaire	هه لگه راوه	- مرتد
Raising, rise	Relèvement	به رزی، زیاد بوون	ارتفاع
Pay rise	Relèvement des salaires	به رزبوونه وه ی کری، زیاد بوونی کری	ارتفاع الأجور
Easement	Servitude	هاورپیه تی	ارتفاق
Easement, common right	Droit de servitude	مافی هاورپیا نه	- حق الارتفاق
Jus pascendi	Servitude de pacage	مافی له وه راندن	ارتفاق الرعی
Legal servitude	Servitude légale	هاورپیه ره وا	ارتفاق شرعی
Perpetration of a crime	Perpétration d'un crime	تاوان کردن	ارتكاب جريمة

Perpetration of an error	Perpétration d'une faute	ههله کردن	ارتکاب خطیئة
Mortgage	Hypothèque	بارمته کردن، رههن کردن	ارتهان
To mortgage a house	Hypothéquer une maison	بارمته کردنی خانوبهك	ارتهان منزل
Heritage, inheritance	Héritage	میرات	ارث
Hereditarily	Héréditairement	بهشه میرات	- حصه الإرث
Portion of an inheritance	Portion d'un héritage	گه راندنه وهی میرات	إرجاع الإرث
Retrocession	Rétrocession	لاسهنگی	أرجحية
Sending	Envoi, expédition	ناردن، هنارتن	إرسال
Destination of goods	Destination donnée aux marchandises	شوینی ناردنی کالاً	- مکان إرسال السلع
Land	Terre	زهوی، زههین	ارض
Fallow land	Terrain en friche	بهیار، نه کیلپراو	ارض بور
Crown land	Terres domaniales	زهوی میریی	أراضی الدولة
Land owner	Propriétaire foncier	خاوهن زهوی، زهویدار	- مالک الأراض
Satisfaction	Satisfaction	رازی کردن، قابلکردن	إرضاء
Widower	Veuf	بیوه میرد، بیوه پیاو، بیژن	أرمل
Widow	Veuve	بیوه ژن	أرملة
Terrorism	Terrorisme	تیرۆر، تۆقاندن	إرهاب
Acts of terrorism	Actes de terrorisme	کاری تیرۆریستانه	- أعمال إرهابية

Prosperity	Prosperité	گه شه کردن، بوژاندنه وه	ازدهار
Economic Prosperity	Prosperité économique	گه شه کردنی ئابووری	ازدهار اقتصادی
Increase	Accroissement	زیده بوون، زیاد بوون	ازدیاد
Increase in production	Accroissement de la production	زیده بوونی به رههم	ازدیاد الإنتاج
Crisis	Crise	ته نگو چه له مه، قهیران	أزمة
Economic crisis	Crise économique	ته نگو چه له مه ی ئابووری، قهیرانی ئابووری	أزمة اقتصادية
Political crisis	Crise politique	ته نگو چه له مه ی رامیاری، قهیرانی رامیاری	أزمة سياسية
To overstep one's authority	Outrepasser ses pouvoirs, Abus d'autorité	خراب به کارهینانی دهسه لات	إساءة استعمال السلطة
To ill-treat	Maltraiter	به دکاری، به خراب رهفتار کردن	إساءة المعاملة
Misuse of authority	Abus d'autorité de pouvoir	ماف وتاندن، خراب به کارهینانی ماف	إساءة استعمال الحق
Breach of trust	Abus de confiance	وتاندنی متمانه پیکردن	إساءة استعمال الثقة (الائتمان)
Ground, basis	Fondement, base	بنه ما، بنه رهت، بنچینه، بناغه، بنیات	أساس
The merits of a case	Le bien-fondé d'une cause	بنه مای داوا، بنچینه ی داوا	أساس الدعوى

Without cause, groundless	Sans cause	بی بنه ما	- دون اساس
Grievance	Grief	بنه ما ی شکات، بنه ما ی سکالا	اساس الشکوی
Particular of the charge, count of an indictment	Chef d'accusation	بنه ما ی تۆمه تبار کردن	اساس الاتهام
Essential clause	Clause essentielle	مه رجی بنچینه بی	- شرط اساسی
Principal purpose	Objet direct	مه بهستی بنچینه بی	- الغرض الاساسی
Underlying causes	Causes fondamentales	هو بنچینه بیه کان	اسباب اساسیة
Judge's preamble	Préambule de jugement	هوکانی بریار	اسباب الحكم (القرار)
Preamble	Préambule	هو بیه پیویسته کانی دانانی قانونیک	اسباب موجبة إصدار قانون
Having priority	Prioritaire	پیشینتر، کوئتر	اسبق (اقدام)
The most senior member	Le plus ancien membre	به رووترین نه ندام	- عضو اقدام
Priority	Priorité	به رتری، پیشتری	أسبقیة (أقدمیة)
Priority rights, rights of precedence	Droits de priorité	مافی به رتری	- حقوق الأسبقیة
Renting, hiring	Louage, location	به کریگرتن	استئجار
Asking authorization (permission)	Demande d'autorisation	پرس پیکردن، ئیزن وه رگرتن	استئذان

Appeal	Appel	هانا بردن، هه لچوونه وه	استئناف
To lodge an appeal	Interjeter un appel	داوای هانا بو بردن (داوای هه لچوونه وه)	- استئناف الدعوى
Appeal Court	Cour d'Appel	دادگهی هانا بو بردن (هه لچوونه وه)	- محكمة الاستئناف
With possible appeal	En premier ressort	برپاریک شیاوی هانا بو بردن بی، (هه لچوونه وه بی)	- قرار قابل للاستئناف
Appellant	Appelant	هانابه ر، داواکهری هه لچوونه وه	- مستأنف
Respondent, appellee	Intimé	هانالی کراو، داوالی کراوی هه لچوونه وه	- مستأنف عليه
Professor	Professeur	ماموستا، پروفیسور	أستاذ
Tyranny	Tyrannie	زوردارى، زه بروزوری	استبداد
Despotic	Despotique	سه پینه ر، زه بر به دهستی	.استبدادي
Replacement, substitution	Remplacement, substitution	گورینه وه، گهورینه وه	استبدال

⁵ له ههردوو زمانی فه ره نسی و ئینگلیزیدا Appel , Appeal به مانای بانگ کردن دیت، بویه نزیکتین وشه (هانا بردن) ه، به تایبه تی ئه مه شیوه یکه له ره خنه گرتن له برپاری دادگه به كه له لای دادگه به كه کی بالآتره وه تاكو چاو بگپرته وه به و برپاره و جاریکه تر ته ماشای بکاته وه. کوردیش ده لئ (به هانام که وه) ، (هانایش وشه به که له زمانی سه نسکریتیه وه هاتوه، وه كه هه مو پیشیازیکی نئی، قبول کردنی دهوی تاكو رایین له به کارهینانی، نه گه ر بمانه وی خو نه به ستینه وه به وشه عه ره بیبه که وه.

Substitution of a debt	Novation d'une dette	گۆرینی قهرز به قهزێکی دی، نۆی کردنهوهی قهرز	استبدال دین بدین آخر (تجدید الدین)
Commutation of Sentence	Commutation de peine	گۆرینهوی سزایهك به سزایه کی دی	استبدال عقوبة بعقوبة أخرى
Exception	Exception	به دههه، هه لاوێرد	استثناء
Exceptional	Exceptionnel	به دههه ریانه، نا ئاسایی	استثنائي
Exceptional clause	Clause exceptionnelle	مه رجیکی نا ئاسایی	- شرط استثنائي
Interrogation, interpolation, questioning	Interrogation, interpellation	لێ پرسینه وه، پرسینه وه، به ر سعادان	استجواب
Hearing the witnesses	Audition de témoins	لێ پرسینه وهی شایه ته کان	استجواب الشهود
Impossibility	Impossibilité	دههه ته نه دان، مه حال	استحالة
To summon the parties	Faire venir les parties	هه یانی (ئاماده کردنی) هه ردوولا	استحضار الطرفين
Merit	Mérite	با یی	استحقاق (مزية)
Maturity, due date	Echéance	هه قدار ی	استحقاق
Expiry date	Date d'échéance	واده ی هه قدار ی	- موعد الاستحقاق

To swear in	Assementer, faire prêter serment	سویندان	استحلاف الیمین
To swear in a Witness	Assementer un témoin	سویندانی شایهت	استحلاف الشاهد الیمین
Information	Renseignement	زانباری وهرگرتن، ههوالگه‌ری	استخبار
Intelligence service	Service de renseignements	فه‌مانگه‌ی زانباری، فه‌مانگه‌ی هه‌والگه‌ری	- دائرة الاستخبارات
Employment, hiring	Emploi, embauchage	به‌کاره‌ینان، به‌گه‌رخستن	استخدام
Extraction	Extraction	ده‌ره‌ینان	استخراج
Extraction of oil	Extraction de pétrole	نه‌وت ده‌ره‌ینان	استخراج النفط
Writ, summons	Assignment	داواکردن له‌لایه‌ن دادگه‌وه	استدعاء إلى المحكمة
Recall of witnesses	Appel des témoins	بانگکردنی شایه‌ته‌کان	استدعاء الشهود
Recovery	Récupération, recouvrement	گی‌پ‌انه‌وه، وه‌رگرتنه‌وه	استرجاع (استرداد)
Action for recovery of property	Action en revendication d'une propriété	داخوازی گی‌پ‌انه‌وه‌ی مولکداریه‌تی	- دعوی استرداد الملكية
To regain the money lost	Regagner l'argent perdu	وه‌رگرتنه‌وه‌ی پارهی ونبوو	استرداد (استرجاع) النقد المفقود
Recovery	Récupération	وه‌رگرتنه‌وه‌ی ده‌ستداری	استرداد الحیاة
To regain Possession	Rentre en possession	داوای وه‌رگرتنه‌وه‌ی	- دعوی استرداد الحیاة

		دهستداری	
Action for recovery of a debt	Action en récupération d'une créance	داوای گپژانهوهی (وهرگرتنهوهی) قهرز	- دعوی استرداد الدین
Capitulation, surrender	Capitulation	خو به دهسته وه دان، خودانه دهست	استسلام
Unconditional surrender	Capitulation sans conditions	خو به دهسته وه دانی بی مه رج	استسلام بدون قید او شرط
Consultation	Consultation	راویژر	استشارة
Medical consultation (advice)	Consultation médicale	راویژری پزشکانه	استشارة طبية
Legal advice	Consultation juridique	راویژری قانونیانه	استشارة قانونية
Advisory	Consultatif	راویژرکار	- مستشار
In an advisory Capacity	A titre consultatif	به سیفه تی راویژرکاری	- بصفة استشارية
Advisory body	Corps consultatif	دهسته ی راویژرکاری	- هیئة استشارية
Loan	Commodat, prêt à usage	خواستنه وه	استعارة
Borrower	Emprunteur	بخواز	- مستعیر
Urgency	Urgence	په له	استعجال
Urgency of a case	Urgence d'un cas	کاریکی به په له	- صفة الاستعجال لقضية

Judge sitting in Chambers to deal with matters of urgency	Juge de Référence	داوهری کاری بهله	- قاضي الامور المستعجلة
Colonial	Colonial	کۆلۆنیال	استعمار
Colonial economy	Colonial économique	کۆلۆنیالی ئابووری	استعمار اقتصادی
Neo-colonialism	Néo-colonialisme	کۆلۆنیالی نوی	استعمار جدید
Use, usage	Usage	به کارهینان	استعمال
Illicit practice	Usage indu	به کارهینانی نارهوا	استعمال غیر شرعی
Misuse, improper use	Usage abusif	خراب به کارهینان	- إساءة استعمال
Use of force	Utilisation de force	زه بر و زور به کارهینان	استعمال القوة
Information	Renseignements	پرسگه	استعلامات
Information office	Bureau de renseignements	ئۆفیس پرسی، نووسینگه ی پرسگه	- مكتب الاستعلامات
Exploitation	Exploitation	چهوساندنه وه	استغلال
Misuse of authority	Abus d'autorité	که لک وه رگرتن له دهسه لات	- استغلال السلطة
Profit	Profit	که لک	استفاده
Referendum	Référendum	راپرسی گه ل، ریفه رهن دۆم	استفتاء الشعب
Provocation	Provocation	ئاران دن، رپکردنه وه	استفزاز
Resignation	Démission	دهست هه لگرتن، وازهینان	استقالة

Uprightness, rectitude	Droiture, rectitude	سه‌راستی	استقامة
Reception	Réception	پیشوازی، به‌پیره‌وه‌چوون	استقبال
Stability	Stabilité	سه‌قامگیری، بنه‌جهبوون	استقرار
Price stability	Stabilité des prix	سه‌قامگیری نرخ	استقرار الأسعار
Investigation	Investigation	کۆپینه‌وه، به‌شویندا‌چوون	استقصاء
Fact finding	Rechercher la vérité	به‌دوادا‌چوونی‌راستی	استقصاء الحقیقة
Independence	Indépendance	سه‌ربه‌خوویی	استقلال
Autonomy	Autonomie	خوودموختاری، ئۆتۆنۆمی، خو‌به‌رپوه‌به‌ری	استقلال ذاتی
Form	Formule	فۆرم، ئه‌نکیټ	استمارة
Hearing	Audition	گۆی‌راگرتن‌له کۆبوونه‌وه‌دا	استماع في جلسة
Hearing of the witnesses	Audition de témoins	کۆبوونه‌وه‌ی‌گۆیگرتن‌له شایه‌ته‌کان	- جلسة الاستماع إلى الشهود
To hear a witness	Entendre un témoin	گۆی‌له‌شایه‌ت‌گرتن	استماع إلى الشاهد
To hear a case	Entendre une cause	گۆیگرتن‌له‌رووداوه‌کانی داوا	استماع إلى وقائع الدعوى
Expropriation	Expropriation	به‌مولک‌بوون، ب‌مولک بوون	استملاك
Action in expropriation	Action en expropriation	داوا‌ی‌به‌مولک‌بوون	- دعوى الاستملاك

Deduction, inference	Déduction	هه لێنجان، ژی دهر ئیخستن	استنتاج (استنباط)
Photocopy	Photocopie	رونووسی، کۆپی کردن، له بهر گرتنهوه	استنساخ
In support of	A l'appui de	به گوێرهی، به پێی	استنادا إلى
Preliminary examination	Interrogation préliminaire	لێپرسینهوهی (لێکوێینهوهی) سه ره تایبانه	استنطاق (تحقیق) أولی
Withdrawal	Désistement	بێز نه هاتن	استنکاف
Consumption	Consommation	تێچوون، له ناوچوون، له کار کردن	استهلاك
Consumer goods	Biens de consommation	کالا تێچوووه کان	- سلع استهلاکیه
Receiving	Réception	وهر گرتن	استلام
On receipt of goods	A la réception des marchandises	کاتی وهر گرتنی شته کان (کالاکان)	- عند استلام السلع
Importation, import	Importation	هاوردن (هینان)	استيراد
Importer	Importateur	هینهر	- مستورد
Import licence	Licence d'importation	رێدان به هینانی شتومهك له دهرهوه	- إجازة استيراد
Import trade	Commerce d'importation	بازرگانیتیی شتومهك هینان له دهرهوه	- تجارة الاستيراد
Import duties	Droits de douane (D'importation)	باجی هینانی شتومهك له دهرهوه	- رسوم الاستيراد

⁶ له بهر نهوهی به کارهینانی وشه "هاوردن" جاری نه چه سپاوه، بویه وشه "دهرهوه" مان خستوووه ته پالی، وشه "هاوردن" یان "هینان" به مانای وشه (استيراد) دیت .

To discharge a debt	Acquitter une dette	وهرگرتنهوهی قهرز	استیفاء دین
Occupation	Occupation	دهست بهسهرداگرتن	استیلاء
Captivity	Captivité	دیلبیه تی، یه خسیری	اسر
The rights of captivity	Droits de captivité	مافی دیلبیه تی	- حقوق الأسر
Prodigality, wasting	Prodigalité, gaspillage	دهست بلاوی	إسراف
Family	Famille	خیزان	أسرة (عائلة)
Family rights	Droits familiaux	مافهکانی خیزان	- حقوق الأسرة
Family welfare	Protection de la famille	خیزان پاریزی	- حماية الأسرة
Merchant fleet	Flotte commerciale	که شتیگه لی بازرگانیتی	أسطول تجاري
Assistance	Assistance	فریاگوزاری	إسعاف
Housing	Logement	نیشته جیکردن	إسكان
Manner	Manière	شیواز	أسلوب
Name	Nom	ناو، ناؤ	اسم
To speak in the name of	Parler au nom de	قسه به ناوی که سیکه وه ده کات	- يتكلم باسم
Family name	Nom de famille	ناوی خیزان	اسم الأسرة
Business name, trade name	Nom commercial	ناوی بازرگانی	اسم تجاري
Name of firm, corporate name	Raison sociale	ناوی کومپانیا	اسم شركة

Assumed name, alias	Nom d'emprunt	ناوی خوازراو	اسم مستعار
False name	Nom faux	ناوی دروستکراو، ناوی درۆ، ناوی ساخته	اسم مزور
Non-transferable, registered	Nominatif	نافهکی	اسم غیر قابل للتحویل
Contribution	Contribution	به شداریکردن	إسهام
To refer to	Faire allusion	نیشان به، هیمابه، ئاماژه به	إشارة إلى
Rumour	Rumeur	واتهوات، قاو	إشاعة
Suspicion	Soupçon	گومان	اشتباہ (شك)
Stipulation	Stipulation	مه رج دانان	اشتراط
Subscription	Abonnement	ئابوونه	اشتراك
Terms of subscription	Conditions d'abonnement	مه رجی به شداربوون	- شروط الاشتراك
Subscription card	Carte d'abonnement	بلیتی به شداربوون	بطاقة اشتراك
Participation, sharing	Participation	به شداریکردن، پشکداریکرن	اشتراك
Propit sharing	Participation aux bénéfices	به شداربوون له سووود	اشتراك بالأرباح
Sharing in a loss	Participation aux pertes	به شداربوون له زیان	اشتراك بالخسارة
Complicity in a crime	Complicité d'un crime	به شداریکردن له تاوان	اشتراك في الجريمة

⁷ وشه ی "ئابوونه" که ئیستا بو به شدار ی کردن له گوڤارو روژنامه کاندایا به کاردیت وشه یه کی تورکییه، تورکیش له وشه ی (ABONNEE) ئابوونه ی فهره نسیه وه وه ری گرتوه.

Socialism	Socialisme	سوڤیالیزم	اشتراکیه
Notice	Avis, notification	ئاگاداری	إشعار (إخطار)
Until further notice	Jusqu'à nouvel avis	تاكو ئاگاداری کردنهوهیه کی دی	- حتى إشعار آخر
Appropriation, taking possession	Prise de possession	دهست بهسه رداگرتن	اشغال (وضع ید)
Notoriety	Notoriété	بلاو کردنهوه	إشهار
Accident victim	Victime d'accident	پیکران له رووداویک، به رکهوتن له رووداویک	إصابة في حادث
Fatal accident	Accident qui a causé une perte	ئهو پیکرانهی رووداوه که ی لیکهوتهوه	- الإصابة التي سببت الحادث
Originality	Originalité	رهسه نایه تی	إصالة
Promulgation	Promulgation	دهرهینان، ده رکردن	إصدار
Giving an order	Prononciation d'un ordre	فه رمان ده رکردن، فه رماندان، فه رمان دهرهینان	إصدار أمر
Passing a judgement	Prononciation d'un jugement	بهراردان	إصدار حکم (قرار)
Promulgation of a law	Promulgation d'une loi	قانون دانان، قانون ده رکردن	إصدار قانون
Indictment, committal for trial	Prononcer la mise en accusation	بهراردانی تومه تبار کردن	إصدار قرار الاتهام
To issue an arrest warrant	Décerner un mandat d'arrêt	فه رماندانی گرتن	إصدار مذكرة التوقيف
To issue a summons	Lancer une citation	ده رکردنی بانگنامه ی	إصدار مذكرة

		ئاماده بوون	دعوة
Obstinacy, stubbornness	Obstination, entêtement	سووربون، رژدبوون	إصرار
Origin	Origine	بنه پرت، ریشه، ره چه لهك	اصل
Original	Original	بنه پرتی، سه رکی	اصلي
Inherent vice	Vice propre	نه نگییه کی (عهیبی) بنه پرتی، نه نگییه کی سه ره کی	- عیب اصلي
Original document	Document original	به لگه نامه یکی سه ره کی	- وثيقة أصلية
Assets	Actif	هه بوون، بوون	اصل (موجودات)
Procedure	Procédure	شیوازه کانی دادگهیی کردن	أصول المحاكمات
Penal procedure	Procédure pénale	شیوازی دادگهیی کردنی سزایی	أصول المحاكمات الجزائية
Civil procedure	Procédure civile	شیوازی دادگهیی کردنی مه ده نی	أصول المحاكمات المدنية
Relating to the proceedings	Relatif à la procédure	به نده به شیوازه کان	- يتعلق بالأصول
Ancestry	Ascendance	باوو باپیران، باب و کال	أصول (أجداد)
Reparation, restoration	Réparation, restauration	چاکسازی	إصلاح
Legal redress	Réparation d'un tort	هه له چاککردنه وه	إصلاح خطأ
Agrarian reform	Reforme agraire	ساز کردنی زهویی و زاری	إصلاح زراعي

Reformatory	Maison de correction	کشتوکالی چاکسازگه	إصلاحية
Young offenders' Institution	Pénitencier pour jeunes détenus	چاکسازگه‌ی نه‌وجه‌وانانی لاسار، چاکسازگه‌ی میرد مندالانی لاسار	إصلاحية الأحداث الجانحين
Additional, auxiliary	Supplémentaire, auxiliaire	زیده، سه‌بار	إضافي
Additional premium	Surprime	زیده کری	- أجرة إضافية
Surtax	Surtaxe	زیده باج	ضريبة إضافية
File	Dossier	فایل، دۆسیه	إضبارة
Personal file	Dossier personnel	دۆسیه‌ی که‌سی (شه‌خسی)	إضبارة شخصية
Civil service record	Dossier d'un fonctionnaire	دۆسیه‌ی فه‌رمانبه‌ر	إضبارة موظف
Strike	Grève	مانگرتن، ده‌ست له‌کاره‌لگرتن	إضراب
General strike	Grève générale	مانگرتنی گشتی	إضراب عام
Hunger strike	Grève de la faim	مانگرتن له‌خواردن	إضراب عن الطعام
Trouble, confusion	Trouble, confusion	پشپوی، ئالۆزی	اضطراب
Persecution	Persécution	چه‌وساندنه‌وه	اضطهاد
Racial harassment	Persécution raciale	چه‌وساندنه‌وه‌ی ره‌که‌زی	اضطهاد عنصري
Suppression	Suppression	لښستن	إطاحة
Obedience	Obéissance	گوپرايه‌لی، گوهداری	إطاعة

Prolongation	Prolongation	دریژه پیدان	إطالة
Extinction	Extinction	کوژاندنهوه	إطفاء
Sight	Vue	ته ماشاکردن، ئاگاداربوون، ئاگاداریتی	اطلاع
Right of cognisance	Droit de connaître	مافی ته ماشاکردن، مافی ئاگاداریتی	- حق الاطلاع
At sight	A vue	کاتی ته ماشاکردن	- عند الاطلاع
Release	Mise en liberté	به ره لاکردن، ره هاگردن، بهردان	إطلاق سراح
Release on bail	Mise en liberté provisoire	بهردان به دهسته بهریتی	إطلاق سراح بکفالة
Temporary release, bail	Libération provisoire	ره هاگردنی کاتی، بهردانی کاتی	إطلاق سراح موقت
Rehabilitation	Réhabilitation	بایه خ پیدانهوه (بایه خ گیپانهوه)	إعادة الاعتبار
Re-election	Réélection	هه لبراردنهوه	إعادة الانتخاب
Restitution	Restitution	گیپانهوه بو دوخی جارانی	إعادة الشيء إلى وضعه السابق
Revision, review	Révision	چاو پیدا گیپانهوه، (لیئیرینهفه)	إعادة النظر
To submit an action for review	Intenter une action en révision	داوای چاو پیدا گیپانهوهی کرد	- قدم طلبا بإعادة النظر
Reinsurance	Réassurance	ئیشوره نس کردنهوه، داینکردنهوه	إعادة التأمين

Re-evaluation	Réévaluation	قرساندنهوه	إعادة التقدير
Re-arrest	Ré arrestation	گرتنهوه	إعادة التوقيف
Restoration of civil rights	Rétablissement de droits civils	گیرانهوهی مافه مه ده نییه کان	إعادة الحقوق المدنية
Renewal proceedings	Reprise d'instance	رواینهوهی داوا	إعادة السير في الدعوى
Rehearing of a case, new trial	Révision de procès	دادگهیی کردنهوه	إعادة المحاكمة
Recovery of possession	Réintégrande	دهست به سه ردا گرتنهوه	إعادة وضع اليد
Loan	Prêt	خواستنهوه	إعارة
Provision, subsidy	Provision, subvention	به خیو کردن، بخودانگرن	إعالة
Subsidy	Subvention	کۆمه ک کردنی دارایی	إعانة مالية
Relief fund	Caisse de secours	سه ندووقی کۆمه ک کردن	- صندوق إعانة
Consideration	Considération	بایه خ	اعتبار
To take into consideration	Prendre en considération	ره چاو کردن	- الأخذ بنظر الاعتبار
For humanitarian reasons	Pour des considérations humanitaires	له بهر هۆیه مروفایه تییه کان	لاعتبارات إنسانية
Corporate	Morale	واتایی، مه عنهوی	اعتباري

⁸ مه بهست لیڤه دا به گرخستنهوهی (داوا) که به له لایهن به کئی له لایهنه کانی داواکه وه . (داواکه ر) یان (داوا له سه ر کراو). بۆ نمونه نه گه هاتو لایه نیکیان بمری پیش بریاردان له لایهن دادگه وه، ده بی داواکه را بگیری، به لام لایهنه که ی دی، یان نه وهی لایهنی مردوو، ده توانی داوا ی رواینه وهی داواکه بکاته وه.

			(معنوي)
Corporate body	Personne morale	که سیه تی واتایی (مه عنه وی)	- شخصية معنوية
Assault, attack	Attentat, agression	ده ستریزئی	اعتداء
Conspiracy against the security of the state	Attentat contre la sûreté de l'état	ده ستریزئی کردنه سه ر ئاسایشی ده و له ت	اعتداء علی أمن الدولة
Violation of liberty	Attentat à la liberté	ده ستریزئی کردنه سه ر ئازادی	اعتداء علی الحرية
Indecent assault	Attentat à la pudeur	ده ستریزئی کردنه سه ر نامووس	اعتداء علی حرمة العرض
Attempt upon someone's life	Attentat contre la vie de quelqu'un	ده ستریزئی کردنه سه رژبانی که سیکي دی	اعتداء علی حياة شخص آخر
Attack on property	Attentat à la propriété	ده ستریزئی کردنه سه ر مولکی که سانی دی	اعتداء علی ملكية الغير
Plagiarism	Plagiat	ده ستریزئی کردنه سه ر مولکایه تی واتایی	اعتداء علی الملكية المعنوية
Excuse, apology	Excuse	لیبورن، لیبورین، به خشین، پوزش	اعتذار
Objection	Objection	ناره زایی، به ریگرتن	اعتراض
Challenging A witness	Récusation de témoin	به ریگرتن له شایه ت	اعتراض علی شاهد
Liabile (open) to objection	Susceptible d'objection	شیاوی به ریگرتن گرتنه	- قابل للاعتراض
Valid objection	Objection valable	به ریگرتی ره وا	اعتراض مشروع

Confession, recognition	Aveu, confession, reconnaissance	دان پیدانان، پیلینان، خوانین ناسین(بو دهولهت)	اعتراف
In recognition of	En reconnaissance de	به دان پیدانانی	- باعتراف
Judgement by confession (admission)	Jugement sur aveu	برپاردان به پپی دان پیدانانی گومان لیکراو	حکم (قرار) صادر بناء علی اعتراف
Tacit admission	Aveu tacite	دان پیدانانی نااشکه را	اعتراف ضمنی
Judicial confession	Aveu judiciaire	دان پیدانانی داوه ری	اعتراف قضایی
Admission under duress (by coercion)	Aveu sous coercion	دان پیدانانی به زه بر وه رگیراو	اعتراف منتزع
False confession	Aveu faux	دان پیدانانی درو	اعتراف کاذب
Acknowledgement of debt	Reconnaissance de dette	داننان به قهرز	اعتراف بالدين
To acknowledge one's guilt	Se reconnaître coupable	داننان به تاوان، پی لینان به گونا	- اعتراف بالذنب
Isolation	Isolement	که نارگرتن، که نارگری، وازهینان	اعتزال
Belief	Croyance	باوه پ	اعتقاد
Detention, custody	Détention	گرتن، ده سگیر کردن	اعتقال
Administrative arrest	Arrestation administrative	گرتنی ئیداری	اعتقال إداري

⁹ دان پیدانان له بهردهم داوه ری لیکولینهوه، یان له بهردهم دادگه دا، سه بارهت بهو تومه تهی خراوه ته پال تومهت پیکراو.

Arbitrary arrest	Détention arbitraire	گرتنی نارەوا، بەناهەقی گرتن	اعتقال تعسفی
Provisional detention	Détention provisoire	گرتنی کاتی	اعتقال وقتی
Person on remand	Détenu	گیراو	- معتقل
Credit	Créance, credit	پشتیوانە، پشت پێبەستن، پەرباوەری	اعتماد
On credit	A credit	لەسەر باوەر	- علی الاعتماد
Bank credit	Crédit bancaire	باوەرپیکردنی بانک	اعتماد مصرفی
Documentary credit	Crédit documentaire	باوەرپیکردنی قەوالەیی	اعتماد مستندي
Habitual	Habituel	ئاسایی	اعتیادی
Preparation	Préparation	ئامادەکردن	إعداد
Execution	Exécution	خنکاندن، لەسێدارەدان	إعدام
Death sentence	Arrêt de mort	برپاری لە سێدارەدان	- حکم (قرار) بالإعدام
Death warrant	Ordre d'exécution	برپاری جیبەجیکردن	- قرار التنفیذ
Formal notification, request in due form of law	Mise en demeure	هۆشدار، بەئاگاہ هیئانەوه	اعذار (إنذار)

¹⁰ گرتنی کەسێک بەفەرمانی کاربەدەستیکی ئیداری، وەکو گرتنی بیگانەبەک لەلایەن کاربەدەستیکی وەزاوەتی ناوخۆوە، بەمەبەستی دوورخستنهوی له ولات.

¹¹ ئاگادارییەکی رەسمیە تیبدا خاوەن قەرزی داوای دانەوێ قەرزی کە دەکات لە قەرزار. لەو رۆژەوه کە قەرزار دەنگ دەدرێت بە دانەوێ ئەو قەرزی، بەرپرێسار دەبێت لە نەمان یان لە فوتاندنی ئەو شتە وایەتی. لێرەدا مەبەست لە قەرزی هەر پارە نییە، بەلکو هەموو شتێک دەگرێتەوه کە بە لای کەسێکی کەوه بێت.

Extenuating Circumstances	Circonstances atténuantes	هۆبه کانی سووککردن	أعذار مخففة
Unmarried, single	Célibataire	ره بهن، قازاخ	أعزب
Insolvency	Déconfiture	دهستتهنگی، نه بوونی	إعسار
Exemption, exoneration	Exemption, exonération	لی خوشبوون، لیبوردن، لیبورین	إعفاء
Concession	Réduction	لی خوشبوونی ناته واو، سووکه لیبوردن	إعفاء جزئي
Remission of a debt	Remise d'une dette	خوشبوون له قهرد	إعفاء من الدين
Exemption from tax, tax exempt	Exemption d'impôts	خوشبوون له باجدان	إعفاء من الضرائب
Remission of penalty	Remise de pénalité	خوشبوون له سزا	إعفاء من العقوبة
Exempt from customs duty	Exemption des droits de douane	خوشبوون له باجی گومرگ	إعفاء من الرسوم الجمركية
Legal aid	Assistance judiciaire	خوشبوون له باجی دادوهری	إعفاء قضائي (من دفع الرسوم القضائية)
Information	Information	پاگه بانندن، پاگه هاندن	إعلام
Marriage certificate	Acte de mariage	ژنامه، بهیاننامهی ماره پین	إعلام الزوجية
Declaration, announcement	Déclaration, annonce	جاردان، ناگاداری، داخویاکرن	إعلان

¹² مه بهست لیره دا لی خوشبوونی دادگهیه له وه رگرتنی (باجی داوهری) له وه که سانهی، له بهر بی ده رانه تیان، ناتوانن بیدهن. ئەم سیستمه له هه ندی ولاتانی وه که فه رهنسه و بریتانیا و ولاتانی دیکه ی دیش، کاری پیده کریت.

Proclamation	Proclamation	ئاگاداری رهسمی (فهرمی)	إعلان رسمي
Declaration of independence	Déclaration de l'indépendance	پاگه یاندنی سه ربه خوپی، چارسانی سه ربه خوپی	إعلان الاستقلال
Legal notice	Annonce judiciaire	پاگه یاندنی دادوه ریبانه	إعلان قضائي
Notice board	Tableau d'affichage	تابلوئی پاگه یاندن	_ لوحه الإعلانات
Help, assistance	Secours, assistance	فریاره سی، فریا که وتن	إغاثة
Rape	Viol	دهست درپژیکردنه سه ر نامووس	اغتصاب
Violation of a right	Violation d'un droit	ماف زه وتکردن	اغتصاب حق
Action for trespass	Action en violation de propriété	دادخو زای دهستدرپژیکردنه سه ر مولک	- دعوی اغتصاب (تجاوز الملكية)
Assassination	Assassinat	دهست کوژی، خافلکوژی	اغتيال
Seduction	Séduction, attraction	فریودان، خه له تاندن، له خشته بردن	إغراء
Corruption of witnesses	Séduction de témoins	خه له تاندنی شایهت، له خشته بردنی شایهت	إغراء الشهود
Submersion, inundation	Submersion, inondation	خنکاندن، نقومکردن	إغراق
Majority	Majorité	زورینه	أغلبية
Absolute majority	Majorité absolue	زورینه ی ته واو، زورینه پهها	أغلبية مطلقة

Simple majority	Majorité simple	زۆربنه‌ی رێژه‌یی	أغلبية نسبية
Temptation, seduction	Tentation, séduction	هه‌ل‌خه‌له‌تاندن، فریودان، گومراکردن، له‌خشته‌بردن	إغواء
Abduction	Rapt par séduction	ره‌دوو‌که‌وتن به‌ فریودان	- خطف بالإغواء
Closing	Fermeture	داخستن	إغلاق
Closing of an account	Fermeture d'un compte	حساب داخستن، داخستنی حساب	إغلاق حساب
Declaration	Déclaration	گوفتار، گێرانه‌وه، گوتن	إفادة
False statement	Faux déclaration	گێرانه‌وه‌ی به‌ درۆ	إفادة كاذبة
Jurisprudence, interpretation with authority	Jurisprudence, interprétation avec autorité	فه‌توادان	إفتاء شرعي
Opening	Ouverture	کردنه‌وه	افتتاح
Opening of session	Ouverture de séance	ده‌ست پیکردنی کۆبوونه‌وه، کردنه‌وه‌ی کۆبوونه‌وه	افتتاح الجلسة
To institute an inquiry	Ouvrir une enquête	ده‌ست پیکردنی لیکۆڵینه‌وه	افتتاح التحقيق
Lie, calumny	Mensonge, calomnie	بوختان، قسه‌ هه‌له‌به‌ستن	افتراء
Supposition	Supposition	گریمان	افتراض
To presume someone's Innocence	Présumer de l'innocence de quelqu'un	هه‌موو‌که‌سێک به‌ ییگونا داده‌نری، گریمانه‌ی	افتراض براءة الشخص

Lack	Manque	بیگوناھی که سیک نه بوونی	افتقار
Discharge, to acquit	Décharger, relaxer	بهردان، بهره لاکردن	إفراج
Release on parole	Libération conditionnelle	بهره لاکردنی به مهرج □□	إفراج شرطي
Provisional Discharge	Libération provisoire	بهردانی کاتی	إفراج وقتي
Corruption, decay	Corruption	گه نده لی، وپژدان کرین	إفساد
Attempt to corrupt a witness	Essaye de corrompre un témoin	هه ولی شایهت خه له تاندن	- محاولة إفساد شاهد
Revelation, disclosure	Révélation	ئاشکراکردن، درکاندن	إفشاء
Breach of secrecy	Révélation d'un secret	نهینی ئاشکراکردن، نهینی درکاندن، ئاشکه را کرنا نهینی	إفشاء سر
Preference	Préférence	به رتری، پیشخه ری	أفضلية (أولوية)
Right of priority (precedence)	Droit de priorité	مافی به رتری، مافی پیشخه ری	- حق الأفضلية
Escape	Evasion	دهربازبوون، هه لاتن، بهربوون، پاکردن	إفلات (هروب)
Bankruptcy	Faillite	لاتی، نابووتی، په رپووتی، بانکروت □□	إفلاس

¹³ دادگه پاش تاوان کردنی گومانبار و برینهوهی سزاکی، ده توانی بریاری بهره لاکردنی بدات، به مهرجی ماوه به که له زینداندان رهوشتی باش بیست. به لام نه گهر پاش بهره لاکردنی جاریکی دی دهست به تاوانکردنه وه بکاته وه، دووباره ده گیریتنه وه و ده بی ماوهی به ندیتی پیشووبشی له زیندانا به سه ربیاته وه.

Bankruptcy Proceedings	Procédure de faillite	کاررایی نابوویتی	- إجراءات الإفلاس
Declaration of bankruptcy	Déclaration de faillite	چاررانی (راگه یاندنی) نابوویتی	- إشهار الإفلاس
Bankrupt's estate	Masse de la faillite	سامان وهه بووی نابوویتی	- أموال التفلیسة
Remission (reduction) of sentence	Remise de peine	خۆشبوون له سزا	إقالة من العقوبة
Residence, stay	Résidence, séjour	نیشته جی	إقامة
Permanent address	Domicile permanent	جیگای نیشته جی بوونی ناسایی	- محل إقامة اعتیادی
Argumentation, increase	Argumentation	به لگه هیئانه وه	إقامة دلیل
Proposition, suggestion	Proposition, suggestion	پیشنیاز، پیشیهاد	اقتراح
Suggestion box	Boîte à suggestion	سه ندووقی پیشنیاز کردن	- صندوق الاقتراحات
Borrowing	Emprunt	قه رز کردن	اقتراض
Poll, ballot	Vote, scrutin	ده نگدان	اقتراع (تصويت)
Secret ballot	Scrutin secret	ده نگدانی نهینی	اقتراع سري
Conjunction	Conjonction	هاوسه ربوون	اقتران

¹⁴ "بانکروت" تیرمیکي ئیتالیه پیکهاتوه له (BANCO) واته جیگای دانیشن، له گهل (ROTTO) که به مانای (شکاندن) دیت، چونکه جاران ههر سه رافیک په ربووت بوایا ده بو ئه و شوینهی وا له سه ری داده نیشته بیشکینن. مانا قانونیه کهی ئه وه ده گیه نی که ئه گه ربازرگان نه توانی قه رزه کانی بداته وه، ئه وا دادگه ده توانی، له سه ر داوا کردنی یه کی له خاوهن قه رزه کان، جاری نابووت کردنی بدات. له م حاله ته دا دادگه ده ست به سه ر هه موو مال و سامانیداده گری تاکو به شیوه یه کی ره وا به سه ر هه مو خاوهن قه رزه کاندایا دابه شیان بکات.

¹⁵ خۆشبوون له هه مو یان له به شیک له سزای تاوانبار، به هووی لیبوردنیکی گشتی یه وه بیت یان تایبه تی.

Economy	Economie	ئابووری	اقتصاد
Political economy	Economie politique	ئابووری راسیاری (سییاسی)	اقتصاد سییاسی
Planned economy	Economie dirigée	ئابووری ئاراسته کراو	اقتصاد موجه
Economic crisis, slump	Crise économique	تهنگو چه له مهی ئابووری، قهیرانی ئابووری	– أزمة اقتصادیة
Necessity	Nécessité	پیویستی	اقتضاء
Deduction, withdrawal	Prélèvement	دابیرین	اقتطاع
Tracking down, detection	Dépistage	شوین هه لگرتن	اقتفاء اثر
Senior	Plus ancien	کوئتر	اقدام
Seniority	Ancienneté	به رتری، پیشتیری	اقدامیة
Confession, admission	Reconnaissance, aveu	پی لینان، دانپیدانان	إقرار (اعتراف)
Lending, loaning	Prêt	قهرزدان	إقراض
To swear, to take the oath	Prêter serment, jurer	سویندی خوارد	اقسم یمینا
Elimination	Elimination	لابردن	إقصاء
Feudal	Féodal	دهره بهگ، فیوډال	إقطاعی
Feudalism	Féodalité	دهره به گایه تی	إقطاعیة
Closing	Clôture	داخستن	إقفال
Expert opinions	Dire d'experts, avis autorisé	بوچوونی شاره زایان، قسه ی شاره زایان	أقوال الخبراء

Minority	Minorité	که مینه، که مایه تی	أقلية
Region, territory	Région, territoire	هه رێم	إقليم
Regional, territorial	Régional, territorial	هه رێمایه تی	إقليمي
Persuasion	Persuasion	قایلکردن	إقناع
Disturbance	Trouble	ئاشوبه، گێره شیوینی، نیگه رانیکردن	إفلاق
Breach of the peace	Attentat à l'ordre public	ئالۆزکردنی په پرهوی گشتی	إفلاق النظام العام
Subscription	Souscription	پیتاک، باربوو، باره بوی	اكتتاب
Application for Shares	Souscription à des actions	باربووکردن له به شه کانی کوهمپانیا	اكتتاب باسهم الشركة
Public subscription	Souscription générale	باربووی گشتی	اكتتاب عام
Res judicata	Autorité de la chose jugée	په پاره که براوه ته وه، په پاره که دو شیوهی وه رگرتوه	اكتساب القرار الدرجة القطعية
To acquire legal status	Acquérir la personnalité morale	وه رگرتنی که سیه تی واتایی	اكتساب الشخصية المعنوية
Discovery, finding	Découverte	دۆزینه وه، ئاشکراکردن	اكتشاف
Detection of a crime	Détection d'un crime	ئاشکراکردنی تاوان	اكتشاف الجريمة
Satisfaction	Satisfaction	به سهوون	اكتفاء

Majority	Majorité	زۆربینه	اکثریة
To confirm his confession	Confirmer son aveu	دانپیدانانه که ی دووپات کردهوه	اکد اعترافه
To assert one's Innocence	Affirmer son innocence	ییتوانی خو ی دووپات کردهوه	اکد براءته
Constraint, Coercion	Contrainte, coercion	زۆرلیکردن، ناچارکردن، توپزی، زۆر لیکن	إكراه
Moral restraint	Contrainte morale	زۆرلیکردنی گیانی	إكراه أدبي (معنوي)
Physical restraint	Contrainte par corps	زۆرلیکردنی له شی	إكراه بدني
Gross violence	Violence grave	زۆرلیکردنی که ته(قه به)	إكراه جسيم
Slight violence	Violence légère	سوو که زۆرلیکردن	إكراه خفيف
Daily fine for non-completion of contract	Astreintes	زۆرلیکردنی مالی	إكراه مالي
Completion	Achèvement	ته واکردن	إكمال
Machine	Machine	ئامیر	آلة

¹⁶ مه به ست زۆرلیکردنه له که سیك بۆ کردنی کارنك یان نه کردنی، که ههردوکیان نا قانونی یین.

¹⁷ زۆرکردن له که سیك به هه ره شه کردن ییت یان به ترساندنی، له بۆ کردنی کارنك یان به نه کردنی.

¹⁸ له حالتهدا ره زامه ندیه تی که سی زۆرلیکراو نامینی. شیوه ی ئەم جوړه زۆرلیکردنه ده گۆر ی به پنی ته مه ن و پله ی کۆمه لایه تی که سی زۆرلیکراو، ئایا پیاو بی یان زن، مندال بی یان گه و ره...

¹⁹ هۆنکه له هۆیه کانی ناچار کردنی لایه نیک یان هه ردوو لایه نی ریککه وتنامه یه ک، نه ویش به سه پاندنی هه ندی پاره به سه ریا نه گه ر هاتو دوا بکه ویت له جیبه جیکردنی نه رک ی سه رشانی له کاتی دیاری کراودا.

Calculating machine	Machine à calculer	ئامبیری ژماردن، که لکولیتەر	آلة حاسبة
Typewriter	Machine à écrire	ئامبیری چاپ، تایپرایتەر	آلة كاتبة
Ambiguity	Ambiguïté	لینگۆران، چه واشهیی، لی تیکه لوون	التباس
Beginning, starting work	Commencement du travail	چوونه سه رکار، دهست به کار کردن	التحاق بوظيفة
Obligation	Obligation	پابه ندی، په یبهستی	التزام
Obligee	Obligataire	پابه ند، په یبهستی	- ملتزم
Under obligation	Obligation aux dettes	پابه ندبوون به قهرد، قهرد به خوگرتن	التزام بالدين
Principal obligation	Obligation originale	په یبهستی سه ره کی	التزام اصلي
Binding obligation	Obligation alternative	یه یبهستی به را بهری	التزام تبادلي
Joint obligation, joint and several Liability	Obligation solidaire	یه یبهستی هاوئه رکی (هاوکارانه)	التزام تضامني
Conditional obligation	Obligation conditionnelle	په یبهستی (پابه ندیتی) به مه رج	التزام شرطي
Imperfect obligation	Obligation illégale	پابه ندبوونی نادروست	التزام غير جائز

²⁰ په یوه ندیبه کی قانونیبه له نیوان دوو کهس یان زیاتر له دوان که ده بیته هوی په یدا بوونی مافیک له نه ستوی یه کیکیان به رامبه ره نه وی دی، ئایا سه رچاوه که ی (ریککه وتن) بی یان (نیمچه ریککه وتن)، (تاوان) یان (نیمچه تاوان) یان خودی قانون خو ی بی.

²¹ لیره دا پابه ندبوون به روودانی مه رجیکی دیاری کراوه دا به ستراوه ته وه، وه کو نه وه ی که سیلک پابه ند بیته به کردن یان به نه کردنی کاریکی دیاری کراوه.

Accession	Accession	پۆه نووسان، پۆه لکان ²²	التصاق
Artificial accession	Accession artificielle	پۆه لکانی دستکرد	التصاق اصطناعي
Natural accession	Accession naturelle	پۆه لکانی سروشتی ²³	التصاق طبيعي
Meeting	Rencontre	بههكه گهيشتن، پيگهيشتن	التقاء
Solicitation	Sollicitation	خواستن، پارانهوه	التماس
Plea for pardon (clemency)	Recours en grâce	داواي لي بوردن ²⁴	التماس العفو
Annexation	Annexion	لکاندن	إلحاق (ضم)
Unilateral obligation	Obligation unilatérale	بهههستي (پابه نديووني) بهكه لايهني	إلزام من جانب واحد
Obligatory	Obligatoire	داسه پاو	إلزامي (إجباري)
Forced currency	Cours force	نرخي داسه پاو	- سعر إلزامي
Accusing	Collage	گومان خسته پال، تۆمهت خسته پال	إلصاق تهمة
Abrogation, repeal	Abrogation	سپينه وه، پووچ کردنه وه، له کارخستن ²⁵	إلغاء

²² لهم حالته دا ئه و کاره ی بووه ته هۆی پهیدا بوونی ئه م پابه نديیه کاریکی نادرسته، وه کو پارهدان به كه سيك له بۆ كوشتنی كه سيکی دیاری کراو.

²³ به کیکه له هۆیه کانی دارایی بوون كه قانون دانی پیداناوه.

²⁴ وه کو فراوانبوونی پارچه زهوییه كه به هۆی کو بوونه وهی قوراوی ده ووروبه ری روباړیکی بهردهم ئه و پارچه زهوییه وه.

²⁵ تکیاهه كه ئاراسته ی سه ره كه ده و له ت ده کریت تا کو له و تاوانباره خوش بیت یان سزا که ی که م بکاته وه.

²⁶ وه كه سپينه وهی قانونیك یان په یمانیک یان ریکه وتنیك. وشه ی "هه لوه شانده وه" به مانای "فسخ" دیت، چونکه کاردانه وهی بۆ دواوه نییه.

Express abrogation	Abrogation express	سپینهوهی ئاشکرا، له کارخستنی ئاشکرا	إلغاء صریح
Tacit abrogation	Abrogation tacite	سپینهوهی نااشکرا	إلغاء ضمنی
Rescission (termination) of a contract	Résiliation d'un contrat	له کارخستنی ریککهوتن، سپینهوهی ریککهوتن	إلغاء عقد
Annulment (quashing) of a judgment	Cassation d'un jugement	هه لوه شاندهوی برپاری دادگه	إلغاء قرار محكمة (نقض القرار)
Irrevocable	Irrévocable	شیاوی سپینهوه نییه	- غیر قابل للإلغاء
Drawing attention to	Attirée l'attention	سه رنج راکیشان	الفت نظر
Arrest, apprehension	Appréhension, arrestation	دهستگیرکردن، گرتن	إلقاء قبض
Seisin	Détenu	دهستگیرکراو، گیراو	- مقبوض علیه
Sine die	Sine die	تا کو کاتیکی دیاری نه کراو	- إلى اجل غير مسمى
Mother	Mère	دایک	أم
Sub judice	Sub judice	له بهردهم دادگه دا	أمام المحكمة
Examination, test	Examen, épreuve	ئه زموون، تاقیکردنه وه	امتحان

²⁷ لیره دا وشه "هه لوه شاندهوه" مان به کارهیناوه چونکه لیره دا "الغاء" به و مانایه دیت، له راستیدا دادگه ی بالا برپاری دادگه ی خوارتر هه لدهوه شینیتته وه.

Loyal	Loyaliste	سه راستی، دهستیباکی	أمانة
Infidelity	Infidélité	ناپاکی	- عدم الأمانة
Nation	Nation	نه ته وه	أمة
The United Nations	Les Nations Unies	نه ته وه یه کگرتووه کان	- الأمم المتحدة
Qualifying Examination	Examen d'entrée	تاقیکردنه وهی وه رگرتن	امتحان القبول
Luggage	Bagages	شتو مهك، كه لوبهل	أمتعة
Abstention	Abstention	ملنه دان، خوگرتن	امتناع
Not swearing the oath	Abstention de jurer	سویند نه خواردن	امتناع عن أداء اليمين
Refuse to reply	Abstention de répondre	خوگرتنی گومان لیکراو له وه رامدانه وهی پرسپاره کانی دادگه	امتناع المتهم عن الإجابة على أسئلة المحكمة
Privilege	Privilège	جیاووک	امتياز
Preferential right, right of priority of secured creditors	Droit de préférence	مافی جیاووک	- حق الامتياز
Person with authority to give Orders	Ordonnateur	فه رمانده	أمر
Order	Ordre	فه رمان	أمر
Notice to quit	Ordre d'évacuation	فه رمانی چۆلکردن	أمر إخلاء

Administrative order	Ordre administratif	فهرمانی کارگپری	أمر إداري
Search warrant	Mandat de perquisition	فهرمانی پشکنین	أمر تحري
Transfer order	Ordre de virement	فهرمانی ناردن	أمر تحويل
Delivery note	Bon de livraison	فهرمانی به دهسته وه دان، فهرمانی پیدانه وه	أمر تسليم
Warrant for arrest	Ordre d'arrestation	فهرمانی ده ستگیر کردن	أمر توقيف
Summons	Mandat d'amener	فهرمانی هینان	أمر بالاستحضار
Warrant for arrest	Mandat d'arrêt	فهرمانی گرتن	أمر اعتقال
Warrant for Execution	Arrêt d'exécution	فهرمانی جیبه جیکردن	أمر التنفيذ
To discharge	Mise en liberté	فهرمانی به ره لاکردن	أمر بإطلاق سراح
Order of internment	Ordre d'internement	فهرمانی گلدانه وهی که سیک	أمر بحجز شخص
Warrant of payment	Ordre de paiement	فهرمانی پاره دان	أمر بالدفع
Point of law	Point de droit	کاریک پیوهندی به قانونه وه هه ییت	أمر يتعلق بالقانون
Signature	Signature	ئیمزا، واژوو	إمضاء (توقيع)

²⁸ وه کو فهرمانی داوه ری لیکوئینه وه به ناماده کردنی که سیک گومان لیکراو، یان به ناماده کردنی شایه تیک، نه گهر به خواستی خوی ناماده نه بی.

To be empowered to sign	Avoir la signature	دهسه لاتی ئیمزاکردنی ههیه به ناوی که سیکێ که وه	- مخول بالتوقيع
Possibility	Possibilité	لوان، توانست	إمكانية
Hope	Espoir	ههيووا	أمل
Safety	Sûreté	ئاسوودهیی، دنیایی	أمان
Deposit	Dépôt	سپارده	أمانة (إيداع)
Safety, security	Sûreté, sécurité	ئاسایش	أمن
Security office	Bureau de sécurité	فهرمانگهی ئاسایش	- دائرة الأمن
Police inspector	Officier de la sûreté	ئهفسهری ئاسایش	- ضابط الأمن
Civil police	Force publique	ههیزی ئاسایشی ناوخویی	- قوى الأمن الداخلي
Period of grace	Délai de grâce	ماوه پیدانی داوهری	إمهال قضائي (نظرة ميسرة)
Commercial affairs	Affaires commerciales	کاروباری بازرگانی	أمور تجارية
Maternity	Maternité	دایکایه تی	أمومة
Maternity leave	Congé de maternité	پشووی دایکایه تی	- إجازة أمومة
Public property	Domaine public	مولک و مالی گشتی، دو مینی گشتی	أموال عامة

²⁹ نهو مولک و سامانهی وا بو سوودی گشتی ته رخا کران.

Public land	Propriété publique	زهوی وزاری میری	- أراضي أميرية
Faithful	Fidèle	سه راست، دهست پاك	أمین
General secretary	Secrétaire général	راز راگر	أمین السر
Cashier	Caissier	خهزنه دار	أمین صندوق
Secretary general	Secrétaire général	ئه مینداری گشتی	أمین عام
Subrogation	Subrogation	له جیی خو دانان	إنابة
Production	Production	به رههم	إنتاج
Capital equipment	Moyens de productions	هویه کانی به رههم هینان	- وسائل إنتاج
Productivity	Productivité	به رههم هینان	إنتاجية
Attention	Attention	وریابی	انتباه
Suicide	Suicide	خو کوشتن	انتحار
Giving a false identity	Usurpation d'identité	خو گورین به که سیکي دی	انتحال شخصية الغير
Election	Election	هه لېژاردن	انتخاب
Direct suffrage	Suffrage direct	هه لېژاردنی راسته و خو	انتخاب مباشر
General elections	Elections générales	هه لېژاردنی گشتی	انتخابات عامة
Election campaign	Campagne électorale	هه لمه تی هه لېژاردن	- حملة انتخابية

Electoral ward	Circonscription électorale	چه مه‌ره‌ی هه‌لبژاردن	دائرة انتخابیة
Electioneering, canvassing	Propagande électorale	پروپاگه‌نده‌ی هه‌لبژاردن	دعاية انتخابیة
Mandate	Mandat	سپاردن، مانده‌یت	انتداب
Extracting the confession	Arrachement des aveux	دان پیدانانی به‌زه‌بر وه‌رگیراو	انتزاع الاعتراف
Circulation	Circulation	بلا‌و‌بوونه‌وه	انتشار
Victory	Victoire	سه‌رکه‌وتن	انتصار
Waiting	Attente	چاوه‌روانی	انتظار
Withdrawal of case, non-lieu	Arrêt de non-lieu	نه‌مانی هۆی دادخوازی	انتفاء وجه الدعوى
Utilisation	Utilisation	سوود وه‌رگرتن	انتفاع
Right of use	Droit d'usufruit	مافی سوود وه‌رگرتن	- حق الانتفاع
The transfer of the court	Déplacement de la cour	چوونی دادگه‌ بو‌شوینی رووداو‌ه‌که	انتقال المحكمة إلى مكان الحادث
Vengeance, revenge	Vengeance	تۆله	انتقام
Expiration, expiry	Expiration	برانه‌وه، ته‌واو‌بوون، کو‌تایی هاتن	انتهاء

³⁰ دادگه‌ ده‌توانی‌ ب‌ریار بدات هه‌موو نه‌ندامانی، یان به‌کیکیان ب‌جێته‌ نه‌و جینگایه‌ی وا رووداو‌ه‌که‌ی لی‌ رووداو‌ه‌، یان بو‌ ته‌ماشاکردنی پارچه‌ زه‌وییه‌ک، یان بو‌ گوێراگرتن له‌ شایه‌تیکه‌ نه‌خۆش.

Expiry of a contract	Expiration de délai de contrat	ته‌واو بوونی ماوهی ریککه‌وتن، کو‌تایی هاتنی ماوهی ریککه‌وتن	انتهاء مدة العقد
Opportunist	Opportuniste	هه‌له‌رست	انتهازي (وصولي)
Violation	Violation	پیشیلکاری	انتهاك
Forcible entry	Violation de domicile	پیشیلکردنی ریژی نیومال	انتهاك حرمة المسكن
Violation of human rights	Violation de droits de l'homme	پیشیلکردنی مافه‌کانی مروؤ	انتهاك حقوق الإنسان
Accomplishment, achievement	Accomplissement , achèvement	ته‌واو کردن	إنجاز
Deviation	Déviation	لادان	انحراف
Dissolution	Dissolution	هه‌لوه‌شاندنه‌وه، دارزان، داهیزران	انحلال
Dissolution of parliament	Dissolution de parlement	هه‌لوه‌شاندنه‌وهی په‌رله‌مان	انحلال البرلمان
Dissolution of marriage	Dissolution de mariage	هه‌لوه‌شاندنه‌وهی په‌یوه‌ندی نیوان ژن و می‌رد	انحلال الزواج
Bias, inclination	Inclination	لایه‌نگیری	انحياز
Falling off	Abaissement	دابه‌زین، نزم بوونه‌وه	انخفاض
Fall in prices	Baisse des prix	نرخ دابه‌زین	انخفاض الأسعار

Deterioration	Détérioration	پوان	اندثار
Impulse	Impulsion	ته کاندان، هه لچوون	اندفاع
Fusion	Fusion	تیکه لبوون	اندماج
Warning	Avertissement	ئاگاداری، گهف (وه کو سزا)	إنذار (إخطار)
Notice of payment	Avertissement de paiement	ئاگاداری کردن به قهررد دانه وه	إنذار بالدفع
Withdrawal	Retraite	کشانه وه	انسحاب
Foundation, Establishment	Etablissement, foundation	بنیاتان، دامه زراندن، دروست کردن	إنشاء (تأسيس)
To found a company	Fonder une compagnie	دامه زرانندی کومپانیایه ک	إنشاء شركة
Equity, justice	Équité, justice	ویزدان	إنصاف
Adhesion, accession	Adhésion, accession	چوونه پال، چوونه ته ک، چوونه ریژ	انضمام
Impression	Impression	به رههست	انطباع
Social aid	Assistance sociale	بووژاندنه وهی کومه لایه تی	إنعاش اجتماعي
Stateless person	Apatride	نه بوونی دهوله تنامه	انعدام الجنسية
Holding of a session	Tenue d'une séance	دهستپکردنی کوبوونه وه، به ستنی کوبوونه وه	انعقاد جلسة
Isolation, loneliness	Isolement	که نارگیری، گوشه گیری	انعزال

Expenditure, expenses	Dépenses, frais	خهه ج کردن	إنفاق (صرف)
Separation, secession	Séparation, sécession	جیا بوونه وه، جودا بوونه وه	انفصال
Separatist	Séparatiste	جودایی خواز	انفصالی
Emotion	Emotion	هه لچوون	انفعال
Rescue, saving	Sauvetage	رزگار کردن	انقاذ
Reduction	Réduction	که مکردنه وه	إنقاص
Price reduction	Diminution de prix	که مکردنه وهی نرخ	إنقاص الثمن
Division	Division	دابهش بوون	انقسام
Expiry	Expiration	به سه رچوون	انقضاء
Expiry of a term	Expiration d'un terme	مه ودا به سه رچوون	انقضاء اجل
Discontinuation	Interruption	دابړین	انقطاع
Suspension of the period of limitation	Interruption de la période de prescription	دابړینی ماوهی کات به سه رچوون	انقطاع مدة التقادم
Coup d'état	Coup d'état	کودیتا	انقلاب
Denial, disclaimer	Dénégation, déni	نه چوونه ژېر، نکولی،	إنکار

Repudiation of the charge	Dénégation de l'accusation	نه هی نه چوونه ژیر تۆمهت، نکۆلی کردن له تۆمهت	إنكار التهمة
Denial of handwriting	Dénégation d'écriture	نکۆلی کردن له دهستنووس	إنكار الخط
Unqualified denial	Dénégation absolue	نکۆلیکردنی رهها، نه چوونه ژیری پراویری	إنكار مطلق
To deny the evidence	Se refuser à l'évidence	دانی به به لگه که دا نه هینا	- أنکر البینه
To deny all responsibility	Denier toute responsabilité	نه چوه ژیر هیچ جوړه به پرسیارییهک، نکۆلی هه موو به پرسیارییه کی کرد	- أنکر کل مسؤولیه
Ending, completion	Finition, achèvement	کو تای هینان، پرینه وه	إنهاء
Ending of treaty	Dénouement d'une traite	کو تای هینان به په یمانیک	إنهاء معاهدة
Collapse	Ecroulement	هه ره سهینان، داته پین، تیکشکان	انهيار
Insult	Insulte	سووکایه تی	إهانة
Contempt of court	Outrage à la justice	سووکایه تی کردن به دادگه	إهانة القضاء
Care, attention	Soin, attention	بایه خ پی دان	اهتمام
Able, competent	Apte, compétent	شیاو، شایسته، لیوه شاوه	أهل (جدير)
Minor is not capable of contracting	Le mineur n'est pas apte à contracter	مندالی ناکام ناتوانی ریکه وتن بهستی	- القاصر غير أهل للتعاقد

Capacity, aptitude	Capacité, habilité	شایسته، شیان، توانا	أهلیة
Capacity to act	Capacité d'exercice	توانای راپه راندن	أهلیة أداء
Capacity to contract and convey	Capacité d'obligation	شایستهی (توانای) پابه ندبوون	أهلیة الالتزام
Electorate	Electorat	شایستهی هه لباردن	أهلیة الانتخاب
Capacity to act (use)	Capacité de disposer	توانای هه ل سوکوت کردن	أهلیة التصرف
Relative capacity	Capacité relative	شایستهی ناته واو	أهلیة مقیدة
Absolute capacity	Capacité absolue	شایستهی ره ها	أهلیة مطلقة
The right to enjoyment	Capacité de jouissance	شایستهی ماف هه بوون	أهلیة وجوب
Suitability for work	Aptitude au travail	توانای کار کردن	أهلیة العمل
Negligence	Négligence	گویی نه دان، خه مساردی، که مته ر خه می، پشتگوی خستن	إهمال (تقصیر)
Slight negligence	Négligence simple	که مته ر خه می سووک	إهمال بسیط
Gross negligence	Négligence lourde	پشتگوی خستنی که ته	إهمال جسیم

³¹ لیره دا مه به ست په یوه ندی مروقه به مافه کانییه وه، چونکه هه مو مروقیك له روژی له دایکبوونییه وه شایسته یه مافی هه بی، به لام تا نه گاته ته مه نیکی دیاری کراو، ناتوانی مافه کانی به کار بیینی.

³² به شیوه ی گشتی، مروقه ده توانی هه مو مافه کانی به کار بیینی پاش گه یشتنه ته مه نی هه ژده سالی، به مه رجی شیت یان گه وج وگیل نه بی.

³³ هه مو ناده میزادیک له روژی له دایکبوونییه وه، هه ندی جاریش جاری له سکی دایکیه تی، شایسته یه مافی هه بی، به لام تا نه گاته ته مه نیکی دیاری کراو، توانای به کارهینانی نه و مافانه ی نابی.

Joint negligence	Négligence commune	که مته رخه می له ههردوو لاهه، که مته رخه می هاوبهش	إهمال مشترك
Error due to an oversight	Erreur due à une négligence, erreur par négligence	هه له یهك له ناکامی خه مساردیه وه پهیدا بوو پیت	- خطأ ناجم عن إهمال
Importance	Importance	بایه خ، گرنگی	أهمية
Letter of credit	Lettre de créance	بروانامه	أوراق الاعتماد
Bills of exchange	Effets de commerce	قه والهی بازرگانی	أوراق تجارية
Priority	Priorité	به رووتر	أولوية
Trust	Confiance	متمانه، باوه رمه ندی	ائتمان
Affirmation	Affirmation	ئه ری، قابل بوون، که رهك کردن	إيجاب (موافقة)
Offer	Offre	پیشخوازی، بهرچاوخستن، پیشنیاژ	إيجاب (عرض)
Letting, rent	Bail, location	به کریدان	إيجار
Rent	Loyer	کرئ	- بدل إيجار
Sub-letting	Sous-location	به کریدانی ژیر به ژیر	إيجار من الباطن
Lodging, consignment	Dépôt, consignation	سپاردن، سپارده	إيداع

³⁴ داواکردن له که سیک یان له چه ند که سیک، یان بهرچاوخستنی شتیک، له پیناوی ریکهوتن له گه لیاندا.

³⁵ پیکهاتیکه له نیوان دوولایه ندا: به کریدهر و کرپچی (کرینگرته)، بو ماوهیه کی دیاری کراو، به رامبه ر به کرپکی دیار، تا کو دووهه میان سوود له به کرینگرته وه ر بگری، به و شیوهی بو دیاری کراوه.

³⁶ پیره دا کرپچی (کرینگرته) نه و شتهی وا به کرپنی گرتوه، جارپکی تر به که سیک دی به کرپنی ده داته وه.

Malice, prejudice	Préjudice malveillance	ئازاردانی به نه نقهست	إیذاء عمدي
Income	Revenu	دهرامهت	إیراد
Annual income	Revenu annuel	دهرامهتی سالانه	إیراد سنوي
Receipt	Récépissé, reçu	پسووله، رسیت	إیصال (وصل)
Clarification	Eclaircissement	روونکردنهوه	إیضاح
Accomplishment, fulfilment	Accomplissement	به جیهینان	إیفاء
Stay of execution	Suspension de l'exécution	راگرتنی جیهه جیکردن	إیقال التنفیذ
Suspension of sentence	Suspension d'un arrêt	بربار راگرتن	إیقال القرار
Arrest	Arrestation	گرتن	إیقال (اعتقال)
Arrest	Arrestation	راگرتن	- توقیف
Person under arrest	Arrêté	راگیراو	- موقوف
Prison	Maison d'arrêt	گرتوووخانه	- الموقف
Devolution	Dévolution	گواستنهوهی مافی مولکایهتی له که سیکهوه بو که سیکدی	أیلولة الملكية من شخص لاخر

Under pretext of	Sous prétexte	به بیانگوی، به بیانگی	بحجة
Marine, navy	Marine	دهریایی	بحري
Loading	Embarquement	بارگی دهریایی	- شحن بحري
Transportation by sea, shipping	Transport maritime	هاتووچوی (گواستهوهی) دهریایی	- نقل بحري
Maritime loss	Perte maritime	زیانی دهریایی	- خسارة بحرية
Bill of lading	Connaissance maritime	به لگه نامه ی بارگی دهریایی	- وثيقة شحن بحري
Pending the result of his lawsuit	En attendant l'issue de son procès	چاوه پئی برپاری دادگیه	- بانتظار البت في دعواه
Research	Recherche	توژینه وه، کوئینه وه، باس	بحث (دراسة)
Legal research	Recherche juridique	کوئینه وه یه کی قانونیانه، توژینه وه یه کی قانونیانه، باسیکی قانونیانه	بحث قانوني
Lawfully	A bon droit	به ره وایی، به راستی	بحق
By right, rightfully	Plein droit	به پئی قانون	بحکم القانون
Primary	Primaire	به رای، سه ره تایی، ره مه کی	بدائي
Beginning, commencement, start	Début, commencement	سه ره تا، دهستیپک	بداية

³⁷ تیرمیکه به کاردیت بۆروودانی کارنیک که کسی په یوه ندیدار دهستی تیدا نه بی، وه کو دا به شکردنی میراتی که سیکی مردوو به سه ره نه وه که یدا.

Starting of prescription	Commencement de prescription	سه‌ره‌تای کات به‌سه‌رچوون	بداية التقادم
Beginning of a term	Commencement d'un délai	سه‌ره‌تای مؤلّه‌ت	بداية مهلة
Indemnity, allowance	Indemnité, allocation	قه‌ره‌بوو، بریتى، له‌برى	بدل (تعويض)
Unemployment benefit	Allocation de chômage	بریتى بیکارى، بیکارانە	بدل بطالة
In lieu of	Au lieu de	له‌به‌رى، له‌جیاتى	بدلا من
To commute the penalty	Commuer la peine	سزایه‌ك به‌سزایه‌كی دى گۆرییه‌وه	بدل عقوبة بأخرى
To distort the facts	Dénaturer les faits	رووداو‌ه‌کانى شیواند	بدل الوقائع (شوه الوقائع)
Without reward	Sans allocation	به‌خۆپرایى، بیبه‌رابه‌ر	بدون عوض
Homeless	Sans abri, sans foyer	بینه‌وا، بیجیگاوشوین	بدون مأوى
Unjustified	Injustifié	بیهۆ، به‌ناهه‌ق، بی‌پاسا، له‌خوتو خۆپرایى	بدون مبرر
Without heirs	Sans héritiers	ینه‌وا	بدون ورثة
Substitute	Suppléant, substitue	جیگر	بدیل
Obscene	Obscène	سووك، پس	بذیء
To squander his fortune	Gaspiller sa fortune	سامانى خۆی به‌فیرودا	بذر ثروته
To endeavour, to strive	S'efforcer	ته‌قه‌لاى دا، هه‌ولیدا	بذل جهده
To keep one's promise	Tenir sa promesse	به‌لینه‌كه‌ى به‌جیگه‌یاند، به‌لینه‌كه‌ى برده‌سه‌ر	بر بوعدە

Innocence	Innocence	بی تاوانی، پاکانه، بی گونه	براءة
To plead not guilty	Plaider l'innocence	پاکانهی خوئی کرد	- دفع ببراءته
Letters patent	Brevet d'inventions	دهستاویژی داهینان	براءة اختراع
Quitus, discharge	Quitus	گهردن ئازادی	براءة ذمة
Programme	Programme	به برنامه	برنامج
Proof, evidence	Preuve, évidence	به لگه	برهان (بینه)
To prove	Prouver	به لگه ی هینابه وه، سه لماندی	برهن
Proletariat	Prolétariat	پرولیتاریا	برولیتاریا
Innocent	Innocent	بی گونا، بی تاوان	بریء
Post	Poste	پوسته	برید
Post Office	Bureau de postes	پوسته خانه	- إدارة البريد
Simple	Simple	ساده، ساکار	بسیط
Simple contract	Convention simple	رینککه وتینکی ئاسایی	- عقد بسیط
Officially	Officiellement	به شیوهیه کی ره سمی (فه رمی)	- بصفة رسمية
Provided that	A condition que, pourvu que	به مه رج	بشرط
Print	Empreinte	شوین، شوینه وار	بصمة (طبعة)
Fingerprint	Empreinte digitale	جی په نجه، شوین تبل	بصمة الأصابع
Perishable goods	Denrées périssables	کالابه ک شیاوی تیکچوون	بضائع قابلة

		بی	للتلف
Prohibited goods	Biens (choses) hors du commerce	کالایهک ناکری بازرگانی	بضائع ممنوع الاتجار بها
Card	Carte, fiche	پوه بکری کارت	بطاقة
Identity card	Carte d'identité	ناسنامه	بطاقة شخصية
Unemployed person	Chômeur	بیکار	بطال
Unemployment	Chômage	بیکاری	بطالة
Short-time (casual) work	Chômage partiel	بیکاری ناواوه	بطالة دورية
Chronic unemployment	Chômage chronique	بیکاری درێڤخایهن	بطالة مزمنة
By tender, by auction	Par voie d'adjudication	به ههراج کردن	بطریق المزاد
Sale by auction	Vente par adjudication	به ههراج فروشتن	- بیع بطریق المزاد
Nullity	Nullité	به تالبوون، پووچبوون	بطلان
Non suit	Péremption d'instance	به تالبوونی داوا	بطلان دعوی
Nullity of a contract	Nullité d'un contrat	به تالبوونی ریکهوتن	بطلان عقد
Trade mission	Mission commerciale	نیرراوی بازرگانی	بعثة تجارية
By force	Par la force	به تۆبزی، به زور	بالقوة (عنة)
Virginity	Virginité	کچینی	بکارة
Hymen	Hymen	په ردهی کچینی	- غشاء البکارة
Virgin	Vierge	پاکیزه، کچ	بکر (عذراء)

The eldest son, oldest	L'aîné	کورپی نۆبههه	- الابن البكر
Country	Pays	ولآت	بلد
Country of origin	Pays d'origine	ولآتی لیوه هاتوو	بلد المنشأ
Underdeveloped countries	Pays sous-développés	ولآتانی بهههه ورسکاو چووپی، ولآتانی نه شوئما کردوو	بلدان نامیه
Municipality	Municipalité	شارهوانی، باژیرهفانی	بلدیة
Town Council	Conseil Municipal	ئه نجومه نی شارهوانی	- مجلس بلدي
City Hall	Hôtel de Ville	باره گای شارهوانی	- دار البلدية
By virtue of	En vertu de	به گویره ی، به پیی	بناء علی
Rifle, gun	Fusil	تفهنگ	بندقية
Shotgun	Fusil de chasse	تفهنگی راو، تاپر، ساجمه زهنگ	بندقية صيد
The Stock Exchange (Market)	La Bourse	بورسه	بورصة
Selling rate	Prix de la Bourse	نرخ ی بورسه	- سعر البورصة
Misery, poverty	Misère	هه ژاری	بؤس (فقر)
Communique, bulletin	Communiqué	راگه یانندن، بانگه واز	بلاغ
Official communique	Communiqué officiel	راگه یانندن ره سمی، بانگه وازی ره سمی	بلاغ رسمي
Unconditional, unreservedly	Inconditionnel, sans réserve	بی کۆسپ و مه رج	بلا قید أو شرط

Environment	Environnement	ژینگه	بیئە
Blank	Blanc	سپی	بیاض
Blank	En blanc	لهسەر کاغەزی سپی	- علی بیاض
State, condition	Etat	بهیاننامه	بیان (کشف)
Statement of claim	Exposé des prétentions du demandeur	بهیاننامه به داوانامه کانی داواکار	بیان بادعاءات المدعی
Customs' manifest, customs' Declaration	Manifeste de douane, déclaration en douane	مه نیفستی گومرگی	بیان جمركی
False declaration (statement)	Déclaration mensongère	بهیاننامه ی درۆ، بهیاننامه ی ساخته	بیان کاذب
Petition, request	Placet, pétition	داوانامه	بیان الدعوی
Common accord	Accord commun	بهیاننامه ی هاوبهش	بیان مشترک
House	Maison	خانوو، مال، جینگای ژیان، لانه	بیت
Household, family	Le ménage	خاوهن مال	- أهل البيت
Housewife	Ménagère	که یبانوو	- ربة البيت
Bureaucrat	Bureaucrate	بیروکرات	بیروقراطي
Bureaucratic process, red tape	Procédé bureaucratique	شیوازی بیروکراتییانه	أسلوب بیروقراطي
Sale	Vente	فروشتن	بيع

³⁸ نوسراویکه (دادخواز) داواکانی و به لگه و ناوو جینگای دانیشتنی خوئی تیدا ده نووسی، له گه ل ناوونانیشانی (داوا لهسەرکراو) و پیشکەشی دادگهی ده کات.

Compulsory sale	Vente forcée	فروشتنی به زۆر (تۆبزی)	بیع إلزامی
Judicial sale	Vente judiciaire	فروشتنی داوه ریانه	بیع قضائی
Hire purchase	Vente à tempérament	فروشتنی به جوون	بیع بالتقسیت
Sale on a trial basis	Vente à l'essai	فروشتن به مه رجی تا قی کردنه وه	بیع بشرط التجربة
Wholesale	Vente en gros	کو فروشتن، به کو مه ل فروشتن	بیع بالجملة
Auction sale	Vente aux enchères	به هه راج فروشتن	بیع بالمزاد
Credit sale	Vente à crédit	به قه رد فروشتن	بیع دینا
Cash sale	Vente au comptant	به کاش فروشتن، نه غدینه	بیع نقدا
Cost and freight	Vente C.F.	فروشتنی (سی . ئیف CF)	بیع (C.F.) "یشمل (سعر البضاعة وأجور الشحن)"
Cost and insurance	Vente C.I.	فروشتنی (سی . ئای CI)	بیع (C.I.)
Cost, insurance and freight	Vente C.I.F.	فروشتنی سی . ئای . ئیف CIF	بیع (سیف)
Cost, insurance and freight	Vente C.A.F.	فروشتنی سی . ئای . ئیف CAF	بیع التسلیم فی المیناء
Free on board	Vente F.O.B.	فروشتنی (فوب FOB)	بیع مع التسلیم علی ظهر

³⁹ ئەم شیوه فروشتنه و شیوه کانی تریش که بهو ناوانه وه ناسراون، زۆر باون له مامه له و بازرگانی جیهانیدا ، بۆیه چاکتره له زمانی کوردیشدا هه ر به و ناوانه بناسرین و کاریان پی بکریت، چونکه بوون به تیرمی نیوده ولتی. لیبره دا (فروشیار) شتومه که که له گه ل نه رکي ناردنیان له ریگای ده ریاهه ده خاته سه ره سه توی خوی.

Insurance policy	Police d'assurance	پۆلیسهی ئینشورهنس	الباخرة (فوب) بولیصه التامین
Proof, evidence	Preuve	بهلگه	بیینه (دلایل)
To make good one's claim	Etablir le bien-fondé de sa réclamation	بهلگهی بۆقسهکانی هینایهوه	اقام البیینه علی ادعائه
Conclusive proof	Preuve concluante	بهلگهی یه کلا که ره وه (ساع که ره وه)	بیینه حاسمه
Written proof	Evidence par écrit (littéral)	بهلگهی نوسراو، گروڤا نقیسی	بیینه خطیه
Testimony	Preuve par témoignage	بهلگهی شابه تی	بیینه بالشهاده
Evidence for the defence	Preuve à décharge	بهلگهی داکوکی (به ره فانی)	بیینه الدفاع
To adduce the proof	Apporter la preuve	بهلگهی هینایه وه	- قدم البیینه
Material evidence	Preuve matérielle	بهلگهی مایه کی	بیینه مادهیه
Competent evidence, admissible Evidence	Preuve recevable (admissible)	بهلگهی دروست (به سه ندرکراو)	بیینه مقبولة

ت

Influence	Influence	کارلێکردن، کاریگەر	تأثیر
Through torture	Sous effet de la torture	به زهه پروزهنگ	- تحت تأثير التعذيب
Through fear	Sous l'effet de la peur	له ترسدا	- تحت تأثير الخوف
Trader, merchant	Commerçant, marchand	بازرگان	تاجر
Wholesaler	Commerçant en gros (grossiste)	بازرگانی کو	تاجر جملة
Retailer, shopkeeper	Commerçant (marchand) au détail, détaillant	ورده فروش، تارك فروش	تاجر مفرد
Letting, renting	Location	به کردان	تأجير
Adjournment, postponement	Ajournement, remise	دواخستن، پاش ئیخستن	تأجيل
Postponement of a meeting	Ajournement d'une assemblée	دواخستنی کوپوونهوه	تأجيل اجتماع
Suspension of sentence	Sursis pénal	دواخستنی جیبه جیکردنی برپاری دادگه	تأجيل تنفيذ الحكم
Adjournment of the hearing	Ajournement de l'audience	دواخستنی دانیشته که	تأجيل الجلسة
Adjournment for further enquiry	Ajournement d'un procès pour compléter l'enquête	دواخستنی داواکه له بو ته واوکردنی لیکوئینهوه	تأجيل الدعوى لاستكمال التحقيق
Postponable	Ajournable	شیاوی دواخستنه	- قابل للتأجيل
A delay	Retard	دواخستن	تأخير

Delay in delivery	Retard à la livraison	دواخستنی دهست به دهست دان	تاخیر التسلیم
Payable on delivery	Payable à la livraison	دواخستنی پاره دان	تاخیر الدفع
Discipline	Discipline	ته میگردن	تأدیب
Disciplinary Committee	Conseil de discipline	کۆمیتته ی ته میگردن	- مجلس تأدیبی
Disciplinary	Disciplinaire	ته میکاری	تأدیبی
Disciplinary punishment	Sanction disciplinaire	سزای ته میکارانه	- عقوبة تأدیبیه
Date due, date of payment	Date de l'échéance	واده ی دانه وه، کاتی هه قدری	تاریخ الاستحقاق (الدفع)
Backdate	Antidate	پیش واده	تاریخ مسبق
Establishment, foundation	Etablissement, fondation	دامه زراندن	تأسیس
Formation of a company	Constitution d'une société	دامه زرانندی کۆمپانیا	تأسیس شرکة
Constitutional	Constitutionnel	دامه زرینه ر	تأسیسی
Constituent assembly	Assemblée constituante	کۆمه له ی دامه زرینه ر	- جمعیه تأسیسیه
Visa	Visa	فیزه	تأشیره
Exit visa	Visa de sortie	فیزه ی ده رچوون	تأشیره خروج
Entry visa	Visa d'entrée	فیزه ی هاتن	تأشیره دخول
Transit visa	Visa de transit	فیزه ی ترانزیت (تیپه ربوون)	تأشیره مرور

Affirmation	Affirmation	جه ختکردن، دوو پاتکردنه وه	تأكيد
Composition, wording	Rédaction, composition	دانان، نووسين	تأليف
Copyright	Droit d'auteur	مافی دانهر(نووسهر)	- حق المؤلف
Copyright case	Procès en contrefaçon	دادخوازی ده ستکار یکردنی نووسين	- دعوی تزوير التأليف
Plot, conspiracy	Complot, conspiration	پیلان گپران	تأمر
Plot against state Security	Complot contre la sûreté de l'état	پیلان گپران دژ به ئاسایشی ده ولت	تأمر علی سلامة الدولة
Nationalisation	Nationalisation	خومالی	تأميم
Insurance, assurance	Assurance	ئینشورهنسی	تأمين
Social security	Sécurité sociale	ئینشورهنسی کومه لایه تی	تأمين اجتماعي
Compulsory insurance	Assurance obligatoire	ئینشورهنسی توپزی	تأمين إلزامي
Marine insurance	Assurance maritime	ئینشورهنسی ده ربایی	تأمين بحري
Collective insurance	Assurance collective	ئینشورهنسی تیکرایي (به کومه ل)	تأمين جماعي
Car (motor) Insurance	Assurance automobile	ئینشورهنسی ئوتوموبیل	تأمين السيارات
Unemployment insurance	Assurance contre le chômage	ئینشورهنسی ییکاری	تأمين ضد البطالة

⁴⁰ وشه ی (بیمه) که جاروبار به کار دیت وشه یه کی فارسییه، وشه ی (ئینشورهنسی) که نه مروکه بوه به تیرمیکی جیهانی، چاکتره له ناو فهرههنگی کوردیدا جینگای خو ی بکاته وه.

Fire insurance	Assurance contre l'incendie	ئینشورهنسی دژی سووتان	تامین ضد الحریق
Insurance against industrial injuries, employers' liability Insurance	Assurance contre les accidents du travail	ئینشورهنسی دژی رووداوه کانی کارکردن	تامین ضد حوادث العمل
Comprehensive insurance	Assurance tous risques	ئینشورهنسی دژی هه موو جوړه مه ترسییهك	تامین ضد جميع الأخطار
Insurance against theft	Assurance contre le vol	ئینشورهنسی دژی دزین	تامین ضد السرقة
Flood insurance	Assurance contre les inondations	ئینشورهنسی دژی لافاو	تامین ضد الفيضانات
Sickness and disablement Insurance	Assurance contre la maladie et l'invalidité	ئینشورهنسی دژی نه خووشی و په کهوتهیی	تامین ضد المرض والعجز
Insurance policy	Police d'assurance	رێککه وتنامه ی ئینشورهنس	- عقد تامین
Underwriting commission	Commission d'assurance	کومسیونی ئینشورهنس کردن	- عمولة التامين
Life insurance	Assurance sur la vie	ئینشورهنسکردنی ژیان	تامین على الحياة
State pension scheme	Assurance vieillesse	ئینشورهنسی پیری	تامین على الشيخوخة
Third party insurance	Assurance de responsabilité civile, assurance aux tiers	ئینشورهنسی بهرپرسیاریتی مه دهنی	تامین ضد المسوولية المدنية
Insurance premium	Prime d'assurance	جوونی ئینشورهنس	- قسط تامین
Provisional (temporary) policy	Assurance provisoire	ئینشورهنسی کاتیی	تامین موقت

Remorse, pangs of conscience	Remords de conscience	سه‌رزه‌نشتکردنی نیهاد (ویژدان)، نازاری ویژدان	تأنيب الضمير
Training	Formation	شياندن	تاهيل
Vocational training	Formation professionnelle	شياندن پيشه‌یی	تاهيل حرفي
Commentary	Commentaire	ليكدانه‌وه، شیکردنه‌وه	تأويل (تفسير)
Repentant	Repentant, repenti	توبه‌کار	تائب
Confirmation of	Confirmation de	ده‌رکه‌وت که، ساغ بوه‌وه که	تأيد
Wandering, errant	Errant, égaré	سه‌رليشيواو، سه‌رگه‌ردان	تائه
Approval	Approbation	پشتگیری، پالپشت	تأييد
Approval of members	Approbation des membres	پشتگیری ئەندامان	تأييد الأعضاء
Exchange	Echange	ئالوگۆر، گۆرپنه‌وه	تبادل
Trade, trading	Echange commercial	ئالوگۆری بازرگانی	تبادل تجاري
Exchange of views	Echange de vues	گۆرپنه‌وه‌ی بیرورا	تبادل الآراء
Reciprocal, mutual	Réciproque, mutuel	گۆرپنه‌وه‌ی به‌رامبه‌رانه	تبادلي
Slowing down, slackening	Ralentiement	سست بوون، هیواش بوون، له‌سه‌رخۆبوون	تباطوء
Distant, far away	Lointain	ليک دوور که‌وتنه‌وه	تباعد
Change	Changement	گۆرپن	تبدیل
Change of government	Changement du régime	گۆرپنی رژيم	تبدیل نظام الحكم

Change of residence	Changement de résidence	گۆرپنی جیگای نیشته جیبوون	تبدیل محل الإقامة
Commutation	Commutation	گۆرپنهوهی سزایهك به سزایه کی دی	تبدیل عقوبة بعقوبة أخرى
Squandering, wasting	Dilapidation	دهست بلاوی، خه رجکردنی نابه جی ⁴¹	تبدیر (إسراف)
Acquittal, discharge	Acquit, acquittement	پاکانه، بی گوناھی ⁴¹	تبرئة
Order of acquittal	Ordonnance d'acquit	برپاری پاکانه (بی گوناھی)	قرار تبرئة
Justification	Justification	پاساودان، بیانوهینانهوه	تبریر
Notification	Signification, notification	راگه یاندن، پیراگه یاندن، ئاگه هدار کرن	تبلیغ
Personal Notification	Signification à la personne	ئاگادارکردنی که سیی (که سی په یوه ندیدار)	تبلیغ شخصی
Notification at residence	Signification à domicile	ئاگادارکردن له جیی نیشته جیبوون	تبلیغ فی محل الإقامة
Notice of trial	Notification du procès	راگه یاندنی دادخوازنامه به که سی په یوه ندیدار	تبلیغ بالدعوی
Adoption	Adoption	گرتنه خو، هه لگرتنهوه	تبني
Adoption of a proposal	Adoption d'une proposition	په سه ندرکردنی پیشنیازیك	تبني اقتراح
To adopt a child	Adopter un enfant	به خوگرتنی مندال، مندال هه لگرتنهوه	تبني طفل

⁴¹ برپاری دادگه به لابرندی نه و تۆمه تهی که خراوه ته پال تۆمهت پیکراو، بۆیه دهوتری تۆمهت پیکراو پاکانه ی خوی کردوه و ناشی جاریکی تر نه و تۆمه تهی بخریته وه پال.

Successively	Successivement	یهك له دواى یهك	بالتتابع
Fixing	Fixation	جیگیربوون، چه سپوون	تثبیت
Price fixing	Maintien des prix	جیگیربوونی نرخ	تثبیت الأسعار
Trade, commerce	Commerce	بازرگانی	تجارة
Import trade	Commerce d'importation	بازرگانی هاوردن	تجارة استيراد
Export trade	Commerce d'exportation	بازرگانی ناردن	تجارة تصدير
Wholesale trade	Commerce en gros	بازرگانی به کو (به کو مهل)	تجارة جملة
Foreign trade	Commerce extérieur	بازرگانی دهرهوه	تجارة خارجية
Free market	Marché libre	بازرگانی ئازاد	تجارة حرة
Domestic trade	Commerce intérieur	بازرگانی ناوخویی	تجارة داخلية
Transit trade	Commerce de transit	بازرگانی ترانزیت (تپه ربوون)	تجارة مرور
Commercial	Commercial	بازرگانی	تجاري
Commercial credit	Crédit commercial	پشتیوانه ی بازرگانی، پروایی بازرگانی	اعتماد (ثقة) تجاري
Business, commercial	Entreprise commerciale	پروژه یه کی بازرگانی یانه	- مشروع تجاري
Trade representative	Représentant commercial	باورپیکراوی بازرگانی	- ممثل (معتمد) تجاري
Mercantile port	Port commercial	به ندهری بازرگانی	- ميناء تجاري
Trade mark	Marque de commerce	مارکه ی (نیشانه ی) بازرگانی یانه	علامة تجارية

Excess	Excès	زیده روپی، تپه راندن، زیده گافی	تجاوز
Abuse of power	Excès de pouvoir	تپه رکردنی سنووری دهسه لآت	تجاوز السلطة
No overtaking	Défense de doubler	تپه رکردن قه دهغهیه	- ممنوع التجاوز
Renewal	Renouvellement	نوژه نکردنه وه، تازه کردنه وه	تجدید
Renewal by tacit agreement	Tacite reconduction	تازه کردنه وهی خوکاری	تجدید ضمني
Test, trial	Epreuve, essai	تاقیکردنه وه، نه زموون	تجربة
Probation	Mise à la preuve	خرایه ژیر تاقیکردنه وه، تاقیده کریتته وه	- وضع تحت التجربة
Challenging of witness	Récusation de témoin	ره دکردنه وهی شایهت	تجريح شاهد
Incrimination	Incrimination	تاوانبار کردن، گونه هبار کرن	تجريم
Incrimination of the accused	Incrimination de l'inculpé	تاوانبار کردنى تومه تبار	تجريم متهم
Splitting up, division	Fractionnement	بهش بهش کردن	تجزئة
Indivisible	Indivisible	شیاوی بهش بهش کردن نییه، بهش بهش نا کرى	- غير قابل للتجزئة
Spying, espionage	Espionnage	سیخوری	تجسس
Freezing	Rassemblement Blocage	بهستن، راگرتن	تجميد
A price freeze	Blocage des prix	راگرتنی نرخى بازار	تجميد الأسعار

Avoidance	Evitement	خۆ دوورگرتن	تجنب
Naturalisation	Naturalisation	دهوله تنامه وه رگرتن	تجنس
Alliance	Alliance	په پیمان	تحالف
International alliance	Alliance internationale	په پیمانی نیودهوله تی	تحالف دولی
To evade the law	Tourner la loi	فیل کردن له قانون	تحایل علی القانون
Under penalty of	Sous peine de	له ژیری ترسدا، به هه ره شه لیکردن	تحت تهديد
Under police Surveillance	Sous la surveillance de la police	له ژیر چاودیبری پولیس، به چاودیبری پولیس	تحت مراقبة الشرطة
In defiance of the law	Au défi de la loi	به ره نگار بوونه وهی قانون	تحدي القانون
Fixing	Fixation	دیاریکردن	تحديد
Demarcation of the frontier	D'élimination de frontière	سنووردانان، دیاریکردنی سنوور	تحديد الحدود
Determination of compensation	Fixation d'indemnité	دیاریکردنی قهره بوو	تحديد التعويض
Fixing of the penalty	Détermination de la peine	برینه وهی سزا، دیاریکردنی سزا	تحديد العقوبة
Limitation of liability	Limitation de la responsabilité	دیاریکردنی بهرپرستی	تحديد المسؤولية
Family planning, birth control	Contrôle des naissances	کوئترۆلکردنی مندالبوون	تحديد النسل
Search	Perquisition	پشکنین	تحري

Search warrant	Mandat de perquisition	فهرمانی پشکنین	- أمر بالتحري
Liberation	Libération	نازادبوون، رزگاری	تحریر
Written	Par écrit	به نووسین	تحريري
Instigation, incitement	Instigation, incitation	فیتدان، هاندان ⁴²	تحريض
Misrepresentation, distortion	Déformation	دهستکاریکردن، گۆرین، تیکدان	تحريف
Prohibition, interdiction	Prohibition, interdiction	قهدهغه کردن	تحریم
Improvement, amelioration	Amélioration	چاککردن	تحسين
Collection	Perception	وهرگرتن (بو پاره)	تحصيل (جباية)
Collection of taxes	Perception des impôts	باجگری	تحصيل الضرائب
Preparation	Préparation	ساز کردن، ئاماده کردن	تحضير
Preparatory	Préparatoire	ئاماده کاری	تحضيري
Reservation	Réserve	خۆپاریزی، خوگری	تحفظ
Unreservedly	Sans réserve	بی خوگری	- دون تحفظ
Acceptance with certain reservations	Acception avec certains réserves	قایلبوون به لام به ههندیك خوگریهوه	- قبول مع بعض التحفظات
Protective Measures	Mesures conservatoires	کاررایی خوگریانه	- إجراءات تحفظية

⁴² هاندانی که سیك تاكو کاریکی ناقانونی بکات به شیوهیک که نهگه نهو هاندانه نهبوايه نهو کاره نهدهکرا، بوپه (هاندەر)یش لیپرسراو دهبی لهگهله نهو کهسهی که نهو کاره ناقانونیهی کردوه.

Verification, authentication	Vérification, constatation	یہ کلاکردنہ وہ، ساغ کردنہ وہ	تحقق
Insult, outrage	Outrage	سووکایہ تی	تحقیر (إهانة)
Contempt of a civil servant	Outrage à un fonctionnaire	سووکایہ تیکردن بہ فہرمانبہر	تحقیر موظف
Investigation, inquiry	Instruction, enquête	لیکولینہ وہ	تحقیق
Further inquiry	Enquête complémentaire	زیدہ لیکولینہ وہ	تحقیق إضافی
Preliminary investigation	Enquête préliminaire	لیکولینہ وہی سہرہ تایبانہ	تحقیق اولی
Criminal investigation	Enquête criminelle	لیکولینہ وہی تاوانبی	تحقیق جنائی
Judicial inquiry	Investigation judiciaire	لیکولینہ وہی داوہری	تحقیق قضائی
Final investigation	Investigation définitive	دوا لیکولینہ وہ	تحقیق نہائی
Investigating magistrate	Juge d'instruction	داوہری لیکولینہ وہ	- قاضي التحقیق
The police carried out an investigation	La police a mené l'enquête	پولیس لیکولینہ وہ کہی کردوہ	- قامت الشرطة بالتحقیق
Committee of inquiry, investigating committee	Commission d'enquête	کومیتہ یہ کی لیکولینہ وہ	- لجنة تحقیق

Arbitration	Arbitrage	ناوبژیوانی، سه‌ریشک بوون، ناؤ بژیفانی	تحکیم
Compulsory arbitration	Arbitrage obligatoire	ناوبژیوانیی داسه‌پاو	تحکیم إجباري
International arbitration	Arbitrage international	ناوبژیوانیی نیۆده‌وله‌تی	تحکیم دولي
Arbitrator	Arbitre	سه‌ریشک	- حکم
Award	Décision d'arbitrage	برپاریکی سه‌ریشکانه	- قرار تحکیمی
Analysis	Analyse	شیکردنه‌وه	تحلیل
Sentence analysis	Analyse logique	شیکردنه‌وه‌ی ده‌روونی	تحلیل نفسي
Loading	Chargement	بارکردن	تحمیل
Loading of a ship	Chargement sur navire	بارکردنی که‌شتی	تحمیل علی المركب
Loading port	Port d'embarquement	ئه‌و به‌نده‌ره‌ی که‌باری لیکراوه	- میناء التحمیل
Conversion	Conversion	ئالوگۆر، گۆرینه‌وه	تحویل
Bank transfer	Transfert bancaire	ئالوگۆری بانکی	تحویل مصرفي
Partiality	Partialité	لایه‌نگیری	تحیز
Sabotage	Sabotage	تیکدان	تخریب
Storage, storing	Emmagasinage	خه‌زنکردن، واکردن	تخزین

⁴³ چاره‌سه‌رکردنی ناکۆکیه‌ک له نیوان دوو لایه‌ندا له‌سه‌ر ده‌ستی که‌سیک یان ده‌ستیه‌کی دیاریکراو له‌لایه‌ن هه‌ردوولاوه. جاری وایش هه‌یه (سه‌ریشک) که‌سیک بی‌یان ده‌سته‌یه‌ک، پێشتر ده‌ست نیشان ده‌کریت، پێش په‌یدا بوونی ئه‌و ناکۆکیه. له‌هه‌ردوو حاله‌تدا، ئه‌و برپاره‌ی ده‌یدا ده‌پێ هه‌ردوولا قبوولی بکه‌ن.

Storage of goods	Emmagasinage des marchandises	خهزنگردنی شتوومهك	تخزين السلع
Specialisation	Spécialisation	پسپوری	تخصص
Destination	Destination	تایبهت، به لاوه نان، تهرخانکردن، دهستنیشانکردن	تخصیص
Planning	Planification	نهخشه کیشان، پلانپژی	تخطيط
Economic planning	Planification économique	نهخشه کیشانی ئابووریانه، پلانپژی ئابووریانه	تخطيط اقتصادي
Reduction	Réduction	که مکردنهوه، داشکاندن	تخفيض
Tax cut	Réduction d'impôts	که مکردنهوهی باج، باج داشکاندن	تخفيض الضرائب
Mitigation	Atténuation	سووککردن	تخفيف
Mitigation of punishment	Atténuation de la peine	سووککردنی سزا، که مکردنهوهی سزا	تخفيف العقوبة
Abandonment, renunciation	Abandon, renonciation	دوا کهوتن له نامادهبوون	تخلف عن المثول
Mentally retarded	Arrière	گیلیتی، که م هووشی	تخلف عقلي
Default in payment	Défaut de paiement	دوا کهوتن له پاره دانهوه	تخلف عن الدفع
To default	Faire défaut	دهست بهردان، دهست هه لگرتن	تخلي
To waive a claim	Renoncer à sa réclamation	دهستی له داواکهی هه لگرت، دهستبهرداری داواکهی بوو	تخلي عن طلبه

Estimation, valuation	Estimation, évaluation	خه ملانندن، قساندن، قه پلانندن	تخمین
Intimidation	Intimidation	ترساندن	تخويف
Deliberation	Délibération	بیرورا گوڤینهوه	تداول الرأی
Careful mangagement	Ménagement	ته گبیر کردن	تدبیر
Intervention	Intervention	خوتیوهردان، خوتیخزان، دهستتیوهردان	تدخل
Intervention of a third party in a lawsuit	Intervention d'un tiers dans un procès	خوتیوهردانی کهسی سییهه له داوا دا	تدخل شخص ثالث في دعوی
Training	Entraînement	مهشق، راهینان	تدريب
Gradually	Graduellement	به ره به ره، ورده ورده	تدریجیا
Teaching	Enseignement	دهرس وتنهوه، وانه وتنهوه	تدریس
Verification, checking	Vérification	ورده کاری	تدقیق
Fraud	Fraude	ساخته کاری، فیل بازی، په نهانکردن	تدلیس
Fraudulent intent	Intention frauduleuse	نیازی فیلکردن	- نية تدلیس
Inscription	Inscription	تۆمار کردن، نووسینهوه، نقیسینهقه	تدوین
To chair a meeting	Présider une	سهر کردایه تی کردنی	ترأس اجتماع

⁴⁴ مه بهست لیڤه دا په نابردنه بهر رپو شوینی نابه جی له گهل که سیکدا تا کو له گه لیا پیک یست. نهو که سهی وا ساختهی لی
کراوه ده توانی داوای هه لوه شاندهوهی نهو ریککه وتنه بکات، به مهر جی بیسه لمینی کهوا له ناکامی نهو ساخته کاریه دا
تووشی نهو ریککه وتنه بووه.

	réunion	کۆبوونه وه بهك، به پۆه بردنی کۆبوونه وه بهك	
By mutual Agreement	De gré à gré	لیکرازیبوون، ره زامه ندی	تراضي
Amicable agreement, out-of-court settlement	Règlement à l'amiable	ریککه وتن به ره زامه ندیه تی	- تسوية بالتراضي
Education	Education	پهروه ده	تربیة
Translation	Traduction	وه رگیپان	ترجمة
Translator	Traducteur	وه رگیپ	- مترجم
Welcome	Accueil	پیشوازی	ترحيب
Transfer, conveyance	Transfert, virement	راگوپزتن، کۆچ پیکردن	ترحيل
Hesitation	Hésitation	دووولی، رارایی	تردد
Candidature	Candidature	پالۆتن، ناودیپری	ترشيح
Promotion	Avancement	پله پیدان	ترفيع (ترقية)
To be promoted	Prendre de l'avancement	پله بهك سه رکه وتن	ترفيع درجة
Abandonment	Abandon	واز هینان له ، دهست هه لگرتن له	ترك (تخلي)
To leave the service	Quitter le service	واز له کارهینان	ترك الخدمة
Abandonment of	Désistement	واز له داوا هینان	ترك الدعوى

⁴⁵ مه بهست لیبه دا دهست هه لگرتنه له ماف. به کاریش دیت بو به جهیشتنی مالی ژن ومیردایه تی له لایه ن یه کیکیانه وه: ژن یان میرد.

action	d'action		
Succession, inheritance	Succession, héritage	میرات	ترکة (میراث)
Estate in abeyance	Succession vacante	میراتی بی خاوهن	ترکة شاغرة
Repairing, restoring, mending	Réparation, restauration	چاککردن، پینه و پهروکردن	ترمیم
Urgent repairs	Restauration urgente	چاککردنهوهی پهله	ترمیم عاجل
Increase	Accroissement	زیده کردن	تزايد
Falsification	Falsification	ساخته کاری، دهستکاری، دهست لی دان، تهزویر	تزوير
Falsification of accounts	Falsification des comptes	دهستکاری (تهزویری) حساب	تزوير الحسابات
Election fraud, vote rigging	Tripotages électoraux	دهست تیوهردان له ههلبژاردن، تهزویری ههلبژاردن	تزوير الانتخابات
Falsification of the registers	Falsification des registres	دهستکاری کردنی تومارگه کان	تزوير السجلات
Counterfeiting	Contrefaçon de monnaies	قهلبه زهنی	تزوير النقد
Tolerance	Tolérance	چاپوشین	تسامح
Equality	Egalité	یه کسانى	تساوي
Registration, recording	Enregistrement	تومار کردن، تومار کرن	تسجيل

⁴⁶ وشهى (تزوير) فارسیه له (زور) هوه هاتوه، دهتوانین به کاری یئینن .

⁴⁷ قهلبه زه له پارهى (قهلب) هوه هاتوه، (قهلبه زه ند) به مانای (مزور) دیت.

Registration of a company	Enregistrement d'une société	تۆمارکردنی کۆمپانیا	تسجیل الشركة
Repayment, reimbursement	Remboursement	دانهوه	تسدید
Payment of an account	Paiement d'un compte	حساب دانهوه	تسدید حساب
Discharge of a debt	Règlement d'une dette	قهرد دانهوه	تسدید دین
Dismissal, redundancy	Licenciement	به ره لاکردن، دهست بهردان	تسریح
Quotation	Cotation	نرخ دانان	تسعیر
Official quotation	Cotation officielle	نرخ داننی ره سمی (فه رمی)	تسعیره رسمیه
Hierarchy	Hiérarchie	زنجیره، یهك له دواى یهك	تسلسل
Advance	Avance	پیشینه دان، دهست گرتن	تسلیف
Delivery	Livraison	پیدان، دانه دهست	تسلیم
Delivery note	Bulletin de livraison	راگه یاندنی دانه دهست	- إشعار بالتسلیم
Capitulation	Capitulation	خۆ به دهسته وه دان	تسلیم النفس
Poisoning	Empoisonnement	ژههراوی بوون	تسم
To die of poisoning	Mourir d'empoisonnement	مردنی ژههراوی بوون	- الموت تسمما
Nomination	Nomination	ناوئینان	تسمیه
Easiness, facility	Facilité	ئاسانکردن	تسهیل
Facilities	Facilités	ئاسانکاری	تسهیلات

Settlement	Règlement	چارهسه ر کردن، تهخت کردن	تسویه
Settlement of a difference	Règlement d'une différence (divergence)	چارهسه ر کردنی نا کوکی	تسویه خلاف
Judicial settlement	Règlement judiciaire	چارهسه ر کردنی داوه رییانه	تسویه قضائیه
Dilatory	Dilatoire	پچوپه نا کردن	تسویف
Marketing	Commercialisation	بازار کاری	تسویق
Resemblance	Ressemblance	لیکچوون	تشابه
Quarrel	Bagarre, querelle	به شهر هاتن	تشارجر
Consultation, deliberation	Consultation, délibération	راویژ کردن، راویژ کاری	تشارور
Encouragement	Encouragement	هاندان، دندهان	تشجیع
Increase in penalty	Aggravation de peine	سزا سهخت کردن، توند کردنی سزا	تشدید العقوبة
Vagrancy	Vagabondage	سه رگه ردانی، بی لانه بی، لانه وازی	تشرذ
Autopsy, post mortem examination	Autopsie de cadavre	تویژ کاری لاشه	تشریح الجثة
Legislation	Législation	قانون دانان	تشریح
Legislative	Législatif	قانون دانەر	تشریعی
Elections to the legislature	Elections législatives	هه لبراردنی قانون دانه ران	- انتخابات تشریعیة

Legislative power	Le pouvoir législatif	دهسه لاتی قانون دانان	سلطه تشریعی
Legislative body	Corps législatif	ئه نجومه نی قانون دانه ران	- مجلس تشریعی
Decree-law, statutory order	Décret-loi	فه رمانی قانونی	- مرسوم تشریعی
Protocol	Protocole	پروتو کول	تشریفات
Formation	Formation	دامه زران دن، پیکهینان	تشکیل
Formation of the cabinet	Formation du cabinet	پیکهینانی کابینه	تشکیل الوزارة
Slander, defamation	Diffamation	ئابروو بردن، ناوزراندن، هه تک برن	تشهیر
Slander and libel	Diffamation par écrite	ناوزراندن به نووسین	تشهیر بالکتابه
An action for slander	Procès en diffamation	داوای ناوزراندن	- دعوی تشهیر
Deformation	Déformation	شیواندن	تشویه
Tampering with the facts	Altération des faits	شیواندنی رووداوه کان	تشویه الوقاع
Collision due to fault of both parties	Abordage mixte	پیکدادان به هوئی هه لهی هه ردوولاه	تصادم بسبب خطا مشترک
Reconciliation	Réconciliation	ناشت بوونه وه، چاکبوونه وه	تصالح
Rectification	Rectification	په سه ند کردن، راستاندن	تصدیق
Ratification of a signature	Ratification d'une signature	راستاندنی ئیمزا (واژوو)	تصدیق تویع

Ratification of a treaty	Ratification d'une traité	پهسه ندکردنی پهیمانیک	تصدیق معاہدہ
Action, behaviour	Acte	ههلسوکهوت، کردهوه، رهفتار	تصرف
To act for someone	Agir au nom de quelqu'un	کار کردن به ناوی کهسیکی کهوه	تصرف باسم شخص ما
Unfriendly action	Acte inamical	رهفتاریکی نا دوستانه	تصرف غیر ودي
Juridical action	Acte juridique	کردهوهیکی قانونیانه	تصرف قانونی
Illegal action	Acte illégal	کردهوهیهکی ناقانونیانه	تصرف مخالف للقانون
Declaration	Déclaration	راگه یاندن، راده ربرین، دوو ان	تصریح
Notice of an accident	Déclaration d'accident	راگه یاندن به رووداویک	تصریح بالحادث
Declaration of Human Rights	Déclaration de Droits de l'Homme	جار نامه ی مافی مروؤ	تصریح حقوق الإنسان
Escalation	Escalade	تووند کردن، هه لکشاندن	تصعيد
Liquidation	Liquidation	پاکتاو کردن، پاکژ کردن، خاوینکردن، پاکسازی، پا رزین، له ناو بردن	تصفية
Compulsory liquidation	Liquidation forcée	پاککاری (پاکسازی) به زور (به توپزی)، (داسه پاو)	تصفية إجبارية
Voluntary liquidation	Liquidation volontaire	پاککاری خواستی	تصفية اختيارية

Settlement of a succession	Liquidation d'une succession	پاککاری میرات ⁴⁸	تصفیة ترکه
Winding up by order of court, compulsory liquidation	Liquidation judiciaire	پاککاری داوه‌ریبانه	تصفیة قضائیه
Reform	Réforme	چاکردن	تصلیح
Industrialisation	Industrialisation	سازکردن، دروستکردن	تصنیع
Classification	Classification	بابهت کردن، پۆلینکردن	تصنیف
Classification register	Registre de classification	تۆمارگه‌ی (ده‌فته‌ری) پۆلینکردن	- سجل تصنیف
Vote, suffrage	Vote, suffrage	ده‌نگدان	تصویت
Vote by a show of hands	Vote à main levée	ده‌نگدان به ده‌ست به‌رزکردنه‌وه	تصویت برفع الأیدی
Vote of confidence	Vote de confiance	ده‌نگدان به باوه‌ر پیکردن	تصویت بالثقة
Disenfranchise-ment	Privation du droit de vote	بیبه‌شکردن له ده‌نگدان	- حرمان من التصویت
To proceed to a vote	Procéder au vote	ده‌ستکردن به ده‌نگدان	- البدء بالتصویت
Solidarity, joint liability	Solidarité	هاوکاری ⁴⁹	تضامن
Jointly and severally	Solidairement	به‌هاوکاریتی	- بالتضامن

⁴⁸ مه‌به‌ست لیڤه‌دا دیاری کردنی میراتی که‌سیکی مردوه، به ده‌ست‌نیشان کردنی ناوی ئه‌و که‌سانه‌ی قه‌رزبان به سه‌ریه‌وه

هه‌یه، له گه‌ل ناوی میراتگرن، پاشان دا به‌ش کردنی ئه‌و میراته به سه‌ریاندا.

⁴⁹ لیڤه‌دا مه‌به‌ست هاوکاریتی چه‌ند که‌سیکه که پیکه‌وه قه‌رداری که‌سیک بن به شیوه‌یه‌ک که خاوه‌ن قه‌رد بتوانی داوای هه‌موو قه‌رده‌که‌ی له یه‌کیکیان بکات. ئه‌م حاله‌ته له کۆمپانیای هاوکاری به پوونی ده‌رده‌که‌ویت، به تایبه‌تی پاش راگه‌یانندی نابوو‌تیته‌ی ئه‌و کۆمپانیایه، چونکه خاوه‌ن قه‌رد ده‌توانی داوای هه‌موو قه‌رده‌که‌ی له یه‌کی له به‌شدارابوانی ئه‌و کۆمپانیایه بکات.

Sacrifice	Sacrifice	فیداکاری، قوربانی دان	تضحیة
Inflation	Inflation	ههئاوسان، قه به بوون	تضخم
Monetary inflation	Inflation monétaire	ههئاوسانی دراوی، نه نفلاسیون	تضخم نقدي
Restriction, limiting	Restriction	تهسك كردنهوه، به رتهسك كردنهوه	تضييق
Cleansing	Nettoyage	پاکژ کردن، پاکسازی	تطهير
Development	Développement	په رهسه نندن، پيشخستن	تطور
Developing	Développement	په ره پیدان	تطوير
Endorsement	Endossement, endos	پاشنووس، جیرو	تظهير
Endorsement after maturity	Endossement postérieur a l'échéance	جیرووی دواي دوامو لهت	تظهير بعد الاستحقاق
Conditional endorsement	Endossement conditionnel	جیرووی به مه رج	تظهير مشترط
Blank endorsement	Endossement en blanc	جیرو له سه ر سپی	تظهير على بياض
Endorsement of a bill	Endossement	جیرووی قه وائه ی بازرگانی	تظهير ورقة تجارية
Equality	Egalité	هاوتابی، هاوسهنگ	تعادل
Equality of votes	Egalité de voix	هاوسهنگی دهنگه کان	تعادل الأصوات
Annoyance	Contrariété	نه گونجان، نه لوان	تعارض
Acquaintance	Connaissance	یه کترناسین	تعارف

⁵⁰ تیرمی نه نفلاسیون نه پروکه بوه به تیرمیکی جیهانی و له زور زماناندا به کاردیت.

Convention	Convention	رێککهوتنکاری	تعاقد
Capacity to contract	Capacité de contracter	شیاوی رێککهوتنکاری	- أهلية التعاقد
Intention to contract	Intention de contracter	نیازی رێککهوتنکاری	- نية التعاقد
Contractual relationship	Rapport contractuel	په یوه ندی رێککهوتنکاری	- علاقة تعاقدية
Negotiation	Négociation	سه ودا کردن	تعامل تجاري
Co-operation, collaboration	Coopération, collaboration	هاریکاری، هه ره وه زی	تعاون
Co-operative	Coopératif	هه ره وه زی	تعاوني
Co-operative society	Société coopérative	کۆمه له ی هه ره وه زی	- جمعية تعاونية
Co-existence	Co-existence	پیکه وه ژبان	تعايش
Expression	Expression	ده برپین، گوزارشت	تعبير
Numbering	Numérotage	ژماردن	تعداد
Polygamy	Polygamie	فره ژنی، چه نده ژنی	تعدد الزوجات
Modification, amendment	Modification, amendement	هه موار کردن، راست کردنه وه، چاک کردن	تعديل
Alteration of a contract	Modification d'un contrat	گۆرپینی رێککهوتن	تعديل عقد
Torture	Torture	ئه شکه نه جه دان، نازاردان	تعذيب
Torture of an accused	Torture d'un accusé	ئه شکه نه جه دانی گومان لیکراو	تعذيب متهم
To incur a risk	Courir un risque	که وته مه ترسییه وه	تعرض لخطر

Customs tariff	Tarif douanier	تاریفه‌ی گومرگی	تعرفة جمركية
Definition	Définition	ناساندن	تعريف
Abuse, arbitrary	Abus, arbitraire	لهوتاندن	تعسف
Abuse of a right	Abus de droit	لهوتاندن له ماف به کارهینان	تعسف في استعمال الحق
Abusive	Abusif	به لهوتاندن	تعسفي
Chauvinism	Chauvinisme	شوڤینیزم، نه ته وه په رستیته ته سك	تعصب قومي
Complication, complexity	Complication	نالۆزبوون، گری تیکه وتن	تعقيد
Teaching	Enseignement	فیر کردن (خویندن)	تعليم
Primary education	Enseignement primaire	فیر کردنی (خویندنی) سه ره تایی	تعليم ابتدائي
Secondary education	Enseignement secondaire	فیر کردنی (خویندنی) ئاماده‌یی	تعليم ثانوي
Private education	Enseignement privé	فیر کردنی (خویندنی) تایبه‌تی	تعليم خاص
Higher education	Enseignement supérieur	فیر کردنی (خویندنی) بالا	تعليم عالي
Co-education	Enseignement mixte	فیر کردنی (خویندنی) تیکه لآو	تعليم مختلط
Vocational training	Enseignement professionnel	فیر کردنی (خویندنی) پیشه‌یی	تعليم مهني
Directives	Instructions	رینما	تعليمات

Ministerial directives	Instructions ministérielles	رێنمایی وهزاری	تعلیمات وزاریه
Premeditation	Préméditation	ئه نقهست	تعمد
Premeditated	Avec préméditation	به ئه نقهست	بتعمد
Manslaughter	Homicide sans préméditation	كوشتنی به نا ئه نقهست	- قتل غير عمدي
Wilful murder	Meurtre avec préméditation	كوشتنی به ئه نقهست	- قتل عمدي
Reconstruction	Reconstruction	ئاوه دان كردنه وه	تعمیر
Generalisation	Généralisation	بلاو كردنه وه، گشتگیری	تعميم
Promise, undertaking	Promesse	به ئین، گفت	تعهد
Undertaking to sell	Promesse de vente	گفتی فروشتن	تعهد بالبيع
To break one's promise	Manquer à sa promesse	به جی نه گه یاندنی گفت، په شیمان بوونه وه له گفت	- إخلال بالتعهد
Compensation, allowance, indemnity	Compensation, indemnité	بژاردن، قهره بوو کردن	تعويض
Key money	Pas-de-porte	سه رقفلا نه	تعويض یا خلاء
Conventional redress	Compensation conventionnelle	بژاردن به پپی ریکه وتن	تعويض اتفاقي
Damages	Dommages – intérêts	بژاردنی (قهره بوو کردن) زیان	تعويض اضرار
Indemnity for delay	Indemnité pour retard	بژاردن به هووی	تعويض تأخيري

⁵¹ ئه وه پاره وه پوهله ی ده در ی به وه كه سه ی زیانیکی لیکه وتوه، له بهر هه ره هو به كه بی، وه كو دوا كه وتنی لایه نیک له جی به جی کردن ریکه وتننامه ی نیوانیاندا، یان له بهر جی به جی کردن به شیوه به کی نارنیک و ناته واو، یان به هو ی تاواننیک ده ره هه قی کراییت و بوویته هو ی زیان له مالی یان له سه ری که وتبی.

		دواکهوتنهوه ⁵²	
War indemnity	Indemnité de guerre	بژاردنی زیانی جهنگ	تعویض حرب
Nomination, appointment	Nomination, désignation	ناوینان، دامهزراندن	تعیین
To assign a counsel for the defence	Un avocat nommé d'office	دانانی دادیارنک به شیوهیه کی رسمی	تعیین محامی بصورة رسمیه
Appointment to a post	Nomination à un poste	لهسەر کار دامهزراندن	تعیین لوظیفه
Abduction, seduction	Détournement, séduction	تهفردان، لهخشته بردن، فریودان، سهردابرن	تغریب
Corruption of a minor	Détournement d'un mineur	تهفردانی مندالی ناکام ⁵³ ، لهخشته بردنی مندالی ناکام	تغریب بقاصر
Absence	Absence	ئاماده نه بوون	تغیب (غیاب)
Non-appearance	Non-comparution	ئاماده نه بوون له بهردهم دادگه دا	تغیب عن المحكمة
Changing	Changement	گۆرین	تغییر
Optimism	Optimisme	رهشبینی	تشاؤم
Understanding	Entente	لهیهك گه یشتن	تفاهم
Disparity	Disparité	جیاوازی	تفاوت (تباين)
Search, inspection	Perquisition	پشکین	تفتیش
Inspector	Inspecteur	پشکنه ر	- مفتش

⁵² زۆر جار ان دواکهوتنی لایه نیکی ریکهوتننامه له جیبه جیکردنی نه رکه کانی سه ر شانی له کاتی دیاری کراودا، ده بیته هوی زبان لیکهوتن له لایه نه که دی نه وریکهوتننامهیه، بویه ده توانی داوای بژاردنی نه و زیانه بکات.

⁵³ شیوهی تهفردانی مندالی ناکام زۆره، وهك فراندنی یان دهست دریزی کردنه سه ر نامووسی.

Right of access	Droit de visite	مافی پشکین	- حق التفتیش
House search	Perquisition à domicile	مال (خانوو) پشکین	تفتیش المسکن
Explosion	Explosion	تهقاندنهوه	تفجیر
Unloading	Déchargement	بهتالکردن، چۆلکردن	تفریغ
Separation	Séparation	لێک جیاکردنهوه، ژێک جودا کرن	تفریق
Legal separation	Séparation de corps	لێک جیاکردنهوهی جهستهیی له نیو ژن و میردا	تفریق بین الزوجین جسمانیا
Interpretation	Interprétation	لێکدانهوه	تفسیر
Literal interpretation	Interprétation littérale	لێکدانهوهی دهقاودهق	تفسیر حرفی
Broad interpretation	Interprétation large	لێکدانهوهی بهرین	تفسیر واسع
Detail	Détail	به دوورو درێژی، دریژه پیدان	تفصیل
Thought	Pensée	هزر، بیرکردنهوه	تفکیر
Way of thinking	Façon de penser	شیوهی بیرکردنهوه	- طریقه التفکیر
Refutation	Réfutation	پووچه لکردنهوه	تفنید
Delegation	Délégation	دهسه لات پیدان	تفویض
To act on the authority of someone	Agir en vertu d'une délégation	کار کردن به پیی دهسه لات	تصرف بموجب تفویض
Confrontation of accused with witnesses	Confrontation	روو به روو کردنهوهی تۆمه تپیکراو له گهل	تقابل المتهم مع الشهود

		شایه ته کاندای	
Prescription	Prescription	به سه رچوونی ماوه، ب سه ر فه چوون	تقادم
Prescription right	Droit de prescription	مافی ماوه به سه رچوون	- حق التقادم
To raise a defence under the statute of limitations	Invoquer la prescription	داوای ره تکرده وهی داوا له بهر ماوه به سه رچوون	- دفع بالتقادم
Negative Prescription	Prescription extinctive	ماوه به سه رچوونی دوڤراو	تقادم مسقط
Positive Prescription	Prescription acquisitive	ماوه به سه رچوونی هاتنه دهست	تقادم مکسب
Short prescription	Prescription courte	ماوه به سه رچوونی کورت	تقادم قصیر الأجل
Period of limitations	Délai de prescription	ماوهی ماوه به سه رچوون	- مدة التقادم
Peremptory plea	Exception péremptoire	داوای ره تکرده وهی داوا له بهر به سه رچوونی ماوه	- دفع بتقادم الدعوى
Retirement	Retraite	خانه نشینی	تقاعد

⁵⁴ ئەگەر کەسیک مافیکی هەبێ و ماوهیەکی درێژ لێی نەپێچێتەو، ئەو بێدەنگییەکی وادەگەینێ کە نیازی نییە داوای ئەو مافی بکات، قانونیش دەبێ رادەبەک بو ئەو بێدەنگییە دانێ، بۆیە ماوهیەکی دەستینشان کردوووە کە دەبێ لەو ماوه دا بێ دەنگ نەبێ و داوای مافەکی بکات. پاش بە سه رچوونی ئەو ماوه دیاریکراوە، ئەگەر لایەنی دیکە داواکەر داوای ره تکرده وهی ئەو داوایه بکات، دادگه ته ماشای ئەو داوایه ناکات، به لام بهو مه رجانهی که قانون دەستینشان کردوون.

⁵⁵ پێویستە لە سه ره تایی ته ماشا کردنی داوادا، ئەو که سه ی داوای له سه ر کراوه ئاگاداری دادگه بکات که داواکەر مافی داوا کردنی ئەو مافی نەماوه، چوونکه ئەو ماوهیەکی قانون دەستینشان کردوووە بو داوا کردنی مافەکی به سه رچوووە. ئەم ره تکرده وهی داوایه له سه ر بنه مای (ماوه به سه رچوونی دوڤراو) دامه زراوه.

⁵⁶ به پێچهوانه ی حاله تی پێشتر، لێره دا ئەو که سه ی که به شیوه یه کی قانونی دهستی به سه ر شتیکدا گرتوه بو ماوه یه کی دیاری کراو، ده توائی داوای ره تکرده وهی داوای به رامبه ره که ی بکات به پێی ئەم هه قه ی که قانون پێی داوه.

Pensioned off	Mise à la retraite	خانه نشین کردن	- إحالة علی التقاعد
Negligence	Négligence	گوی پی نه دان، خه مساردی، که مته رخه می	تقاعس (إهمال)
Through an oversight	Par négligence	له بهر که مته رخه می	- بسبب التقاعس
Criminal negligence	Négligence criminelle	گوی پی نه دانی تاوانی	تقاعس جنائی
Traditions	Traditions	نه ریت	تقالید
Progress	Progrès	پیشکه وتن	تقدم
Progressive	Progressif(vie)	پیشکه وتنخواز	تقدمی
Estimation, valuation	Estimation, évaluation	هه لسه نگانندن، نرخاندن، خه ملاندن، قوساندن (بو سامان)	تقدير
Weight of evidence	Evaluation des preuves	هه لسه نگانندی به لگه کان	تقدير الأدلة
Estimated income	Allivrement	خه ملاندنی داهاات	تقدير الدخل
Assessment of damage	Estimation du dommage	قوساندنی زیان	تقدير الأضرار
Discretionary	Discrétionnaire	به مه زنده	تقديری
Discretionary power	Pouvoir discrétionnaire	ده سه لاتی هه لسانگدن	- سلطة تقديرية
Presentation	Présentation	پیشخستن، بهرچاو خستن	تقديم
Proceedings	Déposition d'un procès	دادخوازی، داد کردن	تقديم دعوی
Production of	Production des	به لگه هینانه وه	تقديم البينات

evidence	preuves		
Lodging a complaint	Déposition d'une plainte	شکات کردن، سکالاً کردن	تقديم شکوی
Presentation of documents	Apport de pièces	پیشکش کردنی دوکیمنهنت	تقديم وثائق
Rendering of an account	Reddition de compte	پیشکشکردنی حساب	تقديم الحسابات
Presentation of the books	Représentation des livres de commerce	به ردهست خستنی دهفتهری بازرگانی	تقديم الدفاتر التجارية
Report	Rapport	راپورت	تقرير
Expert's report	Rapport d'expert	راپورتی پسپورتیک	تقرير خبير
Financial report	Rapport financier	راپورتی دارایی	تقرير مالي
False report	Faux rapport	راپورتی ساخته (دهست کاری کراو)	تقرير مزور
Self-determination	Autodétermination	برپاردانی چاره نووس، خو برپاردان، دیاریکردنی چاره نووس	تقرير المصير
Payment by instalments	Echelonnement	جوون جوون کردن	تقسيم
Division, sharing out	Division	به شکردن، به شینهوه	تقسيم
Apportionment of inheritance	Répartition de succession	میرات به شکردن	تقسيم التركة
Dividing up of an estate	Morcellement d'une propriété	مولک به شکردن	تقسيم ملك
Shortening	Raccourcissement	کورت کردنهوه	تقصير

Reduction of repayment period	Réduction du remboursement	کورت کردنه وهی ماوهی پاره دان	تقصیر مده التسدید
Negligence	Négligence	دریغی، بیگوویی، که مته رخه می	تقصیری
Criminal responsibility	Responsabilité delictuelle	به پررسی که مته رخه می	- مسؤلیة تقصیریة
Price fluctuation	Fluctuations des prix	به رزو نزمیی نرخیی شتو مهك	تقلب الأسعار
Imitation	Imitation	لا ساییی کردنه وه	تقلید
Counterfeiting	Contrefaçon	قه لبه زبیی	تقلید (تزییف) النقد
Traditional, classical	Traditionnel, classique	نه ریتی	تقلیدی
Diminution	Diminution	که مکردنه وه	تقلیل
Technical	Technique	ته کنیک	تکنیک
Technician	Technicien	ته کنیک کار	تکنیکی
Codification	Codification	قانون دانان، به قانونی کردن	تقنین
Code	Code	کود	تقنین (مجموعه قوانین)
Calendar	Calendrier	سالنامه، رۆژ ژمیر	تقویم
Evaluation	Evaluation	نرخاندن، هه لسه نگاندن	تقییم
Solidarity	Solidarité	هاوکاری	تکافل (تضامن)
Joint and several liability	Solidarité de responsabilité	هاوکاری به پرسیاری	تکافل المسؤلیة
Equivalence	Equivalence	هاوتایی	تکافؤ

Repetition	Répétition	دوو باره	تکرار
Recidivism	Récidive	تاوان کردنه وه	تکرار الجریمة (العود)
Summons, subpoena	Assignation	ئاماده نامه، به دوادا ناردن	تکلیف بالحضور
Supplement	Supplément	ته واو کاره	تکملة
To require further investigation	Réclamer complément d'instruction	پێویستی به ته واو کردنی لێکۆڵینه وه هه به	- یستلزم تکملة التحقیق
Complementary, supplementary	Complémentaire, supplémentaire	ته واو کاری	تکمیلی
Formation	Formation	دروستکردن، دامه زراندن	تکوین
Adaptation	Adaptation	سازدان، گونجاندن، لێپراهاتن	تکیف
Flagrant delicto	Flagrant délit	به تاوانه وه گرتن	تلبس بالجریمة
Deterioration, worsening	Détérioration	له ناوچوون	تلف
Perishable goods	Denrée périssable	ئه و شتانه ی تێک ده چن	- مواد قابله للتلف
Damage due to negligence	Dégâts dus à la négligence	له ناوچوون به هوی گوی پێ نه دانه وه	تلف ناجم عن الإهمال
Falsification	Falsification	هه لبه ستن	تلفیق
Fabricating a piece of news	Fabrication d'une nouvelle	هه وال هه لبه ستن	تلفیق نبا
Assimilation	Assimilation	لێکچوون	تماثل
Malingering	Simulation de maladie	خۆ نه خووش کردن	تمارض

Enjoyment, possession	Jouissance, possession	که لک وه رگرتن، چیژ وه رگرتن	تمتع
Enjoyment of a right	Jouissance d'un droit	که لک وه رگرتن له مافی خوی	تمتع بحق
Representation, delegation	Représentation, délégation	نوینه رایه تی، نواندن	تمثیل
Commercial representation	Représentation commerciale	نوینه رایه تی بازرگانی	تمثیل تجاری
Diplomatic representation	Représentation diplomatique	نوینه رایه تی دیپلوماسی	تمثیل دیپلوماسی
Proportional representation	Représentation proportionnelle	نوینه رایه تی ریژدی	تمثیل نسبی
Prorogation, prolongation, extension	Prorogation, prolongation, extension	دریژه پیدان، دریژ کرنه وه، دریژ کرن	تمدید
Renewal of lease	Prorogation de bail	دریژه پیدانی کریگرتن	تمدید الإیجار
Rebellion	Rebellion	یاخی بوون	تمرد
Exercise, training	Exercice, stage	مه شق، راهینان	تمرین
To escape	S'échapper	خۆ دزینه وه	تملص
Acquisition, acquiring	Acquisition	خاوه نداری، خاوه نیه تی، به خاوهن بوونی مولک	تملك

Acquisition in return for Remuneration	Acquisition à titre onéreux	به خاوهن بوونی به پیناو (له جیاتی) ^{¶¶}	تملك بعوض
Freely acquired	Acquisition à titre gratuit	به خاوهنبوون به بی به رانبه ^{¶¶}	تملك بغير عوض
Acquisition by reason of death	Acquisition à cause de mort	به خاوهنبوون به هوئی مردنهوه ^{¶¶}	تملك بسبب الموت
Acquisition of fruits	Acquisition des fruits	به خاوهنبوونی بهر خوور ^{¶¶}	تملك الثمار
Legal (lawful) acquisition	Acquisition légale	مولکابه تی شه رعی	تملك شرعي
Alienation	Aliénation	به مولککردنی یه کیکی که	تمليك
Financing	Financement	پاره پیدان	تمويل
Distinction, discrimination	Distinction, discrimination	جو دایی کردن	تمیيز
Racial discrimination	Discrimination raciale	جو دایی کردنی ره گهزی	تمیيز عنصري
Cassation	Cassation	چاوپیدا گیرانهوه	تمیيز (نقض)
Conflict, contesting	Conflit, contestation	ناکوکی، ناتهبایی	تنازع
Conflict of jurisdiction	Conflit de compétence	ناکوکی ده ستداریتی	تنازع الاختصاص

⁵⁷ به خاوهن یوونی شتیك به رانبه ر شتیکی تر، وه کو کرپن و فروشتن، یان گوپینهوهی شتیك به شتیکی تر. به لام زور جاران نهو به رانبه ره مه بله غیکی پاره یه که هه ردولا له کاتی ریکه وتیانندا ده ستیشانی ده کهن.

⁵⁸ به خاوهن یوونی شتیك به بی پهرانبه ر، وه کو وه رگرتنی پاره یان شتیکی تر له به خشیندا.

⁵⁹ لیره که سیک ده بی به خاوهن مولکی شتیك به بی پهرانبه ر، به هوئی مردنی که سیکه که وه.

⁶⁰ بیردها ته نیا به ره هه می شتیك ده بیته مولکی که سیکه که، وه کویه کیك باخچه وانی باخی که سیکه که بیته به مه رجی هه مو به ره که ی یان به شیکه بو باخچه وانه که بیته.

Conflict of laws	Conflit des droits	ناکۆکی دهستدارتی له نیو قانوندا ⁶¹	تنازع القوانين
Withdrawal, renunciation	Désistement, renonciation	وازهینان، دهست هه لگرتن، ژێ داگیران	تنازل
Waiver of a claim	Désistement de revendication	وازهینان له داواکاری	تنازل عن الادعاء
Abandonment of action	Désistement d'action	وازهینان له داوا	تنازل عن الدعوى
Waiver of a right	Abandon d'un droit, renonciation à un droit	دهست له ماف هه لگرتن، ژێ داگیران ژ مافی	تنازل عن حق
Waiver clause	Clause d'abandon	مه رجی وازهینان	- شرط التنازل
Implied waiver	Renonciation tacite	وازهینانی ناوناخنی (دهروونی)	تنازل ضمنی
Rivalry, competition	Concurrence, rivalité	پیشبرکی، هه فبرکی	تنافس
Unfair competition	Concurrence déloyale	پیش برکی نارهوا	تنافس غیر مشروع
Diminution	Diminution	که م بوونهوه	تناقص
Discordance, contradiction Alternative	Discordance, contradiction Alternatif	ناسازی، ناکۆکی، هه فدر نۆره	تناقض تناوب
Alternatively	Alternativement	به نۆره	- بالتناوب
Relegation,	Déclassement	داشکاندن	تنزیل

⁶¹ جارو بار کیشه له نیوان دوویان چهند قانونیک پهیدا دهییت ونازانی کار به کامیان بکریت، نایا نه و کیشهیه له هه مان ولاندا روو بدات یان له چهند ولایتیدا. نه م کیشهیه پیی دهوتریت (کیشهی دهستدانی قانونی)، واته کام قانون ده بی پهیره وی پیبکریت.

downgrading

Reduction in rank, demotion	Rétrogradation	پایه داگرتن	تنزیل درجه
Cordination	Coordination	هاریکاری، هه ما ههنگی	تنسيق
Co-ordinating committee	Comité de coordination	کۆمیتە ی هه ما ههنگی	- لجنة التنسيق
Repudiation, withdrawal	Désaveu, désistement	خۆ دزینه وه	تنصل
Installation, appointment	Installation, nomination	دامه زراندن، ناولینان، دانان	تنصيب
Installation of a judge	Installation d'un juge	دانانی داوه ریک	تنصيب قاضي
Organisation	Organisation	ریکخستن، سازدان	تنظيم
Reorganisation	Réorganisation	ریکخستنه وه	- إعادة تنظيم
Business organisation	Organisation des entreprises	ریکخستنی پرۆژه کان	تنظيم المشاريع
Execution	Exécution	جیبه جیکردن، راپه راندن، به نه نجامدان، بجه ئینان	تنفيذ
Implementation of a contract	Exécution d'un contrat	جیبه جیکردنی ریککه وتینک	تنفيذ اتفاق
Enforcement of a judgement	Exécution d'un jugement	جیبه جیکردنی پرپاریک	تنفيذ حکم (قرار)
Completion of penalty	Accomplissement de la peine	جیبه جیکردنی سزا	تنفيذ العقوبة
Executive, executory	Exécutif, exécutoire	راپه راندن	تنفيذي

Executive power	Pouvoir exécutif	دهسه لاتی راپه راندن	- سلطة تنفيذية
Executory decree	Décret exécutoire	برپاری راپه راندن	- قرار تنفيذي
To be enforceable	Avoir force exécutoire	توانای جیبه جیکردنی ههیه	- له قوة تنفيذية
Development	Développement	گه شه پیدان، نه شونماکردن	تنمية
Development plan	Plan de développement	نه خشی ئاوه دان کردنه وه، پلانی گه شه پیدان	- خطة تنمية
Deportation	Déportation	راگواستن، په روزه کردن	تهجير
Deported	Déporté	راگوپزراو	- مهجر
Menace, threat	Menace	هه ره شه، گه ف لی کردن، گه فکر	تهديد
Threatening letter	Lettre de menace	نامه ی هه ره شه	- رسالة تهديد
Escape	Evasion	هه لاتن، ره قین، خودزینه وه	تهرب
Escape attempt	Tentative d'évasion	هه ولی هه لاتن، هه ولی خودزینه وه	- محاولة التهرب
Contraband, smuggling	Contrebande	قاچاخچیه تی، ره فاندن	تهريب
Smuggled goods	Marchandises de contrebande	که لوبه لی قاچاخ	- سلع مهربة
Smuggler	Contrebandier	تۆمهت، گومان، گونه ه	تهمة
Charge, accusation	Accusation, inculpation	تۆمهت خستنه پال، تۆمه تبار کردن	- اتهام

Charge of complicity	Inculpation de complicité	گومانی دهستیکه ئی	تهمة التواطؤ
Committal for trial	Mise en accusation	تۆمهت خستنه پال	- توجیه تهمة
False accusation	Accusation calomnieuse	تۆمهتی هه لبه ستر او (به درۆ)، تۆمهتی ساخته	تهمة مزورة
Temerity	Témérité	قسهی ناره واکردن ، خوگیفکردنه وه	تهور
Complicity	Complicité	دهستیکه ئی، دهست هه بوون	تواطؤ
Aiding and abetting	Complicité par assistance	دهستیکه ئی به کومه ک کردن	تواطؤ بتقدیم المساعدة
To be an accessory to a crime	Etre complice d'un crime	به شداره له تاواندا	- متواطی (شريك في جريمة)
Fitting	Ajustage	گونجان، کوکبوون	توافق
Blame, reproach	Blâme, reproche	سه رزه نشت، سه رکۆنه، پاشقه برن	توبيخ
Ratification	Homologation, ratification	راستاندن، چه سپاندن، به دوکو مینتکردن	توثیق (تصدیق)
Unification	Unification	یه کخستن	توحید
Consolidation of actions, joinder	Jonction d'instances	یه کخستنی داواکان	توحید الدعاوی
Entanglement	Entortillage	تیوه گلان، توشبوون	تورط
Distribution	Distribution	دابه شکردن	توزیع

Extension	Extension	ته نینه وه، په ره سه نندن، فراوانکردن	توسع
Recommendation	Recommandation	جیگیر بوون، پته وکردن	توطید
Letter of recommendation	Lettre de recommandation	په یامی پته وکردن	- رسالة توطید (توثیق)
Nomination, appointment	Nomination	دامه زرانندن، ناولینان	توظیف (تعیین)
Savings	Epargne	پاشه که وت	توفیر
Savings bank	Caisse d'épargne	سه ندووقی پاشه که وتکردن	- صندوق الادخار
Expectation	Prévision	چاوه روانکردن، راپه رموون	توقع
Halt, pause	Pause, arrêt, cessation	راوه ستان	توقف
Suspension of payment	Cessation de paiement	راوه ستان له قهرز دانه وه	توقف عن الدفع
Signature	Signature	ئیمزا، واژوو	توقيع
Arrest	Arrestation	گرتن	توقیف
Wrongful arrest	Arrestation arbitraire	گرتنی نارپه وا (ناهه ق)	توقیف تعسفی
To arrest someone	Mettre quelqu'un en arrestation	گرتنی که سیك	توقیف شخص
Suspension of judgement	Sursis de jugement	راگرتنی جیبه جیکردنی برپار	توقیف تنفیذ الحکم
Power of attorney, proxy	Mandat	نوینه رایه تی، بریکاری، وه کیل دانان	توکیل
Manipulation	Manœuvre	گه مه کردن، فیل کردن	تلاعب

ث

Fixed, stable	Fixe, stable	جیگیر، چهسپاو، نهگۆراو	ثابت
Fixed income	Revenue fixe	داهاتی نهگۆراو	- دخل ثابت
Vengeance	Vengeance	تۆله	ثار
Fortune, wealth	Fortune, richesse	سامان	ثروة
Confidence, trust	Confiance	بروا، باوهر، متمانه	ثقة
To ask for a vote of confidence	Poser la question de confiance	خستنه دهنگهوهی بروایی دان	- طرح الثقة للتصويت
Trustworthy	Digne de confiance	جیی باوهر	- محل ثقة
Price	Prix	نرخ، بایی	ثمن
Selling price	Prix de vente	نرخی فروشتن	ثمن البيع
Wholesale price	Prix de gros	نرخی کو	ثمن الجملة
Market price	Prix de marché	نرخی بازار	ثمن السوق
Cost price	Prix de revient	بایی تیچوون	ثمن الكلفة
Fixed price	Prix imposé	نرخی سه پینراو	ثمن (سعر) مفروض
Double	Double	دووانه، دوولایی، دوو قوولی	ثنائي
Twofold, in duplicate	En double	دووچار، دووئه وهنده	ثنائي (مضاعف)
Bilateral	Bilatérale	دوولایه نه	ثنائي (ذو جانبين)
Revolution	Révolution	شورش	ثورة

ج

University	Université	زانکو، زانستگه	جامعة
Delinquent	Délinquant	لاسار، سه رکیش	جانح
First offender	Délinquant primaire	لاسار بو یه کهم جار	جانح لأول مرة
Juvenile offender	Mineur délinquant	ناکامی لاسار	- قاصر جانح
Unjust, unfair	Injuste	بیداد، سته مکار	جائر
Legal, lawful	Légal	رهوا، دروست، شیاو	جائز
Collection	Perception	وه رگرتن	جباية
Collection of taxes	Perception des impôts	باج وه رگرتن	جباية الضرائب
Popular front	Front populaire	به ره ی گهل	جبهة شعبية
Corpse, dead body	Cadavre	ته رم، لاشه	جثة
Disowning, repudiation	Désaveu	بیئه مه کی، سپله یی	جحد
Grandfather	Grand-père	باپیر	جد
Discussion, debate	Discussion	بیئه و به ره، مشتومر، بگره و به ره، ده مه قال	جدال
List	Liste	خشته، لیسته	جدول
Agenda, order of the day	L'ordre du jour	خشته ی کار، نه جینده	جدول الأعمال
Serious	Sérieux	به وزه، جیددی	جدي
Serious motif	Motif sérieux	هویه کی به راستی	- سبب جدي

New	Nouveau	تازه، نوی	جدید
Re-examination	Nouvel interrogatoire	سه‌له‌نوی لپرسینه‌وه	- استجواب جدید
To re-hear	Entendre à nouveau	گوی گرتنه‌وه له داوا	سماع الدعوی من جدید
Junior partner	Associe nouveau	هاوبه‌شی (شهریکی) نوی	شريك جديد
Retrial	Nouveau procès	دادگه‌بی کردنیکی سه‌له‌نوی	- محاكمة جدیده
New fact	Fait nouveau	رووداویکی نوی	- واقعة جديدة
Wound, injury	Blessure	زام، برین	جرح
Wounding and maiming	Blessure et mutilation	برین و برین (قرتاندن)	جرح و بتر
Flesh wound	Blessure légère	برینی سووک	جرح بسيط
Bullet wound	Blessure par balle	برینی گولله	جرح طلقة نارية
Open wound	Plaie béante	برینی کراوه	جرح مفتوح
Inventory	Inventaire	ژماردن	جرد
Inventory of goods, stocktaking	Inventaire des marchandises	ژماردن کالاکان	جرد السلع
Inventory at the end of the financial year	Inventaire de fin de l'exercice	ژماردن کۆتایی سالی دارایی	جرد نهاية السنة المالية
Crime	Crime	تاوان	جرم
Flagrant delicto	Flagrant délit	تاوانی به‌رچاو	جرم مشهود
Caught in flagrant delicto	Pris en flagrant délit	به‌سه‌ر تاوانه‌وه گیراوه	القي القبض عليه بالجرم

			المشهود
Capital offence	Crime capital, crime principal	تاوانی سه ره کی	جرم رئیسی
Wounded, injured	Blessé	زامدار، بریندار	جریح
Newspaper	Journal	روژنامه	جریده
Official publication, gazette	Journal officiel	روژنامه ی ره سمی (فه رمی)	جریده رسمیه
Crime, felony	Crime	تاوان	جریمه
Continuous crime	Crime permanent	تاوانیکی به رده وام	جریمه مستمره
Political offence	Crime politique	تاوانیکی سیاسی	جریمه سیاسیه
Common law crime	Crime de droit commun	تاوانیکی ئاسایی	جریمه عادیه
Intentional crime	Crime intentionnel	تاوانی به نه نقه ست	جریمه مقصوده
Pecuniary offence	Crime pécuniaire (financier)	تاوانی دارایی	جریمه مالیه
Flagrant delicto	Délit flagrant	به تاوانه وه گیراوه	جریمه متلبس بها
Related crime	Crime connexe	تاوانی په بوه ندیدار	جریمه مرتبته
Joint offence	Crime collectif	تاوانی هاوبه ش	جریمه مشترکه
Flagellation, whipping	Flagellation	لیدان به قامچی	جلد
Penalty	Pénalité	سزا	جزاء
Penaly	Pénalement	سزایی	جزائی (عقابی)
Criminal procedure	Procédure criminelle	دادره و بی دادگه بیه	- اصول محاكمات جزائیة

Penalty clause (in contract)	Clause pénale	سزاییه کان مه رجی سزایی	شرط جزائی
At random	Au hasard	بیهووده، گوتره	جزاف
Corporal, bodily	Corporel	لهشی، ته نی، ته نیتی، جهستهیی	جسدي
Bodily harm	Préjudice corporel	نازاری لهشی (جهستهیی)	- اذی جسدي
Bodily constraint	Contrainte par corps	ناچار کردنی جهستهیی	- إكراه جسدي
Body	Corps	لهش، تن، جهسته	جسم
Corpus delicti	Corps de délit	جهستهی تاوان	جسم الجريمة
Big, large	Gros	زل، که ته، قه به	جسیم
The jackpot	Le gros lot	ته ماعکاری، چلیسی	جشع
Summons	Convocation	هینان، هاوردن	جلب
Meeting, session	Séance, audience	دانیشتن، روینشتن	جلسة
Ordinary meeting	Séance ordinaire	دانیشتنی ئاسایی	جلسة عادية
Public meeting	Séance publique	دانیشتنی به ئاشکرا	جلسة علنية
To close the meeting	Lever la séance	کو تایی هینان به دانیشتنه که	- رفع الجلسة
Sex	Sexe	جووت بوون	جماع (مضاجعة)
Sexual intercourse	Rapport sexuel	به بوه ندی سیکسی	- علاقة مضاجعة (جنسية)

Collective	Collectif	تیکرا، به کو	جماعی
Collective agreement	Convention collective	رێککهوتنی تیکرایانه	- اتفاق جماعی
Collective liability	Responsabilité collective	به رپر سیاریتی تیکرای	- مسؤولیه جماعیه
Assembly	Assemblée	کو مه له	جمعیه
Legislative assembly	Assemblée législative	کو مه له ی (ئه نجومه نی) قانون دانەر	جمعیه تشریعیه
Co-operative society	Société coopérative	کو مه له ی هه ره وه زی	جمعیه تعاونیه
Charitable society	Société de bienfaisance	کو مه له ی خیر خوازی	جمعیه خیریه
General assembly	Assemblée générale	کو مه له ی گشتی	جمعیه عامه
Taken as a whole	Globalement	به کو مه ل، تیکرا	جملة (عموما)
Global, total	Global	به کو مه ل، تیکرا، گشتی	- عمومی
Republic	République	کو مار	جمهوریه
Criminal	Criminel	تاوانکاری	جنائی
Criminal action	Action pénale	داوا یه کی تاوانکاری	- دعوی جنائیه
A case may not be tried in civil law so long as the criminal proceedings are not closed	L'action pénale suspend l'action civile	داوا ی تاوانکاری داوا ی مه ده نیی راده گریت	- الجنائي يعلق المدني
Court of Criminal Appeal	Chambre criminelle	خانه ی تاوانکاری له	- الغرفة

⁶² مه به ست لیره دا نه وه یه نه گهر دادگه یکی سزایی خه ربکی ته ماشا کردنی تاوانیک بیت، نه و که سه ی که به هوی نه و تاوانه وه زیانی لیکه وتوه و ناتوانی له هه مان کاتدا له به رده م دادگه یکی مه ده نیدا داوا ی بزار کردنی نه و زیانه بکات، به لکو ده بیت چاوه روانی بیریاری نه و دادگه سزاییه بکات تا کو بپارده دات سه باره ت به و تاوانه وه.

Crime, felony	Crime	دادگهی ییداچوونه وهدا	الجنايية
Offence, misdemeanour	Délit	تاوان که تن	جنايية
Technical offence	Quasi-délit	نیمچه که تن	- شبه جنايية
Sex	Sexe	سیکس	جنس
Sex crimes	Crimes sexuels	تاوانی سیکسیانہ	- جریمه جنسیه
Race, ethnic	Race, ethnique	رهسهن، رهگهز	جنس (عرق)
Nationality	Nationalité	دهوله تنامه	جنسیه
Aberrant	Aberrant(e)	لاساری، سه رکیشی، لادان	جنوح
In a moment of aberration	Dans un moment d'aberration	ساتی سه رکیشی کردن	- في لحظة جنوح
Lunacy, madness	Folie, démence	شیتی	جنون
Fœtus	Fœtus, enfant conçu	پز، ئاوه له مه	جنین
Ignorance	Ignorance	نه زانی	جهل
Reply, answer	Réponse, réplique	وه رام	جواب
Right to reply	Droit de réponse	مافی وه رامدانه وه	- حق الجواب
Unanswerable Argument	Argument sans réponse	به لگه یکی بی وه رام	- دليل دون

⁶³ وشه ی (که تن) و (گوناح) له لایهن (کۆری زانیاری کورد) یه وه پیشیناز کراوه.

⁶⁴ په یوه ندی مروقه، یان هه ندی شت وه کو که شتی، به دهوله تیکه وه. ئەم په یوه ندی نه به ستراره ته وه به نیشتمانیک یان به رهگهزیکه وه، بویه وشه ی (نیشتمانامه) یان (رهگهزنامه) راست نییه. ئەمروکه به ههزاره ها کورد دهوله تنامه ی ولاتانی تریان وه رگرتووه بی نه وه ی نهو ولاته تازانه ی تیید ده زین نیشتمانیان بن. هه لبه ته به رهگهزیش هی نهو ولاتانانه نین و هه ر کوردن.

			جواب
Passport	Passeport	پاسپۆرت	جواز سفر
Diplomatic passport	Passeport diplomatique	پاسپۆرتی دیپلۆماسی	جواز دیپلۆماسی
Injustice	Injustice	زۆرداری، بێدادی، ستههکاری	جور (ظلم)
Army	Armée	سویا، لهشکر	جیش
Army of occupation	Armée d'occupation	سویای داگیرکەر	جیش احتلال
Generation	Génération	نهوه، وهچه	جیل

ح

Accident	Accident	رووداو	حادث
Unexpected event	Événement imprévu	رووداوی ناکاو، رووداوی کتوپر،	حادث طارئ
Guardian	Gardien	پاسهوان	حارس
Sequestrator	Séquestre	پاسهوانی داوهری	حارس قضائی
Definitive	Définitif, décisif	بنپر، یه کلاکه رهوه	حاسم (قطعی)
Conclusive evidence	Preuve décisive	به لگهی بنبرانه	- دلیل حاسم
Products	Produits	به رهههه، به روبووم	حاصل
State, situation, position	Etat, cas, situation	بار، دوخ	حالة
Status quo	Statu quo	باری ئیستا (هه نووکه یی)	حالة راهنة
Family status	Statu familial	باری خیزانی	حالة عائلية
Case of need	Cas de nécessité	باری پیووستی	حالة الضرورة
Civil status	Etat civil	باری مهدهنی (شه خسی)	- الحالة المدنية
Oath taker	Jureur	سویند خور	حالف اليمين
Bearer, carrier	Porteur	هه لگر	حامل
Bearer of a bill of exchange	Porteur d'un effet de commerce	هه لگری قهواله	حامل سند
Payable to bearer	Payable au porteur	به هه لگره که ی دهدریت	- يدفع لحامله

⁶⁵ کارئیک کتو پر رووودات و که سیش توانای به رههه لستکردنی نه ییت.

Cheque to bearer	Cheque au porteur	چیک بو هه لگه که ی	- شیک لحامله
Small shop, boutique	Boutique	دوکان، بووتیک	حانوت
Detention	Détention	به ند کردن	حبس
On remand	Détention préventive	به ند کردن یه ده گی	حبس احتیاطی
Arbitrary detention	Détention arbitraire	به ند کردن ی نار ه و ا (به ناهه ق)	حبس کیفی
Pregnant	Enceinte	سک پر	حامل
Argument	Argument	به لگه	حجة
Conclusive argument	Argument concluant	به لگه ی بنبر	حجة حاسمة
Internment, confinement	Internement	دهست به ندی	حجر
Confinement of a lunatic	Internement d'un fou	دهست به ند کردن ی شیتیک	حجر مجنون
Emancipation	Emancipation	دهست به ردار بوون له سه ر مندالی ناکام	- رفع الحجر عن قاصر
Yellow flag, quarantine flag	Pavillon de quarantaine	دابړینی (دووره په ریز کردن ی) پزشکی	حجر صحی
Seizure	Saisie	گیردان، گلدانه وه، دهست به سه ری	حجز
Seizure in order to protect a creditor's security	Saisie conservatoire	گیردانی یه ده گی	- حجز احتیاطی

⁶⁶ به شیوه ی گشتی، مندال پش ته مه نی 18 سال توانای به رپوه بردنی سامانی خو ی نییه، به لام که ده گاته نه و ته مه نه،

ده بی مال و سامانی خو ی بی بدریت، به لام به مه رجی شیت یان گیلو که نه ییت.

Distrain (for sale by court order)	Saisie-exécution	گیردانی جیبه به جی کردن	حجز تنفیذی
Writ of sequestration	Séquestre judiciaire	گیردانی داوه‌ری	حجز قضائی
Receiving order	Ordonnance de mise sous séquestre	برپاری گیردانی داوه‌ری	- قرار حجز قضائی
Res judicata	L'autorité de la chose jugée	دوا برپار، برپاری بنپرانه (یه کلایی که ره‌وه)	حجیة القرار الحائز لدرجة البتات
Minimum	Minimum	به لانی که مه‌وه	حد أدنی
Maximum	Maximum	به لانی زوره‌وه	حد أعلى
Maximum penalty	Maximum de la peine	قورستین سزا	حد أعلى من العقوبة
Frontier, border	Frontière	سنوور	حدود
Minor, under age	Mineur	نه‌وجوان، هه‌رزه، سنیله، می‌رد مندال ⁶⁷	حدث
Juvenile delinquent	Mineur délinquant	نه‌وجوانی لاسار	حدث جانح
Cancellation of debt	Radiation, suppression d'une dette	سپینه‌وه، کوژاندنه‌وه	حذف (شطب)
Custody	Garde, surveillance	چاودی‌ری، پاسداری	حراسة
To be under surveillance	Etre en surveillance	خرایه ژیر چاودی‌ریه‌وه	- وضع تحت الحراسة
Sequestration	Séquestration	چاودی‌ری داوه‌ری	حراسة قضائية
War	Guerre	جه‌نگ، شه‌ر	حرب

⁶⁷ مندالی نه‌وجوان یان می‌رد مندال نه‌و مندالیه که ته‌مه‌نی له نیوان 14 تا 18 سال بیت.

Civil war	Guerre civile	شهری ناوخواپی	حرب أهلية
Guerrilla warfare	Guerre de partisan	شهری پارتیزانی (پیشمه رگهیی)	حرب العصابات
World war	Guerre mondiale	جهنگی جیهانی	حرب عالمية
Germ warfare	Guerre microbienne	شهری مایکروبی	حرب جرثومية
Chemical warfare	Guerre chimique	شهری کیمیاوی	حرب کیمیاویة
Military	Militaire	جهنگی	حربي
Ploughing	Labourage	کیلان	حرث
Guard	Garde	پاسهوان، قه رهول	حرس
Frontier guard	Garde-frontière	پاسهوانی سنوور	حرس حدود
Letter	Lettre	پیت	حرف
Literally	A la lettre	دهقاو دهق، وه کو خوی	حرفیا (نصا)
Profession	Profession, métier	پیشه	حرفة
Liberal profession	Profession libérale	پیشهی سهر به خو	حرفة حرة
Manual trade	Métier manuel	پیشهی دهستی	حرفة يدوية
Artisan, craftsman	Artisan	پیشه کار، پیشه وهر، پیشه ساز	حرفي
Small-scale production	Production artisanale	به رهههی پیشهیی	- إنتاج حرفي
Fire, burning	Incendie	سووتاندن	حرق
Movement	Mouvement	جولانهوه، جم و جوول	حركة
Economic activity	Activité économique	جم و جوولی ئابوری	حركة اقتصادية

Market fluctuation	Mouvement de marché	جم و جووولی بازار	حرکة السوق
Deprivation	Privation	بیبهش کردن	حرمان
Loss of civil rights	Privation de droits civiques	بیبهش کردن له مافی مهدهنی	حرمان من الحقوق المدنية
Serious, in earnest	Sérieux(se)	پهروش، به تهنگه وه هاتوو	حریص
Liberty, freedom	Liberté	نازادی	حرية
Freedom of assembly	Liberté de réunion	نازادی کوبوونه وه	حرية الاجتماع
Freedom of association	Liberté d'association	نازادی به شداریکردن	حرية الاشتراك
Freedom of trade	Liberté du commerce	نازادی بازرگانی	حرية التجارة
The right to contract freely	Faculté de contracter librement	نازادی ریککه وتن بهستن	حرية التعاقد
Freedom of opinion	Liberté de l'opinion	نازادی بیرورا ده برین	حرية الرأي
Political freedom	Liberté politique	نازادی سیاسی	- الحرية السياسية
Personal freedom	Liberté personnelle	نازادی که سیی	- الحرية

⁶⁸ هه مو ئاده میزادیک له هه ر کومه لیکدا بژی، کومه له مافیکی هه به و ناشی لییان بیبهش بکریت، به لام به پیی قانونیش نه و که سانهی که به ند ده کرین له بهر نه وهی تاوانی گه وره بیان کردوو، له به شی له و مافانه یان بیبهش ده کرین بو ماوه یه کی دیاری کراو.

⁶⁹ مه به ست لیبه دا مافی هه مو که سیکه که بتوانی له گه ل که سانی تر دا پیک بیست و ریک بکه ویست، به و شیوهی قانون ده ستیشانی کردوو.

⁷⁰ مافی گه ل بو ده ستیشانکردنی سیستمی حوکمرانی خوئی له ولاته که یدا، نایا له ریگه ی هه لبژاردنه وه بیست یان ریغه راندوم.

		(شه خسیی) □□	الشخصية
Freedom of the press	Liberté de la presse	ئازادیی چاپه مه نیی	حرية المطبوعات
Freedom of thought	Liberté de pensée	ئازادیی بیروپا ده برپین	حرية الرأي
Freedom to work	Liberté de travail	ئازادیی کارکردن	حرية العمل
Right of domicile	Liberté du domicile	ئازادیی نیشه جی بوون □□	حرية المسكن
Party	Parti	پارت	حزب
Left-wing party	Parti de gauche	پارتیکی چه پرهو	حزب يساري
Right-wing party	Parti de droite	پارتیکی راسترهو	حزب يميني
Grief, sorrow	Douleur, chagrin	خه م، په ژاره، خه فهت	حزن
To die of grief	Mourir de douleur	مردن به هووی خه م و په ژاره وه	- الموت حزنا
Feeling	Sentiment	هه ست	حس
Account	Compte	حسیب، ژماردن، نه ژمار	حساب
Accountancy, book-keeping	Comptabilité	ژماردن	حسابات
Profit and loss account	Compte de profits et pertes	حسیبی سوود و زیان	حساب الأرباح و الخسائر
Savings account	Compte d'épargne	حسیبی پاشه کهوت	حساب توفير

⁷¹ وه کو مافی هاتوچو کردن له ناو ولاته کهی خویدا، یان بو چوونه دهره وهی به بی ته گهره، له گهل گه رانه وه به هه مان شیوه دا.

⁷² مه به ست لیږه دا مافی هه مو که سیکه بو ده ست نیشانکردنی جیگای ژبانی وریگه نه دان به چوونی هیچ که سیك بو ناو مالی یان نه و جیگایه ی لیی ده زی، ته نیا له و حاله تانه دا نه بی که قانون ریگای داوه.

Current account	Compte courant	حسبى گه راو (سووراو)	حساب جاري
Bank account	Compte bancaire	حسبى بانكى	حساب مصرفى
Final account	Compte final	دوا حسب	حساب ختامى (نهابى)
Deposit account	Compte de dépôt	حسبى پاره دانان	حساب ودائع
Sensitive	Sensible	بههست، ههستيار	حساس
Sensitivity	Sensibilité	ههستيارى	حساسىة
Pro re nata	Selon l'exigence	به پى پيوست	حسب الحاجة
Well-behaved	Se comporte bien	رهوشت پاك	حسن السلوك
Good faith, bona fide	Bonne-foi	نيازى پاكى، نيهت پاقرى	حسن النية
Economic embargo	Embargo économique	ئابلوقهى ئابوورى	حصار اقتصادى
Diplomatic immunity	Immunité diplomatique	ئاميزگرتنى دىبلوماسى	حصانة دىبلوماسىة
Immunity from jurisdiction of the courts	Immunité de juridiction	ئاميزگرتنى داوهرى	حصانة قضائىة
Part, share	Part, portion	بهش، پشك، بههر	حصة
The lion's share	Part léonine	بهشه شير	حصة الأسد
Capital invested	Apport en société	بهش له كوهمپانادا	حصة فى شركة
Share in common	Part commun	بهشى تىكه لاو	حصة شائعة
Civilisation	Civilisation	ژيار	حضارة

Custody of a child	Garde d'un enfant	دایه‌نپی زارو کا (مندان)	حضانتة طفل
Presence	Présence	ئاماده بوون	حضور
Attendance of a witness	La présence du témoin	ئاماده بوونی شایهت	حضور الشاهد
Contradictory	Contradictoire	روو به روویی	حضوری
Embargo, interdiction	Embargo, interdiction	قه دهغه کردن، نه هیشتن، به ره ند کردن، رپینه دان	حظر (منع)
Preservation, conservation	Conservation, préservation	پاریزگاری	حفظ
Preservation of law and order	Préservation de l'ordre publique	پاریزگاریکردنی پیرهوی گشتی	حفظ النظام العام
To memorise	Retenir dans la mémoire	له بهر کردن، نه زبه رک کردن	حفظ عن ظهر قلب
Right	Droit	مافی، رهوا	حق
Remuneration	Rémunération	پاداشت	حق الأتعاب
Right of association	Droit d'association	مافی کو بونه وه	حق الاجتماع
Right of use	Droit d'usage	مافی به کارهینان	حق الاستعمال
Principal right	Droit principal	مافی سه ره کی	حق اصلي
Right of appeal	Droit d'opposition	مافی به رپیکی (پروتستو)	حق الاعتراض
Right of priority	Droit d'antériorité	مافی پیشخه ری	حق الأفضلية

⁷³ وشه ی (مافی) له (مغوی) عه ره بیه وه هاتوو ه که سیفه تیکی ئاده میزاده که ده توانی له ریگای قانونه وه که سی تر ناچار بکات به کردنی کاریک، یان به نه کردنی.
⁷⁴ وشه یه که له جیاتی (کری) ی دادیاران به کاردیت.

Right of action	Droit de procès	مافی دادخوازی کردن	حق إقامة الدعوى
Right of privilege	Droit de privilège	مافی جیاووک	حق الامتياز
Right of usufruct	Droit d'usufruit	مافی سوود وهرگرتن ⁷⁵	حق الانتفاع
Right to stand for election	Droit de l'élection	مافی کاندید کردن (ناودبیری) (خۆپالۆتن)	حق الترشيح
Right of pursuit	Droit de suite	مافی له دووچوون ⁷⁶	حق التتبع
Right to dispose of property	Droit d'aliéner	مافی مولکایه تی	حق التصرف
Right to vote	Droit de vote	مافی دهنگدان	حق التصويت
Right of preference	Droit de préférence	مافی پيشخستن	حق التقدم
Right to (of) self-determination	Autodétermination	مافی چاره نووس ، مافی برپاردانی پاشه روژ (ناینده) ⁷⁷	حق تقرير المصير
Right of retention	Droit de rétention	مافی گلدانه وه ⁷⁸	حق الحبس
Custody rights	Droit de garde	مافی دایه نیی	حق الحضانة
Right to choose	Droit d'option	مافی هه لېژاردن	حق الخيار

⁷⁵ سوود وهرگرتن له بهری مایک به و شیوهی قانون پینگا ده دا و به پینی پیکه وتن.

⁷⁶ به و مانایه دیت که خاوهن مال هه قی نه وهی هه یه داوای سامان و مالی خوئی بکات له ژیر دهستی هه ر که سیکدا بییت .

⁷⁷ (تقریر) به مانای (برپن) دیت، چونکه (اقرار) (بره)، بویه برپاردان به مانای قهراردان دیت و ده توانین بلین (مافی برپاردانی ناینده، یان پاشه روژ .

⁷⁸ مه به ست لیڤه دا نه وه یه که خاوهن قهررد ده توانی نه و شتانه ی هی قهرداره و له ژیر دهستی ته، نهیدا ته وه تا کو ناچاری بکات قهرده که ی پی بداته وه.

Right to self-defence	Droit de légitime défense	مافی دا کوکی کردنی شهرعی، مافی به ره فانی شهرعی	حق الدفاع الشعري
Intellectual right	Droit intellectuel	مافی زهینی	حق ذهني
Right of recourse	Droit de recours	مافی گه رانه وه	حق الرجوع
Veto	Veto	فیتو	حق النقض (الرفض)
Right of residence	Droit de residence	مافی تیدا ژبان (دنیشتمه ندی)	حق السكنی
Civil liberties, individual rights	Droit personnels	مافی که سیه تی (شه خسی)	حق شخصي
Irrigation rights	Droit d'irrigation	مافی ئاودان (ئاو خوار دنه وه)	حق الشرب (السقي)
Right of pre-emption	Droit de préemption	مافی شوفعه (به مولک بوون)	حق الشفعة
Real right, title, (Jus in rem)	Droit réel	مافی مالینه	حق عيني
Right to asylum	Droit d'asile	مافی په نابهری	حق اللجوء
Right of way, right of passage	Droit de passage	مافی هاتوچو، (تیپه رین)، مافی گوزه ر کردن	حق المرور
Conditional right	Droit conditionnel	مافی به مهرج	حق مشروط
Vested interest	Droit acquis	مافی دهستکه توو	حق مكتسب

⁷⁹ وه کو گه رانه وهی هه لگری (کو مپاله) بو سه ر قهرداری سه ره کی له و کو مپاله دا، نه گه ره کی له و که سانه ی که ئیمزایان کردوه ئه و قهردی دهستیشان کراو به (پیی ئه و کو مپاله) نه دا ته وه، له روژی هه قداریدا.

⁸⁰ (فیتو) وشه یه کی لاتینی یه به مانای (من دژم) دیت.

⁸¹ مه به ست لیره دا مافی ئاودانی پارچه زهوییکه به هوئی ئاویک که به لایدا تیپه ره ده بی، به مهرجی ئه و مافه ی پی درایی.

Right of ownership	Droit de propriété	مافی مولکداری	حق الملكية
Due for payment	Exigible	مافی بهردهست	حق منجز (حال)
Human rights	Droits de l'homme	مافه کانی مروؤ ⁸²	حقوق الإنسان
Rights of creditors	Droits de créanciers	مافی خاوهن قهرده کان ⁸³	حقوق الدائنين
Royalties	Droits d'auteur	مافی دانهر	حقوق المؤلف
Truth	Vérité	راستی	حقیقة
Judgement	Jugement	برپار	حکم (قران)
Preliminary decision	Jugement en premier ressort	برپاری سه ره تایی	حکم ابتدائی
To call into action	Jugement de mise en cause	برپاری قبول کردنی که سیکی سییه م بو ناو داوا	حکم الإدخال في الدعوى
Incidental judgement	Jugement incident	برپاری لاوه کیی ⁸⁴	حکم اعتراضی (فرعی)
Sentence, condemnation	Jugement de condamnation	برپاری تاوانبار کردن	حکم بالإدانة
Contradictory judgement	Jugement contradictoire	برپاری روو به روویی ⁸⁵	حکم حضوری
Judgement in absentia	Condamnation par contumace	برپاری پاشمله ⁸⁶	حکم غیابی

⁸² ئەو مافانەن وا هەمو نادەمیزادێک هەبەتی لە روژی لە دا بکبوونیەوه تا کو مردنی، بەبێ جیاوازی رهگهزوه رهنگی پستی، یان ئەو ولاتەهی لێوهی هاتوو، ژن بێ یان پیاو.

⁸³ تیرمیکی تایبەتە بە حالەتی نابووت بوونی بازرگانێک که لە لایەن دادگهوه راده گهیه ندریت، چونکه ده بێ هه مو قهرددارانێ ئەو بازرگانه قهرده کانیا ن دەست نیشان بکن، تا کو به شیوه کیی رهواو یه کسانێ وهری بگره وه.

⁸⁴ جاری واهیه له کاتی تهماشا کردنی داوا بکندا رهخه ده گیری که په یوه نندی به ناوه روکی ئەو داوا یه وه نییه، به لام دادگه ده بێ برپاریکی لاوه کی له سه ر بدات، پیش تهماشا کردنی داوا سه ره کییه که.

⁸⁵ برپاردان له لایەن دادگه وه، به ناماده بوونی هه ردوو لایه نی داوا که.

Final judgement	Arrêt definitive	بەرباری بنبر (بە کلاکەرەوه)	حکم (قرار) قطعی
Life sentence	Condamnation à vie	بەرباری بە نەکردنی هەمیشەیی	حکم مۆبد
Autonomy	Autonomie	ئۆتۆنۆمی، خود موختاری	حکم ذاتی
Autocracy	Autocratie	رژیمی ئۆتۆکراسی	حکم مطلق
Government	Gouvernement	حکومەت، میری	حکومە
Governmental	Gouvernemental	میری، حکومی	حکومی
Peaceful solution	Solution pacifique	چارەسەر کردنی ناشتیانە	حل سلمی
Dissolution of parliament	Dissolution du parlement	هەلۆه شاندنەوهی پەرلەمان	حل البرلمان
Pact	Pacte	پەیمان، هەقالبەندی	حلف (میثاق)
Military pact	Pacte militaire	پەیمانی جەنگی	حلف عسکری
Taking the oath	Prestation de serment	سویند خواردن	حلف الیمین
To commit perjury	Faire un faux serment	بە درۆ سویند خواردن	حلف الیمین زورا
Allies	Alliés	هاوپهیمانان، هەقالبەندان	حلفاء
Protection of property	Protection de propriété	پاراستنی مولکداری (مولکایەتی)	حمایة الملكية
Conception	Conception	سک هەبوون، ئاوسبوون، دووگیانی	حمل
Load, burden	Charge, cargaison	بار	حمل (شحن)

⁸⁶ بەرباردان بە بی نامادە بوونی داوالیکراو، یان گومان لیکراو. ئەگەر گومان لیکراو تاوانبارکرا، ئەوا بە (هەلاتوو) دەدریتە قەڵەم.

Carrying a prohibited firearm	Port d'arme prohibée	هه لگرتنی چه کی قه دهغه کراو	حمل سلاح ممنوع
Cargo, load	Chargement	بارگه	حمولة
Net tonnage	Jauge nette	بارگه ییگهرد	حمولة صافية
Barrier, obstacle	Barrière, obstacle	له مپه ر	حاجز
Cession, assignment of right	Cession	هه واله کردنی ماف	حوالة الحق
Allowed	Permis	حه لال، رهوا، رینگاپیدراو، زولال	حلال
Neutrality	Neutralité	بیلابه نی	حياد
Possession	Possession	دهستداری	حيازة
Bona fide possession	Possession en bonne-foi	دهستداری به نیاز پاکی	حيازة بحسن نية
Actual possession	Possession de fait	دهستداری به بهدنیازی (به نیازی خراپ)	حيازة بسوء نية
Continuous possession	Jouissance continue	دهستداری بهردهوامی	حيازة مستمرة
Temporary possession	Possession précaire	دهستداری کاتی	حيازة مؤقتة
Grounds for judgement	Considérations de jugement	هویه کانی برپار، تاوتوی کردنی برپار	حيثيات قرار
Precaution	Précaution	وریایی	حیطة
Ruse	Ruse	گزی، فیل، که له ک	حيلة

⁸⁷ ته گهر که سیک مافیکی به لای که سیک که وه هه بی و له هه مان کاتیشدا قهررداری که سیک تر بیت، ده توانی نه و قهردهی بداتوه به شیوهی هه واله کردنی نه و مافی بو خاوهن قهرده که، به لام به مهرجی هه ردولایان له سه ر نه و هه واله کردنه رازبین.

ح

Lawbreaker, outlaw	Hors la loi	قانون شکین، له قانون	خارج علی القانون
Exterior	Extérieur	دهرچوو(لادهر)	خارجی
Loser	Perdant	دوړاو	خاسر
Particular, private, special	Particulier, privé, special	تایبته	خاص
Special licence	Autorisation spéciale	رینگادانی تایبته	- إذن خاص
Liable to stamp duty	Assujetti au droit de timbre	رهسمی لهسه ره	خاضع لرسم الطابع
Liable for tax	Assujetti à l'impôt	باجی لهسه ره	خاضع للضريبة
Abductor	Ravisneur	رفینه ر	خاطف
Someone who is mistaken	Personne erronée	هه له کار، بهه له چوو	خاطی
Misconstruction	Fausse interprétation	لیکدانه وهی بهه له	تفسیر خاطی
Vacant	Vacant	به تال، چول، قالا	خالی
Vacancy	Vacance	به تالیی	خلو
To be afraid	Avoir peur	ترساو، ترسنوک	خائف
Traitor	Traître	خوڤرووش، ناپاک	خائن
A piece a news	Une nouvelle	ده نگو باس، هه وال	خبر
Experience	Expérience	شاره زایی	خبرة
Expert	Expert	شاره زاء، لیزان، کارزان	خبیر

Legal expert	Expert juridique	شارهزای قانونی	خبیر قانونی
Closure	Clôture	کووتایی، دوایی، ناکام، پایان	ختام
At the close of a sitting	A la fin de séance	له کووتایی دانیشتنه که دا	- فی ختام الجلسة
Closing session	Séance de clôture	دوا دانیشتن	- جلسة الختام
Seal, postmark	Cachet, sceau	مۆر، لوک	ختم
Sealing wax	Cachetage rouge	مۆری (لوکی) سوور	ختم احمر
Official seal	Cachetage officiel	مۆری ره سمی (فه رمی)	ختم رسمی
Deception, trickery	Tromperie	فیل، فریو	خداع
Service	Service	خزمهت، راژه	خدمة
Public services	Services public	خزمهتگوزاری گشتی	خدمات عامة
Military service	Service militaire	خزمهتێ سهربازی	خدمة عسكرية
Personal services	Services personnels	خزمهتگوزاریی تایبهت	خدمات خاصة
Violation, breach	Violation	لادان، پيشيل کردن، شکاندن	خرق
Violation of Human Rights	Violation de Droits de l'Homme	پيشيل کردنی مافه کانی مرووف	خرق حقوق الإنسان
Flagrant (gross) violation	Violation flagrante	لادانی (پيشيل کردنی) ناشکرا	خرق صارخ
Violation (breach) of the law	Violation de la loi	له قانون لادان، له قانون ده رچوون (پيشيل کردن)	خرق القانون

Storing, storage	Entreposage	خهزنه کردن، عه مبار کردن، دا کردن	خزن
Treasurer	Trésorier	خهزنه دار	- أمين الخزينة
Treasury bill	Bon du Trésor	قهواله ی سه رگه نجینه ی (خهزنه ی) گشتی	- سند علی الخبزينة العامة
Loss	Perte	زیان	خسارة
Total loss	Perte totale	زیانی سه رله بهر	خسارة إجمالية
Profit and loss	Perte et profit	زیان و سوود	خسارة و ربح
Quarrel, dispute	Querelle	ناکوکی، ناحهزی	خصام
Adversary, litigant	Adversaire, plaideur	لایه نی نه یار	خصم (متقاضی)
Public prosecutor	Partie publique	داواکه ری گشتی	الخصم العام (الادعاء العام)
Litigation	Litige	ناکوکی، هه فرکی	خصومة
Submission	Soumission	ملکه چی، سه رشوری	خضوع
Observance of the law	Soumission à la loi	ملدان بو قانون	خضوع للقانون
Fault, error, mistake	Faute, erreur	هه له، چه وت، شاشی	خطا
Error of judgement	Erreur de jugement	هه له له بریاردا	خطا بالحکم (بالقرار)

⁸⁸ کردنی کاریک یان نه کردنی، به نه نقهست ییت یان به هوئی له بیر چوونه وه و له بیر کردن بییت، بیته هوئی جیبه جی نه کردنی ریککه وتنامه یه ک یان شکاندنی فه رمانیکی قانون، به هه له ده دریتته قه له م. ئەم هه له کردنه ده بیته هوئی بهر پرسیار بوونی نه و که سه ی کردووبه تی. نه و که سه ش که زیانی لی که وتوووه به هوئی نه و هه له یه وه، ده توانی داوای بژاردنی نه و زیانه بکات.

Serious fault	Faute grave	ههلهی گه وره، ههلهی زل (که ته)	خطا جسيم
Mistake in calculation	Erreur de calcul	ههلهی حسابی (له ژماردندا)	خطا في الحساب
Minor fault	Faute légère	ههلهی سووک	خطا خفيف
Normal (acceptable) error	Erreur de critère	ههلهیه کی باو، ههلهیه ک که چاوپوشی لی بکریت	خطا متعارف عليه (مقبول)
Professional misconduct	Faute professionnelle	ههلهی پشهیی	خطا مهني
Common fault	Faute commune	ههلهی ههردوولا، ههلهی هاوبهش	خطا مشترك
Official Misconduct	Faute commise dans l'exercice de la fonction	ههلهی فهرمانبهه ره کاتی کار کردنیا	خطا الموظف أثناء أداء الوظيفة
Negligible error	Erreur négligeable	ههلهیه ک ده کریت پشتگوی بخری	خطا يمكن إهماله
Engagement, betrothal	Fiançailles	خوازیینی	خطبة
Plan	Plan	پلان، نه خشه	خطة
Implementation of programme	Plan d'exécution	نه خشه ی جیبه جی کردن	خطة التنفيذ
Risk	Risque	مه ترسی	خطر
Imminent danger	Péril imminent	مه ترسیی چاوه پروان کراو	خطر متوقع
Certain peril	Risque certain	مه ترسیی راستیی	خطر حقيقي
Kidnapping	Enlèvement	رفاندن، هه لگرتن	خطف

Abduction of a minor	Rapt d'un mineur	مندال رفاندن	خطف صغیر
Latent, hidden	Latent	نهیڤی، نااشکرا	خفی
Secretly	Secrètement	به نهیڤی	خفیه
Assignee, beneficiary	Ayant cause	نهوه، پاشهك، پاشین، شوینگر، وهچه	خلف
Antecedent, background	Antécédent	پاشینه	خلفیه
Moral	Moral	رهوشت	خلق
Solitude	Solitude	به تالی، فالایی	خلو
Precis, summary	Précis	پوخته، کورته	خلاصة
Summary of the findings	Le résumé de l'arrêt	پوختهی برپاری دادگه	خلاصة قرار المحكمة
Recapitulation, summing up	Récapitulation	پوختهی مهسه له که	خلاصة القضية
Disagreement	Désaccord	جباوازی، ناته بایی، ناکوکی	خلاف
Choice, option	Choix, option	بزار	خيار
Make your choice	Faites votre choix	ویستن، هه لَبزاردن	- اتخاذ الخيار

⁸⁹ مه بهست لیره دا نهو که سه یان نهو که سانهن که له که سیکی که وهه مافیکیان بو به جی ده میڤی، وه کو میراتگریان نهو که سه ی به خه لات شتیکی پی ده دری.

		چاکه	خیر
Good	Bien		
Benevolence, charity	Bienfaisance	خیرخوازی، چاکه خوازی	خیری
Breach of trust, abuse of trust	Abus de confiance	دهست پیسی، بیئه مه کی، سپله یی	خیانة الأمانة

د

House	Maison	خانوو، مال	دار
Publishing house	Maison d'édition	دهزگای بلاو کردنهوه	دار النشر
Motive	Mobile	پالنه، بزوینه، هو	دافع (باعث)
Motive for the crime	Mobile du crime	هوی تاوان	دافع الجريمة
Payer	Payant	بدهر	دافع (المال)
Taxpayer	Payant de taxe	باجدهر	دافع الضريبة
Section, department	Service, administration	فهرمانگه	دائرة
Civil Service	L'administration	فهرمانگه کانی دهولت	- دوائر الدولة
Electoral district	Circonscription électorale	چهمههه (بازنهه) ههلبژاردن	دائرة انتخابية
Registry Office	Bureau de l'état civil	فهرمانگهه باری مهدههه	دائرة الأحوال المدنية
Creditor	Créancier	قهرددهه، خاوهه قهرد، وامدار	دائن
Credit account	Compte créateur	حسبب وامداری	- حساب دائن
Distraitor	Créancier saisissant	خاوهه قهردی گيردهه	دائن حاجز
Unsecured creditor	Créancier chirographaire	خاوهه قهردی ناسایی	دائن عادي
Secured creditor	Créancier hypothécaire	بارمتهدهه، قهرددهه به بارمته	دائن مرتهه
Preferred creditor	Créancier privilégié	قهرددههه نایاب (جیاکراوهه)	دائن ممتاز

Diplomat	Diplomate	دیپلومات	دبلوماسی
Income	Revenu	دهرامت، داها، دهستکهوت	دخ
Fixed income	Revenue fixe	داهاتی دیار	دخ ثابت (معلوم)
Annual income	Revenu annuel	داهاتی سالانه	دخ سنوی
Income tax	Impôt sur le revenu	باجی داها	- ضریبة الدخل
National income	Revenu national	داهاتی نه ته وه بی	دخ قومی
Sources of income	Sources de revenus	سهراوه کانی داها	- مصادر الدخل
Study	Etude	لیکۆلینه وه	دراسة
Study of a file	Etude d'un dossier	ته ماشا کردنی فایل (دۆسیه)، توپۆلینه وه له دۆسیه	دراسة إضبارة
Under examination	A l'étude	له ژێر لیکۆلینه وه دایه	- تحت الدراسة
Degree	Degré	پله، پایه	درجة
Degree of relationship	Degré de parenté	پلهی خزمایه تی	درجة القرابة
Level of a court in the judicial Hierarchy	Degré de juridiction	پایه ی داوه ری	درجة القضاء

⁹⁰ بۆ نموونه پلهی خزمایه تی له نیوان باوک و دایک و مندا له کانیان پلهی یه که مه، له نیوان باپیر و داپیر و کوره زاو کچه زیاندا پلهی دوومه، له نیوان مام و خال برازاو خوشکه زیاندا پلهی سه یه مه...

⁹¹ پایه ی دادگه کان دوانن: دادگه ی سه ره تایه (بداعه) و دادگه ی هانا بۆ بردن (استئناف)، چونکه دادگه ی پیدا چوونه وه (تمییز) به پله دانانریت.

Constitution	Constitution	دهستووور	دستور (قانون أساسي)
Constitutional	Constitutionnel	گونجاو له گهل دهستووور، دهستووورپانهیه	دستوري
Prostitution	Prostitution	داوین پیسی (بوژنان)	دعارة
Propaganda, publicity, advertising	Propagande, publicité	پرؤپاگانده	دعایة
Electoral publicity	Publicité électorale	پرؤپاگاندهی ههلبژاردن	دعایة انتخابیة
Action, lawsuit	Action, procès	داوا، دادخواستن، داخواز	دعوی
Actio de in rem verso	Actio de in rem verso	داخوازیی دهوله مه ندبوونی بیهۆ	دعوی الإثراء بلا سبب
Initiation of proceedings	Introduction d'une action	داخوازیی کردن، داوا کردن له دادگه	- إقامة دعوی
The case for the crown	Action publique	داخوازیی مافی گشتی	دعوی الحق العام
Criminal lawsuit	Action criminelle	داخوازیی سزایی	دعوی جزائیة
Possessory action	Action en possession	داخوازیی دهستداریی	دعوی الحیازة
Action for replevin	Action en mainlevée	داخوازیی دهست هه لگرتن	دعوی رفع الید
Action in personam	Action personnelle	داخوازیی کهسیی	دعوی شخصیة

⁹² ئەم داوا یه به ناوی کۆمه له وه ده خریته بهردهم دادگه، چونکه مه بهستی سه ره کی لیره دا هه وڵدانه بو تاوانبار کردنی گومان لیکراو که زیانی به کۆمه ل گه یاندوه به و تاوانه ی کردوو یه تی.

⁹³ ئەم داوا یه دا داوا کار داوا ی گێرانه وه ی دهستداریه تی بو مافیک یان سامانیک ده کات که که سیکی که دهستی به سه ردا گرتوه، یان داوا ی پاراستنی ئەو مافه ی ده کات چونکه که سیکی که ده به وه ی دهستی به سه ردا بگرت.

Real estate (property) Proceedings	Action immobilière	داخوازیی مولک	دعوی عینیة
Resolutive proceedings	Action résolutoire	داخوازیی هه لوه شانده وه	دعوی الفسخ
Direct action	Action directe	داخوازیی راسته وخو	دعوی مباشرة
Civil action	Action civile	داخوازیی مه ده نی	دعوی مدنیة
Jurisdiction for urgent matters	Réfère	داخوازیی به په له	دعوی مستعجلة
Liability action (proceedings)	Action en responsabilité	داخوازیی بهرپرسی	دعوی المسؤولية
Actio contrario	Action reconventionnelle	داخوازیی بهرانبهر	دعوی مضادة (متقابلة)
Summons to appear	Billet d'avertissement en justice	داخوازیی نامه	- ورقة الدعوی
Summons, invitation	Convocation, invitation	داوانامه، بانگ کردن	دعوة

⁹⁴ ئەم دادخوازییە پەيوەندی بە مافیکی شەخسی داواکارەو هەبە، یان لەبۆ پاراستنی ئەو مافەبە.

⁹⁵ بەشی زۆری داواکاریەکان راسته وخۆن، چونکە داواکار داواکە ی راسته وخۆ ئاراستە ی داوا لیکراو دەکات، وە کو داوا ی خاوەن مال یان خاوەن قەرد لەو کەسە ی کە ماله کە ی زەوت کردوو یان قەردە کە ی ناداتەو.

⁹⁶ ئەم داواکاریە، داواکار داوا ی بژاردنی ئەو زیانە دەکات کە بە هۆی تاوانیکەو ه لێی کەوتوو. ناوی ئەم داوا یە لە قانونی رۆمانییەو بە ناوی (داوا ی شارستانیەت) هاتوو، بە لأم ئەمڕۆکە بەو مانایە دیت کە داوا ی بژاردنی ئەو زیانە لە کەسیک یان لە چەند کەسیک کەوتوو بە هۆی تاوانیکەو ه، دەکات. چاکترە وشە ی (داوا ی بژاردن) بە کار یینین چونکە گونجاوترە لە گەل مه بهستی سەرەکیی ئەم داوا یە.

⁹⁷ (دادخوازی لێپرسینەو) وە کو (دادخوازی بژاردن) بۆ هەمان مه بهستە، کە داوا ی بژاردنی ئەو زیانە یە لە داوا کەر کەوتوو، لە ئاکامی ئەو تاوانە ی کە داوا لێ کراو کردوو یەتی.

Calling of witnesses	Appel des témoins	بانگ کردنی شایهته کان	دعوة الشهود
Summons to shareholders	Convocation des actionnaires	بانگکردنی هاوبه شانی کۆمپانیایهک بۆ کۆبوونهوه	دعوة المساهمين في شركة للاجتماع
Defence	Défense	به رگری، داکوکی، به رهفانی	دفاع
Witness for the defence	Témoin a décharge	شایهتی (گهواهی) به رهفانی	- شاهد دفاع
Civil defence	Défense civile	به رگری مهدهنی (سقیل)	دفاع مدني
Self-defence	Défense légitime	داکوکی رهوا، خۆپاراستنی رهوا	دفاع مشروع
Counsel for the defence	Avocat de la défense	دادیاری به رهفانی	- محامي الدفاع
Book	Livre	دهفتهر	دفتر
The ledger	Le grand livre	سه ر دهفتهر	دفتر الأستاذ
Stock book	Livre d'inventaire	دهفتهری سه ر ژماردن	دفتر الجرد
Account book	Livre de comptes	دهفتهری حسیبه کان	دفتر الحسابات
Cash book	Livre de caisse	دهفتهری سه ندووق (پاره وه رگرتن)	دفتر الصندوق
Sales ledger	Livre de ventes	دهتهری فروشتن	دفتر المبيعات
Auxiliary, supplementary ledger	Le livre auxiliaire	دهفتهری یاریدهدهر	- الدفتر المساعد
Bought ledger	Registre des achats	دهفتهری کرپن	دفتر المشتريات

Daybook	Livre journal	دهفتەری روژانه	دفتر الیومیة
Plea	Exception	به‌ریپک، په‌لپ	دفع
Plea of avoidance	Exception de nullité	داوای پووچه‌ل کردنه‌وه	دفع بالبطلان
Procedural defence	Exception de forme	به‌ریپکی په‌یوه‌ندار به فۆرمه‌وه	دفع بالشکل
Plea of lack of competence	Exception d'incompétence	به‌ریپکی ده‌ست نه‌دان	دفع بعدم الاختصاص
Payment , settling	Paiement, versement	دانه‌وه	دفع (تسدید)
Terms of payment	Modalités de paiement	ماوه‌کانی دانه‌وه	- آجال الدفع
Easy terms	Facilités de paiement	ئاسانکاری له دانه‌وه‌دا	- تسهیلات الدفع
Suspension of payment	Cessation de paiement	راوه‌ستان له دانه‌وه	- توقف عن الدفع
Payable	Exigible, payable	کاتی دانه‌وه‌ی هاتوووه	- مستحق الدفع
Dictator	Dictateur	دیکتاتۆر	دیکتاتور
Doctor	Docteur	دکتۆر، پزیشک، نوژدار	دکتور
Doctorate	Doctorat	دکتۆراه	دکتوراه
Proof, evidence	Preuve	به‌لگه	دلیل
Substantive evidence	Preuve substantielle	به‌لگه‌ی سه‌ره‌کیی	دلیل اساسی
False evidence	Preuve artificielle	به‌لگه‌ی دروستکراو	دلیل اصطناعی
Corroborating Evidence	Preuve de confirmation	زیده به‌لگه، به‌لگه‌ی سه‌ربار	دلیل إضافی

Secondary Evidence	Preuve secondaire	به لگه ی لاوه کی	دلیل ثانوی
Extrinsic evidence	Preuve extrinsèque	به لگه ی تازه پهیدا بوو	دلیل طارئ
A contrario proof	Preuve a contrario	به لگه ی پپچه وانه	دلیل عکسی
Written evidence	Evidence par écrit	به لگه ی دهست نووس	دلیل کتابی (خطی)
Material evidence	Evidence matérielle	به لگه ی مایه کی	دلیل مادی
Semi-plena probatio	Demi-preuve	به لگه ی ناته واو	دلیل ناقص
Guide	Guide	پیشاندهر، رینوین، رابه ر	دلیل
Merging, fusion	Fusion	تیکه لکردن، تیکه لاو کردن	دمج
Merger of companies	Fusion de sociétés	تیکه لاو کردنی چهند کۆمپانیایهك	دمج شرکات
Amalgamation of sentences	Fusion de peines	تیکه لکردنه وهی سزاکان	دمج العقوبات
Timetable	Horaire	کاتی کار کردن	دوام (ساعات العمل)
Session, cycle, turn	Session, cycle, tour	خول	دوره
Parliamentary session	Session de parlement	خولی په رله مان	دوره البرلمان
State	Etat	دهولهت	دولة
Federal state	Etat fédéral	دهولهتی فیدرالی	دولة اتحادية
Confederation	Confédération	دهولهتی کۆنفیدرالی	دولة كونفدرالية
International	International	نیودهولهتی	دولي
International Court of Justice	Cour International de	دادگهی نیودهولهتی	- محكمة العدل

	Justice		الدولية
To crush	Ecraser	پی لێنان	دهس
Amazement, wonder	Stupéfaction, étonnement	سه سوورمان	دهشته
Broker	Courtier	ده لال، جارچی	دلال (سمسار)
Brokerage	Courtage	ده لالی، جارچیه تی	دلالة (سمسرة)
Democracy	Démocratie	دیموکراسی	دیمقراطیة
Debt	Dette	قهرد	دین
Debit and credit	Débit et crédit	قهرد و فهرد	دین و دائنیة
Secured debt	Dette garantie	قهردی به بارمته، قهردی دهسته بهرکراو	دین مضمون
Privileged debt	Dette privilégiée	قهردی نایاب، قهردی جیاکراوه	دین ممتاز
Deferred debt	Créance à terme	قهردی دواخراو	دین مؤجل
Religion	Religion	ئاین، دین	دین

ذ

Memory, mind	Mémoire	بیر	ذاکرة
Pretext	Prétexte	بیانوو، بیانگه، په‌پ	ذریعة
Intelligence	Intelligence	زرنگی، زیره‌کی	ذکاء
Male	Mâle	نیر	ذکر
Defamation	Diffamation	زه‌مکردن	ذم
Conscience	Conscience	ویژدان	ذمة (وجدان)
Patrimony	Patrimoine	له‌ئه‌ستودا بوون	ذمة مالیه
Infraction, breach	Infraction	گوناه	ذنب
To plead guilty	S'avouer coupable	دانی به‌گوناهه‌که‌ی نا	- اعترف بذنبه
Spirit, mind	Esprit	زه‌ینی، بیر	ذهنی

Relationship	Lien	په پوههست، پپوهه ند، هاوبه ند	رابطه
Pay, salary	Traitement	مووچه ⁹⁸	راتب
Retirement pension	Pension de retraite	مووچه ی خانه نشینی	راتب تقاعدي
Capital	Capital	سه رمایه، ده سمایه	رأسمال
Authorised capital	Capital nominal	سه رمایه ی ناو لپنراو (دهست نیشان کراو)، سه رمایه ی دیاری کراو	رأسمال اسمي
Working capital	Fonds de roulement	سه رمایه ی به گه رځستن	رأسمال التشغيل
Investment income	Revenu du capital	به رهه می سه رمایه، دهستکه وتی سه رمایه	- إيراد الرأسمال
Paid-up capital	Capital versé	سه رمایه ی دراو	رأسمال مدفوع
Cash capital	Capital en espèces	سه رمایه ی کاش (نه ختینه)	رأسمال نقدي
Capitalist	Capitaliste	سه رمایه دار	رأسمالي
Capitalism	Capitalisme	سه رمایه داری	رأسمالية
Major	Majeur	بالق، پنگه یشوو، ره سیو، تولاز، پنگه هشتی	راشد (بالغ)
Corrupter, briber	Corrupteur	به رتیل ده ر	راش (مقدم)

⁹⁸ مووچه زیاتر بو مانگانه به کار دیت.

Observer	Observateur	چاودێر	الرشفوة) راصد (رقیب)
Mortgagor	Gageur	بارمتهدهر	راهن (مدین) راهن)
Opinion	Opinion, avis	پا	رأی
Advisory opinion	Avis consultatifs	پاى راپوێژپانه	رأى استشاري
Sound opinion	Opinion juste	پاىه كى راست، پاىه كى بهجى (دروست)	رأى سليم
Public opinion	Opinion publique	پاى گشتى	رأى عام
Opposite opinion	Avis contraire	پاى دژى، دژهپا	رأى مخالف
Patron, employer	Patron	خاون كار	رب عمل
Usury	Usure	رپبا، فابز، سوو، مفا	ربا
Captain	Capitaine	كاپتن، كهشتىوان	ربان السفينة
Lady of the house	Maîtresse	كابان، كابانى، ژنى مال	ربة البيت
Profit, gain	Bénéfice, profit	سوود	ربح
Gross profit	Profit brut	سوودى سه رله بهر	ربح إجمالي
Net profit	Profit net	سوودى ساف (پوخته)	ربح صافي
Expected profit	Profit espéré	سوودى چاوه پروان كراو	ربح متوقع
Profit and loss	Profit et perte	سوود و زيان	ربح و خسارة
Routine	Routine	روتین	رتیب
Hope	Espoir	هيو، ئومید، تكا	رجاء (أمل)
Retroactive	Rétroactif	گه رانه وه	رجوع

Fee, duty	Taxe, droit	فهرمانه، رهسم	رسم (ضریبه)
Duty free	Hors taxe	خۆشبوون له رهسم	- إعفاء من الرسم
Registration fee	Droit d'enregistrement	فهرمانه‌ی تۆمارکردن	رسم تسجیل
Legal fees	Droits judiciaires	فهرمانه‌ی داوه‌ری	رسوم قضائية
Official	Officiel	دیوانی، رهسمی، میری	رسمی
Official document	Document officiel	دۆکیمه‌نێکی رهسمی	- وثيقة رسمية
Landing, arriving	Débarquement	له‌نگه‌رگرتن	رسو
Discretion	Discretion, sagesse	ره‌سیوی، پێگه‌یشته‌ویی	رشد
Corruption	Corruption	به‌رتیل	رشوة
Balance	Balance	به‌لانس	رصید
Credit balance	Solde créditeur	به‌لانسێ قه‌رد ده‌ر	رصید دائن
Debit balance	Solde débiteur	به‌لانسێ قه‌ردار	رصید مدین
Bank balance	Solde bancaire	به‌لانسێ حسێبێک له بانک	رصید في البنك
Bruise	Contusion	خوین تی‌زان، کوتران	رض (کدمه)
Trauma	Trauma	برین، برینداری، قرنجان	رض (جرح)
Consent	Consentement	ره‌زامه‌ندی، رازی بوون، قایل بوون	رضا
At one's will	à son gré	به‌ره‌زامه‌ندی خوێ	- برضاه

¹⁰² پاره‌دان یان سوودبه‌خشین به‌کاربه‌ده‌ستیکێ میری له‌پێناو کردنی کارێک یان چاو پۆشین له‌کردنیا، به‌مه‌رجی کاره‌که به‌پێچه‌وانه‌ی قانونی ییت و کردنی یان چاولپۆشین له‌ده‌سه‌لاتی نه‌ودا ییت.

By mutual agreement	De gré a gré	به رهزامه نندی ههردوولا	- برضا متبادل
Consensual	Consensuel	رهزامه ندیته	رضایی
Out of court agreement	Contrat consensuel	رێککهوتنی رهزامه نندی	- عقد رضایی
New-born	Nouveau-né	شیره خوور، ساوا، کوورپه	رضیع
Fear	Peur	ترس، تووقین، سام	رعب
Desire, wish	Désir	ئاره زوو، چهز	رغبة
Refusal, rejection	Refus, rejet	نه کردن، ره تکردن	رفض
Objection overruled	Objection rejetée	په لپیکه ره تکراره	- اعتراض مرفوض
To refuse to appear	Refuser de comparaître	ئاماده نه بوون له بهردهم دادگه	رفض الحضور أمام المحكمة
Nient dedire	Refuser de se défendre	داکوکی له خو نه کردن	رفض الدفاع عن النفس
To challenge a witness	Récuser un témoin	ره تکردنه وهی شایهت	رفض الشاهد
To refuse to accept	Refuser d'accepter	قبوول نه کردنی قهواله	رفض القبول
To close the session	Lever l'audience	کووتایی هینان به دانیشن	رفع الجلسة
Emancipation	Emancipation	دهست هه لگرتن له سه ر مندالی ناکام	رفع اليد عن القاصر
Withdrawal of garnishee order	Mainlevée de saisie	دهست هه لگرتن له سه ر	رفع اليد عن

¹⁰³ قبوول نه کردنی قهواله ی بازرگانی له لایه ن یه کی له و که سانه ی ئیمزایان کردوو. نه م قبوول نه کردنه رینگا به گه رانه وهی هه لگری نه و قهواله یه ده دا بو سه ر یه کی له و که سانه ی که پیشتر ئیمزایان کردوو، هه تا پیش هه قداریه تی نه و قهواله یه بگات .

		سامانی دهست به سه رداگیراو ¹⁰⁴	أموال المحجوز عليه
Control, supervision	Contrôle	چاودیڤری	رقابة
Censorship	Censure	سانسۆر له سه ر چاپه مه نیی	رقابة على المطبوعات
Exchange control	Contrôle des changes	چاودیڤری ئالۆگۆڤ کردنی پاره و پوول ¹⁰⁵	رقابة على الصراف
Sanitary inspection	Surveillance sanitaire	چاودیڤری ته ندوروستی	رقابة صحية
Judicial control	Contrôle judiciaire	چاودیڤری داوه ربیانه	رقابة قضائية
Stagnation	Stagnation	کزی، مه ندی	ركود
Mortgage	Hypothèque, gage	بارمه، رههن	رهن
Pledging, pawning	Mise en gage	بارمه کردن	- إجراء الرهن
Pledge	Gage	بارمه ی دهستداری ¹⁰⁶	رهن حيازي
Mortgage	Hypothèque	بارمه ی ئاقار	رهن عقاري
Mortgaged	Grevé d'hypothèque	بارمه کراو	- مثقل بالرهن
Mortgage pledgee	Créancier gagiste	بارمه وه رگر	- دائن مرتهن
To mortgage one's house	Hypothéquer sa maison	خانوه که ی به بارمه داوه	- رهن بيته
Hostage	Otage	بارمه کراو، بارمه گیراو	رهينة

¹⁰⁴ کۆتایی هینان به دهسه لاتی که سیک له بهرپوه بردنی مال و سامانی که سیک کی، به حوکمی قانون یان به پپی بریاریکی دادگه.

¹⁰⁵ لیره دا نه و شته ی که دکریته بارمه ده بی له لای خاوهن قهر د بی، یان له لای که سیک کی که بیته که له لایه ن ههر دوو لاره دهستیشان کرابی. مه بهست له گواستنه وه ی نه و دهستداریه نه وه یه نه گهر قهر دار نه توانی له روژی دیاریکراو دا قهر ده که ی بداته وه، خاوهن قهر د ده توانی نه و شته بفرۆشی و له نرخه که ی قهر ده که ی خوی هه لگر بیته وه.

Presidency	Présidence	سهروکایه تی	رئاسه
Vision, view	Vision, vue	بینین، بۆچوون، تیروانین	رؤیه
President, chairman	Président, chef	سهروک	رئیس
Chairman of the meeting	Président de séance	سهروکی کۆبوونه وه (دانیشن)	رئیس الجلسه
Departmental head	Chef de service	سهروکی فه مانگه	رئیس الدائره
Chairman of the Board	Président du conseil	سهروکی نهنجوومه ن	رئیس المجلس
Presiding judge	Président de la cour	سهروکی دادگه	رئیس المحکمه
Principal	Principale	سه ره کی	رئیس
Count of an indictment, charge	Chef d'accusation	گومانی (تۆمه تی) سه ره کی	- التهمه الرئیسیه
Main reason	Motif principal	پالنه ری سه ره کی	- الدافع الرئیس
Principal author of a crime	Auteur principal d'un crime	تاوانکاری سه ره کی	- الفاعل الرئیس للجریمة
Head Office	Siège social	مه لبه ندی سه ره کی کۆمپانیا	- مقر الشركة الرئیس
Income, rent	Revenu, rente	به روبووم	ریع
Ground rent	Rente foncière	به روبوومی ناقار	ریع عقاری
The country	La campagne	لادی	ریف

ز

Adulterer	Adultère	زیناکار، داوین پیس	زانی
Surplus	Surplus	زیده	زائد (فائض)
Pseudo, bogus	Pseudo	قهلب	زائف
Client	Client	مامیل	زبون
Agriculture, cultivation	Agriculture	کشتوکال	زراعة
Chief, leader	Chef, leader	پیشهوا	زعیم
Tithe	Dîme	زهکات	زکاة
Slip of the tongue	Lapsus linguae	ههلهی زمان	زلة لسان
Adultery	Adultère	زینا، داوین پیسی	زنا
Bastard, illegitimate	Bâtard	زول، بیژی، بیژوو	- ابن زنا
Marriage	Mariage	ژنهینان (بو کورو پیاو)، شوو کردن یان میرد کردن (بو کچ و ژن)	زواج
Bigamy	Bigamie	فره ژنی	زواج باکثر من واحدة
The capacity to marry	Capacité de mariage	لیهاتوویی ژنهینان (شوو کردن)	- أهلية الزواج
Marriage certificate	Extrait, acte de mariage	خیزاننامه، ژنامه	- شهادة الزواج
Dowry, marriage portion	Dot	مارهیی	- مهر الزواج

Disappearance	Disparition	نه مان	زوال
Extinction of obligation (debt)	Extinction des obligations	نه مانی په یه سستی (پابه ندیته) ¹¹¹	زوال (انقضاء) الالتزام
Denationalisation	Dénationalisation	نه مانی دهوله تنامه	زوال الجنسية
Dispossession	Dépossession	نه مانی دهستداری	زوال الحیازة
Husband	Mari, époux	میرد، شوو	زوج
Wife, spouse	Femme, épouse	هاوسه ر، ژن	زوجة
Mother-in-law	Belle-mère	باوه ژن، زر دایک	زوجة الأب
Conjugal	Conjugal	هاوسه ریته تی، ژن و میردایه تی	زوجي
Ties of marriage	Liens conjugaux	په یوه ندیته هاوسه ریته تی (ژن و میردایه تی)	- رباط زوجي
Marital home	Domicile conjugal	مالی خیزانی	- مسکن زوجي
False	Faux	به درو، بوختان، ساخته، هه لبه ست	زور
False evidence	Faux témoignage	شایه تی به درو	- شهادة زور
Augmentation, raising	Augmentation	زیده کردن	زیادة
Increase in capital	Augmentation de capital	زیده کردنی سه رمایه	زیادة راس المال

¹⁰⁶ هویه کانی نه مانی پابه ندیته تی له نیو دوو که س یان زیاتر له دوو که سدا ده گه ریته وه بو: 1- به جی گه یاندنی نه و پابه ندیته تی له نیوانیاندا هه بووه 2- لیخوشبوونی خاوه ن قهر د له قهر ده که ی. 3- تیپه ربوونی ماوه ی قانونی به سه ر نه و پابه ندیته دا به جورنیک که خاوه ن قهر د نه توانی داوای قهر ده که ی بکاته وه. (قهر د) لیته دا به مانایه کی فراوان دیته و هه موو نه و حاله تانه ی سه ره وه ده گریته وه، مه به ست هه ر (پاره و پوول) نیسه، به لکو هه مو شیوه پیوه ندیته که ده بیته هوی پابه ندبوونی که سیک به رامبه ر که سیک کی که.

س

Previous	Antérieur, précédent	له وه و پیش، له مه و بهر	سابق
Formerly	Précédemment	له پیشا	سابقا
Drawer	Tireur	نووسه ری قه والهی بازرگانی	ساحب (لورقه تجاریه)
Drawer of a cheque	Tireur d'un cheque	نووسه ری چیک	ساحب شیک
Thief, robber	Voleur	دز	سارق
Highway robber	Voleur de grand chemin	دزی رینگر	سارق قاطع طریق
In force	En vigueur	پهیره و پیکراو، کار پیکراو	ساری المفعول
Enforced law	Loi appliquée	قانونی پهیره و پیکراو	- قانون ساری المفعول
Plunder	Pillage	تالانکردن	سلب
Lost	Egaré	به ره لالا	سائب
Tourist	Touriste	توریست، گه شتوهر، گه پریده	سائح
Driver	Conducteur, chauffeur	شوفیر، لیخوور	سائق
Insult	Injure	جینو، دژوین، جوین	سب (شتیمه)
Cause, reason	Cause, raison	هو	سبب

¹⁰⁷ مه بهست له (هو) لییره دا ئو مه بهسته راسته و خو بهیه که پال به مروقه وه ده نی تاکو په یوه ندی له گهل که سیک کی که دا بهستی. (هو) بهم مانایه جیاوازه له گهل (نیاز) و (خواست) دا.

Cause of an obligation	Cause de l'obligation	هۆی پابه ندبوون، (په یبهستی)	سبب الالتزام
Grounds for litigation	Motif de litige	هۆی ناكوکی	سبب الخصومة
Causa causans	Cause immédiate	هۆی راسته و خو	سبب مباشر
Indirect cause	Cause indirecte	هۆی ناراسته و خو	سبب غیر مباشر
Causa mortis	Cause de mort	هۆی مردن	سبب الموت
Causality, proximate cause	Causalité	هۆکاری	سببیه
Premeditation	Préméditation	سووربوونی پیش وهخت، پیش رژدی	سبق الإصرار
Register, record	Registre	تۆمار	سجل
Trade register, commercial Register	Registre de commerce	دهفتەری بازرگانی	سجل تجاري
Record of attendance	Registre d'assistance	دهفتەری ئاماده بووان	سجل الحضور
Land register	Registre foncier	دهفتەری تاپو، تۆماری مولک و ناقار	سجل عقاري
Clean record	Casier judiciaire vierge	دفتەری رابوردووی پاکه	سجل عدلي خال من الأحكام
Minute book	Registre des procès-verbaux	دهفتەری کۆنووس (وتو و پژه کان)	سجل المحاضر
Record book	Registre du greffe	دهفتەری دادگه	سجل قلم

¹⁰⁸ ئەو دهفتەرهی که ناو و کارهکانی هه موو بازرگانانی تیدا دهنوسریت، له گه ل ناوی کۆمپانیه کانیشتا. هه ره وه ها ناوی هه موو بازرگان و کۆمپانیایه بیگانه کانیشت که له و ولاته دا کارده کهن، له گه ل ناوو ناویشانی ئەو بازرگان و کۆمپانیایه وابه ناوی ئەوانه وه کار ده کهن له و ولاته دا.

			المحكمة
Prison, jail	Prison	زیندان، به ندیخانه	سجن
Penitentiary	Pénitencier	به ندیخانه ی چاکسازی نهوجه وانان	سجن الإصلاحية للأحداث
A year's imprisonment	Un an de prison	سالیك زیندانی	سجن سنة
Hard labour for life	Travaux forcés à perpétuité	به ندی هه میشه بی له گه ل ^۶ کاری قورس وگراندا	سجن مؤبد مع الأشغال الشاقة
Hard labour for a fixed term	Travaux forcés à temps	به ندی کاتی به کار کردنه وه	سجن مؤقت مع الأشغال
Solitary confinement	Emprisonnement cellulaire	به ند کردن ته نیایی	سجن منفرد (انفرادي)
Prisoner	Prisonnier	به ند کراو، به ند، زیندانی	سجن
Political prisoner	Prisonnier politique	به ند کراوی سیاسی	سجن سياسي
Withdrawal	Retrait, tirage	راکیشان، وه رگرتنه وه	سحب
Forfeiture of a licence	Retrait d'un permis	وه رگرتنه وه ی مؤلته	سحب إجازة
Abandonment of a complaint	Retrait de plainte	وازهینان له شکات، دهست هه لکرتن له سکالا ^۷	سحب شکوی
Drawing a cheque	Tirage d'un chèque	چیک نووسین	سحب شيك
Overdraft	Découvert	نووسینی چیک بی مایه	سحب مبلغ على المكشوف
To overdraw	Mettre à découvert	نووسینی چیک به بریک	سحب مبلغ اكثر

¹⁰⁹ (تۆمهت پیکراو)، پیش بریاردانی دادگه به به ند کردنی، پی ناوتری (به ند کراو) یان (زیندانی)، هه ر بویه وتراوه: "گومان لیکراو بیتاوانه تا نه و ده مه ی له لایهن دادگه وه تاوانبار ده کریت".

		زیاتر له مایه	من الرصيد
Forced labour	Corvée	بیگار	سخرة
Secret	Secret	نهینی	سر
Secret ballot	Vote à bulletin secret	دهنگدانی نهینی	- تصويت سري
Professional secrecy	Secret professionnel	نهینی پیشه	سر المهنة
Robbery, theft	Vol	دزی	سرقة
Armed robbery	Vol à main armée	دزین له گهل به کارهینانی چه کدا	سرقة مع استعمال السلاح
Receiving stolen goods	Recel	شاردنهوهی مالی دزراو	- إخفاء الأموال المسروقة
Common theft	Vol simple	دزینی ئاسایی	سرقة بسيطة
Compound theft	Vol qualifié	دزینی نا ئاسایی	سرقة مشددة
Pickpocketing	Vol à la tiré	گیرفان (باخهل) برین	سرقة نشل
Clandestine	Clandestine	نهینی	سري
Confidential report	Rapport confidentiel	راپورتی نهینی	- تقرير سري
Private hearing	Audience à huis clos	دانیشتنی نهینی	- جلسة سرية
Burglary	Cambriolage	چوونه سهر	سطو
Price	Prix	نرخ	سعر
Opening price	Cours d'ouverture	نرخێ کردنهوه	سعر الافتتاح

¹¹⁰ له م جوړه دزیبانه دا کاری ناقانونی دیکهیشی له گهلدا ده کریت، وه کو به کارهینانی چه ک، یان دزین له سه رینگاو بانئ گشتی، هه ر بویه سزا کانیشیان سه ختر و توندترن.

Set price	Cours fixé	نرخى داسه پاو	سعر إلزامى
Quotation of prices	Cotation des cours	نرخ دانان	- تحديد الأسعار
Wholesale price	Prix de gros	نرخى سه رجهم	سعر الجملة
Market price, current price	Prix courant	نرخى بازار	سعر السوق
Rate of exchange	Cours de change	نرخى گورپنه وه	سعر الصرف
Cost price	Prix de revient	نرخى داشکاندن	سعر الخصم
Reduced price	Prix réduit	نرخى که مکراره	سعر مخفض
Embassy	Ambassade	بالويز خانه، سه فارهت خانه	سفارة
Ambassador	Ambassadeur	بالويز، سه فير	سفير
Bill of exchange	Lettre de change	پوليسه	سفتجة (بوليصه)
Travel	Voyage	سه فەر	سفر
Travel ticket	Billet de voyage	بليتى سه فەر	- بطاقة سفر
Travel allowances	Déplacements de voyage	سه رمزى سه فەر	- مخصصات السفر
Travelling expenses	Frais de voyage	خه رچى سه فەر	- نفقات السفر
Ship, boat	Bateau, navire	که شتى	سفينة

¹¹¹ به بوچوونى ماموستا توفيق وههبي، خواى لئى خوشبى، ئەم وشهيه (بالويز) نهك (بالويز) که وشهيه كى ئيتاليابيه، هەر وهها وشهيه (سپارش) که نزیکه له (سه فارهت) وهه، وشهيه كى فارسى به.

¹¹² قه واليه كى بازگانیه له گهل (چينك) و (كومپياله) دا که به پى ریکه وتننامهيه كى نيوده وله تى شيوهى به کارهينانيان دهستيشان کراوه.

Prodigal	Prodigue	دهستبلاوی بیته ندازه	سفیه (مبذر)
Lapse	Déchéance	کهوتن، له دهستچوون	سقوط
Estoppage	Forclusion	ماف له دهستچوون به هووی به سه رچوونی ماوهی قانونییه وه	سقوط الحق لفوات الوقت
Lapse of time	Déchéance du terme	له دهستچوونی ماوه	سقوط الاجل
Forfeiture of right	Déchéance de droit	له دهستچوونی ماف	سقوط الحق
Non-suit	Péremption d'instance	له دهست چوونی داوا	سقوط الدعوی
Population	Population	دانیشوووان	سكان
Drunkenness	Ivresse	سه رخووشیی، مهستی	سكر
Secretaryship, office of secretary	Secrétariat	سكرتاریه	سكرتاریة
Secretary	Secrétaire	سكرتیر	سكرتیر
Secretary general	Secrétaire général	سكرتیری گشتی	سكرتیر عام
Habitation	Habitation	جیگای دانیشن (ژیان)	سكنی
Silence	Silence	بیدهنگی	سكوت
Pillaging	Pillage	تالان کردن، روت کردنه وه	سلب
Passive	Passif	دهسته وه سان، نه ری	سلبی
Free will	Autonomie de la volonté	دهسه لآتمه ندی	سلطان الإرادة

¹¹³ نه گهر (داواکار) یان نوینه ریکی له روژی دیاریکراودا به بی عوزریکی رهوا له بهردهم دادگه دا ناماده نه بی، نهوا داواکهی له دهست ده چیت و ته ماشا ناکریت.

Authority, power	Autorité, pouvoir	دهسه لآت	سلطة
Administrative authority	Autorité administrative	دهسه لآتی کارگێری	سلطة إدارية
Legislative power	Pouvoir législatif	دهسه لآتی قانون دانان	سلطة تشريعية
Discretionary power	Pouvoir discret	دهسه لآتی هه لسه نگاندن	سلطة تقديرية
Executive power	Pouvoir exécutif	دهسه لآتی راپه راندن	سلطة تنفيذية
Public authority	Pouvoir public	دهسه لآتی گشتی	سلطة عامة
Military authority	Autorité militaire	دهسه لآتی سه ربازی	سلطة عسكرية
The rule of law	Règne de la loi	دهسه لآتی قانون	سلطة القانون
Judicial power	Pouvoir judiciaire	دهسه لآتی داوه رییانه	سلطة قضائية
Central authority	Autorité centrale	دهسه لآتی ناوه نندی	سلطة مركزية
Absolute authority	Autorité absolue	دهسه لآتی رهها	سلطة مطلقة
Goods, merchandise	Marchandise	شتومهك، کوتال، كه لوپه ل	سلعة
Consumer goods	Biens de consommation	شتومه کی له کار هینراو	سلع استهلاكية
Manufactured goods	Produits fabriqués	شتومه کی دروستکراو	سلع مصنوعة
Predecessor	Prédécesseur	پیشینان	سلف
Predecessor and successor	Prédécesseur et successeur	پیشینان و پاشینان	سلف و خلف
In advance	D'avance	پیشین	سلفة
An advance	Une avance	پیشه کی، له سه ره تاوه	سلفا
Advance loan on	Avance sur	پیشینه له سه ر شتومهك	سلفة على

goods	marchandise		البضائع
Conduct, behaviour	Conduite	رهوشت، رهفتار	سلوك
Good behaviour	Bonne conduite	رهفتاریکی چاک، به رهوشت، به رهفتار	سلوك حسن
Indecent behaviour	Outrage à la pudeur	به د رهوشتی	سلوك شائن
Professional misconduct	Manquement aux devoirs de la profession	رهفتاری پیچهوانه به ری و شوینی پیشهیی	سلوك مخالف لقواعد المهنة
Descendant	Descendant	نهوه	سليل
Sound, healthy	Sain	ساغ، دروست	سلیم
Sound in body and mind	Sain de corps et d'esprit	لهش و هووش ساغ	سلیم الجسم و العقل
Poison	Poison	ژههر	سم
Tolerance	Tolérance	چاوپوشین، لیوردن	سماح
Hearing	Audition	گوینگرتن، گوی راکرتن، بیستن، بهیستن	سماع
Hearing of witnesses	Audition des témoins	گوینگرتن له شایه ته کان	سماع الشهود
Reputation	Réputation	ناووشورهت، نیوبانگ	سمعة
Age	Age	ته مهن	سن (عمر)
Puberty	Puberté	ته مهنی بالقی بوون (به فام گه یشتن)	سن البلوغ
Age of discretion, age of majority	Age de raison, majorité	ته مهنی قانونی	سن الرشد

¹¹⁴ پاش گه یشتنی مندال به ته مهنی قانونی، ده بی هه مو جوړه ده سه لاتیکی قانونی سه بارهت به سامان و مالی پی بدریت، ههر واده توانی هه موو مافه کانی به کار بهینی، به لام به مەرگی شیت یان گیل نهیت.

Minority	Minorité	تهمه نی ناکاهی	سن القصور (للقاصر)
Year	An, année	سال	سنة
Financial year	Année fiscale	سالی دارایی (مالی)	سنة مالية
Bill, title, document	Effet, titre, document	قهواله	سند
Promissory note, bill	Billet - ordre	کۆمپپاله	سند اذني (كمبيالة)
Executory title	Titre exécutoire	قهواله بو هه لگره کی	سند لحامله
Fictitious bill	Effet fictif	قهواله ی رهواله تییانه	سند صوري
Treasury bill	Bon de trésor	قهواله ی سه ر گه نجینه میری	سند علی الخزينة
Bearer bond	Titre au porteur	قهواله بو هه لگره کی	سند لحامله
Share	Action	به ش، پشک	سهم
Nominal share, registered share	Action nominative	به شی به ناو (که سی)	سهم اسمي (شخصي)
Preference share	Action de préférence	به شی جیاووک	سهم امتياز
Capital share	Action de capital	به شی سه رمایه	سهم راس المال
Initial share	Action d'apport	به شی کار کردن	سهم العمل

¹¹⁵ قهواله به کی بازار گانیانیه له لایهن که سیکه وه ده نووسری و ئیمزا ده کری تیدا به ئین به که سیکه دی ده دات پئی ده وتریت (سوود وه رگر)، که له ماوه به کی دیاریکراودا بپنک پاره ی پئی بدات.

¹¹⁶ هه ر چه نده (حصه) و (سهم) هه ر به (به ش) ده درینه قه له م له کۆمپانیادا، به لام (سهم) (به ش) ه له کۆمپانیای ماییداو خاوه نه که ی ده توانی بیفرۆشی یان بیدات به که سیکه دی به یی ره زامه ندیه تی هاوبه شه کانی تری. به لام خاوه نی (به ش) له کۆمپانیای (شه خسی) دا که (حصه) به، ناتوانی بیفرۆشی یان بیدات به که سیکه دی به یی ره زامه ندیه تی هاوبه شانی.

¹¹⁷ خاوه نی ئه م (به شه) سوودی تایبه تی وه رده گریت، یان زیاتر له ده نگی هه به له کاتی ده نگداندا.

Bearer share	Action au porteur	بهشی هه لگه که ی	سهام لحامله
Antecedents	Antécédents	رابوردوو	سوابق
Past record of the accused	Antécédents de l'accusé	رابوردووی گومان لیکراو	سوابق المتهم
Misunderstanding	Malentendu	به خراب لهیه کتر گه یشتن	سوء تفاهم
Market	Marché	بازار	سوق
Free market	Marché libre	بازاری ئازاد	سوق حرة
Black market	Marché noir	بازاری رهش	سوق سوداء
Supermarket	Supermarché	سوپه رمارکت	سوق واسعة
Weapon	Arme	چهك	سلاح
Arms drill	Maniement d'armes	به کارهینانی چهك	- استعمال سلاح
Offensive weapon	Arme offensive	چه کی بریندار که ر	سلاح هجومی (جارج)
Peace	Paix	ناشتی	سلام
Peace treaty	Traite de paix	په یماننامه ی ناشتی	- معاهدة سلام
Safety	Sécurité	ئاسوودهیی، هپمنی	سلامة
Public security	Sûreté publique	ئاسوودهیی گشتی	- السلامة العامة
Sovereignty	Souveraineté	سهروهی	سیادة
Rule of law	Règne de la loi	سهروهی قانون	سیادة القانون
Policy	Politique	سییاسهت، رامیاری	سیاسة
Foreign policy	Politique étrangère	سییاسهتی دهرهوه	سیاسة خارجية

International policy	Politique internationale	سییاسه تی نیودهوله تی	سییاسه دولیة
Politician	Politicien	سییاسه تمه دار	سییاسی
Political rights	Droits politiques	مافه سییاسییه کان	- حقوق سییاسیة
Conduct of proceedings	Conduite d'un procès	به ریوه چوونی داوا	سیر دعوی
Bad	Mauvais, mal	خراب	سیئی
Bad faith	Mauvais foi	به د نیاز	سیئی النیة

ش

Irregular	Irrégulier	نائاسایی، ناچیزه، شاز	شان
Irregular action	Acte irrégulier	کرده وه به کی ناچیزه	- تصرف شاد
Vacant	Vacant	به تال	شاغر
Estate in abeyance	Succession vacante	میراتی بیخاوهن	- ترکه شاغرة
Occupant	Occupant	دانیشتوو، جهگر	شاغل
Occupier of a house	Occupant d'une maison	دانیشتوی خانووبهك	شاغل دار
Hard	Dur	قورس	شاق
Hard labour	Travaux forcés	کار کردنی قورس	- اشغال شاقه
Witness	Témoin	گهواه، شایهت، ستوف	شاهد
Witness for the prosecution	Témoin à charge	گهواهی (شایهتی) سهلماندن	شاهد اثبات
Examination of witnesses	Interrogatoire des témoins	لیپر سینه وه له شایهته کان	استجواب الشهود
Appearance of witnesses	Comparution de témoins	ئاماده بوونی شایهته کان	- مثول الشهود
Witness for the defence	Témoin à décharge	شایهتی داکوکی (به رهفانی)	شاهد دفاع
False witness	Faux témoin	شایهتی به درو	شاهد زور
Earwitness	Témoin auriculaire	شایهتی ده ماو ده م	شاهد سماعی
To challenge a witness	Récuser un témoin	ره تکر د نه وهی شایهت	- طعن بشاهد

Eyewitness	Témoïn oculaire	شایه تی به چاو دیو	شاهد عیان
Defaulting witness	Témoïn défailant	شایه تی ناماده نه بوو	شاهد متغیب
Sworn witness	Témoïn assermenté	شایه تی سویندخوڤ	شاهد محلف الیمین
Unacceptable witness	Témoïn récusable	شایه تی تانه لیدراو	شاهد مطعون بشهادته
Witness for the defence	Témoïn à décharge	شایه تی نه کردن	شاهد نفي
Infamous	Infamant	ئابروبه ر	شائن
Infamous crime	Délit infamant	که تینکی ئابروبه رانه	- جنحة شائنة
Common	Commun	باو	شائع
Rumour	Rumeur	واته وات، قاو	شائعة
Quasi-crime	Quasi-crime	نیوچه تاوان	شبه جريمة
Quasi-contract	Quasi-contrat	نیوچه رینکه وتن	شبه عقد
Suspicion	Soupçon	گومان	شبهة
Similar	Semblable	وه کو	شبيه
Insult	Insulte	جینو	شتيمة
Shipment	Embarquement	بار کردن، بارلینان	شحن
Lading port	Port d'expédition	دورگه ی بارلینان	- ميناء الشحن
Bill of lading (B/L)	Connaissance	دوکیمه نتي بار کردن	- وثيقة الشحن
Cargo, shipment	Charge, cargaison	بارگه	شحنة
Person	Personne	که س	شخص

Third person, third party	Tiers	کهسی سپیهم	شخص ثالث
Normal person	Personne physique (naturelle)	کهسی ئاسایی (سروشتی)	شخص طبیعی (إنسان)
Legal entity	Personne morale	کهسی واتهیی	شخص معنوی
Personal	Personnel	کهسی (خودی)	شخصی (ذاتی)
Personal credit	Crédit personnel	متمانهی کهسی	- اعتماد شخصي
Service of documents, actual notice	Signification faite à la personne	راگه یاندنی کهسی	تبلیغ شخصي
Personality	Personnalité	کهسیتی	شخصیة
Legal entity	Personnalité morale	کهسیتی واتهیی	شخصیة معنویة
Harm	Mal	خرابه	شر
A purchase	Achat	کپین	شراء
Buyer, purchaser	Acheteur	کپیار	- مشتري
Purchase on account	Achat à terme	کپینی به ماوه	شراء لأجل
Hire purchase	Achat à tempérament	کپین به جوون جوون	شراء بالتقسیت
Cash purchase	Achat au comptant	کپینی کاش (نهختینه)	شراء نقدا
Association	Association	هاوبهشی	شراكة
Condition, clause	Condition, clause	مهرج	شرط
Additional clause	Clause additionnelle	زیده مهرج	شرط إضافي

Null and void condition	Condition nulle	مه رجی به تال (نادروست)	شرط باطل
Arbitration clause	Clause arbitrale	مه رجی سه ریشکانه	شرط التحکیم
Automatic continuation clause	Clause de prolongation automatique	مه رجی درپژده پیدانی خوکاری (له خووه)	شرط التمدید التلقائي
Penalty clause	Clause pénale	مه رجی سزاکاری	شرط جزائي
Resolutive clause	Clause résolutoire	مه رجی هه لوه شانده وه	شرط الفسخ
Limiting clause	Clause limitative	مه رجی دیاریکراو	شرط محدد
Police	Police	پولیس	شرطة
Judiciary police, Criminal Investigation Department	Police judiciaire	پولیس داوه ریبانه	شرطة قضائية
Police station	Post de police	پولیسخانه	- مخفر الشرطة
Policeman	Agent de police	پولیس	شرطي
Legal, lawful	Légitime, légal	شهرعی، رهوا	شرعي
Forensic medicine	Medicine légale	پزیشکی داوه ری	- طب شرعي
Legitimate child	Enfant légitime	منالی شهرعی	- طفل شرعي
Honour	Honneur	شهره ف، ئابروو	شرف
Company, society	Société, compagnie	کومپانیا	شرکة

¹¹⁸ کوچی زانیاری کورد وشه (به شگه) ی پیشنیاز کردووه، پیشتریش وشه (به شدارگه) پیشنیاز کراوه. وشه (کومپانیا) هه رچه نده کوردی نیبه، به لام زاراوه به کی جیهانیبه و ده میکه له نووسینی کوردیدا به کارهاتوه، بویه په سه ندی ده که یکن.

Parent company	Société mère	کۆمپانیای سه ره کی	الشركة الام
Limited partnership	Société simple	کۆمپانیای ساده	الشركة البسيطة
General partnership	Société en nom collectif	کۆمپانیای هاوکارانه	شركة التضامن
Co-operative Society	Société coopérative	کۆمپانیای هه ره وه زی	شركة تعاونية
Private limited company	Société à responsabilité limitée	کۆمپانیای بهرپرسیاریه تی دیاری کراو	شركة ذات مسؤولية محدودة
Share capital	Capital social, fonds social	سه رمایه ی کۆمپانیا	- رأسمال الشركة
Subsidiary company	Société subsidiaire	کۆمپانیای ناسه ره کی	شركة فرعية
Company in liquidation	Société en liquidation	کۆمپانیایک له باری پاکتاوکردندا بی	شركة في دور التصفية
Company in the process of being created	Société en formation	کۆمپانیایک له باری دامه زاندندا بی	شركة في دور التكوين
Company law	Droit des sociétés	قانونی کۆمپانیا	- قانون الشركات
State-owned company	Société de secteur public	کۆمپانیای گشتی	شركة عامة

¹¹⁹ ئەم کۆمپانیاییه له دوو تا پینج به شداری (کۆبهش) بیکدیته که به شداران ده توانن له جیاتی به شداری کردنیان به پاره له سه رمایه ی کۆمپانیه که دا، کاری بۆ بکه ن.

¹²⁰ ئەم جوړه کۆمپانیاییه له دوو هاوبهش یان زیاتر له دووان پیک دیت، به مهرجی له ده کهس زیاتر نه بن. هاوبه شانیش بهرپرسیار دبن له هه مو قهردیکی ئەو کۆمپانیاییه. به واتایه کی دی، ئەگه ر مال و سامانی کۆمپانیاکه به شی هه موو قهردی کۆمپانیاییه که نه کرد، خاوه نانی قه رزه کان ده توانن بگه رینه وه سه ره موو هاوبه شان یان به شیکیان، بۆیه ئەم جوړه کۆمپانیاییه زیاتر له نیوان باب و نه وه کانی، یان له نیو خزمان و ناسیاواندا پیک دیت.

Semi-public company	Société d'économie mixte	کۆمپانیای تیکه لآو	شرکة مختلطة
Company manager (director)	Directeur de société	به رپۆه بهری کۆمپانیا	- مدير الشركة
Registered office	Siège social	باره گای کۆمپانیا	- مقر الشركة
Limited company	Société anonyme	کۆمپانیای نه نۆنیم	شرکة مساهمة
Bankrupt firm	Société en faillite	کۆمپانیایه که له باری نابوویدا بیت	شرکة في حالة إفلاس
Beginning	Commencement	خهريك بوون، دهست پیکرن	شروع
Attempted murder	Tentative de meurtre	هه ولدانی (دهستپیکردنی) کوشتن	شروع في القتل
Associate, partner	Associé	هاوبهش، هاوپشک، به شدار	شريك
Accomplice	Coparticipant	به شدارى تاوانه	شريك في الجريمة
Joint owner, co-owner	Copropriétaire	شهريکی کۆبهش	شريك في الملك على وجه الشيوع
Joint obligor	Coobligé	هاوبهشی هاوکار	شريك متضامن

¹²¹ ژماره ی هاوبه شان له م کۆمپانییه دا نابێ له پینج کهس که متر بێ، سه رمایه که شی ده کری به (بهش بهش = سهیم) و هاوبه شیش ده توانی به شه کانی بفرۆشی به بێ ره زامه ندیتی هاوبه شانی دی. له م جوړه کۆمپانییه دا به شداران به رپرسیار ده بن به پپی به شداریکردنیان له سه رمایه ی کۆمپانییه که دا وناشی ناوی هیچ به شداریکیش ده رکه وی له سه ر ناوی کۆمپانییه که دا، هه ر بویه پپی ده وتری کۆمپانیای نه ناس (به فه ره نسی: نه نۆنیم). به شی زۆری کۆمپانییه که وه ره کان که له بازاری (بورسه) دا به شه کانیان ده فرۆشین، له م جوړه نه.

¹²² به شیوه یکی گشتی، کۆمپانییه کان ده کرین به دوو به شه وه: کۆمپانیای که سبی و کۆمپانیای مالی. له کۆمپانیای که سبیدا (هاوپشک) ناتوانی به شه که ی بدات به که سیکه دی به بێ ره زاموندبوونی هه موو هاوبه شه کان، به لآم له کۆمپانیای مالیدا

Limited partner, silent partner	Commanditaire	هاوبهشی بهرپرسیار نه بوو	شريك موسى
Stipulations	Stipulations	مه رج دانان	- اشتراط
Conditions of membership	Conditions d'adhésion	مه رجه کانی وه رگرتن (هاتنه ریز)	شروط الانتساب
Licensing requirements	Conditions d'autorisation	مه رجه کانی کار کردن	شروط الممارسة
Cancellation	Radiation	سپینه وه	شطب
People	Peuple	گهل	شعب
Section	Section	هوبه	شعبة
Feeling	Sentiment	ههست	شعور
Sense of justice	Sentiment de la justice	ههست به دادوه ریکردن	شعور (احساس) بالعدالة
Vacancy	Vacance	به تالی، چۆلی	شغور
Pre-emption	Préemption	شوفعه، مافی لیک کرپنه وه	شفعة
Pre-emptive right	Droit de préemption	مافی شوفعه	- حق الشفعة
Pity, compassion	Pitié, compassion	به زهیی	شفقة
Oral, verbal	Oral, verbal	زاره کی، به ده می	شفوي

(هاوبهش) ده توانی به شه که ی بفرۆشی بان بیدات به که سیک دی بی پرس کردن به هاوبه شه کانی. وشه ی (هاوبهش) مان بو (مساهم) له کۆمپانیای مایی پیشیناز کردوو، (هاوپشک) یش بو به شدار له کۆمپانیای که سیی (شه خسی).¹²³ وشه یه کی عه ره ییه و له کوردیدا به رامبه ری نییه، له بهر نه وه ی له شه ریعه ته وه وه رگیراوه، چاکتره هه ر وه کو خوی بمینیتته وه، به تایبه تی له ناو قانونناساندا به کارهینانی باوه.

Verbal agreement	Convention verbale	رێککهوتنی زارهکی	- اتفاق شفهي
Flat, apartment	Appartement	ئه پارتمان	شقة
Doubt, suspicion	Doute, soupçon	گومان	شك
Form	Forme	شیوه، فۆرم	شكل
Legal flaw	Vice de forme	نهنگ له شیوهدا	- عيب شكلي
Formal	Formel	شیوه کاری	شكلي
False evidence	Faux témoignage	شایه تی به درۆ	شهادة زور
Affidavit	Attestation sous serment	شایه تدان به سویند خوار د نه وه	شهادة مع حلف اليمين
Evidence for the prosecution	Témoins de l'accusation	شایه ته کانی تۆمه تبار کردن (تۆمهت خسته پال)	شهود الاتهام
Reputation, renown	Réputation, renom	ناوو شورهت، ناوبانگ	شهرة
Ill repute	Mauvaise réputation	ناو وشوره تی خراب، ناوبانگی خراب	شهرة سيئة
Cheque	Chèque	چێک	شيك
Bad cheque, dud cheque	Chèque sans provision	چێکی بی سه رمایه	شيك بدون رصيد
Traveller's cheque	Chèque de voyage	چێکی سه فهر	شيك سفر
Bearer cheque	Chèque au porteur	چێک بو هه لگه که ی	شيك لحامله
Forged cheque	Faux chèque	چێکی ده ستکاری کراو، چێکی ساخته	شيك مزور
Joint ownership	Indivision	کو به شی	شيوع
Breaking up of joint	Dissolution de la	نه هیشتنی کو به شی	- إزالة الشيوع

ownership of a property	propriété commune		
Communism	Communisme	کۆمۆنیزم	شیوعیة
Object not for sale	Chose hors du commerce	شتی نالۆگۆری پی نه کری (شتی له نالۆگۆر به ده ر بی)	شیئی خارج عن التعامل
Fit for consumption	Chose consommable	شتی شیایوی سه رفکردن بی	شیئی قابل للاستهلاك
Fungible object	Chose fungible	شتی به هاوتا	شیئی مثلي
Non fungible Object	Chose non fungible	شتی بی هاوتا	شیئی غیر مثلي
Object determined by itself	Chose déterminée par soi- même	شتیکی دیاریکراو	شیئی معین بذاته
Object determined by type	Chose déterminée quant à son espèce	شتیکی کتومت دیاری کراو	شیئی معین بعینه

ص

Owner	Propriétaire	خاوهن ماف	صاحب الحق
House owner	Propriétaire de la maison	خاوهن خانوو (مال)	صاحب الدار
Rightful claimant	Ayant droit	پێوه نیدیادار	صاحب العلاقة
To have a previous record	Avoir antécédence	رابوردوو خراپ، پاشهل ^٢	صاحب سوابق
Employer	Employeur	پیس خاوهن کار	صاحب العمل
Interested party	Partie intéressée	لایه نی په یوه نیدیادار	- الطرف صاحب العلاقة
Issued, pronounced	Prononce, rendu	دهرچوو	صادر
Sentence passed	Jugement rendu	برپاری دهرچوو	- حکم (قرار) صادر
Promulgated law	Loi promulguée	قانونی دهرچوو	- قانون صادر
Exports	Exportations	ناردراو	صادرات
Visible exports	Exportations visibles	ناردراوی بهرچاو	صادرات منظورة
Invisible exports	Exportations invisibles	ناردراوی بهرچاو نه بوو	صادرات غیر منظورة
Sincere	Sincère	راستگو	صادق
To witness a signature	Légaliser une signature	ئیمزاکه ی سه لماند	صادق علی صحة التوقيع
Net	Net	بیگهرد، ساف، خاوین	صافی
Amount due	Net à payer	ئه و بره پاره ی ده بی ^٢ بدریت	- ما یجب دفعه

Clear profit	Bénéfice- net	سوودی ساف	- ریح صاف
Net weight	Poids net	کیشی ساف، قورسای ساف	- وزن صاف
Valid	Valable, valide	چاک، باش	صالح
Habitable	Habitable	بو دانیشن دهستدهدا	صالح لیسکنی
Manufacturer	Fabriqueur	دروستکەر	صانع
Craftsman, artisan	Artisan	پیشهوهر، پیشهساز	صانع
Press	Presse	رۆژنامه گهری، رۆژنامه نووسی	صحافة
Press conference	Conférence de presse	کونفرانسیکی رۆژنامه گهری	- مؤتمر صحفي
Journalist	Journaliste	رۆژنامه نووس	صحفي
Validity	Validité	راستی، دروستی	صحة (شرعية)
Validity of election	Validité de l'élection	دروستی هه لێژاردن	صحة الانتخابات
Validity of marriage	Validité de contrat de mariage	دروستی ماره بپین	صحة الزواج
Validity of document	Validité de document	دروستی قهواله	صحة السند (الوثيقة)
Heath	Santé	ته ندروست	صحة
Sanitary	Sanitaire	ته ندروستییانه	صحي
Just, correct	Juste, exact	راست	صحيح
Valid objection	Objection juste	رهخهنی دروست و بهجی	- اعتراض صحيح

Newspaper	Journal	رۆژنامه	صحيفة
Dowry	Douaire	مارهیی	صداق (مهر)
Trauma	Trauma	شوک، زهبر، تاسان	صدمة
Conflict	Conflit	ناکوکی، ململانی	صراع (نزاع)
Exchange	Change	گۆرینهوه	صرف
Exchange rate	Cours du change	نرخى گۆرینهوه	- سعر الصرف
Let it pass	Passer outre	چاپوشین	صرف النظر
Commercial deal	Opération commerciale	ئالوگۆری بازرگانی	صفقة تجارية
Conciliation	Conciliation	ئاشتبوونهوه	صلح
Court of Peace	Cour de paix	دادگهی ئاشتبوونهوه	- محكمة الصلح
Winding up arrangement	Concordat	رێککهوتنی نیو قهردارو خاوهن قهردهکان	صلح بين المدين والدائنين
Industry	Industrie	پیشهسازی	صناعة
Heavy industry	Industrie lourde	پیشهسازی قورس	صناعة ثقيلة
Cash desk	Caisse	خهزنه، سه ندووق	صندوق
Cashier	Caissier	خهزنهدار	- أمين صندوق
Savings bank	Caisse d'épargne	دهزگای پاشه کهوت کردن	صندوق ادخار
Pension fund	Caisse de retraite	دهزگای خانه نشینی	صندوق التقاعد
Post Office Box (P.O. Box)	Boite postale (B.P.)	قووتووی پۆسته	صندوق البريد
Son-in-law	Gendre	زاوا	صهر

Form, shape	Forme	شیوه، وینه	صورة (شکل)
Fictitious	Fictif	روالته تی	صوري (شكلي)
Bogus sale	Vente fictive	فروشتنی به روالته	- بیع صوري
Paper profit	Bénéfice fictif	سوودی به روالته	ریح صوري
Rigidity, inflexibility	Rigidité	پتهوی، که لله رهقی	صلابة
Competence	Compétence	دهستدان	صلاحية
Competence of a court	Compétence d'un tribunal	دهستدانی دادگه	صلاحية محكمة
Lack of jurisdiction	Incompétence	نه بوونی دهستدان	- عدم صلاحية
Formula	Formule	شیوه، دارشتن	صيغة

¹²⁴ کارینک یان پیکهاتنییک به و شیوه نه بی که پیی ناشکرا کراوه، وه کو به ستنی پیکهاتنییک که له راستیدا پیکهاتنیکی تری و ناشکرا نه کراپی، وه کو به خشین به ناوی فروشتندا.

ض

Officer	Officier	ئەفسەر	ضابط
Inspector	Inspecteur	ئەفسەری لیکۆلەرەوەر	ضابط تحقیق
Police officer	Officier de police	ئەفسەری پۆلیس	ضابط شرطة
Erring	Egaré	سەرلێشیواو	ضال
Guarantor	Garant	کەفیل، دەستەبەر	ضامن
Lost	Perdu	بزربوو، ونبوو	ضائع
Control	Contrôle	کۆنترۆل	ضبط
Self-control	Maîtrise de soi	خۆراگرتن، خوگرێ	ضبط النفس
A blow	Coup	لێدان	ضرب
Assault and battery	Coup et blessure	لێدان و بریندارکردن	ضرب و جرح
Fatal blow	Coup mortel	لێدانی (زەبری) کوشنده	ضربة ممیته
Damage	Dommage	زیان	ضرر
Damages	Dommages-intérêts	بژاردنی زیان، قەرەبووکردنەو هی زیان	- تعویض أضرار
Moral damage	Dommage moral, préjudice moral	زیانی گیانی (ناوێکی)	ضرر أدبي (معنوي)

¹²⁵ ئەو ئەزبەت و زیانە ی که به هۆی یه کیکێ که وه له له ش یان له گیانی مروڤ یان له سامانی ده که ویت، ده بی قەرەبوو یگرێه وه. ئەگەر به هۆی تاوانی یه کیکێ که وه روو بدات، ده بی تاوانبار جگه له سزا، ئەو زیانە ی که به هۆی ئەو تاوانه وه رووی داوه، بیان بژی.

¹²⁶ ئەو ئەزبەت و زیانە ی که به هۆی ناو زانندن و له که دارکردنی ناو و شوهرتی که سیك له ناو خه لکدا تووشی ده ییت، یان هی یه کیکێ نزیکی.

Physical injury	Dommage corporel	زیانی له شیی (جهستهیی)	ضرر جسمی (بدنی)
Consequential Damage	Dommage indirect	زیانی ناراسته و خو	ضرر غیر مباشر
Unforeseen Damage	Dommage imprévu	زیانی چاوه پروان نه کراو	ضرر غیر متوقع
Material damage	Dommage matériel	زیانی مادیی	ضرر مادی
Direct damage	Dommage direct	زیانی راسته و خو	ضرر مباشر
Necessity	Nécessité	ناچاری، پیویستی	ضرورة
Necessary	Nécessaire	پیویست	ضروری
Essential condition	Condition essentielle	مه رجیکی پیویست	- شرط ضروری
Tax, duty	Impôt	باج، خوێک	ضریبه
Tax declaration	Déclaration d'impôt	فۆرمی باجدان	- بیان (تصریح) بالضریبه
Inheritance tax	Impôt sur les successions	میراتنامه، باجی میرات	ضریبه علی الترکات
Graduated tax	Impôt progressif	باجی هه لکشوانه	ضریبه تصاعديه
Income tax	Impôt sur le revenu	داهاتانه، باجی داهات	ضریبه الدخل
Land tax	Impôt foncier	مالانه، ئاقاران، باجی زهوی و زار	ضریبه العقار

¹²⁷ ئەو زیانەیی که له له شی ئاده میزاد ده کهوی، له بهر هه هۆبه ک بیٔ.

¹²⁸ ئەو زیانەیی که به هۆی کاریکی دووره وه پهیدا بووه و په یوه ندیکی راسته و خوئی له گه لدا نییه.

¹²⁹ ئەو زیانەیی به بیری لایه نه کانی پیکهاتندا نه هاتوو له کاتی به ستنی ئەو پیکهاتنه دا.

Taxpayer	Taxateur	باج له سەر	-مکلف بالضريبة
Pressure	Pression	زۆر کردن	ضغط
Under pressure	Sous pression	به زۆر	- تحت الضغط
Joinder	Jonction d'instances	داوا یه کخستن، کوکردنهوهی داواکان	ضم الدعای
Social security	Sécurité sociale	دهسته بهری کۆمه لایه تی	ضمان اجتماعي
Guarantee	Garantie	دهسته بهری، که فالت	ضمان (كفالة)
Endorsement	Aval	نافال	ضمان احتیاطي (لورقة تجارية)
Personal guarantee	Caution personnelle	گه رهنتی که سی (شه خسی)	ضمان شخصي
Financial guarantee	Caution pécuniaire	گه رهنتی مالی	ضمان مالي
Bank guarantee	Garantie de banque	گه رهنتی بانک	ضمان مصرفي
Tacit, implied	Tacite, implicite	ناوه کی	ضمني
Tacit agreement	Convention tacite	ریککه وتنی ناوه کی	- اتفاق ضمنی
Atrophy	Atrophie	لاواز بوون، پووکانه وه	ضمور (هزال)
Conscience	Conscience	ویژدان، نیهاد	ضمیر

¹³⁰ بریاری دادگه به یه کخستنیهوهی دوو داوا یان زیاتر له دووان، له بهر ئه وهی په یوه ندییه کی به هیژ له نیوانیاندا ههیه.

¹³¹ مه بهست لیږدا ئه وهیه ئه گه که سیک له وانیه ئیمزای کۆمپیهاله یان پۆلیسه یان کردووه و له کاتی دیاری کراودا نرخیه ئه وه کۆمپیهاله یان ئه وه پۆلیسه نه داته وه، خاوهن قهر د ده توانی بگه رپته وه سه ر ئه وه که سه ی وه کو (نافال)، واته ئه وهی گه رهنتی ئه وه قه واله بازرگانییه ی کردووه، تا کو داوای قهرده که ی لی بکات.

Dr Nouri Talabany

فهرههنگی قانونی كوردی

Aberration	Egarement	خراپه، گومرا	ضلال
Loss	Perte	لهدهستچوون، ونبوون	ضیاع
Lack of funds	Défait financier	دهستكورتی	ضیق الحال

ط

Stamp	Timbre	پوول، مۆرك	طابع
Typist	Dactylographe	تیبوووس، تایپ	طابعة
Excise or revenue stamp	Timbre-fiscal	پوولی مالی	طابع مالی
Unforeseen	Imprévu	کوتوپر، ناکاو، نشکیغه	طارئ
Unforeseen case	Cas imprévu	باری کوتوپری، باری ناکاو (لهپر)	- حالة طارئة
State of alert (emergency)	Etat d'alerte	باری پشیوی، باری ناکاو	- حالة الطوارئ
Claimant	Demandeur	داواکەر	طالب
Distrainor	Saisissant	خوازیاری دهست بهسه رگرتن	طالب الحجز
According to	Conformément à	به گوپرهی، به پیی	طبقا لـ
True to the original	Conforme à l'original	دهقاودهق، وه کو خوئی، کتومت	طبق الأصل
Ruling class	Classe dirigeante	چینی دهسه لاتدار	طبقة حاكمة
Working class	Classe ouvrière	چینی کریکار	طبقة عاملة
Middle class	Bourgeoisie, la classe moyenne	چینی بوجوا (ناوهند)	طبقة متوسطة
Party	Partie	لایهن	طرف
The opposing party	La partie adverse	لایه نی دی، لایه نی به رامبهه	طرف آخر (الخصم)

Third party	Tierce personne	لایه نی سی یه م	طرف ثالث
Any party to the case	Partie en cause	لایه نیک له داواکه	طرف فی الدعوی
The injured party	La parti lésée	لایه نی زیان لیکه وتوو	طرف متضرر
Method	Méthode	شیواز، شیوه، چۆنیه تی	طریقه
Method of questioning	Méthode d'interrogation	شیوه ی لپرسینه وه	طریقه الاستجواب
Voting system	La voie de vote	شیوه ی دهنگدان	طریقه التصویت
Legal process	Voie légale	شیوازی شه رعییانه	طریقه شرعیة
Methods of execution	Voies d'exécution	رینگه کانی جیه جیکردن	طرق التنفيذ
Grounds for appeal	Voies de recours ordinaires	رینگه کانی تانه لیدانی ئاسایی	طرق الطعن الاعتیادیة
Exceptional grounds for appeal	Voies de recours extraordinaire	رینگه کانی تانه لیدانی نا ئاسایی	طرق طعن غیر اعتیادیة
Public way	Voie publique	رینگای گشتی	طریق عام
Method of payment	Mode de remboursement	شیوه ی دانه وه	طریقه الدفع
Challenge	Récusation	تانه، توانج، تان	طعن (اعتراض)
Challenger	Récusateur	تانه گر	- معترض
Challenge to the competence of the court	Récusation de la compétence du tribunal	تانه دان له دهستبوونی دادگه	طعن فی اختصاص المحكمة
A stabbing	Coup de poignard	بریندارکردن به خه نجهر، زه بری خه نجهر	طعنة خنجر

Tyranny, oppression	Tyrannie, oppression	زۆرداری	طغیان
Infant, minor	Enfant, mineur	مندال، زارۆك	طفل
Unweaned child	Nourrisson	مندالی ساوا، شیرهخۆر	طفل رضیع
Undiscerning minor	Mineur sans discernement	مندالی نهفام	طفل غیر ممیز
Foundling	Enfant trouvé	مندالیکی ههنگیراو	طفل لقیط
Adopted child	Enfant adoptif	مندالی ههنگیراوه	طفل متبني
Discerning minor	Mineur doué de discernement	مندالی که م فام	طفل ناقص التمییز
Demand, request	Demande	داوا، داخواز	طلب
Nullity suit	Demande en nullité	داوای بهتالکردنهوه	طلب إبطال
On request	Sur la demande	لهسه ر داوای، به داواکردنی	- بناء علی طلب
Request for investigation	Réquisitoire à fin d'informer	داوای لیکۆلینهوه کردن	طلب إجراء تحقیق
Contingency petition	Demande subsidiaire	داوایه کی یهدهگی	طلب احتیاطی
Petition for the intervention of a third person	Demande en intervention	داوای هبنانی که سبکی دی بۆ ناو داواکه	طلب إداخل فی الخصومة
Bankruptcy petition	Demande de déclaration de faillite	داوای جاردانی نابووتی	طلب إشهار الإفلاس
Supplementary Petition	Demande additionnelle	زیده داوا، دازای	طلب إضافی

¹³² وه کو داواکردنی لایه نیک له داواکهیدا تا کو لایه نیکی سییه م ناماده بیته، بۆ نهوهی نهو بریارهی دادگه دهیدات نهویش بگرینه وه.

Incidental petition	Demande incidente	سه‌ربار داوای لاوه‌کی	طلب اعتراضی (فرعی)
Preliminary petition	Demande préliminaire	داوای سه‌ره‌تایی	طلب اولی
Request for adjournment	Demande d'ajournement	داوای دواخستن	طلب تأجیل
Secondary petition	Demande accessoire	داوایه‌کی پاشکویانه	طلب تبعی
Request for a writ of execution	Demande à mettre à l'exécution	داوای جیبه‌جیکردنی برپار	طلب تنفیذ الحکم
New request	Demande nouvelle	داوایه‌کی نوی (تازه)	طلب جدید
Application to visit the scene	Demande de descendre sur lieu	داوای ته‌ماشا‌کردنی جیگا‌و شوین	طلب الکشف
Urgent request	Demande urgente	داوای به‌په‌له	طلب مستعجل
To appeal to the Court of Cassation (Appeal)	Se pourvoir en cassation	داوای هه‌لوه‌شاندنه‌وهی برپار	طلب نقض (تمییز الحکم)
Provisional request	Demande provisoire (provisionnelle)	داوای کاتی	طلب وقتی

¹³³ ئەم داوایه به‌ستراوه به داوای سه‌ره‌کییه‌وه، وه‌کو داوا‌کردنی کرێی ئەو مولکه که داوای گیرانه‌وهی کراوه. جاروباریش ئەم داوایه به هۆی داوای سه‌ره‌کییه‌وه په‌یدا ده‌ییت، وه‌کو داوای قه‌ره‌بوو‌کردنی ئەو زیانه‌ی تووشی لایه‌نێکی داواکه‌بووه به هۆی داوا سه‌ره‌کییه‌که‌وه.

¹³⁴ داوایه‌که له کاتی ته‌ماشا‌کردنی داوا سه‌ره‌کییه‌که په‌یدا ده‌ییت، به مه‌به‌ستی ره‌خه‌گرتن، بۆیه ده‌بی پێشه‌کی برپاری له‌سه‌ر بدرییت، وه‌کو داوای لایه‌نیک سه‌باره‌ت به‌ده‌سته‌دانی ئەو دادگه‌یه بو ته‌ماشا‌کردنی ئەو داوایه.

¹³⁵ پێویسته پێش ته‌ماشا‌کردنی داوا سه‌ره‌کییه‌که، دادگه ته‌ماشای ئەم داوایه بکات و برپاری له‌سه‌ر بدات.

¹³⁶ داوایه‌کی تازه‌یه له‌باره‌ی ناوه‌روک و هۆیه‌کانیه‌وه جیاوازه له‌و داوایه‌ی که دادگه ته‌ماشای ده‌کات. ئەم جووره داوایه له به‌ر ئەوه‌ی تازه‌یه، ناشیته بۆیه‌که‌م جار بخریته پێش دادگه‌ی (تێهه‌لچوونه‌وه- ئیستناف)، ته‌نیا مه‌گه‌ر بۆ پشگیری کردن ییته له داوا سه‌ره‌کییه‌که.

Menstruation	Menstruation	خوینی یینوڤژی	طمث (حیض)
Aspiration	Aspiration	بهرزخوازی	طموح
Ton	Tonne	تۆن	طن
Tonnage	Tonnage	قورسای به تۆن	- حمولة بالطن
Voluntary	Volontaire	به ویستی (به خواستی) خوی	طوعي (اختیاری)
Divorce	Divorce	ته لاق، دهست لیکبهردان، جیا بوونه وه	طلاق
Indiscreet, imprudent	Indiscret, imprudent	هه لشی، سه رکیشی	طیش

¹³⁷ له م داوایه دا لایه نیکی داواکه داوا کاریکی به په له دهکات له دادگه له پیناو خوڤاراستن له زیانیك، وه کو داوا ی ناویلانی چاودیرنیک له لایهن دادگه وه بو ناگاداریکردنی نه و ماله یان نه و مولکهی که داوا ی دهکات.

ظ

Oppressor, tyrant	Oppresseur, tyran	زۆردار، ستههكار	ظالم
Phenomenon	Phénomène	ديارده	ظاهرة
Circumstances	Circonstances	بارودۆخ، ههه لومه رج	ظروف
Circumstances beyond one's Control	Circonstances indépendantes de la volonté	بارودۆخيك له دهسه لاتدا نه ييت	ظروف خارجه عن الإرادة
Incidental circumstances	Circonstances fortuites (accidentelles)	باري ناكاو (كوتوپر)	ظروف طارئة
Extenuating Circumstances	Circonstances atténuantes	بارودۆخى سووك كرده وه	ظروف مخففة
Aggravating Circumstances	Circonstances aggravantes	بارودۆخى توند كرده وه	ظروف مشددة
Injustice	Injustice	زۆردارى، ستهه، بى دادى	ظلم
Doubt	Doute	گومان	ظن
The accused	L'accusé	گومان ليكراو	ظنين (متهم)
Back of the cheque	Verso du cheque	پشتى چيك	ظهر الشيك

¹³⁸ بارودۆخيك كه ده ييته هوى سووك كرده وهى سزاي تاوانبار، نهك رزگار بوونى.

Disabled	Invalide	په ککه وته، بی توانا	عاجز
Urgent	Urgente	به په له	عاجل
Habit, usage	Habitude, usage	خوو، باوونه ریت	عادة
Just, equitable	Juste, équitable	داد گهر	عادل
Ordinary	Ordinaire	ئاسایی	عادی
Shame	Honte	شهرم، شوره یی، شهرمه زاری، پرووت، دامالراو	عار
Accident	Accident	ناکاو، کتوپر	عارض (طاری)
Sentiment	Sentiment	سوژ	عاطفة
Unemployed person	Chômeur	بیکار	عاطل
Infertile	Infertile	نه زوک	عاقر
Savant, learned person	Savant	زانا	عالم
General, public	Général, public	گشتی	عام
Public interest	Intérêt public	به رژه وه ندیی گشتی	- مصلحة عامه
Worker	Ouvrier	کریکار	عامل
Agricultural worker	Ouvrier agricole	کریکاری کشتو کال	عامل زراعی

¹³⁹ وشه "فازانج" تور کیه، بویه به کاری ناهینین.

Infirmity	Infirmité	سهقهتی، دهردهدار	عاهة
Family	Famille	خیزان، بنه ماله	عائلة
Familial	Familial	خیزانی	عائلي
Charge	Charge	ئهرك	عبء
Burden of proof	Charge de la preuve	ئهركی سهلماندن (بهلگه هینانهوه)	عبء الإثبات
Liability for risks	Charge des risques	ئهركی مهترسیبی	عبء المخاطر
Blame	Blâme	لومه، گازنده	عتب
Mental derangement	Aliénation mentale	شیتوکهیی، کهم ئهقلی	عته عقلي
Incapacity	Incapacité	په ککهوتن	عجز
Degree of disability	Degré d'invalidité	پلهی (رادهی) په ککهوتهن	- درجة العجز
Justice	Justice	داد	عدل (عدالة)
Incapacity	Incapacité	بی شایستهیی	عدم الأهلية
Non- retroactivity of laws	Non-rétroactivité des lois	به ره و دو او ه کار نه کردنی قانون	عدم رجعية القوانين
Inprescriptibility	Imprescriptibilité	ماوه به سهر چوون نایگرته وه	عدم القابلية للتقادم

¹⁴⁰ مندال پيش ئه وهی بگاته ته مه نیکی دیاری کراو، ههروهه مروفی وایش ههیه له بهر جهند هویهك، ناتوانی هه موویان به شیک له مافه کانی به کاریینی، وه کو به ندرکراو، یان شیت و گیل، بویه که سیکی که دهستیشان ده کریت به حوکمی قانون یان له لایهن دادگه وه بۆ ناگاداری کردنیان و سهر په رشتی کردنه سهر مال و سامانیان. ئه م جوړه که سانه به "بی شایستهیی" ده درینه قه له م چونکه خویان ناتوانن مافه کانیان به کار یینن.

¹⁴¹ چه ند مافیک ههیه ئه گهر بۆ ماوهیه کی دووریش داوانه کرین یان به کار نه هیترین، له کار ناکه ون. بۆ نموونه مولک و سامانی ده ولت له دهست ناچن هه تا ئه گهر بکه ونه زیر دهستی که سیکی که وه، بویه دهوتری ئه م جوړه ماف و مولک و سامانانه له دهست ناچن، چونکه بهر "ماوه به سهر چوون" ناکه ون.

Indivisibility	Indivisibilité	شیاوی دابهشکردن نییه	عدم القابلية للقسمة
Insufficient Evidence	Insuffisance des preuves	نه بوونی بهلگه، ناته واوبی بهلگه کان، نه بوونا گروفا	عدم كفاية الأدلة
Irresponsibility, non-liability	Irresponsabilité	به رپرسیار نه بوون	عدم المسؤولية
Retraction	Rétraction	وازهینان، به شیمان بوونه وه، لیقه بوون	عدول
Incapable	Incapable	لینه هاتوو، لینه هاتی، بی شایسته یی	عدم الأهلية
Minimum legal period of Widowhood	Délai de viduité	عیده ی ژن	عدة المرأة
Excuse	Excuse	بیانوو، به هانه	عذر
Deposit	Arrhes	په ی، به یع	عربون
To give a deposit	Verser des arrhes	په ی دان	- دفع العربون
Offer	Offre	پیشانان، پیشچاوخستن، داواکردن	عرض (طلب)
Offer and acceptance	Offre et acceptance	خستنه پروو و قایلبوون	عرض و قبول
Supply and demand	L'offre et la demande	پیشانان و داواکردن	عرض و طلب
Statement of the facts	Exposé des faits	به رچاوخستنی رووداوه کان	عرض وقائع

¹⁴² ئەو ماوهی که ده بیست به سهر بیجیت پیش ئەوهی ئەو ژنە ی که میردی مردووہ یان تە لاق دراوہ تا کو بتوانی شوو بکاتەوہ. درێژی و کورتی ماوہ که جیاوازه به پێی ئەوهی ئەو ژنێر سکی هەیه، یان گەنجە، یان بە تەمەنە.

¹⁴³ به بوچوونی ماموستا توفیق وههبی، "په ی" وشهیه کی ناویستایه و تورك و فارسیش به کاری دینن. له ناو بازرگاناندا وشه ی "به یع" باوه و زور به کار دیت.

Eventual	Eventuel	رووکهشی	عرضی
Custom	Coutume	نه ریت	عرف
Commercial custom	Coutume commerciale	نه ریتی بازرگانانه	عرف تجاری
Martial	Martial	نااسایی	عرفی (حربی)
Martial law	Loi martiale	قانونی نااسایی (عورفی)	- قانون عرفی (الطواری)
Race	Race	رہگهز	عرق
Racial	Racial	رہگهزایه تی	عرقی
Petition	Pétition	داخوازینامه، نه رزوحال، سکالانامه	عریضة (طلب)
Dismissal	Destitution	له کارخستن، لابردن، لیخستن	عزل
Insolvency	Insolvabilité	نه بوونی، دهست کورتی	عسر
Military	Militaire	سه ر بازی، سوپایی	عسکری
Tribe	Tribu	خیل، عه شرت	عشیره
Gang	Bande	چه ته	عصابة
Rebellion	Rébellion	یاخی بوون	عصیان
Member	Membre	ئه ندام	عضو
Founder member	Membre fondateur	ئه ندامی دامه زرینه ر	عضو مؤسس
Gift	Don	به خشین	عطاء (هبه)
Tender	Soumission	ته ندهر	عطاء (عرض)
Holiday, leave	Vacance, congé	پشوو	عطلة

Pardon	Grace, pardon	لېبوردن، لېخۆش بوون	عفو
Amnesty	Amnistie	لېبوردنی گشتی	عفو عام
Immovable property	Immeuble	خانوبه ره، ئاقار	عقار
Land register	Registre foncier	دهفته ری تاپۆ	- سجل عقاری
Land tax	Impôt foncier	باجی سه ر ئاقار	- ضریبه عقاریه
Obstacle	Obstacle	کۆسپ	عقبه
Contract, agreement, deed	Contrat, convention	پیکهاتن، ریکهوتن	عقد
Aleatory contract	Acte aléatoire	پیکهاتنی نادیار	عقد احتمالی
Adhesion act	Contrat d'adhésion	پیکهاتنی ناچاری، پیکهاتنا نه چاری	عقد اذعان
Principal act	Acte principal	پیکهاتنی سه ره کی	عقد اصلی
Null contract	Acte nul	پیکهاتنی به تال (پووج)	عقد باطل
Res inter vivos acta	Acte entre vifs	پیکهاتنی نیوان زیندووان	عقد بین الأحياء

¹⁴⁴ (عقد به مانای (گری) دی. دهوتری: نه به سترومه ته وه، واته له (عقد) نیم، یان ده لێن: (به ندی) نه وم، واته (مه ربوتی) نه وم. وشه ی ریکهوتن پر به پستی وشه ی (عقد)ی عه ره بییه، پئویست ناکات له وه رگیرانی وشه عه ره بییه کاندای به ده قاوده قی وه ریان گیرین و خۆمان ببه ستینه وه به زمانی عه ره بییه وه، به لکوده بیته ماشای زمانه کانی تریش بکه بن. وشه ی "گری به ست" یه کیکه له و وشانه ی به ده قاوده قی وه رگیراوه له زمانی عه ره بییه وه. زۆر جار ان ئه م جوړه وه رگیرانه تووشی هه له ی گه وه ی کر دووین، چونکه چهنده ها وشه ی عه ره بی هه به که ئاشیت به ده قاوده قی بکرینه کوردی له به ره نه وه ی له کوریدا ئه و مانایه نابه خشن که له عه ره پیدا هه یانه، چونکه هه ر زمانیک تابه تمه ندیه تی خوی هه یه.

¹⁴⁵ له م جوړه پیکهاتنه دایه نیک سوودی ده ست ده که ویت ئه گه ر رووداویکی نادیار رووبدات، وه کوله پیکهاتنی ئینشوره نسدا که به شیوه یه کی گشتی، ناکامه که ی به ستراره به رووداویکی نادیاره وه.

¹⁴⁶ مه رجه سه ره کییه کانی ئه م جوړه پیکهاتنه لایه نیک ده ست نیشایان ده کات، لایه نه که ی دی ده بی قبولی بکات یان ریک نه که ویت، وه کو پیکهاتنی هاتوچو کردن له گه ل ده زگه یه کی میری یان له گه ل کۆمپانیایکی گشتیدا، وه کو هاتوچو کردن به شه مه نده فه ر یان به فروکه.

Deed poll	Acte à titre gratuit	پیکهاتی به خشین	عقد تبرعی
Consensual contract	Acte consensuel	پیکهاتی ناره زوومه ندانه	عقد تراضي
Bilateral agreement	Accord bilatéral	پیکهاتی دوولایه نه	عقد ثنائي
Collective agreement	Convention collective	پیکهاتی به کومه ل	عقد جماعي
Certified act	Acte authentique	پیکهاتی رسمی (رسمی)	عقد رسمي
Marriage contract	Contrat de mariage	ماره برین، ژنامه	عقد زواج
Verbal agreement	Contrat verbal	پیکهاتی زاره کی	عقد شفوي
Solemn act	Acte solennel	پیکهاتی ئایینی	عقد شكلي (مراسيمي)
Valid contract	Contrat valide	پیکهاتی کی دروست (راست)	عقد صحيح
Private agreement	Acte sous seing privé	پیکهاتی ئاسایی	عقد عرفي

¹⁴⁷ نهنجامی ئەم جوړه پیکهاتانه، به شیوهی گشتی، له ماوهی ژبانی لایه نه کانی دادرده که ویت، وه کو کپین و فروشتن و به کوی دان.

¹⁴⁸ له م جوړه پیکهاتانه دا لایه نیک شتیک یان کاریک ده کات بو لایه نه که ی دی به بی پیناو، وه کو به خشین.

¹⁴⁹ زوری پیکهاتنه کان به ره زامه ندیه تی لایه نه کانی پیک دین، بی نه وهی پیویست بکات بنوسرین، یان چه ند شایه تیک ئاماده بن، یان یه نایه رنه به رده زگیکی رسمی بو چه سپاندنی.

¹⁵⁰ مه به ست له و پیکهاتانه یه که فرمانه بریکی گشتی، له چوار چیوهی نه و ده سه لاته ی پی راسپیراوه، ده یان نووسیت و موربان ده کات، بویه تانه له ناوه روک و ئیمزای لایه نه کانی قبول ناکریت، مه گه رته نیا به تومه تی ده ستکاری کردنیان (به ته زویر).

¹⁵¹ "نایین" به مانای (دین) نایهت، به لکو (مراسیم) ه، ده وتری: نایینی نویتز، واته (مراسیم الصلاه). له م جوړه پیکهاتنه دا پیویسته چه ند شیوه یه که قانون ده ستیشانی کردوون، جیبه جی بکپین تا کو نه و پیکهاتنه پیک ییت.

Real contract	Contrat réel	پیکهاتنی مالینه	عقد عینی
Illegal (unlawful) act	Acte illégal	پیکهاتنی ناشه رعی	عقد غیر شرعی
Revocable contract	Contrat révocable	پیکهاتنیکی شیاوی هه لوه شانده وه بیټ	عقد قابل للفسخ
In return for payment	Acte à titre onereau	پیکهاتنی به رانه بر	عقد معاوضه
Immoral contract	Contrat contre bonnes mœurs	پیکهاتنیکی دژ به داب و نه ریتی کومه لایه تی	عقد مخالف للآداب العامة
Nominal act	Contrat nommé	پیکهاتنی دیار کراو، ناولینراو	عقد مسمی
Successive contract	Contrat successif	پیکهاتنی به رده وام	عقد ممتد
Unilateral contract	Contrat unilatéral	پیکهاتنی یه ک لایه نه	عقد من جانب واحد

¹⁵² پیکهاتنیکی پی دهستیوه رانی ده زگه یکی ره سمی له لایه نه هه ردوو لایه نه که یه وه نوسرایت و ئیمزا کرایت . به شی زوری پیکهاتنه کان به م جوړه پیکدین. له قانونی ئینگلیزیدا ناوی "پیکهاتنی تایبه تی" یان لئ نراوه، چونکه تایبه ته به هه ردوو لایه نی پیکهاتنه که وه.

¹⁵³ به ستنی نه م جوړه پیکهاتنه تایبه تیانه به ستراره ته وه به ته سلیم کردنی نه و شته ی له سه ری پیک دین به لایه نه که ی دی، وه کو پیکهاتنی نه سپاردن و ره هن...

¹⁵⁴ جیبه جیکردنی نه م جوړه پیکهاتنه ماوه ی ده ویت، بویه شیاوی هه لوه شانده وه یه نه گه ر هاتو لایه نیک له لایه نه کانی نه کی سه ر شانی خوی جیبه جی نه کات له و ماوه ی بوی دیاری کراوه، به لام بیته وه ی نه نجامی نه م هه لوه شانده وه بگه رپته وه بو دواوه، وه کو پیکهاتنی به لئندان (کونتراکت).

¹⁵⁵ هه ندی دابونه ریتی کومه له هه نه که ده بی ریزیان لیبگیری، بویه پیکهاتنیکی به پیچه وانهی نه و جوړه داب ونه ریتانه وه بیټ قانون قبولی ناکات .

¹⁵⁶ به شی که پیکهاتنه کان له بهر گرنگی و بلا بوونه وه یان، قانون به درژی باسی کردون و ریکی خستون، وه کو کرین و فروشتن و گوړینه وه و کومپانیاو به کری دان...

¹⁵⁷ نه م جوړه پیکهاتنه به جارنیک جیبه جی ناکرین، به لکو ماوه یه کی ده ویت تا کو لایه نه کانیا ن نه کی سه ر شانیا ن به جی بگه یین، وه کو کارکردن و به کری دان.

Imperfect deed	Contrat imparfait	پیکهاتنی ناته‌واو	عقد ناقص
Transport act	Contrat de transport	پیکهاتنی گواسته‌وه	عقد النقل
Complex	Complexe	گری‌ ده‌روونی	عقدة نفسية
Mentality	Mentalité	فام	عقلية
Infertility	Infertilité	نه‌زۆکی	عقم
Penalty, sanction, punishment	Peine, sanction	جه‌زا، سزا	عقوبة (قصاص)
Principal penalty	Peine principale	سزای سه‌ره‌کی	عقوبة أصلية
Additional penalty	Peine complémentaire	سزای سه‌ره‌پ‌را	عقوبة إضافية
Economic sanction	Sanction économique	سزای ئابووری	عقوبة اقتصادية
Disciplinary punishment	Sanction disciplinaire	سزای ته‌می کردن (دیسپلینی)	عقوبة تأديبية
Additional penalty	Peine accessoire	سزای سه‌ره‌بار	عقوبة تبعية
Corporal punishment	Peine corporelle	سزای له‌شی (ته‌نی)، سزای جه‌سته‌بی	عقوبة جسدية

¹⁵⁸ جاروبار لایه‌نه‌کانی پیکهاتن یه‌کی له روکنه‌کانی پیکهاتنه‌که له بیر ده‌که‌ن، وه‌کو نه‌وه‌ی له پیکهاتنی فرۆشتندا نرخ‌ی فرۆشراو دیاری نه‌کراییت، یان فرۆشراو به‌روونی ده‌ستیشان نه‌کراییت. ئەم جوړه پیکهاتنه‌ناو ده‌برین به "پیکهاتنی ناته‌واو".

¹⁵⁹ به‌پینی بۆ‌چوونی مامۆستا توفیق وه‌هبی، (سزا) وشه‌یه‌که بۆ‌چاکه به‌کاردیت و له زه‌رده‌شتیدا "زه‌ست" بۆ‌دیندار به‌کارده‌هات. تاوانبار جه‌زا ده‌دریت به‌گیان یان به‌بند کردن، یان به‌ده‌ستگرتن به‌سه‌ر مال و سامانی یان وه‌رگرتنه‌وه‌ی به‌شی له‌مافه‌کانی، به‌لام ئەم‌پروکه وشه‌ی "سزا" له‌جیاتی "جه‌زا" به‌کاردیت.

¹⁶⁰ مه‌به‌ست له‌و سزایانه‌یه‌که بۆ‌ئه‌و که‌سانه‌ دانراون هه‌له‌ ده‌که‌ن و لاده‌ده‌ن له‌و قانونه‌نانه‌ی بۆ‌رپیکه‌ستنی شیوه‌ی کار کردنی ئەو‌گرووپ و تاقمانه‌ن که له‌ناو کۆمه‌لگادا کار و چالایی جوړاوجوړیان هه‌یه.

¹⁶¹ جاروبار له‌گه‌ل سزای سه‌ره‌کید، سزایی "ته‌که‌وتوو" ده‌دریت به‌سه‌ر تاوانباردا، بی‌ته‌وه‌ی له‌برپاری داد‌گه‌دا باسی لی‌کراییت، وه‌کو قه‌ده‌غه‌ کردنی تاوانبار له‌هه‌ندی مافه‌کانی، یان ده‌ستگرتن به‌سه‌ر مال و سامانی.

Prison sentence	Peine de prison	سزای بهند کردن	عقوبة السجن
Penalty involving loss of civic rights	Peine infamante	سزای نابروهه	عقوبة شائنة
Military sanction	Peine militaire	سزای سه‌بازیی	عقوبة عسكرية
Financial sanction	Peine pécuniaire	سزای مالی	عقوبة مالية
Concurrent Sentence	Condamnation concomitante	سزای چوونه ناوبهك، (تیهه لکیش)	عقوبة متداخلة
Accumulative Sentence	Condamnation accumulée	سزای بهك له دواى بهك ¹⁶²	عقوبة متعاقبة
Provisional penalty	Peine provisoire	سزای کاتی	عقوبة مؤقتة
Science	Science	زانست	علم
Lay, secular	Laique	لايك، دونیایی	علماني
Criminology	Criminologie	کریمینۆلۆژی، زانستی تاوان	علم الإجرام
Criminal psychology	Psychologie criminelle	زانستی دهروونی تاوانکارانه، سایکۆلۆژی تاوانکارانه	علم النفس الجنائي
At his own responsibility	A sa responsabilité	خۆی به‌پر سیاره، له ئەستۆی خۆی دایه	على مسئوليته
To the contrary	A contrario	به پێچه‌وانه، به به‌ره‌واژوو	على النقيض
Premeditation	Préméditation	ئه‌نقه‌ست	عمد
Age	Age	ته‌مه‌ن، ژى	عمر
Act, action	Acte	کار، کردار، کرده‌وه، ئیش	عمل

¹⁶² لێره‌دا سزاكان بهك له دواى بهك به سه‌ر تاوانباردا جیبه‌جی ده‌کرین .

Criminal act	Fait délictueux	تاوانکاری	عمل إجرامي
Management act	Acte d'administration	کاری کارگێری (بهپێوه بردن)	عمل إدارة
Administrative act	Acte administratif	کاری کارگێر	عمل إداري
Null and void	Acte nul	کاریکی به تال، کاریکی پووچ	عمل باطل
Commercial act	Acte de commerce	کاری بازرگانی	عمل تجاري
Preparatory action	Acte préparatoire	ئاماده کاری	عمل تحضيری
Protective act	Acte conservatoire	کاری پاراستنی	عمل تحفظي
Statutory act	Acte réglementaire	کاری رێکخه رانه	عمل تنظيمي
Diplomatic act	Acte diplomatique	کاری دیپلوماسیانه	عمل دیپلوماسي
Legal transaction	Acte juridique	کاری دادگه بیانه	عمل قضائي
Act of war	Acte de guerre	دوژمنکاری	عمل عدائي (حربي)
Illicit action	Acte illicite	کاریکی ناروهوا (ناشه رعی)	عمل غير مشروع
Reckless act	Acte irréfléchi	کاریکی نه فامانه (ناژیرانه) (سه ره پروویانه)	عمل طائش
Mixed act	Acte mixte	کاریکی تیکه لاو	عمل مختلط
Money	Monnaie, argent	دراو، پاره، پوول	عملة (نقد)
Hard currency	Devise forte	پاره ی به هادار، پاره ی به	عملة صعبة

¹⁶³ مه بهست لهو کاره یه که لایه نیکی ئیداری ده یکتا و پێوه ندی به کاروباری ئیداریه وه هه یه.

¹⁶⁴ به هۆی ئهم کاره وه سامان یان مافی که سیک ده پارێزیت و به رامبه ره که ی ئاگادار ده کریته وه که سووره له سه رداوا کانی و نایه وی له دهستی بچن نایا به ئاگاداری کردنه وه بی، یان به کردنی کاریکی وا که حالی بکات دهستی له و مافه ی یان له و سامانه ی که به لای نه و که سه وه یه، هه لته گرتوه و.

Business deal	Affaire commerciale	بەها ئالو گۆپی بازارگانی	عملیة تجاریة
Commission	Commission	کۆمیسۆن	عمولة
Commission rates	Taux de commission	رێژە ی کۆمیسۆن	- نسبة العمولة
General	Général	گشتی	عام
Dean	Doyen	راگر	عمید
Care	Soin	ئاگاداری کردن، بایەخ پێدان	عناية
At sight	A vue	له کاتی چاوپێکەوتندا، له کاتی ئاگاداربووندا	عند الاطلاع
Race	Race	رەگەز، نەژاد	عنصر
Racial	Racial	رەگەزپەرست	عنصري
Violence	Violence	توندوتیژی	عنف
Address	Adresse	ناوێشان، ئەدریس	عنوان
Trade name	Raison commerciale	ناووشورەتی بازارگانی	عنوان تجاري
Factors of production	Éléments de production	هۆبەکانی بەرھەمھێنان	عوامل الإنتاج
Recidivism	Récidive	گەرانهوه بو تاونکردن، توان کردنهوه	عود
Relation, rapport	Relation, rapport	پەبوەندی	علاقة

¹⁶⁵ ئەگەر تاوانبارێک له پاش دەرچوونی له بەندیخانە هەمان تاوان یان تاوانیکی دی بکاتەو، ئەو کارە ی دەبێتە هۆی سەخت کردنی سزاکە ی .

Causality connection	Lien de causalité	په یوه ندیی هۆکاریانه	علاقة السببية
Diplomatic relations	Relations diplomatique	په یوه ندیی دیپلۆماسیانه	علاقات دیپلوماسیة
Public relations	Relations publique	په یوه ندیی گشتی	علاقات عامه
Mark, sign	Marque, signe	نیشانه، مارك	علامة
Trade mark	Marque de commerce	نیشانه ی (مارکی) بازرگانی	علامة تجارية
Earmark	Marque distinctive	نیشانه ی (مارکی) تایبه نیی	علامة فارقة
Premium, bonus	Prime, bonus	سهرمووچه	علاوة راتب
Vice, defect	Vice, défaut	نهنگ، عهیب، شووردهیی، خهوش، فهیتهیی	عیب
Fundamental defect	Vice essentiel	عهیبه (نهنگی) سه ره کی	عیب اساسی
Hidden defect	Vice-caché	عهیبه نادیار (شاراوه)	عیب خفی
Flaw	Vice de forme	عهیبه شیوهی	عیب شکلی
Lack of consent	Vice du consentement	عهیب له ره زامه ندبوون	عیب فی الرضا

غ

Absent	Absent	بزر، پێوار، ونبوو،	غائب
		دیارنه بوو، بهرزه	
Lesion	Lésion	ماف خوری،	غبین
		بهشخوراوی	
Deceit, deception	Tromperie	فیل، ناههقی	غدر
Fine	Amende	سهراڤه، تاوانانه	غرامة
Compensation	Indemnité compensatoire	سزای به پاره، سزای بژاردن	غرامة تعویضیة
Chamber of Commerce	Chambre de Commerce	ژووری بازرگانی، کۆمهلهی بازرگانان	غرفة تجارة
Judge's chambers	Chambre de Conseil	ژووری بیرورا گۆرینهوه	غرفة المداولات
Unknown, stranger	Inconnu	نامۆ	غریب
Instinct	Instinct	غهریزه، ئارهزوو	غریزة
Fraud, deceit	Fraude, tromperie	گزی، فیل، تهفره دان	غش (خدع)

¹⁶⁶ له هه ندى پیکهاتندا، ئه گهر لایه نیکى تووشى زبانیکی زورییت، ئایا به هوی هه له وه بییت یان به هوی زور لیکردنی، قانون رینگای ده دا داواى ته واو کردنی به های راسته قینهی ئه و شته بکات له لایه نه که ی دی، ئه گهر چه ند مه رجیک هه ن ده ستیشان کراون له لایه ن قانونه وه، له ئارادا بن.

¹⁶⁷ له کاتی به ستنی پیکهاتندا هه ردوو لایه نه که ی ده توانن ریک بکه ون له سه ر نه وه ی ئه و لایه نه ی دوا ده که ویت له جیبه جیکردنی ئه رکه کانی سه ر شانی له ماوه یکی دیاریکراودا، ده بی بریک پاره وه کو سزا به لایه نه که ی دی بدات.

¹⁶⁸ ژووری بازرگانی وه رگپرانی ده قاو ده قه که مانای ئه و ده زگایه نابه خشی که کۆمه له ی بازرگانانه، بویه پیشینازی گۆرینی ده که م به "کۆمه له ی بازرگانان" که ده زگایه که هه موو بازرگانان کۆ ده کانه وه و نوینه رایه تیان ده کات.

¹⁶⁹ ساخته کردن به نیازی به دکاری و زبان گه یاندن به که سیکی دی.

Deceiver, trickster	Trompeur	فیلباز، فیلکەر، ساخته چی	غشاش
Rape, violation	Viol, violation	دهستدریژی کردنه سهر نامووس، زهوت کردن، کوته کی	غصب (اغتصاب)
Crop, product	Récolte, produit	بهربووم	غلة
Fault, error, mistake	Faute, erreur	ههله	غلط
Slight mistake	Erreur légère	ههله ی بچوک (سووک)	غلط بسیط (خفیف)
High price	Cherté	گرانی	غلاء
Absence	Absence, défaut	ونبوون	غیاب (غیبة)
Non-appearance of plaintiff	Défaut-congé	ناماده نه بوونی داواکەر	غیاب المدعی
Non-comparution, contumance	Faute de comparâître, contre- partie	ناماده نه بوونی داوالیکراو	غیاب المدعی علیه
Unawareness	Inconscience	بووراندهوه	غیبوبه
Third party	Tierce personne	کەسی سییه م	غیر (الشخص الثالث)
Unqualified	Non-qualifié	ناشایسته	غیر آهل
Extraordinary	Extraordinaire	نااسایی	غیر عادی (فوق العادة)
Unintentionally,	Involontaire	به نائه نقهست، به بی	غیر عمدی

¹⁷⁰ ئەگەر له رۆژی دیاریکراودا داواکەر ناماده نه ییت بو ته ماشا کردنی داواکە ی ، دادگه ده توانی برپاری پووچکردنه وه ی داوا کە ی بدات، به مهرجی هۆی ناماده نه بوونی شه رعی نه بی.

¹⁷¹ ئەگەر داوالیکراو، خو ی یان نوینه ره کە ی ناماده نه ییت له رۆژی دیاریکراودا به بی عوزریکی قانونی، دادگه ده توانی ته ماشای داواکانی داواکەر بکات.

¹⁷² ئەو کە سه ی لایه نیک نه بووه و کە سیش نوینه رایه تی نه کردووه له پیکهاتینیکدا یان له داوایه کدا.

involuntary		مه بهست	
Indivisible	Indivisible	شیاوی دابهش کردن نییه، دابهش ناکری	غیر قابل للقسمه
Unequal	Inégale	شایسته نییه، هاوشان نییه، له باریا نییه	غیر کفء
Indifferent	Indiffèrent	گوی پینه دهر	غیر مبال (غیر مکترث)
Unconvicted	Non-condamné	به ند نه کراو	غیر محکوم
Unpaid	Impayé	نه دراو	غیر مدفوع
Not guilty	Non-coupable	بیگونا، بیتاوان	غیر مذنب
Unauthorised	Non-autorisé	ری پی نه دراو	غیر مرخص
Jealousy	Jalousie	په روشی، زوم، دلپسی	غیره
Through jealousy	Par jalousie	به هووی دلپسییه وه، له دلپسییه وه	- بدافع الغیره

ف

Escapee	Evadé	هه لآتوو، را کردوو	فار (هارب)
Deserter	Déserteur	هه لآتوو له سه ربازی	فار من الجنديّة
Nullified, rescinded	Résilié	هه لوه شاوه	فاسخ
Rescinded contract	Contrat résilié	پیکهاتنیکی هه لوه شاوه	- عقد فاسخ
Perpetrator	Auteur	بکه ر	فاعل
Perpetrator of a crime	Auteur d'un crime	تاوانکار	فاعل جرمیة
Principal perpetrator	Auteur principal	بکه ری سه ره کی	فاعل رئیس
Fascism	Fascisme	فاشیزم	فاشیة
Interest	Intérêt	سوودی (سووی) سه رمایه	فائدة
Default interest	Intérêt de retard	سوودی (سووی) دواکه وتن	فائدة التأخیر
Interest rates	Taux d'intérêts	نرخ سوو	- سعر الفائدة
Opening	Ouverture	کردنه وه	فتح
Opening of a meeting	Ouverture d'une séance	کردنه وهی دانیشن، ده ستپکردنی دانیشن	فتح (افتتاح) الجلسة
Period	Période	ماوه	فترة
Transitional period	Période de transition	ماوهی گواستنه وه	فترة انتقال

Period of time during which the parents should have lived together to beget a legitimate child	Période légale de conception	ماوهی سڤ بوونی شه‌ری	فترة الحمل الشرعی
Riot	Emeute	ئا‌شووب، ئا‌زاوه	فتنة
Suddenly	Soudainement, brusquement	کتوپ‌ری، ئاکاو، له‌پ‌ر	فجائی
Sudden death	Mort subite	مردنی کتوپ‌ری	- موت فجائی
Sudden attack	Attaque subite	هیرشی له‌پ‌ر	- هجوم فجائی
Content	Contenance	ناوه‌روک، ناوئا‌خن	فحوی
The substance of an action	Fond de l'action	ناوه‌روکی داوا	فحوی الدعوی
Ransom	Rançon	سه‌رانه	فدیة
Apportionment	Lotissement	جیا کردنه‌وه	فرز
Division of a property into lots	Lotissement d'une propriété	جیا کردنه‌وه‌ی موک	فرز ملکیت
Indivisible	Indivisible	بو‌جیا کردنه‌وه ناشیت، جیا‌نا‌کریتنه‌وه	- غیر قابل للفرز
Occasion	Occasion	هه‌ل، فورسه‌ت، ده‌رفه‌ت	فرصة
Hypothesis	Hypothèse	گریمان، وادانان	فرضیت
Branch	Branche	لق	فرع

Rescinding	Résiliation	هه‌لوه‌شانده‌وه ^{III}	فسخ
Breaking off an engagement	Rupture de fiançailles	هه‌لوه‌شانده‌وه‌ی ده‌ستگیرانیه‌تی (په‌یوه‌ندی ده‌ستگرتن)	فسخ الخطبة
Rescinding of a contract	Rescision d'un contrat	هه‌لوه‌شانده‌وه‌ی پیکهاتن	فسخ العقد
Separation of powers	Séparation des pouvoirs	جودا‌کردنه‌وه‌ی ده‌سه‌لآته‌کان	فصل السلطات
Section of the budget	Chapitre du budget	به‌شیک له‌بودجه	فصل من الميزانية
Officiousness	Gestion d'affaires	خوتی ^٦ هه‌لقورتان ^{III}	فضالة
Remainder, residue	Résidu, reste	به‌رماوه	فضلة
Scandal	Scandale	ریسواپی، ئە‌تک	فضيحة
Act, action	Acte	کار، کردار، کرده‌وه	فعل
Criminal act	Acte criminel	تاوانکاری	فعل جرمي
Action and reaction	Acte et réaction	کارو‌کردانه‌وه	فعل و رد فعل
Tort	Dommage, préjudice	کاریکی زیان به‌خش	فعل ضار
Overt action	Action ouverte	کاریکی دیار (به‌رچاو)	فعل مكشوف
Loss of a right	Echéance d'un	ماف له‌ده‌ستچوون، ماف	فقدان حق

¹⁷³ کۆتابی هینان به‌پیکهاتنیکی به‌رده‌وام، پاش ده‌ست به‌جیبه‌جیکردنی. ئە‌م هه‌لوه‌شانده‌وه‌ به‌ره‌و دوا ناگه‌رپته‌وه، چونکه ئە‌و به‌شهی جیبه‌جیکراوه هه‌لئاوه‌شیتته‌وه، ته‌نیا جیبه‌جیکردنی بۆ له‌وه‌و پاش راده‌وه‌ستی. جیاوازی هه‌لوه‌شانده‌وه‌ له‌ گه‌ل^٦ به‌تال^٦ کردنه‌وه‌ی پیکهاتندا له‌وه‌ دهر ده‌که‌وێت.

¹⁷⁴ که‌سیک ده‌ست بخاته‌ ناو کاری که‌سیکی که‌وه‌ بیته‌وه‌ی داوای لیکرا بیته‌ نه‌و کاره‌ی بۆ بکات، یان نوێنه‌ری نه‌و که‌سه‌ بیته‌.

	droit	له دهستان	
Loss of possession	Perte de la possession	به دهستهوه نه مان، له دهست چوون	فقدان الحيازة
Poverty	Pauvreté	هه ژاری، دهستکورتی، نه داری، نه بوونی	فقر
Doctrine	Doctrine	قانون زانی، دوکتیرین ^{III}	فقه
Jurist	Juriste	قانون زان	فقیه
Philosophy of law	Philosophie de droit	فهلسه فهی قانون	فلسفة القانون
Lapse (expiry) of time	Expiration de temps	کات به سه ر چوون	فوات المدة
Anarchy	Anarchie	به ره لایی، نه نارشی، پشیوی	فوضى
Anarchist	Anarchiste	گی ره شیو، نه نارشیست	فوضوي
Extraordinary	Extraordinaire	نااسایی	فوق العادة
In flagrant delicto	En flagrant délit	به سه ر تاوانه وه گیران، له کاتی تاوان کردندا	في حالة التلبس بالجريمة

¹⁷⁵ بیرو رای قانون زانیان که له نووسینه کانیاندا ده یخه نه بهر چاو، (فقیه)یش به مانای قانون زان دیت.

ق

Chargé d'affaires	Chargé d'affaires	کارگوزار	قائم بالأعمال
Sub-prefect	Sous-préfet	ناوچه‌دار	قائم‌مقام
Receiver	Receveur	وه‌رگر	قابس
Assassin, murderer	Assassin, meurtrier	بکوژ	قاتل
Minor	Mineur	ناکام	قاصر
Judge, magistrate	Juge, magistrat	داوهر ^{□□□}	قاضي (حاکم)
Juvenile court judge	Juge de mineurs	داوهری مندالان	قاضي الأحداث
Appeal Court judge	Juge d'appel	داوهری هانا بۆبردن (تیهه‌لچوونه‌وه)	قاضي الاستئناف
Judge of emergency proceedings	Juge de referais	داوهری کاروباری په‌له	قاضي الأمور المستعجلة
Examining magistrate	Juge d'instruction	داوهری لیکۆینه‌وه	قاضي التحقيق
Brigand, robber	Brigand	ریگر	قاطع طریق
Hall	Salle	هۆل	قاعة
Courtroom	Salle d'audience	هۆلی دادگه	قاعة المحكمة
Principles of law	Règle, (principe) de droit	بنه‌مايه‌کی قانونیانه، بنه‌واشه‌ی قانونیانه ^{□□□}	قاعدة قانونية

¹⁷⁶ "داوهر" له "داد دهر" وه وه‌رگیراوه، واده‌زانم بۆ سه‌ر زمان "داوهر" سووکتیه، نه‌مه بۆچوونی مامۆستا توفیق وه‌هه‌بیش بو. "کوژی زانیاری کورد" "دادکار" ی پێشنیاز کردوه که به مانای نه‌و که سه‌ دیت که به "داد" وه کار ده‌کات، به‌لام له راستیدا "داوهر" قانون جیبه‌جی ده‌کات و کاری پی ناکات.

Law	Loi	قانون	قانون
Administrative law	Droit administrative	قانونی کارگیری (ئیداری)	قانون اداری
Law of evidence	Droit de preuve	قانونی سهلماندن	قانون اثبات
Family law, law of personal status	Code de statut personnel	قانونی باری کهسی (کاروباری خیزانی)	قانون الأحوال الشخصية
Private international law	Droit international privé	قانونی دهستوری	قانون دستوری
Public international law	Droit international public	قانونی گشتی نیو دهولهتی	قانون دولی عام
Corporation law	Droit des sociétés	قانونی کومپانیا	قانون الشركات
Public law	Droit public	قانونی گشتی	قانون عام
Law of supply and demand	Loi de l'offre et de la demande	قانونی بهرچاو خستن و ویستن	قانون العرض و الطلب
Penal law	Droit pénal	قانونی سزادان	قانون العقوبات

¹⁷⁷ شیوهیه که بو دامه زراندن یان بوگۆرینی رینگاو شوینی قانونی که قانون زانیان ده یخه نه بهر چاوی قانون دانهران.. بهم هۆبه وه سه رنجیان راده کیشن و داوایان لی ده کهن دهستکاری قانونیک بکهن و گۆرانتکاری تیدا بکهن بهو شیوهیهی پیشبیزی ده کهن.

¹⁷⁸ وشه "قانون" وشهیه کی یونانی کونه له "که نۆنیمۆس" وه هاتوووه و ئیستا بو قانونی "لاهوتی" به کاردیت. "کۆری زانیاری کورد" وشه "یاسا" ی پیشباز کردوو، به لام دانی به وه شدا ناوه که ئەم وشهیه تورکی مهغۆلییه و تیکه ئی زمانی کوردی بووه و نه سهله که ی "یاسوون" ه. له زمانی تورکیدا قانون "یاسا" یه و "دهستووور" یش "نه نه یاسا"، واته "دایکی قانون". مامۆستا توفیق وه هبی دانی به وه دا دنا که بو یه کهم جار نه و ئەم وشهیه له فهرهنگه کهیدا به کار هیناوه و په شیمانی خویشی ده رده بری له به کارهینانی و ده یگوت وشهیه "قانون" که له زمانی یونانی کونه وه هاتوووه، له "یاسا" ی تورکی مهغۆلی راستره. چهند زمانزان و قانون زانی کوردی تریش هه ره مان بوچوونیا هه یه.

¹⁷⁹ ئەم قانونه تایبه ته به باری مرقه وه، له دایکبوونیه وه تا مردنی، له گه ل په یوه ندیه کانی به خیزان و کۆمه له وه، وه کو ژنهینان و میرات و ته لاق ...

¹⁸⁰ ئەو قانونه ی که تاوان و سزاکانی دهستیشان ده کات، له گه ل ئەو که سانه ی که به سه ریاندا جیبه جی ده کرین.

Employment (labour) law	Droit de travail	قانونی کار	قانون العمل
Canon law	Droit canon	قانونی لاهوتی، که نۆن	القانون الكنسي (اللاهوتي)
Civil law	Droit civil	قانونی مهدهنی	القانون المدني
Criminal procedure	Droit de procédure pénale	قانونی رپرهوی سزایی	قانون أصول المحاكمات الجزائية
Civil procedure	Droit de procédure civile	قانونی رپرهوی مهدهنی	قانون أصول المحاكمات المدنية
Publishing law, publication law	Loi de publication	قانونی چاپه مهنی	قانون المطبوعات
Positive law	Droit positif	قانونی دانراو	قانون وضعي
According to the law	Selon la loi	به پپی قانون	- حسب القانون
Legal text	Texte juridique	دهقی قانونی	- نص قانوني
Catalogue, list	Catalogue, liste	لیسته	قائمة
Price catalogue	Catalogue de prix	لیستهی نرخه کان	قائمة الأسعار
List of candidates	Liste de candidats	لیستهی پالیوراوان	قائمة المرشحين
In limine litis	In limine litis	پیش دوان له بارهی داواکه وه	- قبل التکلم في موضوع الدعوى

¹⁸¹ نهو قانونی که پپوه نندیه کانی مروژ و مال و سامانه که ی به که سانی دیه وه ریکده خات.

¹⁸² نهو قانونه ی که شیوهی رهفتار کردنی قانونیمان پیشان ده دات لهو ساته وه تاوانیک ده کریت له لایهن که سیکه وه، تاکو دادگه بی کردنی و برپاردان له لایهن دادگه وه، به هه موو پله کانیه وه.

¹⁸³ نهو قانونه ی که رهفتار کردنی قانونیمان پیشان ده دات بو نه وه ی هه موو که سیک به مافی رهوای خو ی بگات.

Acceptance	Acceptation	رهزامة ندى، په سه ند کردن، قایل بوون، قبوولکردن، رازی بوون	قبول
Express acceptance	Acceptation expresse	قبوولکردنی روون و ناشکرا، (رازی بوونی ناشکرا)	قبول صریح
Tacit acceptance	Acceptation tacite	قبوولکردنی (په سه ندکردنی) نااشکرا	قبول ضمنی
Acceptance by an intermediary	Acceptation par intermédiaire	په سه ندکردن به هوئی که سیکی که وه (قبوولی وابسته)	قبول بالواسطه
Conditional Acceptance	Acceptation conditionnelle	قبوولکردنی (رازیبوونی) به مه رج	قبول شرطی
Murder, homicide	Meurtre, homicide	کوشتن	قتل
Unjustified killing	Meurtre injustifié	به ناهه ق کوشتن، به بی هوئی کوشتن	قتل بغیر حق (بلا سبب)
Wilful killing	Meurtre avec préméditation	به نه نقه ست کوشتن	قتل عمد
Manslaughter	Homicide involontaire	به نا نقه ست کوشتن	قتل غیر عمدي
Libel	Diffamation	سووکابه تی	قذف
Relationship	Parenté	خزما به تی	قرا به

¹⁸⁴ هه ندى ره خنه و توانج هه یه ده بی له سه ره تاوه بخړینه بهر چاوی دادگه، پیش نه وهی ته ماشای داواکه بکات، به شیوه یات نه گهر له سه ره تاوه باسیان لی نه کریت له لایه ن لایه نیکی داواکه وه، دادگه پاشان ته ماشای ناکات.

¹⁸⁵ مه به ست رازی بوونه به و پیشنیازهی ده خړینه بهر چاو، پیکهاتیش به په سه ندکردنی نه و پیشنیازه پیکدیت.

¹⁸⁶ رازی بوونی به مه رج کاتی دیتته هوئی به ستنی پیکهاتنه که نه گهر نه و لایه نهی مه رجی بو دانراوه جیبه جی بکات.

Degree of relationship	Degré de parenté	پلهی خزمابهتی	- درجة القرابة
Decision, judgement	Décision, arrêt, jugement	بپیار	قرار (حکم)
Indictment	Acte d'accusation	بپیری توّمه تبار کردن	قرار الاتهام
Sentence	Jugement de condamnation	بپیری تاوانبار کردن	قرار إدانة (تجریم)
Verdict of not guilty	Jugement d'acquittement	بپیری پاکبوونهوه (بی تاوانی)	قرار تبرئة (البراءة)
Definitive decision	Décision définitive	بپیری بنبر	قرار حاسم
Writ of attachment	Ordonnance de saisie	بپیری گلدانهوه	قرار حجز
Contradictory decision	Arrêt contradictoire	بپیری روو به روویی (به رامبه ریهك)	قرار حضوري (وجاهي)
Judgement in absentia	Jugement par contumace	بپیریك به ناماده نه بوونی كهسی پیوه ندیدار در ایئت ، بپیری پاشمله	قرار غیابی
Subject to appeal	Jugement sujet à appel	بپیریك شیاوی هانا بردن بیئت، بپیریك شیاوی تیّه لچوونهوه بیئت	قرار قابل للاستئناف
Final judgement	Jugement définitif	بپیری بنبرانیه	قرار قطعي
Res judicata	La chose jugée	بپیری بنبرانیه ته واو	قرار مكتسب الدرجة القطعية
Order of non-suit	Jugement de non-lieu	بپیری دادگهیی نه کردن	قرار منع محاكمة
Loan	Prêt	قهرد	قرض

Mortgage loan	Prêt hypothécaire	قهرددان به بارمه (به رههن)	قرض برهن
To lend at interest	Prêt à intérêt	قهرددان به سوو (به ريبا)	قرض بفائدة
Unsecured loan, loan on overdraft	Prêt à découvert	قهردی کراوه	قرض مکشوف
Presumption	Présomption	نزیکه	قرینه
Irrefutable presumption	Présomption irréfutable	نزیکه ی بنبر	قرینه قاطعة
Refutable presumption	Présomption simple	نزیکه ی ئاسایی	قرینه غیر قطعية
Instalment	Acompte, versement	جوون	قسط
Premium	Prime	جوونی ئینشورهنس	قسط تامين
Part, section	Partie, part	بهش	قسم
Division, distribution	Division, partage, répartition	دابەشکردن، پشک کرن	قسمة
Divisible	Divisible	شیاوی دابهشکردنه، شیاوی پشک کرنه	- قابل للقسمة
Coupon	Coupon	کوپون	قسیمه
Dividend	Dividende	کوپونی سوود	قسیمه ربح
Punishment	Châtiment	جهزا، سزا	قصاص (عقاب)
Intent	Intention	نیاز، مه بهست، خواست	قصد (نية)

¹⁸⁷ دهوتری "به نزیکه وه ده بی واییت"، که ناگاته راده ی "به لگه"، به لأم رینگا خوشکهره بو ده رخنستی راستیی. زور جارن

"نزیکه" له رووداویکی که وه دهرده که ویت، بو نمونه هه بوونی دووژمنایه تی کون له نیوان کوژراو و تومەت پیکراو، یان هه ره شه لی کردنی به بهرچاوی چهنده که سیکه که وه...

¹⁸⁸ وه کو دابهشکردنی میراتی مردوو به که به سه ر میراتگراندا، یان دابهشکردنی مال و سامانی کو مپانیا به که به سه ر به شداراندا، پاش دانه وه ی قهرده کانی نه و کو مپانیا به...

Animo felonico	Animus criminel	مه بهستی تاوانکاری	قصد جنائی
Intentional	Intentionnel	به ئه نقهست	قصدی
Justice	Justice	داد	قضاء (عدل)
Jurisprudence	Jurisprudence	داوهری	قضاء
Judicial	Judiciaire	داوهرییانه	قضائی
Cognovit actionem	Aveu judiciaire	دان پیدانانی داوهرییانه	- إقرار قضائی
Judicial inquiry	Enquête judiciaire	کوئینهوهی داوهرییانه	- تحقیق قضائی
Liquidation subject to supervision of the court	Liquidation judiciaire	پارزینی داوهرییانه، پاککاری داوهرییانه	- تصفیة قضائیه
Receiver	Administrateur judiciaire	پاسهوانی داوهرییانه	- حارس قضائی
Criminal record	Casier judiciaire	دفتهری داوهرییانه، تومارگی داوهرییانه	- سجل قضائی
Legal guarantee	Caution judiciaire	دهسته بهری (که فاله تی) داوهرییانه	- كفالة قضائیه
Legal proceedings, prosecution	Poursuites judiciaires (en/justice)	به دوا داچوونی داوهرییانه	- ملاحقات قضائیه
Affair, case	Affaire, question	کیشه، دۆز، ناکوکی	قضیه (مسالة)
Legal dispute	Affaire contentieuse	کیشه بهك ناکوکی له سه ربی	قضیه متنازع بشأنها
With regard to this matter	En ce qui concerne cette affaire	له باره ی ئه م کیشه به وه	- فیما يتعلق بهده القضیه

The matter pending	Affaire en instance	ناکۆکیهك نه برایتتهوه	قضیه غیر مبتوت فیها
Res judicata, final decision	La chose jugée	ناکۆکیهك برایتتهوه (برپاری له سه ر درایی)	قضیه مقضیه (مخصومه)
Sector	Secteur	کهرت	قطاع
Private sector	Secteur privé	کهرتی تایبه تی	قطاع خاص
Public sector	Secteur public	کهرتی گشتی	قطاع عام
To stop payment of salary	Arrêt de traitement	مووچه برین	قطع الراتب
Breakdown in negotiations	Rupture des négociations	راگرتنی گفتوگو (دانو ستاندن)	قطع المفاوضات
Non-payment of maintenance	Abandon de l'infamiliale	برینی نه فه قه	قطع النفقة
Piece, portion	Pièce, parcelle	پارچه، بانه (بۆ زهوی و زار)	قطعة
Anxiety	Inquiétude	نیگه رانی، شپزه بی، بی ئارامی، نار هه تی، دوودلی، بی ئارامی	قلق
Repression	Répression	دامرکاندن، سه رکوتکردن	قمع
Consul	Consul	کونسول	قنصل
Consulate	Consulat	کونسوله، کونسولخانه	قنصلیه
Force	Force	هیز، توانا، تین	قوة
Enforceable	Exécutoire	توانای راپه راندن	قوة تنفيذية
Purchasing power	Pouvoir d'achat	توانای کرین	قوة شرائية

The force of law	La force de la loi	ههیزی قانون	قوة القانون
Force major, act of God	Force majeure	ههیزیکی له دهسه ئاتدا نه بوو (له ئاسا به دهه)	قوة قاهرة
Nationalist	Nationaliste	نه ته وه په رست، ناسیونالیست	قومي
Command	Commandement	فه رمانده	قيادة
Analogue	Analogue	په وانه	قياس
Guardian	Curateur	سه ره رشت ^{□□□}	قيم
Guardian of a minor	Curateur d'un mineur	سه ره رشتیي مندالی ناکام	قيم على قاصر
Value	Valeur	به ها ^{□□□}	قيمة
Total value	Valeur globale	به های گشتی	قيمة إجمالية
Increase in value, appreciation	Plus- value	زیاد بوونی (به رزبوونه وهی) به ها	- ازدياد القيمة
Current value	Valeur courante	به های ئیستا	القيمة الحالية (الجارية)

¹⁸⁹ ئەو که سهی له لایه ن دادگه وه ناولی ده نریت بو سه ره رشتی کردنه سه رمال و سامانی مندال، یان که سیکی گیل و که م هوش.

¹⁹⁰ "نرخ" به مانای "سعر" دیت، ده وتربیت نرخی ئەم خانوه ئەوه ندهیه، به لأم "نرخ" جیاوازه له گه ل "به ها" دا که ره نبی که متر یان زیاتر بی له نرخی شتیک.

ك

Clerk of the Court	Greffier	نووسه‌ری دادگه	کاتب ضبط المحكمة
Notary	Notaire	داد نووس، دادنقیس	کاتب العدل
Liar	Menteur	درۆزن	کاذب
Misrepresentation	Fausse declaration	به‌یاننامه‌یکی درۆ (ساخته)	- بیان کاذب
Cartel, ring	Cartel	کارتیل	کارتل (اتحاد المنتجين)
Oil cartel	Cartel de pétrole	کارتیلی نهوت	کارتل النفط
Catastrophe, disaster	Catastrophe	کاره‌سات	کارثة
Repression	Répression	خه‌فه کردن	کبت
Concealing the truth	Dissimulation de la vérité	شاردنه‌وه‌ی راستی	کتمان الحقیقة
Detection	Détection	تېروانین، ده‌رخستن، ده‌رخستی	کشف (معاینه)
Guarantee	Caution	ده‌سته به‌ری، که‌فاله‌ت، که‌ره‌نتی	کفالة
Personal guarantee	Cautionnement personnel	ده‌سته به‌ری (که‌فاله‌تی) که‌سیبانه (شه‌خسی)، که‌ره‌وا که‌سیه‌تی	کفالة شخصية
Bail, surety	Cautionnement en numéraire	که‌فاله‌تی (ده‌سته به‌ری) به‌پاره	کفالة نقدية
Bank guarantee	Garantie de banque	که‌ره‌نتی بانک	کفالة مصرفية

Dr Nouri Talabany

فهرههنگی قانونی کوردی

Guarantor	Garant	دهسته بهر، که فیل	کفیل
Cost	Coût	بایی	کلفة
Faculty	Faculté	کولیز	کلیة
Surname	Nom de famille	ناوبانگ، شوهرت	کنیة (شهرة)

ل

Refugee	Réfugié	په نابهر	لاجئ
Political refugee	Réfugié politique	په نابهری سیاسی	لاجئ سیاسی
List	Liste	لیسته، خشته، گه لاله	لائحه (جدول)
List of those present	Liste de personnes présents	لیسته بهك به ناوی ئاماده بووان	لائحه بأسماء الحاضرين
Price list	Bulletin des cours	لیسته ی نرخه کان	لائحه (جدول) بالأسعار
Bill of indictment	Acte d'accusation	به باننامه ی تۆمهت دانه پال	لائحه الاتهام
Action at law	Action en justice	داخوازینامه، داوانامه	لائحه الادعاء
Capable	Capable	لیهاتوو	لائق
Nulla poena sine lege	Nulla poena sine lege	هیچ که سیک نابی سزا بدریت نه گهر به پیی تیکستیکی قانون نه ییت	لا عقوبة بدون نص
Memo tenetur eipsum accusare	Memo tenetur seipsum accusare	که سیک نابی ناچار بکریت خوی تۆمه تباربکات	لا يجبر شخص على اتهام نفسه
Committee, board	Comité, commission	لیژنه، کۆمیتته	لجنة
Advisory committee	Commission consultative	کۆمیتته ی راویژکاری	لجنة استشارية
Commission of enquiry	Commission d'enquête	کۆمیتته ی لیکۆلینه وه	لجنة تحقيقية
Sub-committee	Sous-commission	کۆمیتته ی لاوه کی	لجنة فرعية
Inspection committee	Comité de contrôle	لیژنه ی چاودیبری	لجنة مراقبة

Ministerial committee	Comité ministriel	کۆمیتە ی وهزاری	لجنة وزاریة
Asylum	Asile	په نابردن	لجوء
Political asylum	Asile politique	په نابردنی سیاسی	لجوء سیاسی
Thief	Voleur	دز	لص
Surname	Nom de famille	نازناو، نیوی خیزان	لقب
Blame, reproach	Blâme, reproche	گلهیی، لومه، گازانده	لوم

م

Person appearing	Comparant	ئاماده بوو	ماثل (حاضر)
Rented	Loué	به کریدراو، به کرینگیراو	مأجور (مؤجر)
Rented house	Maison loué	خانووێ به کریدراو	- بیت مأجور
Section of an act	Article d'une loi	به ندی (برگه ی) (ماده ی) قانونی	مادة قانونية
Authorized	Agréé, autorisé	ریدراو، ریدراو، ریدراو	مادون (مخول)
Emancipated	Emancipé	رینگا دراو	مادون له
Marxism	Marxisme	مارکسیزم	مارکسیة
Imposter	Imposteur	فیلباز	ماکر (خادع)
Funds, finance	Bien, fonds	سامان، دارا، مال	مال
Joint property	Bien indivis	مالی نیوکویی	مال شائع
Personal estate	Biens mobiliers	سامانی گوپزراوه	مال منقول
Real estate, landed property	Biens immobiliers	سامانی نه گوپزراوه	مال غیر منقول
Proprietor	Propriétaire	خاوهن مولک، مولکدار	مالک
Financial	Financier	دارایی	مالي
Financial crisis	Crise financière	قهبرانی (تهنگانه ی)	- أزمة مالية

¹⁹¹ وشه ی "ماده" وشه یکی ئیرانی کۆنه.

¹⁹² لیره دا مه به ست نه و منداله یه که پانزه سالی ته و او کردوه و دادگه رینگای پیداره به شیک له سامانی خوێ پی بدریت تاکو ئالو گوپزی پبکات، بو نه وه ی فیر بیت و ئاماده بیت نه و جوړه کارانه بکات که ته مه نی ده گاته هه زده سالی.

		دارایی	
Financial year	L'année budgétaire	سالی دارایی (مالی)	- سنة مالية
Financial resources	Ressources fiscales	دهرامه تی دارایی	- موارد مالية
Fiscal charges	Charge fiscals	خهرجی دارایی	- نفقات مالية
Negotiation	Négociation	گوفتوگو، لیدوان، وتووێژ	مباحثات
Exchange	Echange	گۆرینهوه، ئالوگۆر	مبادلة
Direct	Direct	راستهو خو	مباشر
Immediate delivery	Livraison immediate	دهست به دهست	- تسليم مباشر
Indirect	Indirect	ناراسته و خو	- غير مباشر
Beginning	Commencement	دهست پیکردن	مباشرة (بداية العمل)
Starting date	Date de depart	روژی دهست به کارکردن	- تاريخ المباشرة
General principle	Principe général	بنهما (بنچینه) ی گشتی	مبدأ عام
Waster	Gaspilleur	دهست بلاو	مبذر (مسرف)
The acquitted	Acquitté	بیگوناوه	مبرا
Annulled	Annulatif	به تالکهرهوه	مبطل
Annulling a contract	Annulatif du contrat	پیکهاتن به تال ده کاتهوه	مبطل لعقد
Delegate, envoy	Délégué, envoyé	نېپراو، نوینهر	مبعوث
Amount, sum	Montant, somme	بر	مبلغ
Total sum	Somme totale	بری گشتی	مبلغ إجمالي

Police informer	Indicateur de police	پېراگهیه نه‌ری پۆلیس، ئاگه‌هکه‌ری پۆلیس	مبلغ الشرطة
Vague, ambiguous	Vague, ambigu	نادیار، لیل	مبهم (غامض)
Capable	Capable	شیاو	متاهل
Reciprocal, mutual	Réciproque, mutuel	به‌رامه‌ریه‌ك	متبادل
Mutual obligations	Engagements réciproques	په‌بهبه‌ستی به‌رامه‌ریه‌ك	- التزامات متبادلة
Business	Fonds de commerce, magasin, boutique	كوگا، بووتیک، فرۆشگه، دوكان	متجر (محل تجاري)
Naturalized	Naturalisé	ده‌وله‌تنامه‌گر	متجنس
Discreet	Discret	به‌پاریز، به‌نادلی	متحفظ
Aligned	Aligné	لایه‌نگیر	متحیز
Circulating	Circulant	ده‌ستاوده‌ست پیکراو	متداول
Married	Marié	ژندار، خاوه‌ن ژن و مال، خاوه‌ن خیزان	متزوج
Vagrant, vagabond	Vagabond	بی‌جیگاوشوین، ده‌ربه‌ده‌ر، لانه‌واز	متشرد
Jointly liable	Solidaire	هاوکار	متضامن
Injured party	La partie lésée	زیان کرده، زیان لیکه‌وته	متضرر
Opposite	Opposé	دژوار	متعارض
Contracting	Contractant	پیکهاتوو، پیکه‌وتوو	متعاقد
Contractor	Entrepreneur	به‌لینده‌ر، په‌یمانده‌ر، کوئنه‌راتچی	متعهد (مقاول)

Absent	Absent	ئاماده نه بوو، پێوار	متغیب
Defaulting witness	Témoin défaillant	گه واهی (شایه تی) ئاماده نه بوو	- شاهد متغیب
Accord	Accord	رێککه وتوو	متفق
Agreed, approved	Agréé, convenue	له سه ری رێککه وتوون	متفق علیه
Lapsed, time-barred	Prescrit	ماوه ی به سه ردا چوووه	متقادم
Retired person	Retraité	خانه نشین	متقاعد
An equal	Paritaire	هاوسه نگ	متکافی
Completing	Complétant	ته واو کهر	متمم
Litigious	Litigieux	کێشه ی له سه ره، ناکوکی له سه ره	متنازع علیه
Assignor, transferer	Cédant	ده ستی لی هه لگرتوووه	متنازل عن
Transferer of a property	Cédant d'une propriété	ده ستی له مولکایه تی هه لگرتوووه	متنازل عن ملكية
Contradictory	Contradictoire	نه سازاو، نه گونجاو، ناکوکی، هاودژ، هه فدژ	متناقض
Conflicting evidence	Témoignage contradictoire	شایه تی هه لگرتوووه	شهادة متناقضة
The accused	L'accusé	تۆمه ت پیکراو (تۆمه تبار)	متهم
The dock	Banc des accusés	جیگای تۆمه تباران	- قفص المتهمین
Text	Texte	ده ق، تیکست	متن (نص)
Accomplice	Complice	ده ست تیکه لاو	متواطی

Accessory before the fact	Complice par instigation	دهست تیکه لآو به هاندان	متواطئ بالتحریش
Accessory after the fact	Complice par assistance	دهستی هه بووه له یارمه تیداندا	متواطئ بالمساعدة
Deceased, defunct	Décédé, défunt	مردوو، کوچکردوو	متوفی
Appearance	Comparution	ئاماده بوون	مثول
Again, newly	De nouveau	سه ره له نوی، دیسان	مجددا
Criminal, felon	Criminel	تاوانبار، تاوانکار	مجرم
Recidivist, repeat offender	Criminel récidiviste	تاوانباری خوکار	مجرم معتاد
Board, council	Conseil, comité	ئه نجومه ن	مجلس
Board of directors	Conseil d'administration	ئه نجومه نی کارگپری	مجلس إدارة
Town council, municipal council	Conseil municipal	ئه نجومه نی شاره وانی (باژیره فانی)	مجلس بلدی
Legislative body	Corps législatif	ئه نجومه نی قانون دانان	مجلس تشریعی
Council of State	Conseil d'Etat	ئه نجومه نی دهولهت	مجلس دولة
Military council	Conseil militaire	ئه نجومه نی سه رازی (له شکه ری)	مجلس عسکری
Parliament	Le parlement	ئه نجومه نی نیشتمانی، (په ره له مان)	مجلس النواب (الوطني)
The cabinet	Conseil des ministres	ئه نجومه نی (کابینه ی) وه زیبران	مجلس الوزراء
Academy	Académie	ئه کادیمی، کوپری زانیاری	مجمع علمی

Mad, insane	Fou, aliéné	شیت	مجنون
Unknown	Inconnu	نادیار، نه ناسراو	مجهول
Conversation	Conversation	گفتوگو، وتوو ویتز	محادثه
Accountant	Comptable	دهفتهردار، ژمپربار	محاسب
Accountancy	Comptabilité	دهفتهرداری، ژمپرباری	محاسبة
Governor, administrater	Préfet, administrateur	ئوستاندار، حوکمدار	محافظ
Prefecture, governorate	Préfecture, department	ئوستان	محافظة
Trial, legal process	Instance	دادکردن، دادگهی، دادگههکرن	محاکمة
Re-opening of the trial	Reprise de procès	تیهه لچوونهوهی (هانابردنهوهی) دادکردن	- استئناف المحاکمة
Procedure	Procédure	دادینی	أصول المحاکمات
Summary procedure	Procédure sommaire	سووکه دادکردن	محاکمة موجزة
Barrister, lawyer	Avocat	دادیار	محامي

¹⁹³ وشهی "پاریزگار" وهر گپرانی دهقاودهقی وشه عه ره بیبه که یه. له زمانه ئه وروپایه کاندای وشهی دی وه کو "حوکمدار" به کار دینن که پیوهندی به حوکم کردنه وه هیه نه که به "پاریزگار" ری کردنه وه. بویه پیشنیازی وشهی حوکمداریان "ئوستاندار" ده که یه. له زمانی فارسیدا "استاندار" به کار دیت که وشه یکی ئیرانی کونه. ده توانین وشهی "ئوستان" بو "موحافهزه" و "لیوا" به کار بینین و بلین: "ئوستانی که رکوک" و "ئوستانی دهوک"...

¹⁹⁴ وشهی "پاریزهر" وهر گپرانی دهقاودهقی وشه عه ره بیبه که یه که ماناکهی له گهل ئه رکی سهرشانی ئه و که سانهی به م کاره هه لدهستن، ناگونجی. له راستیدا ئه رکی سهرشانی ئه وان ده بی هاوکاری کردن ییت له گهل دادگه و دهزگاکانیدا بو دوزینه وهی راستیی و جی گیرکردنی مافهکانی هه موو لایه نه کان. بویه پیشنیازی وشهی "دادیار" ده که یه که به مانای دؤست و هاوکاری (داد) دیت. ده میکه وشهی "ئه ندادزبار" به کار دیت بو "مهندس"، که "دادیار" ییش له و چه شنه یه. له زمانی

Defence counsel	Avocat de la défense	دادیاری داكوکی (به ره قانی)	محامي الدفاع
Attorney general	Procureur général	دادیاری مافی گشتی	محامي الحق العام (المدعي العام)
Trainee lawyer	Avocat stagiaire	دادیاری ژیرچاو (مه شقیپکراو)	محامي متمرن (تحت التجربة)
Consulting barrister	Avocat-conseil	دادیاری راپوژ کار	محامي مستشار
Attempt	Tentative	هه وڵدان	محاولة
Attempt to escape	Tentative d'évasion	هه وڵی هه لاتن (پاکردن)	محاولة فرار (هروب)
Neuter, neutral	Neutre	پیلایه ن	محايد
Affection	Affection	خوشه وبستی	محبة
Defrauder, swindler	Fraudeur	فیلباز، که له که باز	محتال
Person interdicted	Interdit	دهست به ندرکراو	محجور عليه
Seized	Saisi	گلدراوه	محجوز
Sequestered properties	Biens sous sequester	موککی گلدراوه (دهستبه سه رکراو)	- أملاك محجوزة
Precise	Précise	را ده دار، سنووردار	محدود
Private agreement	Acte sous seing privé	نووسراوی ناسایی	محرر عرفی
Accessory before the fact	Instigateur avant le crime	هاندەر بو تاوان کردن	محررض علی وقوع الجريمة

تورکی عوسمانی "ناوقات" یان به کار هیئاوه وله تورکی تازه دا "ئاوکات"، که له وشه ی "ئه فوکا" و "ئه دفوکات" ی
فهره نسی و نیگلیزیه وه وه رگیراون.

¹⁹⁵ له زمانی فهره نسیدا وشه ی "دادیاری گشتی"، یان "دادیاری مافی گشتی" بو "مدعی عام" به کار دیت.

Denatured	Dénaturé	دهستکاری کراو	محرف
Illicit	Illicite	ری پی نه دراو	محرم
Report of proceedings	Procès-verbal	کۆنۆوس، کۆنقیس	محضر ضبط
Minutes of a meeting	Procès-verbal d'une séance (réunion)	کۆنۆوسی کۆبوونهوه	محضر ضبط اجتماع
Post	Poste	بنکه، پۆست، ویستگه	محطة
Prohibited, forbidden	Interdit, prohibé	قه دهغه	محظور
Forbidden action	Acte interdit	کاریکی قه دهغه کراو	- تصرف محظور
Investigator	Enquêteur	لیکۆلەر	محقق
Judicial inspector	Inspecteur judiciaire	لیکۆلهری داوهری	محقق عدلی
Court, tribunal	Cour, tribunal	دادگه، دادگهه	محکمه
Administrative court	Tribunal administrative	دادگهی کارگیری (ئیداری)	محکمه اداریه
Special court	Tribunal d'exception	دادگهی نااسایی	محکمه استثنائیه
Juvenile court	Tribunal pour mineurs (pour enfants)	دادگهی نهوجهوانان	محکمه الأحداث
Magistrates court	Tribunal correctionnel	دادگهی کهتن	محکمه الجنح
County court, magistrates' court	Tribunal de première instance	دادگهی بهرایبی (سه ره تایی)	محکمه البدایه

Commercial court	Tribunal de commerce	دادگهی بازرگانی	محكمة التجارة
Assize Court, Crown Court	Cour d'assises	دادگهی تاوانکاری	محكمة الجنايات
Military court	Tribunal militaire	دادگهی سه‌ربازی	محكمة عسكرية
Court attendant, court usher	Appariteur	ده‌رگاوانی دادگه	- حاجب المحكمة
Clerk's office	Grefe	کارداری دادگه	- قلم المحكمة
Supreme Court	Cour supreme	دادگهی بالا	المحكمة العليا
Court of cassation, Court of appeal	Court de cassation	دادگهی پیداچوونه‌وه، دادگه‌ها پیداچوونی	محكمة النقض (التمییز)
The magistracy, the bench	La magistrature	ده‌سته‌ی دادگه	- هیئة المحكمة
Condemned, sentenced	Condamné, jugé	برپار به‌سه‌ردا دراو، برپار له‌سه‌ردای	محكوم عليه
Ex-convict	Repris de justice	پیشتر به‌ندکراو	محكوم سابقا
Ordered to pay the costs	Condamné aux dépens	خه‌رجی داواکه‌ی به‌سه‌ردا پراوه‌ته‌وه	محكوم عليه بنفقات الدعوى
Place, location	Place, lieu	جیگا، شوین	محل
Domicile	Domicile	نیشنگه، جیگای دانیشن	محل إقامة
On oath	Assermenté	سویندخۆر	محلف
Sworn expert	Expert assermenté	شاره‌زای سویندخۆر	- خبير محلف
Local	Locale	خۆ ولاتی، ناوخۆیی	محلي
Contravener	Contrevenant	لادەر	مخالف

Illegal	Illégal	سه ریچکه ره له قانون	مخالف للقانون
Against the rules	Contraire au règlement	له نيزام ده رچوو	مخالف للنظام
Infraction, minor offences	Infraction	سه ریچی	مخالفة
Breach of a contract	Dérogeation d'un contrat	پیشیلکردنی (سه ریچکردنی) پیکهاتن	مخالفة عقد
Informant	Informateur	خه بهر ده ر، هه والده ر	مخبر
Mayor	Maire	کویخا، موختار	مختار (عمدة)
Inventor	Inventeur	داهینه ر	مخترع
Embezzler	Escroc	پاره و پوول دز	مختلس
Fabricator	Fabricateur	هه لبه ستر او که ر	مخترق
Stamped	Cacheté	مور کراو، سه ر مور	مختوم
Store, warehouse	Magasin	خه زنه، عه مبار	مخزن (مستودع)
Warehouse manager	Surveillant d'entrepôt	خه زنه دار	- مأمور مخزن
Stock	Stock	خه زنکراو، هه لگیراو، داکراو	مخزون
Fiancée	Fiancée	خوازراو، ده ستگیرانکراو	مخطوبة
Extenuating	Atténuant	سووککه ر	مخفف
Extenuating circumstances	Circonstances atténuantes	باری سووککه ر	- ظروف مخففة
Latent	Caché, latent	شاردراوه	مخفي

¹⁹⁶ "کۆری زانیاری کورد" وشه ی "سووج" ی بو پیشنیا ز کردوه، که وشه یه کی تور کیه.

Hidden defect	Vice-caché	عهیبی شار دراوه (سه پۆشکراو)	- عیب مخفی
Police station	Poste de police	پۆلیسخانه، پۆستی پۆلیس	مخفر شرطة
Vacant	Vacant, vide	به تالکراو	مخلی
Appraiser, valuer	Estimateur	قرسینه، خه ملینه	مخمن
Authorized	Autorisé	دهسه لات پیدراو	مخول
Authorized to sign	Autorisé à signer	دهسه لاتى ئیمزا کردنى ههیه	مخول بالتوقيع
Duration, period	Durée	ماوه	مدة
Period of stay	Durée de séjour	ماوهى مانه وه	مدة الإقامة
Duration of a lease	Durée d'un bail	ماوهى به کرى گرتن	مدة الإيجار
School	Ecole	قوتابخانه، خویندگا	مدرسة
Primary school	Ecole primaire	قوتابخانهى سه ره تایی	مدرسة ابتدائية
Claimed	Réclamé	داواکراو	مدعى به
Defendant	Défendeur	داوا لیکراو، داد لیکراو، داخواز لیکرى	مدعى علیه
Called	Appelé	بانگکراو	مدعو
Claimant	Demandeur, réclamant	داواکار، دادکەر	مدعى (مستدعى)
Public prosecutor	Procureur général, avocat général	دادیاری گشتی	مدعى عام
Paid	Payé	دراوه	مدفوع
Auditor	Vérificateur	ورد بین	مدقق

Civil	Civil	مهدهنی، سقیل	مدنی
Civilisation	Civilisation	شارستانیتهتی، مهدهنی	مدنیة
Civique rights	Droits civiques	مافی مهدهنی	- حقوق مدنیة
Civil proceedings	Procès civil	داواییکی مهدهنی	- دعوی مدنیة
Registry office	Bureau de l'état civil	فهرمانگهی باری مهدهنی	- دائرة الأحوال المدنیة
Civil liability	Responsabilité civile	به‌رپرسیاربه‌تیی مهدهنی (شه‌خسی)	- مسؤولیة مدنیة
Adminstrator, director, manager	Administrateur, directeur	به‌رپۆه‌به‌ر، کارگیر	مدیر
Commercial manager	Directeur commercial	به‌رپۆه‌به‌ری بازرگانی	مدیر تجاری
Director (manager) of a company	Directeur d'une société	به‌رپۆه‌به‌ری کۆمپانیا	مدیر شرکة
General manager	Directeur général	به‌رپۆه‌به‌ری گشتی	مدیر عام
Technical manager	Directeur technique	به‌رپۆه‌به‌ری ته‌کنیکی	مدیر فنی
Official receiver	Administrateur judiciaire	به‌رپۆه‌به‌ری داوهری	مدیر قضائی
Managing director	Directeur gérant	به‌رپۆه‌به‌ری ده‌سه‌لاتدار	مدیر مفوض
Provisional manager	Administrateur provisoire	به‌رپۆه‌به‌ری کاتی	مدیر وقتي

¹⁹⁷ ئەو که‌سه‌ی که به‌رپۆه‌بردنی سامان یان به‌شیک له سامانی که‌سیکی که‌ی پی‌راسپێراوه. له قانونی ئیداریشدا مه‌به‌ست له‌و کاربه‌ده‌سته‌یه که به‌رپۆه‌بردنی ده‌ستگایکی ئیداری پی‌سپێراوه.

Management	Direction	به رێوه به رایه تی	مدیریة
Debtor	Débiteur	قهردار	مدین
Jointly liable Debtors	Débiteur solidaire	قهرداری هاوکار (هاوئهرک)	مدین متضامن
Deliberation, consultation	Délibération, consultation	بیروپا گۆرینهوه	مذاکره
Massacre	Massacre	کوشتار، قه لاجوکردن	مذبحة
Memorandum, statement	Mémorandum, mémoire	بیرخهروهه	مذکره
Warrant	Mandat	فهرمان	مذکره امر
Arrest warrant	Mandat d'arrêt	فهرمانی گرتن	مذکره توقیف
Summons	Mandat d'amener	فهرمانی هینان (هاوردن)	مذکره جلب
Summons	Sommation, citation	فهرمانی ئاماده بوون	مذکره دعوه
Subpoena	Assignation de témoin	فهرمانی ئاماده بوونی شایهت	مذکره دعوه شاهد
Summons to appear	Sommation de comparution	فهرمانی ئاماده بوون له بهردهم دادگه دا	مذکره دعوه للممثل أمام المحکمة
Guilty, culpable	Coupable	گوناهبار، گوناهاکار	مذنب
Sect	Secte	مهزهه، ریباز	مذهب
Revision	Révision	پیدا چوونهوه	مراجعة
Re-hearing	Révision de procès	پیدا چوونهوهی داوا	مراجعة الدعوی

Pleading	Plaidoirie	دادینیی	مرافعة
Counter-plea	Réplique	وهرامدانهوه له دادینیدا	مرافعة جوابیة
Legal proceedings	Débats judiciaire	دادینیی داوهریبانه	مرافعة قضائیة
Summary proceedings	Débats sommaire	کورتە دادینیی	مرافعة موجزة
Controller, observer	Contrôleur, observateur	چاودیئر	مراقب
Control, surveillance	Contrôle, surveillance	چاودییری	مراقبة
Under police supervision	Sous la surveillance de la police	له ژیر چاودییری پۆلیسدا	- تحت مراقبة الشرطة
Inspection committee	Comité de contrôle	کۆمیتەهی چاودییری	- لجنة المراقبة
Adolescent	Adolescent	ههرزە کار، سنیلە	مراهق
Adolescence	Adolescence	ههرزە کاری	مراهقة
Deceiver	Trompeur	فیلباز، به پیح وپهنا	مراوغ
Profitable	Profitable	سوود مه‌ند، سوود به‌خش	مربح
Good bargain	Marché avantageux	ئالوگۆرپکی سوود مه‌ند	- صفقة مربحة
Rank, grade	Rang, grade	پایه	مرتبة
Ill-at-ease	Mal à l'aise	په‌شیو، په‌شو‌کاو	مرتبک

¹⁹⁸ مه‌به‌ست لیڤه‌دا شیکردنه‌وه و روون کردنه‌وه‌ی داواکانی هه‌ردوولای داواکه‌یه له به‌رده‌م دادگه‌دا، له‌گه‌ل ناماده‌کردنی به‌لگه‌ بو‌چه‌سپاندنی ئەو قسه‌و داوايانه، ئەم کارانه‌یش زۆر جارن دادیاران پێی هه‌لده‌ستن .

Mercenary	Mercenaire	کاسه لیس، خو فروش، چلکاوخوور	مرتزق
Author of a crime	Auteur d'un crime	تاوانکەر	مرتکب الجريمة
Reference	Référence	ژیدەر	مرجع
Decree	Décret	فهرمان	مرسوم
Decree- law, statutory order	Décret-loi	فهرمانی قانونی	مرسوم تشریعی
Republican decree	Décret républicain	فهرمانی کۆماری	مرسوم جمهوری
Candidate	Candidat	پالیوراو، کانید	مرشح
Neurosis	Neurones	نه خوشیی شیتگیری	مرض عصبي
Final stage of an illness	Dernière maladie	نه خوشیی مه رگ	مرض الموت
Ship, boat	Navire	که شتی	مرکب
Centre	Centre	بنکه، مه لبه ند	مرکز
Police station	Poste de police	بنکه ی پولیس	مرکز شرطة
Head office	Siège social	مه لبه ندی کۆمپانیا	مرکز الشركة
Town centre, city centre	Centre de la ville	ناوشار	مرکز المدينة
Central	Central	ناوه ندی، مه لبه ندی	مرکزي
Central prison	Prison centrale	به ندیخانه ی ناهه ندی	- سجن مرکزي
Centralism	Centralisme	سیسته می ناهه ندی	- نظام مرکزي
Decentralization	Décentralisation	سیسته می (مه لبه ندی) نا ناهه ندی	- نظام لا مرکزي

Mortgaged	Gagé	بارمته کراو	مرهون
Transit	Transit	ترانزیت، تیپه رین، گوزه رکردن	مرور
Transit manifest	Manifeste de transit	به یاننامه ی ترانزیت	- بیان مرور
Traffic	Trafic	هاتوو چۆ	مرور
Traffic signs	Panneaux de signification	نیشانه ی هاتووچۆ	- اشارات مرور
Traffic regulations	Régulations de trafic	رینمایه ی هاتووچۆ	- أنظمة المرور
Unfair competition	Concurrence déloyale	پیش برکیتی نادروست	مزاخمة (منافسة) غیر مشروعة
Auction, bid	Enchère	هه راج، زیاده کاری	مزا (مزایده)
By tender	Par voie d'adjudication	به هه راج کردن	- بطریق المزا
Compulsory sale	Adjudication forcée	هه راجکردنی ناچاره ی	مزا إجباري
Public auction	Enchères publiques	هه راجی ناشکرا	مزا علني
Metayage system	Métayage	کشتیاری	مزارعة
A higher bid	Surenchère	هه راجی زیاده کاری	مزایده
Sold by auction	Adjudication	له نگه رگرتنی زیاده کاری	- رسو المزایده
False, falsified	Faux, falsifié	قه لب	مزور
False accusation	Fausse accusation	تۆمه تیکی هه لبه ستراو	- تهمة مزورة
Surface area	Superficie	روویپو، رووبه ر	مساحة

Assistant, deputy	Adjoint, assistant	یاریده‌دهر	مساعد (معاون)
Assistant manager, deputy manager	Sous-directeur, directeur adjoint	یاریده‌دهری به‌رێوه‌به‌ر	مساعد مدیر
Aid, help	Aide	یارمه‌تی، کۆمه‌ک	مساعدة
Traveller	Voyageur	رێبوار	مسافر
Affair, matter	Affaire, question	کار، مه‌سه‌له	مسألة
Points of law	Points de droit	مه‌سه‌له قانونییه‌کان	مسائل قانونية
Shareholder	Actionnaire, participant	به‌شدار	مساهم
Participation, sharing	Participation	به‌شدارى	مشاركة
Profit sharing	Participation aux benefices	به‌شداریکردن له سوود	مشاركة في الأرباح
Equality	Egalité	یه‌کسانی	مساواة
Equality in civil rights	Egalité civique	یه‌کسانی له مافی مه‌ده‌نیدا	مساواة في الحقوق المدنية
Anticipated	Anticipé	پێشتر	مسبق
Prejudgement	Jugement préconçu	پێش بریار	- حکم مسبق

¹⁹⁹ مه‌به‌ست لێره‌دا شیکردنه‌وه و روون کردنه‌وه‌ی داواکانی هه‌ردوولای داواکه‌یه له به‌رده‌م دادگه‌دا، له‌گه‌ل ناماده‌کردنی به‌لگه‌ بۆ چه‌سپاندنی ئه‌و قسه‌و داوايانه، ئه‌م کارانه‌یش زۆر جارن دادیاران پێی هه‌لده‌ستن .
 مه‌به‌ست له "به‌شداره" له کۆمپانیاکانی مالیدا.

²⁰¹ یه‌کسانی ژن و پیاو، بێ ته‌ماشاکردنی ره‌گه‌ز یان ئایین یان چین و پایه‌یان، سه‌باره‌ت به‌و مافانه‌ی که قانون بۆ هه‌موو هاونیشتمانانی فه‌رامۆش کردووه.

Leaseholder, renter, tenant	Locataire	کریگرته، کریچی	مستأجر
Sub-tenant	Sous-locuteur	کریگرته ی دووهم	مستأجر ثاني (من الباطن)
Lessor	Bailleur	به کریدهر	مستأجر (مؤجر)
Appellant	Appelant	هانابه ر، تیپه لچوو	مستأنف
Apellee, respondent	Intimé	هانا لیکراو، تیپه لچوو لیکراو	مستأنف علیه
Tyrant	Tyran	زۆردار	مستبد (ظالم)
Questioned	Interrogé	پرسیار لیکراو	مستجوب
Due	Echu	کاتی دانه وهی گه یشتوو	مستحق الدفع
Employee	Employé	خزمه تگوزار	مستخدم
Employer	Employeur	خاوه نکار	مستخدم (رب عمل)
Consultant, adviser	Conseiller	راویژکار	مستشار
Member of the Council of State	Conseiller d'état	راویژکاری دهوله تی	مستشار دولة
Legal adviser	Conseiller juridique	راویژکاری قانونی	مستشار قانونی
Urgent	Urgent	به په له	مستعجل
Plea of urgency	Ordonnance de référé	برپاریک له لایه ن داوه ری کاروباری په له وه دراییت	- حکم صادر عن قاضي الأمور المستعجلة
Beneficiary	Bénéficiaire	سوود وه رگر	مستفيد
Independent	Indépendant	سه ربه خو	مستقل
Person resigning	Démissionnaire	دهست له کار هه لگرتوو	مستقيل

Receiver	Réceptionnaire	وه رگر	مستلم
Document	Document	دو کیمهنت	مستمسک (مستند)
Registered	Enregistré	تۆمار کراو، نووسراو	مسجل
Survey	Relèvement	روویوان	مسح
Drawee	Tiré	له سه ر کراو	مسحوب علیه
Theatre	Théâtre	شانۆ	مسرح
Domicile, house	Domicile	دانیشته، جیگای ژبان	مسکن
Domiciliary visit	Visite domiciliaire	خانوو پشکنین	- تحري المسکن
Legal domicile	Domicile legal	خانوو شهرعی، مالی گونجاو	- مسکن شرعی
Person responsible	Responsible	به پرس، به پرسیار	مسؤول
Responsibility, liability	Responsabilité	به پرسیاریه تی، به پرسیار بوون	مسؤولیه
Joint and several liability	Responsabilité solidaire	به پرسیار بوونی (به پرسیاریه تی) هاوئه رکیی	مسؤولیه تضامنیه
Contractual liability	Responsabilité	به پرسیار بوونی	مسؤولیه

²⁰² تیرمیکی تابه ته به "پۆلیسه" و "کۆمپاله" وه که دوو قهواله ی بازگانی، له ههردووکیاندا، "له سه ر کراو" قهرزاری سه ره کیه، چونکه له لایهن ئه وه وه ئه وه قهوالیه نووسراوه و ئیمزاکراوه و پاشان که وتوووه ته ئالوگۆروه و ئه م دهست و ئه وه دهستی کردوو پێش گه یشتنی ماوه ی هه قدار، واته دانه وه ی نرخه که ی.

²⁰³ به پرسبوونی مروّف به لابردين یان به چاککردنه وه ی ئه و زیانانه ی تووشی که سیکی که ده بن، ئایا به هوی کرده وه ی خویه وه ییت یان به هوی کاری که سیکی که وه که ئه و به پرسیاره له کاره کانی، وه کو مندال و شیت و که سانی دی که له ژیر چاودیری نه و دابن.

	contractuelle	ریککه وتنکاری	تعاقدية
Criminal liability (responsibility)	Responsabilité pénale	به پرسیار بوونی تاوانی	مسؤولية جنائية (جزائية)
Legal liability (responsibility)	Responsabilité légale	به پرسیار بوونی قانونی	مسؤولية قانونية
Liability arising from the acts of another	Responsabilité du fait d'autrui	به پرسیار بوونی که سیک له کرده وی که سیک دی	مسؤولية المرء عن فعل الغير
Responsibility for damage caused by animals	Responsabilité du fait des animaux	به پرسیار بوونی نازه لدار له و زیانانی به هوئی نازه له کانیه وه له که سیک تر ده که ون	مسؤولية المرء عن فعل حيوانه
Joint liability, collective liability	Responsabilité conjointe (collective)	به پرسیاریه تی تیکه لاو	مسؤولية مشتركة
Liability arising from things	Responsabilité du fait des choses	به پرسیار بوونی خاوهن شت له و زیانانی له که سیک تر ده که ون به هوئی نه و شتانه یه وه	مسؤولية ناشئة عن الأشياء
Quarrel, argument	Bagarre	به شهر هاتن	مشاجرة
Participation, sharing	Participation	به شداری کردن	مشاركة

²⁰⁴ به پرسیار بوونی لایه نیک له لایه نه کانی پیکهاتن به هوئی جیبه جی نه کردنی نه که کانی سه شانی له و پیکهاتنه دا، یان جیبه جیکردنیان به شیوه یکی نارینک و ناته واو.

²⁰⁵ قانون هندی که سی به پرسیار کردوو له هندی حالتی تاییه تیدا، وه کو به پرسیار بوونی خاوهن کار له و زیانانی که تووشی کریکاره کانی دهن له کاتی کارکردنیاندا.

²⁰⁶ خاوهن نازه ل و هه موو گیان له به ریکی دی، یان نه و که سانی ناگاداریان ده کهن، به پرسیار دهن له هه موو نه و زیانانی تووشی که سیک که دهن به هوئیانه وه.

Joint, indivisum	Indivis	تیکه لآو	مشاع
Troublemaker, rioter	Bagarreur	ئاژاوہچی	مشاغب
A suspect	Suspect, soupçonné	گومان لیکراو	مشبوه
Stipulator	Stipulant	مہرج دانہر، خاوهن مہرج	مشرط
The stipulating party	La partie stipulante	لایہنی خاوهن مہرج	- الطرف المشرط
Stipulated	Stipulé	مہرجی دانراو	مشرط
Subscriber	Abonné	بہشدار	مشترك (في مطبوع)
Common, joint	Commun, conjoint	تیکه ل	مشترك
Joint ownership	Co-propriété	مولکایہ تی تیکه لآو	- ملكية مشتركة
Buyer	Acheteur	کریار	مشتري
Plaintiff	Plaignant	سکالاکہر، شکاتکەر، دادخواز	مشتكي
Aggravating	Aggravant	توند، سہخت	مشدد
Aggravating circumstances	Circonstances aggravantes	بارودوخی سہخت	- ظروف مشددة
Legislator, lawmaker	Législateur	قانون دانہر	مشرع
Supervisor, superindendent	Surveillant	سہرپہرشتیار	مشرف
Supervisor of elections	Surveillant sur l'élection	سہرپہرشتیاری ہہ لہزاردن	مشرف علی الانتخابات
Alcohol	Alcool	مہی، ئەلکول	مشروبات روحية

Conditional	Conditionnel	مه رجدار، به مه رج	مشروط
Conditional donation	Donation conditionnelle	به خشینى به مه رج	- هبة مشروطة
Project, draft	Projet	پرۆزه	مشروع
Business	Entreprise commerciale	پرۆزهى بازرگانى	مشروع تجاري
Draft contract	Projet d'un contrat	پرۆزهى پیکهاتن	مشروع عقد
Private (personal) project	Projet personnel, projet privé	پرۆزى تاکه کهسى (تایبه تى)	مشروع فردي (خاص)
Licit, lawful	Légitime, Licite	رہوا، شرعى	مشروع (شرعى)
Self-defence	Défense légitime	داکۆكى (به ره فانی) رهوا	- دفاع شرعى
Legitimacy of the law	Légitimité de la loi	رهوايه تى قانون	مشروعية القانون
Problem	Problème	گیرو گرفت، تهنگو چه له مه	مشكلة
Point of procedure	Question de procedure	گرفتیکى رواله تییانه	مشكلة اصولية (تتعلق بالشکل)
Sources	Sources	سه رچاوه کان	مصادر
Sources of obligations	Les sources des obligations	سه رچاوه کانى یه یوه ستى (پابه ندى)	مصادر الالتزام
Confiscation	Confiscation	دهست به سه ردا گرتن،	مصادرة

²⁰⁷ پرۆزه به كه له لایه ن ته نیا كه سیکه وه پیکهاتى، هه تا نه گهر له شیوهى کۆمپانیایكى یه كه كه سیدا بیته، لیڤه دا هه ره ته نیا خووى بهر پرسیارده بى له هه موو قهرزه کانى کۆمپانیایه . نه م جوژه "کۆمپانیایه" به بویه که م جار له قانونى کۆمپانیای عیراقى ژماره 36 ی سالى 1986 دامه زراوه.

²⁰⁸ سه رچاوه کانى یه یوه ستی (پابه ندى) نه و کارانه ن که ده بنه هووى دروستبوونى، وه کو پیکهاتن و تاوان و خودى قانون خووى و بهر پرسیاریه تى مه ده نى ...

Confiscation of smuggled goods	Confiscation des marchandises de contrebande	زهوت کردن دهست گرتن به سهر که لوبه لی قاچاغدا	مصادرة السلع المهربة
Opportunity	Occasion	به ریکهوت	مصادفة
Legalization	Légalisation	راستاندن، مؤر کردن، په سه ند کردن	مصادقة على
Charges, expenditure	Charges, dépense	خه رج	مصاریف (نفقات)
Legal costs	Frais de justice	خه رجی داوا	مصاریف الدعوى
Return charges	Frais de retour	خه رجی گه رانه وه	مصاریف الرجوع
Reconciliation	Réconciliation	ناشته وایی، چاکبوونه وه، ناشتبوونه وه	مصالحة
Conciliation (arbitration) committee	Commission de conciliation	کۆمسیۆنی ناشته وایی، (ناشتبوونه وه)	- لجنة مصالحة
Reconciliation of husband and wife	Réconciliation des époux	ناشتبوونه وهی ژن و میرد	مصالحة الزوجين
Relationship by marriage	Parente par alliance	خزمايه تی به هوئی ژنخوازییه وه	مصاهرة بالزواج
Resource	Ressource	سه رچاوه	مصدر
Exporter	Exportateur	هه ناردهر، ده رنه ر	مصدر
Certified	Certifié	مؤر کراو، په سه ند کراو	مصدق
Certified copy	Copie légalisée	کۆپییه کی مؤر کراو	- نسخة

²⁰⁹ نه و پاره ی خه رج ده کریت له لایهن ههردوو لایهنی داوایکه وه تاکو نه و سه رده مه ی دادگه برپاری له سه رده دات. به شیوه ی گشتی نه م خه رجه ده که ویتنه نه ستوی نه و لایه نه ی که داواکه ده دۆرینی.

			مصداقة مصرف
Bank	Banque	بانك	
Cheque book, bank book	Carnet de banque	دهفتەری بانك (دهفتەری چێك)	- دفتر مصرفی
Agricultural bank	Banque agricole	بانکی کشتوکار	مصرف زراعی
Land bank, property bank	Banque foncière	بانکی خانوو بەره	مصرف عقاری
Central bank	Banque centrale	بانکی ناوەندی (سەرەکی)	مصرف مرکزی
Bank deposit	Dépôt en banque	سپارده له بانك	- ودیعة فی مصرف
Bank manager	Bancaire	خاوەن بانك، کارگیرێ بانك	مصرفی
Bank transfer	Virement bancaire	گواستنهوهی بانکی (گواستنهوهی پاره بههوی بانکهوه)	- تحویل مصرفی
Bank commission	Commission bancaire	کۆمسیۆنی بانك	- عمولة مصرفیة
Bank guarantee	Garantie bancaire	دهسته بهری (گەرەنتی) بانك	- كفالة مصرفیة
Legal terms	Termes juridiques	زاراوه قانونییه کان	مصطلحات قانونیة
Liquidator of the company	Liquidateur de la société	پامالکاری (پاکسازی) کۆمپانیا	مصرفی الشركة

²¹⁰ پاش هه لوه شانده وهی کۆمپانیا ئیک، هاوبه شه کان خویان یان دادگه پامالکاری ده ستینشان ده که ن بو سه ره رشتی کردنه سه ر کاره کانی و دابه شکردنی سامانی نه و کۆمپانیا به سه ر هاوبه شاندا، پاش دانه وهی هه موو قه رده کانی.

Official receiver, trustee in bankruptcy	Syndic de faillite	پاکسازی سامانی بازرگانی به ریووت (نابووت)	مصفي للإفلاس
Interest	Intérêt	به رژه وهندی	مصلحة
Public interest	Intérêt public	به رژه وهندی گشتی	مصلحة عامة
Service	Service	ده زگه	مصلحة (مؤسسة)
Postal service	Service de postes	ده زگه ی پووست	مصلحة البريد
Electricity department	Service de l'électricité	ده زگه کاره با (ئه له کتريک)	مصلحة الكهرباء
Factory	Fabrique	کارگه، فابریکه، کارخانه	مصنع (معمل)
Contrary	Contraire	پپچه وانه، هاودژ	مضاد
Counter-claim	Demande reconventionnelle	داوا یکی هاودژانه	- ادعاء مضاد
Speculation	Spéculation	سفته بازی	مضاربة
Oppressed	Opprimé	چه وساو، زور لیکراو	مضطهد
Persecuted people	Peuple opprimé	گه لیکه چه وساو	- شعب مضطهد
Prescription, statute of limitations	Prescription	کات به سه ر چوون	مضي المدة
Comformity with the law	Conforme à la loi	گونجاو له گهل قانوندا	مطابق للقانون (قانوني)
Relevance of the evidence	Pertinence des preuves	پیکچوونی به لگه کان	مطابقة الأدلة

Claimant	Partie civile	داواکاری بژاردن (قه ره بوو کردنه وه) ^{III}	مطالب بالحق المدني (مدعي)
Demanded	Revendiqué	داواکراو	مطالب به
Claimed right	Droit revendiqué	مافی داواکراو	- الحق المطالب به
Demand	Revendication	داواکردن	مطالبه
Speech for the prosecution	Réquisitoire	به بیاننامه ی دادباری مافی گشتی ^{III}	مطالعة الادعاء العام
The press, printed	Presse, imprimé	چاپه مه نی	مطبوعات
Absolute	Absolu	ره ها	مطلق
Clear majority	Majorité absolue	زۆرینه ی ره ها	- اکثرية مطلقة
Absolutism	Absolutisme	حوکمرانی ره ها	- حکم مطلق
Absolutely	Absolument	به ره های	مطلقا (قطعیا)
Request	Revendiqué, réclamé	داواکراو	مطلوب
Wanted by the police	Recherché par la police	له لایهن پۆلیسه وه داوا کراوه	مطلوب من قبل الشرطة
Demonstration	Démonstration	خۆپیشاندان ^{III}	مظاهرة
Opposition	Opposition	نه یار، ئۆپۆزیسیون،	معارضة

²¹¹ ئەو کەسە ی بە هۆی روودانی تاوانیکه وه زیانی پێده کەوی، دەتوانی داوای بژاردنی ئەو زیانه بکات له کەسێ تۆمەت پیکراو، ئەم داوایه پێی دەوتری "داوای بژاردن" یان "داوای مه ده نی".

²¹² بۆچوونی داواکاری گشتی به بیاننامه یان به زاره کی پیشکش ده کریت، له گه ل ناماژه کردن بو به ندیک یان زیاتر له به ندیکی قانونی که ده گونجین له گه ل ئەو تۆمه ته ی خراوه ته پال گومان لیکراو.

²¹³ کۆبوونه وه ی خه لکی له بو ده ربړینی ناواتیک یان هه ستیکی گشتی. له په یوه ندیی نیو ده وله تیدا، خر کردنه وه ی سوپا و هیزه چه کداره کانی ده وله تیک له سه ر سنووری ده ولتیککی دی بو ترساندنی.

Opposition by a third party	Tierce-opposition	به رهه لسکاری قایل نه بوونی که سی سییه م	معارضة الغير
Clues of the crime	Indices (indication) de crime	نیشانه کانی تاوان	معالم الجريمة
Reciprocity of treatment	Réciprocité de traitement	مامه له کردن به هه مان ره فتار	معاملة بالمثل
Treaty	Traité	په یمان	معاهدة
Commercial treaty	Traité commerciale	په یمانی بازرگانی	معاهدة تجارية
Bilateral agreement	Traité bilatérale	په یمانی دوو سه ره	معاهدة ثنائية
Peace treaty	Traité de paix	په یمانی ناشتبوونه وه	معاهدة صلح (سلام)
Habitual	Habituel	خوو گرتوو، لیراهاتوو	معتاد
Opponent, objector	Opposant, objecteur	نارازی، نه پازی	معارض (معارض)
Confessor	Avoué, confesseur	پی لینه ر، دان پیدانه ر	معترف
Detainee	Détenu	گیراو	معتقل
Political detainee	Détenue politique	گیراوی سیاسی	معتقل سياسي
Accredited	Accrédité	باوه ر پیکراو	معتمد
Recognized agent	Agent accrédité	جیگری باوه ر پیکراو	- وکیل معتمد
Insane person, lunatic	Aliéné	شیتوکه، گیل، دینه که	معتوه
Average	Moyenne	تیکرا	معدل

²¹⁴ یه کیسه که شیوه کانی تانه گرتنی نااسایی له برپاری دادگه. ره خنه گر لیره دا لایه نیک نییه له داواکه دا، به لام نه و برپاره ی دادگه ده بیته هوی ده ست تیوه ردان له مافیکی نه ودا، بویه قانون ریگای پنداوه بچینه ناو نه و داوا به وه.

Excusable	Excusable	چاولیبوشراو	معذور
Fair, show, exhibition	Foire, exposition	پیشانگه	معروض
International exhibition	Exposition internationale	پیشانگه‌ی دهوله‌تی	معروض دولی
Exhibited	Exposé	به‌رچاو خراو	معروض
Exempt	Exempt, dispensé	چاو لیپوشراو، لیپوردراو	معفی
Duty free	Exempt de taxes	له‌رهمدان چاوی لیپوشراو	معفی من الرسوم
Conditional	Conditionnel	هه‌لواسراو	معلق
Justified	Justifié	پاساوکراو، بنوس	معلل
Well-founded decision	Décision motivée	برپاریکی لیكدراوه	- قرار معلل
Information	Renseignements	زانیاری	معلومات
Conflicting information	Renseignements contradictoires	زانیاری دژ به‌یهك	معلومات متناقضة
Factory, manufactory	Fabrique, manufacture	کارگه	معمل
Moral	Moral	واتایی، مه‌عنه‌وی	معنوی
Intangible property	Biens incorporels	مولکداری واتایی	- ملكية معنوية
Institute	Institut	ئه‌نستیتوت	معهد
Criterion	Critère	پیوه‌ر، کیش	معیار
Breadwinner	Soutien	به‌خیو‌که‌ر	معیل

Family breadwinner, main wage earner	Soutien de famille	ژینهری خیزان، به خێوکار	معيل الأسرة
Wronged person	La partie lésée	زیان لیکه وتوو	مغبون
Violater, usurper	Violateur, usurpateur	زه وتکه ر	مغتصب
Rapist of a woman	Violateur d'une femme	دهست درێژکه ری سه ر ناموس	مغتصب امرأة
Trespasser	Violateur du droit de propriété	زه وتکه ری مافی مولکایه تی	مغتصب حق الملكية
A gullible Person	Personne éperdue	گیژ، گیل، گه مژه، بی هوش	مغفل
Surprise	Surprise	ناکاو، له پر	مفاجئة
Negotiations	Négociations	گوفتوگو، وتوو و بیژ، دان و ستاندن	مفاوضات
Negotiable	Négociable	شیاوی گوفتوگو کردنه، گوفتوگو ی له سه ر ده کری	- قابل للمفاوضة
Inspector	Inspecteur	پشکنه ر	مفتش
A bankrupt	Failli	نابووت، لات، په رپووت	مفلس
Merchant declared bankrupt	Commerçant mis en faillite	بازرگانی نابووت	- تاجر مفلس
Notion, conception	Notion, conception	چه مک	مفهوم

²¹⁵ هه موو بازرگانی، هه تا نه گه ر کۆمپانیایش بیست، که راهه ستا له دانه وهی قه رزه کانی له کاتی دیاری کراودا، دادگه ده توانی، له سه ر داواکردنی به کیك له خاوه ن قه رده کان، بریاری نابووت کردنی بدات و دهست بخاته سه ر هه موو مال و سامانی تاکو به شیوه یکی گونجاو دا به شیان بکات به سه ر هه موو قه رده داره کانیدا، تاکو که سیك بیبهش نه کریت، به تایبه تی نه گه ر سامانه که ی به شی قه رده داره وهی هه موویان نه کات..

A fortiori argument	Argument a fortiori	چەمکی پێوانکە	مفهوم القیاس
Contrary argument	Argument a contrario	چەمکی پێچەوانە	مفهوم المخالفة
Police commissioner	Commissaire de police	کوھیسیری پۆلیس	مفوض شرطة
Delegation	Commissariat	کوھیسارییه، بنکە	مفوضیة
Testimony of witnesses given in the presence of one another	Confrontation des témoins	روو بەروو کردنەوہی شایه تەکان	مقابلة الشهود
Fighter, combatant	Combattant	جەنگاوەر	مقاتل
Region, area	Région, zone	ناوچە	مقاطعة
Resistance	Résistance	پێشمەرگایه تی، رێژستانس، بەرگری	مقاومة
Compensation	Compensation	گۆرپنەوہ	مقايضة
Admissible, acceptable	Admissible, acceptable	پەسەند کراو	مقبول
Admissible evidence	Preuve recevable	بەلگە ی پەسەند کراو	- بينة مقبولة
Centre	Siège, centre	بارەگا، مەلبەند	مقر (مركز)
Head office of the company	Le siège central de la société	مەلبەندی سەرەکی کوھپانیا	مقر الشركة الرئيسي

²¹⁶ مەبەست لە بەجی گەیانندی بەندیکی قانونییه لەلایەن دادگەوہ لە سەر حاله تیکي دی که دەشوبهیتە ئەو حاله تەهی که قانونی باسی لیکردوہ.

²¹⁷ بەلگەھینانەوہ بو ئەو ناکوکییە که لە نیوان بەندیکی قانونی و حاله تیکي تابهت مەندا هەیه که دەگونجی و دەکری بە سەر حاله تیکي تردا که بە پێچەوانە ی ئەوہوہ جیبه جی بکریت.

Committee reporter	Rapporteur d'un comité	دهمراستی لیژنه	مقرر لجنة
Lender	Prêteur	قهرد دهر	مقرض
Intentional, voluntarily	Intentionné, volontaire	بهخواست، بهئه نقهست	مقصود (منوي)
Premeditated crime	Crime prémédité	تاوانی ئه نقهستانه	- جریمه مقصوده
Deliberate mistake	Erreur commise à dessein	ههلهی بهئه نقهست	- خطا مقصود
Convincing	Convainquant	قایل بوون	مقنع
Pertinent reason	Raison pertinente	هویه کی قایل پی کهر	- سبب مقنع
Recompense, reward	Récompense	خهلات، پاداشت	مکافأة
Place	Place, lieu	جیگا، شوین	مكان
Place of meeting	Lieu de réunion	جیگای کوپوونهوه	مكان الاجتماع
Place of delivery	Lieu de livraison	جیگای به دهستدان	مكان التسليم
Place of the event	Lieu de l'événement	شوینی رووداو	مكان الحادث
Prestige	Prestige	جی وشوین، پلهوپایه	مكانة
Office	Bureau	مه کتهب، ئوفیس، بیرو، دیوان، نووسینگه	مكتب
Business, firm	Agence d'affaires	ئوفیسی بازرگانی	مكتب تجاري
Tourist office	Bureau (office) de tourisme	ئوفیسی توریزم (گهشت و گوزار)	مكتب سياحة

²¹⁸ نهو جیگا و شوینه که کارگیری کومپانیا که یییه، بویه ده بی له دادگهی نهو شوینه دا شکاتی لیبکریت. ده کریت نهو جیگایه له جیگای بازرگانی وئیش و کاری نهو کومپانیا به جیاواز بیته.

Subscriber	Souscripteur	باربووکهه	مکتتب
Acquired	Acquis	وهه رگهراو	مکتتب
Vested right	Droit acquis	مافهکی وهه رگهراو	- حق مکتتب
Purchaser, buyer	Acquéreur	دارابوو	مکتتب المککیه
Purchaser in good faith	Acquéreur à bonne foi	دارابوو بهه نهاز چاکه	مکتتب المککیه بهسن نهیه
Purchaser in bad faith	Acquéreur de mauvaise foi	دارابوو بهه بهه نهازی	مکتتب المککیه بهسوه نهیه
Guaranteed, secured	Garanti, cautionné	کهه فلهه هههه	مکفول
Complementary	Complémentaire	تهه واهه کهه	مکمل
Supplementary oath	Serment supplémentaire	سهه نهههه تهه واهه کهه	- هههه مکمله
Annex, appendix	Annexe	پاشکو	ملق
Commercial attache	Attaché commercial	ئهه تاشهه بهزه رگانهه	ملق تجاره
Cultural attache	Attaché culturel	ئهه تاشهه بهه رهههنگهه	ملق ثقافه
Military attache	Attaché militaire	ئهه تاشهه سههههه	ملق عسکری
Cancelled, rescinded	Résilié, abrogé	سهه واهه، لاههراو	ملغه
Cancelled contract	Contrat résilié	رههکهه وهه نهههه سهه واهه	- عههه ملغه
Falsified	Fabriqué, falsifié	ههه لهه سهههراو	ملق
Public property	Domaine public	موههکی گشتهه (دوهه نههه گشتهه)	ملك الدولة (الدومنه العام)
Freehold, fee simple	Plenum dominium, pleine propriété	موههکی تهه واهه (سههههه)	ملك سههههه

Mortgaged property	Propriété mise en hypothèque	مولکی بارمه کراو	ملك مرهون
Separate property	Propriété séparée	مولکی جیا کراوه	ملك مفرز
Property, ownership	Propriété	مولکایه تی	ملکیت
Landed property	Propriété de biens-fonds (terrains)	مولکایه تی زهوی و زار	ملکیت الاراضی
Proprietary rights	Droit de propriété	مافی مولکایه تی	- حق الملكية
Private property	Propriété privé	مولکایه تی تایبه تی	ملکیت خاصة
Bare ownership, ownership without Usufruct	Nue-propriété	مولکایه تی رووت	ملکیت الرقبة
Title deed	Titre de propriété	قه والهی مولکایه تی	- سند الملكية
Joint ownership	Co-propriété	مولکایه تی تیکه لاو	ملکیت مشترکة
Expropriation	Expropriation	دامالینی مولکداری	- نزع الملكية
Similar	Similaire	وه کویه ک	مماثل
Procrastinator	Temporisateur, dilateur	گیروه کیشه کەر	مماطل (مسوف)
Possessions	Possessions	مولک و سامان، مولک و مال	ممتلكات

²¹⁹ (Nu) (Bare) دوو وشهن له ههردوو زمانی ئینگیزی و فه ره نسیدا به مانای (رووت) دین، به شی زوری زهوی و زاری عیراقیش که پئی ده لئین (مفوضه) به ناوه مولکی میری یه چونکه نه نیا (ره قه بهی) هی میرییه، (مافی ده ستداری) هی خاوه نه کانیه.

²²⁰ به شداری کردنی دوو کهس یان زیاتر له دووان له مولکایه تی شتیکدا، نایا نه م جوړه مولکایه تییه به ره زامه ندی هاوبه شان پهیدا بوو بیته، وه کو کرینی پارچه مولکی له لایهن چه ند که سیک پیکه وه، یان نهو مولکایه تییه به بی ره زامه ندیان بهیدا بوو بیته، وه کو نه وهی چه ند که سیک له رینگای میراته وه مولکیکیان بهر که وتیته.

Private possessions	Possessions privées	مولکی تایبه تی	ممتلكات خاصة
Sales representative	Représentant de commerce	نوینه ری بازرگانی	ممثل تجاري
Prohibited	Interdit	قه دهغه	ممنوع (محرم)
Fatal	Fatal	کوشنده	ممیت (مهلك)
Suitable	Convenable	گونجاو	مناسب (ملائم)
Discussion, debate	Discussion, débat	هاوپر سه کی، لی دوان	مناقشة
Cross examination	Audition contradictoire	هاوپر سه کی له گهل شایه ته کان	مناقشة الشهود
A fortiori	A fortiori	باشتر وایه، وا په سه ندره	من باب اولی
Producer	Producteur	به رهه مهین	منتج
Usurper	Usurpateur	خوگور	منتحل
Proxy, attorney	Mandateur	سپارده	منتدب
Avenger	Vengeur	توله سین	منتقم
Delegate	Délégué	نوینه ر	مندوب
Official delegate	Délégué officiel	نوینه ری ره سمی	مندوب رسمي
Plenipotentiary delegate	Délégué plénipotentiaire	نوینه ری ده سه لاتدار	مندوب مفوض (فوق العادة)
Without notice	Sans notification	به بی ناگادار کردنه وهی پیشه کی	- من دون سابق اند ار

²²¹ به پیی بوجوونی ماموستا توفیق وهه بی، له "ناویستا" دا به (موزاکره) یان وتوو "هاوپر سه کی"، واته له یه کتر پرسینه وه. هه ندی وشه به پیی به کارهینانان له سه رده میکه وه بوسه رده میکی دی و اتا کانیان گوراوه وه له مانای پیشوویان دوور که وتوو نه ته وه و (موزاکره ش) نه مروکه به واتای سه عی کردن، ره وان کردن، وه بیر هاته وه به.

Ab inito	Ab inito	له سه ره تاوه	مند البداية
Origin	Origine	بنه رت	منشأ (اصل)
Certificate of origin	Certificat d'origine	بروانامه ی بنه رت	- شهادة المنشأ
Enterprise, firm	Entreprise	دامه زراو	منشأة
Circular	Circulaire	په خنامه	منشور
Post	Poste, fonction	پایه	منصب
Judge's seat	Tribune	جیگای دانیشتی	منصة القضاة
Provision for	Prévu	داوه ران، بلنگۆ باس لیکراو، دهق له سه رکراو	منصوص علیه
Zone, district	Zone, district	ناوچه	منطقة
Judicial district	Ressort territorial d'un tribunal	ناوچه ی ده ستداریه تی دادگه	منطقة اختصاص محكمة
Restricted area	Zone restreinte (limité)	ناوچه ی قه ده غه کراو	منطقة محرمة
Terms of the judgement	Dispositif	ناوه روکی بریار	منطوق الحكم (القرار)
Regulator, organizer	Régulateur	رێکخهر	منظم
Organisation	Organisation	رێکخراو	منظمة
World Health Organization (WHO)	Org. Mondiale de la Santé (OMS)	رێکخراوی ته ندروستی جیهانی	منظمة الصحة العالمية

²²² مه به ست له دوا به شی بریاری دادگه یه، چونکه به شیوه ی گشتی، بریار ده کریت به دوو به شه وه: یه که م باس له رووداوه کان و هویه کانی ده کات، پاشان ناوه روکی بریاره که یه.

United Nations Org.(UNO)	Org. des Nations Unies (ONU)	رێکخراوی نه ته وه یه کگرتوه کان	منظمة الأمم المتحدة
Interdiction	Interdiction	نه هیهشتن، قه دهغه کردن	منع
Curfew	Couvre-feu	قه دهغه کردنی هاتووچۆ	منع التجول
Non suit	Non-lieu	دادگهیی نه کردن	منع محاكمة
Executor	Exécuteur	جیبه جیکه ر	منفذ
Judicial executor	Exécuteur judiciaire	جیبه جیکه ری داوه ری	منفذ عدلي
In the public interest	Utilité publique	سوودی گشتی	منفعة عامة
Movable	Meuble	راگوینزراو	منقول (مال منقول)
Programme	Programme	پروگرام	منهاج
Dowry	Dot	مارهیی	مهر
Object	Objet	ماک، بابته	موضوع (محل)
Term, period	Délai, terme	ماوه، موئهت	مهلة (اجل)
Payment time	Délai de paiement	ماوهی پیدانه وه	مهلة دفع
Negligent	Négligeant	که مته رخه م	مهمل
Profession	Profession, métier	پیشه	مهنة
Liberal profession	Profession libérale	پیشهی نازاد	مهنة حرة
Professional	Professionnel	پیشهیی	مهني
Specifications of the contract	Spécifications de contrat	تایبه تمه ندییه کانی رێککه وتن	مواصفات العقد

Citizen	Citoyen	هاوونیشتمانی، هاوولاتی	مواطن
Consent, accord	Consentement, accord	رازی بوون، قابل بوون	موافقة
Conspiracy	Complot	پیلان	مؤامرة
Conspirators	Comploteurs	پیلانگیران	متآمرون
Conference, congress	Conférence, congrès	کۆنگره	مؤتمر
Press conference	Conférence de presse	کۆنفرانسیکی روژنامهگهري	مؤتمر صحفي
Certified	Certifié	مۆرکراو، سهبتکراو	موثق
Reliable	Sérieux	باوهپر پی کراو، شوینباوهپر	موثوق به
In accordance with the contract	En vertu du contrat	به پی ریکهوتن	- بموجب العقد
Lessor, landlord	Bailleur	به کری دهر	مؤجر
Adjourned	Renvoyé, remis	دواخراو	مؤجل
Assets	Actifs	هه بووان	موجودات
Liquid assets	Liquidités disponibles	هه بوونی به کاش	موجودات نقدية
Founder	Fondateur	دامه زرينه ر	مؤسس
Corporation	Etablissement	دهزگه	مؤسسة
Season	Saison	وهرز	موسم
Legatee	Légataire	بو سپیراو، بو راسپردی، وهسیهت بو کراو	موصی له

Testator	Testateur	پیسپر، وهسپهت کهر	موصی
Objective	Objectif	بابهت	موضوع
Grounds for litigation	Matière à litige, matière à procès	بابهتی (ناوهروکی) داوا	موضوع الدعوی
Domicile	Domicile	نیشینگه، جینگه دانیشن	موطن السکنی
Voluntary domicile	Domicile volontaire	نیشینگه به خواست	موطن إرادی
Legal domicile	Domicile légal	نیشینگه قانونی	موطن قانونی
Government official, civil servant	Fonctionnaire	فهرمانبهر، کارمه ند	موظف
Personnel manager	Directeur du personnel	به رپنوه بهری پیناسه فهرمانبهران	مدیر ذاتیة الموظفین
Date of payment	Terme de paiement	کاتی دیاریکراو بو پیدانهوه	موعد الدفع (الاستحقاق)
Provisional, temporary	Provisoire, temporaire	کاتی	موقت
Temporary admission	Admission temporaire	ناخاندنی گومرکی کاتی	- إدخال جمرکی موقت
Under arrest	Détenu	گیراو	موقوف
Prisoner remanded in custody	Détenu à titre préventif	گیراوی نهوه کی (یه ده گی)	موقوف احتیاطا
Principal	Mandant	نوینه رگر، بریکاردهر	موکل

²²³ شوینی نیشه جی بوونی هه میسه یی، هه تا نه گه به بهرده و امیش لهوی نه بی.

²²⁴ نه و که سه ی به فرمانی کار به ده ستیکی ده سه لاتدار گیراییت و له گرتوخانه داییت. هه تا دادگه برپاری به ند کردنی نه دات، هه ر به "گیراو" له قه له م ده دریت، به لام که برپاری به ند کردنی درا له لایهن دادگه وه، نه وا به "به ند کراو" ده مینیتته وه له "به ندیخانه" تا کو به ره لالا کردنی.

Authorized agent	Mandataire	نوینەر، بریکار	- وکیل
Author	Auteur	نووسەر، دانەر	مؤلف
Author's rights	Droit d'auteur	مافی دانەر	- حق المؤلف
Insurer, underwriter	Assureur	ئینشورەر، ئینشورکەر	مؤمن
Insured, policy holder	Assuré	ئینشورد، ئینشور بوکراو	مؤمن له
Insured, item insured	Assuré	ئینشور له سەرکراو	مؤمن علیه
Qualified	Qualifié	شیاو، لی هاتوو	مؤهل
Qualified to trade	Compétent de faire le commerce	دهتوانی مامه لهی بازرگانی بکات	مؤهل لممارسة التجارة
Donee	Donataire	پی به خشاو	موهوب له
Navigation	Navigation	دهریاوانی	ملاحة
Note, remark	Note, observation	تییینی	ملاحظة
Pursued	Poursuivi	تهنگاو کراو، راونراو	ملاحق
Proprietor, owner	Propriétaire	خاوهن مولک، مولکدار	ملاك
Orphanage	Orphelinat	سیویخانه، هه تیوخانه	میتم
Pact, charter	Pacte, charte	په یمان	میثاق
Charter of the United Nations	Charte des Nations Unies	په یمانی نه ته وه په کگرتوووه کان	میثاق الأمم المتحدة

²²⁵ لایه نه کانی پیکهاتنی ئینشورهنس دووانن: "ئینشورەر" که به شیوه یکی گشتی کومپانیایکی گه ورهیه، له گهل "ئینشورد".
یه که میان "ئینشورەر" به لاین به "ئینشورد" ده دات به رامبهه به و پاره ی که به ریکی پیی ده دات، بری پاره ی دیاریکراو بدات
به خودی "ئینشورد"، یان به نه وه که ی، یان به و که سه ی نه و دیاری کردوه، هه ر ده می نه و مه ترسیه روو بدات که له
پیکهاتنه که دا ده ست نیشان کراوه، وه کو ناگر یان دزین له جیگایکی دیاری کراو، یان نه خوشی یان مردنی که سیک ...

Inheritance, succession	Héritage, succession	میرات	میراث
Legal succession	Succession légale	میراتی شرعی	میراث شرعی
Balance, scales	Balance	تهرازوو، بالانس، هاوسهنگ	میزان
Trade balance	Balance commerciale	بالانسی (هاوسهنگی) بازرگانی	میزان تجاری
Balance of payments	Balance des paiements	بالانسی (هاوسهنگی) دراوهکان	میزان المدفوعات
Budget	Budget	بودجه	میزانیة
Working or operating budget	Budget d'exploitation	بودجهی هیئانه بهر	میزانیة الاستثمار
Ordinary (normal) budget	Budget ordinaire	بودجهی ئاسایی	میزانیة اعتیادیة
To prepare the budget	Etablir le budget	ئاماده کردنی بودجه	- إعداد المیزانیة
Budget which shows a deficit	Budget faisant apparaître un déficit	بودجویهك كورتی (که می) هیئانبی	میزانیة تظهر عجزا
Annual budget	Budget annuel	بودجهی سالانه	میزانیة سنویة
Supplementary budget	Budget annexe	بودجهی تهواوکه (پاشکو)	میزانیة ملحقة (مکملة)
Mechanical	Mécanique	میکانیک	میکانیکي
Experienced in mechanics	Expérience en mécanique	شارهزایی له میکانیکدا	- خبرة میکانیکیة
Port	Port	به ندهر	میناء

Port of embarkation	Port d'embarquement	به ندهری بار کردن	مینهاء الابهار
Port of disembarkation	Port de débarquement	به ندهری داگرتن	مینهاء الإنزال
Airport	Aéroport	به ندهری ئاسمانی، فروگهخانه	مینهاء جوی
Free port	Port libre	به ندهریکی ئازاد	مینهاء حر
Shipping port	Port d'expédition	به ندهری ناردن(بار کردن)	مینهاء الشحن
Port of arrival	Port d'arrivée	به ندهری گهیشتن	مینهاء الوصول

ن

Elector, voter	Electeur, votant	دهنگدهر	ناخب
Pickpocket	Voleur à la tire	گیرفانبر	ناشل
In force	En vigueur	پیرهو پیکراو	نافذ المفعول
Useful	Utile	به سوود، به کهک	نافع (مفید)
Transporter, carrier	Transporteur	گوپزهروهو	ناقل
Deputy	Député	نوینهر	نائب (ممثل)
Representative	Représentant	جیگر، بریکار	نائب (وکیل)
Vice-president	Vice-président	جیگری سهروک	نائب رئیس
Under manager	Sous-directeur	جیگری بهریوه بهر	نائب مدیر
Consequence, result	Conséquence, résultat	ناکام، نه نجام	نتیجه
Success	Succès	سهرکهوتن، دهرچوون	نجاح
Appeal	Appel	بانگهواز	نداء
Lawsuit, conflict	Litige, contestation	ناکوکی	نزاع
International conflict	Conflit international	ناکوکی نیو دهولهتی	نزاع دولی
Dispossession, expropriation	Dépossession, expropriation	دامالینی مولک	نزاع الملكية
Relative	Relative	ریژهیی، رادهیی	نسبی

²²⁶ ناچار کردنی خاوهن مولک که دهست له مولکه کهی هه لښگری له بو سوودی گشتی، بهرامبهر برینک پاره.

Abrogation	Abrogation	له کار خستن	نسخ
Tacit abrogation	Abrogation tacite	له کار خستنی ناراسته و خو (ناشکرا)	نسخ ضمنی
Copy	Copie	روونوس، کوپی	نسخة
Original copy	Minute original	کوپی سه ره کی	نسخة أصلية
Certified copy	Copie conformé	کوپی کتومت (ده قاودهق)	نسخة طبق الأصل
Posterity	Postérité, descendance	نه وه، وه چه، به ره	نسل
Publication of the law	Publication de la loi	بلاو کردنه وهی قانون	نشر القانون
Pickpocketing	Le vol à la tire	گیرفان برین	نشل
Text	Texte, disposition	دهق، تیکست	نص
Approaching, (agreement between) the texts	Approchement des textes	لیک نزیک کردنه وهی تیکسته کان	- تقارب بین النصوص
Provision of the law	Disposition de la loi	دهقی (تیکستی) قانون	نص القانون
Prescribed by law	Précisé par la loi	له قانوندا ههیه	نص علیه القانون
Quorum	Quorum	را دهی قانونی	نصاب قانونی
The quorum is present	Le quorum est atteint	را دهی قانونی ته واوه	- اکتمل النصاب

²²⁷ له قورتانی پیروژدا (نسخ) به مانای نه وه هاتوه که نایه تیک له کار کردن که وتوه وره فتاری پی نه کراوه چونکه نایه تیکی تازه تر هاتوه په پیچه وانهای نایه تی پیشتر. له قانونیشدا نه گهر قانونیکی نوی دهرهات پی نه وهی قانونی پیشتر به ناشکرا بسرینه وه، نه وا قانونی یه که م له کار کردن ده که ویت .

Racketeer	Racketteur	قۆلپەر، دهست بر	نصاب
Regulation	Règlement	پهیرهو	نظام
Prison regulations	Règlement des prisons	پهیرهوی بهندیخانه	نظام السجون
The internal regulations of a company	Les règlements interne d'une société	پهیرهوی ناوخواپی کۆمپانیا	نظام الشركة الداخلي
Contrary to the rule	Contraire au règlement	سهریچیکه ری پهیرهو	- مخالف للنظام
Order	Ordre	ئاسوودهیی	نظام (أمن)
To restore order	Rétablir l'ordre	گیرانهوهی ئاسوودهیی و باری ئاسایی	- إعادة النظام والأمن
Law and order	L'ordre public	پهیرهوی گشتی	نظام عام
Regime, system	Régime, système	سیسته م، رژیم	نظام (أسلوب حکم)
Capitalist system	Régime capitaliste	رژیمی سهرمایه داری	نظام رأسمالي
Monarchical system	Régime monarchique	رژیمی پاشایه تی	نظام ملكي
To hear the case	Juger l'affaire	تهماشای داواکهی کرد	نظر بالدعوى
Revision	Révision	تهماشاکردنه وه، پیداچوونه وه	- إعادة نظر

²²⁸ ئەو کۆمهله قانون و پهیرهوانه ن که بۆ راگرتنی ئاسایش و سیستیمی کۆمهله لایه تی دانراون که نابیی هیچ جوړه په یوندی و پیکهاتنیك په پیچه وانهی ئەوان بن. هه ندی قانونزان به " شیوهی بیرکرنه وه و رهوشتی زۆربه ی زۆری کۆمه ل" ی ده ده نه قه له م، ئەم مانایه فراوانتره، چونکه هه ندی شت هه یه قانون باسی نه کردوه، به لأم کۆمه ل به شیوهی گشتی قبوولی ناکات. ²²⁹ له قانونی ده ستوریدا به مانای " شیوهی حوکم رانی " به کار دیت، دهوتری ئەم رژیمه کۆماری یان دیکتاتۆری یان په رله مانای یه.

In consideration of, given that	Etant donné	له بهر ئه وهی	- بالنظر إلی
Theory	Théorie	تیئوری	نظرية
Classical theory	La théorie classique	تیئوری کلاسیکیانه	النظرية التقليدية
Alimony	Aliments	نه فهقه، خه رجی شه رعی	نفقة
Management expenses	Frais de gestion	خه رجی کار داری، خه رجی کار گیری	نفقات الإدارة
Trial costs	Dépens	خه رجی داواکه	نفقات الدعوى
Shipping charges	Frai d'expédition	خه رجی بار کردن	نفقات الشحن
Separation allowance	Pension alimentaire	نه فهقه ی ژنی ته لاق دراو	نفقة الطلاق
Deportation, expulsion	Déportation, expulsion	دوور خسته نه وه	نفي
Political expulsion	Déportation politique	دوور خسته نه وه ی سیاسیانه	نفي سياسي
General mobilisation	Mobilisation générale	ره شبگیری گشتی	نفي عام
Syndicate, union	Syndicat	سه ندیکا	نقابة
Trade union	Syndicat des ouvriers	سه ندیکای کریکاران (کارکه ران)	نقابة عمال
The Bar	Barreau	سه ندیکای دادیاران	نقابة المحامين
The President of the Bar	Bâtonnier	سه روکی سه ندیکای	- نقيب

²³⁰ "کۆری زانیاری کورد" وشه ی (جفات) ی بو داناوه که له راستیدا بو کۆبوونه وه به کار دیت. ده لاین: "جفات ی گشتی" واته "کۆبوونه وه ی گشتی". وشه ی "سه ندیکا" له به شی زۆری زمانه کانی نه مپو دا به کار دیت.

Trade unionist	Syndicaliste	دادیاران سه ندی کالیست	المحامین نقابی
Money, cash	Argent, espèces	دراو، دراف، پاره، پوول	نقد (عملة)
To pay in cash	Comptant	کاش، نهختینه	نقدا
Cassation	Cassation	هه لوه شانده وه	نقض
Quashing of a judgement	Cassation d'un jugement	برپار هه لوه شانده وه	نقض قرار
Transport	Transport	گواستنه وه، فه گوهاستن	نقل
Shipping	Transport maritime	گواستنه وهی ده ربایی	نقل بحري
Land transport	Transport par terre	گواستنه وهی زه مینی	نقل بري
Air transport	Transport aérien	گواستنه وهی ئاسمانی	نقل جوي
Change of venue	Changement de lieu du procès	داوا گواستنه وه، داخوازی فه گوهاستن	نقل الدعوی
To transfer property to the buyer	Aliéner une propriété à l'acheteur	گواستنه وهی مافی مولکایه تی بو کریار	نقل الملكية إلى المشتري
Transfer-deed of a property	Acte de transfert d'une propriété	رپیکه وتنتنی گواستنه وهی مافی مولکایه تی	- عقد نقل الملکية
Contradictory	Contradictoire	نه ساز، به پپچه وانه، دژ	نقیض
Marriage	Mariage	ماره برین، ماره کردن	نکاح
Marriage contract	Contrat de mariage	ماره برین، ژنامه	- عقد نکاح
Unconsummated marriage	Mariage blanc	ماره برینی ته واونه کراو	نکاح لم يتم

Action for annulment of marriage	Action en nullité de mariage	داوای هه‌لوه‌شانده‌وهی ماره‌بپین	- دعوی فسخ النکاح
Breach of promise	Manque de promesse	نکوولی لی کردن	- نکث الوعد
Non-recognition	Méconnaissance	نکوئیکردن، حاشا کردن	نکران
Self-denial	Oubli de soi	خۆنه‌ویستی، له‌خۆبوردن	نکران الذات
Renunciation of oath	Relation de serment	سویند نه‌خواردن له‌گه‌ل رووبه‌روو کردنه‌وهیدا بۆ لایه‌نی دی	نکول عن اليمين الحاسمة و إعادة توجيهها
Model	Modèle	نموونه، مۆدیل	نموذج
Specimen signature	Spécimen d'une signature	نموونوی ئیمزا	نموذج توقيع
Final	Finale	کوئایی، دووماهی	نهائي
End	Fin	پایان، کوئایی، بنه‌تا	نهاية
Pillage	Pillage	تالانکردن، راوړووت	نهب (سلب)
Programme	Programme	پروگرام	نهج
Prohibition	Prohibition	قه‌ده‌غه‌کردن	نهي (منع)
Attack of nerves	Crise de nerfs	تاوگیری هۆش، نۆره ده‌مارگرژی	نوبة عصبية
A fit of rage	Accès de fureur	هه‌لچوون، تووره‌بی	نوبة غضب

²³¹ نه‌گه‌ر لایه‌نیکی داوا سویندی نه‌خوارد، هه‌مان لایه‌ن ده‌توانی به‌ره‌رووی لایه‌نه‌که‌ی دی بکاته‌وه تا‌کو نه‌و سوینده‌که بخوات.

Procuration, proxy	Procuration	له جياتی، له جیی، جیگری	نیابة
Intention, animus	Intention, animus	نیاز، مه بهست	نية (قصد)
Animo donandi	Animus donandi	نیازی به خشین	نية التبرع
Animo domini	Animus domini	نیازی به خاوهن بوون	نية التملك
Animus fraudis	Consilium fraudis	نیازی ساخته (فیل کردن)	نية التدليس (الغش)
Malicious intent	Intention délictueuse	نیازی تاوان کردن	نية جرمية
Good faith, bona fide	Bonne foi	نیازی چاک (باش، پاک)	نية حسنة
Animo possession	Animus possidendi	نیازی به دهسته وه بوون، نیازی هه لگرتن	نية حيازة
Bad faith, mala fide	Mauvaise foi	نیازی خراپ	نية سيئة
Intent to commit murder	Intention de donner la mort	نیازی کوشتن	نية القتل

Necessary	Nécessaire	پێویست	واجب
Inheritor, successor	Héritier, successeur	میراتگر	وارث
Incomes	Rentes	داهات	واردات
Public revenue	Revenus publics	داهاتی دهولهت	واردات الدولة
Receipt book	Livre de recettes	دهفتەری داهاات	- دفتر الوارداات
Possessor	Détenteur	دهست به سه رداگر	واضع الید
Bona fide holder	Détenteur de bonne foi	دهست به سه رداگری نیازپاک	واضع الید بحسن نية
Reality	Réalité	راستی	واقعة (حقیقة)
Fact	Fait	رووداو	واقعة (حدث)
New fact	Fait nouveau	رووداوی نوو	واقعة جدیدة
To state the facts	Exposer les faits	به چاوخستنی رووداوه کان	- عرض الوقائع
Realism	Réalisme	ریالیزم	واقعية
Donor	Donateur	به خشنده	واهب
Document, certificate	Document, certificat	به لگه نامه، دوکیمهنت	وثيقة
Insurance policy	Police d'assurance	پۆلیسهی ئینشورهنس	وثيقة التامين

²³² مانا فراوانه کهی، هه موو کاریکه که مروژه دهیکات . له لپرسینه وهدا، به مانای هه له و که مترخه می دیت، که نه ویش به پێچه وانهی "گویی نه دانه" که زور جارن به هووی نه که وتنه کاره وه روودهات.

Bill of lading (B/L)	Connaissance	پۆلیسهی بار کردن و ناردن	وثیقه شحن
Certificate of origin	Certificat d'origine	بروانامه‌ی بنه‌رهت	وثیقه شهادة المنشا
Forged document	Pièce fausse	به‌لگه‌نامه‌ی دروستکراو، به‌لگه‌نامه‌ی ساخته	وثیقه مزورة
Face to face	En face de face	روو به‌روویی	وجاهي
Judgement after hearing both sides	Jugement contradictoire	برباری پاش دادکردنی روو به‌روویی	- حکم (قران) بعد محاکمة وجاهية
Conscience	Conscience	ویژدان، نیهاد	وجدان
Administrative district	Circonscription administrative	ناوچه‌ی به‌رێوه‌به‌رایه‌تی	وحدة إدارية
Uniform	Uniforme	یه‌ک نه‌وا	وحید النسق
Amicable	A l'amiable, amical	دۆستانه	ودي
Out of court agreement	Accord amiable	رێککه‌وتنی دۆستانه	- اتفاق ودي
Deposit	Dépôt	سپارده	وديعة
Depositor	Déposant	سپارده‌ر، دانای	- مودع
Depositary	Dépositaire	پێ سپیرراو	- وديع
Deposit at short notice	Dépôt à court terme	سپارده‌ی کورت	وديعة قصيرة الأجل
Irregular deposit	Dépôt irrégulier	سپارده‌ی ناته‌واو	وديعة ناقصة

²³³ پیکهاتنیکه له نیوان دوو که‌سدا: یه‌کیکیان شتیك ده‌داته ده‌ست نه‌وی دی بو‌ نه‌وه‌ی ناگاداری بکات و بیپاریزی و پاشان بیداته‌وه به‌ خاوه‌نه‌که‌ی، هه‌رکاتی داوای بکاته‌وه.

Bill of exchange	Effet de commerce	قهوالهی بازرگانی (پۆلبسه، کۆمپساله، چیک)	ورقة تجاریة
Bank-note	Billet de banque	بانکه نوۆت	ورقة مصرفیة
Ministry	Ministère	وهزارهت، شالیاری	وزارة
Ministry of Public Building and Housing	Ministère de Travaux Publics et de Logement	وهزارهتی کار و خانه سازی	وزارة الأشغال والإسكان
Min. of Information	Min. de l'Information	وهزارهتی راگه یاندن	وزارة الإعلام
Min. of Economics	Min. de l'Economie	وهزارهتی ئابووری	وزارة الاقتصاد
Min. of Mortmain	Min. de Wakf	وهزارهتی ئه وقاف	وزارة الأوقاف
Min. of Municipal Affairs	Min. de la Municipalité	وهزارهتی شاره وانی	وزارة البلديات
Min. of Commercial Affairs	Min. de Commerce	وهزارهتی بازرگانی	وزارة التجارة
Min. of Planning	Min. de Planification	وهزارهتی نه خشه کیشان (پلان دانان)	وزارة التخطيط
Min. of Education	Min. de l'Education National	وهزارهتی پهروه ده	وزارة التربية
Min. of Higher Education	Min. de Haute Education	وهزارهتی خویندنی بالا	وزارة التعليم العالي
Min. of Foreign Affairs	Min. des Affaires Etrangères	وهزارهتی کاروباری	وزارة الشؤون الخارجية

²³⁴ لیره دا نه و شتهی که دهریته دهستی "پیسپیراوا" نه گهر له و شتانه بیته که هه موو ده می له بازاردا ده بیته، وه کو پاره یان که نم، "پیسپیراوا" ده توانی به کاری یینی، به مه رجی هه مان جوړه شت بگپیرته وه بو خاوه نه که ی، هه رده می داوای بکاته وه، بو به ناوی "سپارده ی ناته و او" ی لیراوه.

		دهرهوه	
Min. of Internal Affairs, Home Office	Min. de l'Intérieur	وهزارهتی ناوخۆ	وزارة الداخلية
Min. of Defence	Min. de la Défense	وهزارهتی بهرهقانی (بهگری)	وزارة الدفاع
Min. of Agriculture and Land Reform	Min. d'Agriculture et Reforme Agraire	وهزارهتی کشتوکار و زهوی سازبی	وزارة الزراعة والإصلاح الزراعي
Min. of Youth	Min. de la Jeunesse	وهزارهتی لاوان	وزارة الشباب
Min. of Health	Min. de la Santé	وهزارهتی تهندروستی	وزارة الصحة
Min. of Industry	Min. de l'Industrie	وهزارهتی پیشهسازی	وزارة الصناعة
Min. of Justice, Chancellor's Office	Min. de la Justice	وهزارهتی داد	وزارة العدل
Min. of Labour and Social Affairs	Min. de Travail et des Affaires Sociales	وهزارهتی کار و کاروباری کۆمه لایهتی	وزارة العمل والشؤون الاجتماعية
Min. of Finance, The Treasury	Min. de Finance	وهزارهتی دارایی	وزارة المالية
Min. of Communication and Transport	Min. de Communication et de Transport	وهزارهتی هاتوچۆ و گواستهوه	وزارة المواصلات و النقل
Minister	Ministre	وهزیر، شالیار	وزير
Guardianship	Tutelle, curatelle	چاودیڤری	وصاية
Child under tutelage	Enfant sous tutelle	مندالی ژێڤر چاودیڤری	- طفل تحت الوصاية
Legal guardianship	Tutelle légale	چاودیڤریه قانونییه کان	وصاية قانونية

Dative tutelage	Tutelle dative	چاودیرییه داوهرییه کان	وصایة قضائية
Receipt	Reçu	پسووله، ریسیت	وصل
Arrival	Arrivée	گهیشتن	وصول
Arrival (delivery) of goods	Arrivage des marchandises	گهیشتنی کالا (کهلوپهل) (شتومهك)	وصول السلع
Tutor	Tuteur	چاودیئر، پیسپراو، قهویت	وصي
Guardian ad litum	Tuteur légal	چاودیئر شەری	وصي شرعي
Dative tutor	Tuteur datif	چاودیئر دهستنیشانکراو لهلابهن دادگهوه	وصي معين بقرار المحكمة
Testament, will	Testament	وهسیهت، راسپاردن، راسپارده، قهویتی	وصية
Nuncupative will	Testament nuncupatif	وهسیهتی زاره کیبانه	وصية شفوية
Affixing of seals	Apposition des scellés	مۆر کردن	وضع الأختام
Legal status	Statut légal	بارودوخیکی قانونییه	وضع قانوني
Distrain (seizure) of property	Mainmise sur les biens	دهستگرتن بهسهر مولکدا	وضع اليد على الأملاك
Homeland	Patrie	نیشتمان	وطن
Function	Fonction	فهرمان	وظيفة
Promise	Promesse	گفت، بهلین، سوژ	وعد
Promise of sale	Promesse de vente	گفتی فروشتن	وعد بالبيع
Promise of marriage	Promesse de	گفتی ژنهینان یان شوو	وعد بالزواج

²³⁵ چاودییرییه سهر مندالی ناکام به پیی قانون دهستنیشانکراوه، وهکو باوک و دایک و باپیر و داپیر.

	mariage	کردن	
Awareness	Conscience	به ناگایی، وشاری	وعی
Payment	Payement	پیدانهوه	وفاء
Repayment of debt	Remboursement de dette	قهرد دانهوه	وفاء (تسديد) الدين
Accidental death	Mort accidentelle	مردنی قهزاوقهدهر (ناگههانی)	وفاة قضاء وقدر
Points of fact	Points de fait	رووداوهکانی داوا	وقائع الدعوى
Arrest, suspension	Arrêt, suspension	راگرتن	وقف
Stay of execution	Sursis d'exécution	راگرتنی جیبهجیکردن	وقف التنفيذ
Mortmain	Wakf, mainmorte	وهقف	وقف
Proxy	Mandat	بریکارنامه، نوینهرایهتی، جهکارنامه، بریکاری	وكالة (نيابة)
Commercial Agency	Comptoir	ئهزانسی بازرگانی	وكالة تجارية
To act by proxy	Agir par procuration	لهجياتی یهکیکی که کاری کردوو	- تصرف بالوكالة
Special procuration	Mandat spécial	بریکاری تایبهتی	وكالة خاصة
General procuration	Mandat général, procuration	بریکاری گشتی	وكالة عامة

²³⁶ بریاری دادگه به راگرتنی جیبهجیکردنی سزای تاونبار، به لأم ئه گهر جاریکی دی بگهریتهوه سهه تاوان کردن، ههر دوو سزای کوون و تازهی به سهه ردا جیبهجی ده کریت.

²³⁷ که سیک کاروباری قانونی بو که سیک که بکات و به ناوی ئه وهوه، بو به ناکامه قانونیه کانی یه کسهه بو ئه وه ده گهریتهوه، نوینهه ر کاره که به ناوی ئه وهوه ده کات، به مه رجی ده سه لاتی قانونی پیدراییت.

Agency	général Agence	مه کتەب، ئاژانس، نوسینگه	وكالة (مکتب)
News (press) agency	Agence de presse	ئاژانسی دهنگوباس	وكالة الأنباء
Travel agency	Agence de voyage	مه کتەبی (ئاژانسی) هاتوچوکردن	وكالة السفر
Specialised agency	Agence spécialisée	ئاژانسی پسپورانه	وكالة متخصصة
Commission	Commission	کۆمسیۆن	وكالة بالعمولة
Commissionaire	Commissionnaire	کۆمسیۆنەر، کۆمسیۆنچی	وكيل بالعمولة
Representative, agent, proxy	Mandataire, représentant, agent	بریکار، نوینەر، جهکار	وكيل
Attorney in fact, special agent	Mandataire pour une affaire déterminée	نوینەر(بریکار) بو کارێکی تایبەت	وكيل لعمل خاص
Selling agent	Représentant de vente	بریکاری فروشتن	وكيل بيع
Insurance agent	Agent d'assurance	ئاژانسی ئینشورەنس	وكيل تامين
Commercial agent	Agent commercial	ئاژانسی بازرگانی	وكيل تجاري
Official receiver	Syndic de faillite	نوینەری قەرددارانی بازرگانی پەرپووت	وكيل التفليسة
General agent	Mandataire	بریکاری گشتی	وكيل عام

²³⁸ به پێچهوانەی بریکاری تایبەتی، بریکاری گشتی دەسەڵاتی تەواوی پێدراوە بو کردنی هەموو ئەو جوۆره کارانە ی که خاوهنەکی دەتوانی بیگات، تەنیا ئەوانە نەبن که پێوهندیان بە خودی خۆبەوه هەیه، وهك ژنهنان و ژن ته لاقدان...

²³⁹ شیوهیه که له شیوه کانی جیه جیکردنی کاروباری بازرگانی، لێره دا "نوینەر" که پێی دەوتری "کۆمسیۆنەر"، کاروباری بازرگانی به ناوی خۆبەوه دەکات، به لām بو که سیکێ که، به رامبەر به به شیک یان بریک پارە. له م باره وه (کۆمسیۆن) و (نوینەراییه تی) جیاوازن، چونکه "کۆمسیۆنەر" به ناوی خۆبەوه کاره کان ده کات و پیکهاتن ده به ستی، به لām "نوینەر" به ناوی ئەو که سه وه کاره کان ده کات که نوینەراییه تی ده کات.

Accredited agent	général Agent accrédité	نوینه‌ری باوه‌ر پیکراو	وکیل معتمد
Deputy minister	Sous-secrétaire d'état	جیگری (بریکاری) وه‌زاره‌ت	وکیل وزارة
Birth	Naissance	له‌دایکبوون	ولادة
Birth certificate	Extrait de naissance	به‌لگه‌نامه‌ی له‌دایکبوون	- شهادة الميلاد
Depression	Dépression	خه‌م هه‌لگرتوو	وهن (اکتئاب)

هـ

Escaped	Evadé	هه لآتوو	هارب (فار)
Jail (prison) breaker	Evadé de la prison	هه لآتوو له به نديخانه	هارب من السجن
Fugitive from justice	Evadé de la justice	هه لآتوو له داد (له قانون)	هارب من وجه العدالة
Donation, gift	Don, donation	به خشين	هبة
Donor	Donateur	به خشنده	- واهب
Donee	Donataire	پي به خشاو	- موهوب له
Donation inter vivos	Donation entre vifs	به خشين له نيو زيندوو اندا	هبة بين الأحياء
Donation after death	Donation à cause de mort	په خشين به هووی مردنه وه	هبة بسبب الموت
Concealed donation	Donation déguisée	به خشيني شار دراوه	هبة مستترة
Conditional donation	Donation avec charges	به خشيني به مهرج	هبة مشترطة (مشروطة)
Outrage, defamation	Outrage, diffamation	ئا پروو بردن، نه تککردن	هتك
Indecent exposure	Outrage à la pudeur	نامووس شکاندن، دهست دریژی کردنه سه ر نامووس	هتك عرض

²⁴⁰ که سیک به شیک له سامانی خووی به که سیک که به خشیت، به لام پاش مردنی (به خشنده)، بویه نه گهر (پی به خشاو) پیشتر بمری، نهوا به خشینه که هه لده وه شیتته وه.

²⁴¹ جاروبار به خشین له ژیر په رده ی پیکهاتیکی تر دا ده شاردریته وه، وه کو به خشین له ژیر په رده ی کپن و فروشتن له نیوان (به خشنده) و (پی به خشاو) دا.

²⁴² ئەم جوړه به خشینه به مهرجیکه وه به ستراوه ته وه، وه کو مهرجی ته رخانکردنی هه موویان به شیک له و سامانده ی به خشاو، بو جیبه جیکردنی مه به سیک دیاریکراو.

Abandonment	Abandon	به جیهیشتن	هجر (ترك)
To leave the marital home	Quitter le domicile conjugal	مالی خیزانی جیهیشتن	هجر مسکن الزوجية
Emigration	Emigration	كوچکردن	هجرة
Attack, assault	Attaque, assaut	به لامار، هیرش	هجوم
An armed attack	Attaque à main armée	به لاماردانی چه کدارانه، هیرش چه کدارانه	هجوم مسلح
Object	Objet	ئارمانج، ئامانج	هدف
Armistice	Armistice	ئاگر به ست	هدنة
Truce line	Ligne d'Armistice	هیلی ئاگر به ستن	- خط الهدنة
Calm	Calme	ئارامی، ئاسوودهیی	هدوء
Worthlessness	Absence de valeur	سووکی، ئاسان	هوان
Identity card	Carte d'identité	ئاسنامهی که سیه تی	هوية شخصية
Red Crescent	Croix-rouge	مانگی سوور، خاچی سوور	هلال احمر
Fit of rage	Crise de colère	توور دهیی، هه لچوون	هیاج
Assembly	Assemblée	دهسته	هیئة
Legislative assembly	Assemblée législative	دهستهی قانون دانەر	هیئة تشريعية

²⁴³ به جیهیشتنی نیشتمان و چوونه ولاتیکی دی به مه بهستی تیدا ژبان.

²⁴⁴ ریککه وتنی دوو دهولت یان زیاتر له دووان له حاله تی جه نگدا بن، له پیناوی راگرتنی نهو جه نگه بو ماوهیهک، کورت بی

یان درێژ.

²⁴⁵ له ولاتانی ئیسلامیدا به م ریکخراوه دهوتریت "مانگی سوور"، به لام له ولاتانی دیکه دا ناوی "خاچی سوور"ه.

Dr Nouri Talabany

فهرههنگی قانونی كوردی

Diplomatic corps	Corps diplomatique	دهستهی دیپلۆماسی	هیئة دبلۆماسیة
Political body	Corps politique	دهستهی سیاسی	هیئة سیاسیة

ي

Disclaim	Renonce de sa demande	واز له داخواریه که ی دههینی، دهست له داواکه ی هه لده گریت	یتنازل عن دعواه
Orphan	Orphelin	بی باب، هه تیو، سیوی	یتیم
Hand	Main	دهست	ید
Handcuffed	Menottes aux mains	به دهست به سترای	- مقید الیدین
Holder	Détenteur	دهست به سه رداگر	- واضع الید
Solvency	Solvabilité	هه بوونی، دهوله مهندی	یسر (غنی)
Certainty	Certitude	متمانه، پی گومانی، دلنیا بوون	یقین
Oath	Serment	سویند	یمین
Decisive oath	Serment décisif	سویندی بنبرانه، (یه کالاً) □□□	یمین حاسمة
Taking the oath	Prestation de serment	سویند خواردن	- حلف الیمین
Perjury, false oath	Faux serment	سویندی به درۆ	یمین کاذبة
Supplementary oath	Serment supplémentaire	سویندی ته واو که □□□	یمین متممة

²⁴⁶ سویند خواردنی مروڤ به وهی باوه پری پی هه یه. نه گهر لایه نیکی داواکه سویند خواردن روو به رووی لایه نه که ی دی بکاته وه و نه ی خوا، نه وه کو تایی به داواکه دیت.

²⁴⁷ نه م سوینده دادگه به شیوه یکی ره سمی روو به رووی لایه نیکی داواکه ده کاته وه بو متمانه کردن به قسه کانی و به هیز کردنی نه و به لگانه ی پیشکشی کردوون به دادگه .

Dr Nouri Talabany

فهرههنگی قانونی كوردی

Pay day	Jour de paiement	رۆژی دانهوه	يوم الدفع
Legal holiday	Jour de fête légale	رۆژی پشوودان	يوم عطلة
Daily	Journellement	رۆژانه	يوميا

پاشکۆ - ملحق

Academy of Human Rights	Académie de Droits de l'Homme	ئه کادیمیای مافی مروؤ	أكاديمية حقوق الإنسان
United Nations Development Programme	Le Programme de Nations Unies pour Développement	به نامه ی نه ته وه یه کگرتوه کان بو گه شه پیدان	برنامج الأمم المتحدة للتنمية
International Bank for Reconstruction and Development	Banque International pour Reconstruction et Développement	بانکی جیهانی بو بیناسازی و ئاوه دان کردنه وه	البنك الدولي للإنشاء والتعمير
International Association of Legal Sciences	L'Association International de Sciences Juridiques	کۆمه له ی جیهانی زانستیه قانونیه کان	الجمعية الدولية للعلوم القانونية
International Law Association	L'Association de Droit International	کۆمه له ی قانونی نیو دهوله تی	جمعية القانون الدولي
United Nations General Assembly	L'Assemblée Générale des Nations Unies	کۆمه له ی گشتی نه ته وه یه کگرتوووه کان	الجمعية العامة للأمم المتحدة
Special United Nations Fund for Economic Development	La Caisse des Nations Unies pour Développement Economique	سه ندووقی نه ته وه یه کگرتوووه کان بو گه شه کردنی ئابووری	صندوق الأمم المتحدة للتنمية الاقتصادية
United Nations International Children's' Emergency Fund	La Caisse des Nations Unies pour le Secours Urgent des Enfants	سندووقی نه ته وه یه کگرتوووه نیو دهوله تییه کان بو فریاگوزاریی مندالان	صندوق الأمم المتحدة الدولي لإغاثة الأطفال
International Monetary Fund	La Caisse Monétaire Internationale	سه ندووقی پاره و پوولی نیو دهوله تی	صندوق النقد الدولي

United Nations Refugee Fund	La Caisse des Nations Unies pour les Réfugiés	سه ندووقی نه ته وه یه کگرتوه کان بو په نابهران	صندوق الأمم المتحدة للاجئين
International Chamber of Commerce	La Chambre International de Commerce	ژووری بازرگانی نیو دهوله تی	غرفة التجارة الدولية
United Nations Peace Observation Commission	La Commission des Nations Unies pour l'Observation de Paix	لیژنه ی نه ته وه یه کگرتوه کان بو چاودیبری کردنی ناشتی	لجنة الأمم المتحدة لمراقبة السلام
International Rescue and Relief Committee	Le Comité International de Secours et de Soulagement	لیژنه ی ده ربازکردن و فریاگوزاری نیوده ولتیا نه	لجنة الاتقاذ والإغاثة الدولية
United Nations Human Rights Commission	La Commission des Nations Unies pour les Droits de l'Homme	لیژنه ی نه ته وه یه کگرتوه کان بو مافی مروؤ	لجنة الأمم المتحدة لحقوق الإنسان
International Committee of the Red Cross	Le Comité International de Croix Rouge	لیژنه ی نیوده وله تی خاچی سوور	اللجنة الدولية للصليب الأحمر
International Criminal Police Organisation (Interpol)	L'Organisation de Police International contre les Crimes	ریکخراوی پۆلیسی نیو دهوله تی بو به رهه لستکردنی تاوان (ئینته رپول)	لجنة (منظمة) الشرطة الدولية لمكافحة الإجرام (الانتربول)
International Atomic Energy Agency	L'Agence International de l'Energie Atomique	لیژنه ی نیوده وله تی هیزی نه تومی	اللجنة (الوكالة) الدولية للطاقة الذرية
Disarmament Commission (U.N.)	La Commission de Désarmement (N.U.)	لیژنه ی چه ک دامالینی سه ر به نه ته وه یه کگرتوه کان	لجنة نزع السلاح التابعة للأمم المتحدة

Security Council (U.N.)	Le Conseil de Sécurité (N.U.)	ئهنجومه نی ئاسایشی نه ته وه به کگرتوووه کان	مجلس الأمن في الأمم المتحدة
Food and Agricultural Organisation of the United Nations (F.A.O.)	Organisation des Nations Unies pour l'Alimentation et l'Agriculture (F.A.O.)	رێکخراوی نه ته وه به کگرتوووه کان بو خوراک و کشتوکال (فاو)	منظمة الأمم المتحدة للاغذية والزراعة
United Nations Organization for Education, Science and Culture (UNESCO)	Organisation des Nations Unies pour l'Education, la Science et la Culture(UNESCO)	رێکخراوی نه ته وه به کگرتوووه کان بو پهروه رده و زانستی و رۆشنیبری (یونسکو)	منظمة الأمم المتحدة للتربية والعلوم والثقافة
World Health Organisation (WHO)	Organisation Mondiale de la Santé (OMS)	رێکخراوی ته ندروستی جیهانی	منظمة الصحة العالمية
International Labour Organisation (ILO)	Organisation Internationale de Travail (OIT)	رێکخراوی کاری نیوده وه ته تی	منظمة العمل الدولية

Sources in English, French, Arabic and Kurdish:

المصادر باللغات الانجليزية والفرنسية والعربية والكردية:
سه رچاوه کان به ئینگلیزی و فه ره نسی و عه ره بی و کوردی:

Sources in English and French:

Belot (Jean-Baptiste) Dictionnaire Français- Arabe, Imprimerie Catholique, Beyrouth, 1952.

Collins-Robert, Dictionnaire Français- Anglais, Anglais-Français, par Berry T. Atkins, A. Duval, R. Milne, et d'autres. 4em ed. , La Société du Nouveau Littre Dictionnaire le Robert, Paris 1995.

Deysine Anne et d'autres, Dictionnaire de l'anglais economique et juridique, Anglais/Francais, Librairie Generale Francaise, Paris, 1996

Fowler H.W. and Fowler F.G., The Concise Oxford Dictionary of Current English, 4th Edition, 1959.

Chevalley A. and Chevally. M., The Concise Oxford French Dictionary, 1963.

Harithy, S. Faruqi, Faruqi's Law Dictionary, Anglais-Arabique, Librairie du Liban, Beirut, 1970.

Jerwan Sabek, Dictionnaire Trilingue, Arabe-Français-Anglais, 3em Ed., Maison Sabek. SARL, France, 1985.

Larousse, Dictionnaire de la Langue Française, Lexix, Librairie Larousse, Paris, 1977.

Michel Marcheteau, Lionel Dahan et d'autres, NTC's French and English, Business Dictionary, 1992.

Taufiq Wahby and C. J. Edmonds, A Kurdish-English Dictionary, Oxford, Clarendon Press, 1966.

Thomas A. Quemner, Dictionnaire Juridique Français-Anglais, 5em éd. de Navarre, Paris, 1974.

Wagdi Ghali, Magdi Wahba, A Dictionary of Modern Political Idiom, English-French-Arabic, Librairie de Liban, New Impression, 1988.

باللغه العربيه:

د. إبراهيم الوهب، القاموس القانوني، إنجليزي - عربي ، الطبعة الثانية المنقحة، مكتبة لبنان، بيروت 1972.

جردان الساقى، مجمع اللغات، عربي - فرنسي - إنجليزي، الطبعة الثالثة، دار السابق للنشر، بيروت 1985.

خليل شيبوب، المعجم القانوني، فرنسي - عربي، مع مقدمة الدكتور عبد الرزاق السنهوري، مطبعة دار نشر الثقافة، الإسكندرية 1949.

لويس معلوف، المنجد في اللغة والأدب والعلوم، الطبعة التاسعة عشرة، المطبعة الكاثوليكية، بيروت 1966.

مختار الصحاح، محمد بن أبى بكر الرازي، دار الكتاب العربي، بيروت 1981.

معجم المصطلحات العلمية، جمع وتعريب: عبد العزيز محمود و محمود عب الرحمان البرعي و حسن محمد ربحان، الطبعة الخامسة، مكتبة الانجلو المصرية، القاهرة 1969.

معجم مصطلحات العلم والتكنولوجيا، إنجليزي - عربي، رئيس التحرير د. محمد دبس، (4) أجزاء، الهيئة القومية للبحث العلمي، طرابلس، ليبيا.

المنهل، قاموس فرنسي _ عربي ، تأليف د. جبور عبد النور و د. سهيل إدريس ، دار العلم للملايين و دار الآداب، الطبعة التاسعة، بيروت 1986.

منير البعلبكي، المورد، قاموس إنجليزي - عربي، الطبعة السادسة، دار العلم للملايين، بيروت 1973.

زاراوه کانی گوڤاری "پهروهده وزانست"، ژ 7، 8، سالی 4، بهغدا 1974.

زاراوهی زانستی، له لایهن نه قابه ی مامۆستایانی لقی سلیمانی یه وه کراوه به عه ره بی - کوردی، چاپخانه ی کامه ران، سلیمانی 1960.

زاراوهی کارگیڕی، ئاماده کردنی لیژنه ی زاراوه له کۆری زانیاری کوردستان، چاپی یه که م، هه ولپێر 2004، له بلاو کراوه کانی کۆری زانیاری کوردستان.

زاراوهی یاسایی، ئاماده کردنی لیژنه ی زاراوه له کۆری زانیاری کوردستان، چاپی یه که م، هه ولپێر 2004، له بلاو کراوه کانی کۆری زانیاری کوردستان.

زه بیحی، عه بدولره حمان محهمه د ئه مین، قاموسی زمانی کوردی، بهرگی یه که م 1977، بهرگی دووهم 1979، چاپخانه ی کۆری زانیاری کورد، بهغدا.

سه رتیب محهمه د قادر و سه لاح خوڤناو، 900 وشه ی به سوودی کوردی - عه ره بی - ئینگلیزی، شیرکه تی چی، ده بلیو، چی (حسنا بركات)، له ندهن، 1989.

د. شه فیک قه زاز، فهرهنگی کوردی - ئینگلیزی، بلاو کراوه ی ئاراس، هه ولپێر، 2000.

د. عه بدولستار تایه ر شه ریف، قاموسی ده روون ناسی، ئینگلیزی - عه ره بی - کوردی، چاپخانه ی (علاء)، بهغدا، 1985.

عه بدولستار فه تاح سه سن و ئه نوهر محهمه د تاهر، فهرهنگا مامۆستا بو قوناغا سه ره تایی، چاپخانه ی وه زاره تی پهروه ده، هه ولپێر 2000

عه لائه دین سجادی، دهستوور و فهرهنگی زمانی کوردی _ عه ره بی _ فارسی ، چاپخانه مه عاریف، به غدا 1961.

فازیل نیزامه دین، ئه ستیره گه شه، فهرهنگی کوردی _ عه ره بی یه، به غدا چاپخانه (الاجیال)، (سالی چاپکردنی نه نوسراوه).

فهرهنگی زاراهه کوردیه کان، گوڤاری "پهروه ده و زانست"، ژ 9، سالی 5، به غدا 1975.

فهرهنگه زاراهه کانی قوتابخانه، گوڤاری "پهروه ده و زانست"، ژ 14، سالی 7، به غدا 1978.

که مال جه لال غه ریب، فهرهنگی زانیاری، عه ره بی _ ئینگلیزی _ کوردی، بهرگی یه که م و بهرگی دووهم، چاپخانه کۆری زانیاری کورد، به غدا 1979.

کۆری زانیاری کورد، لیستهی زاراهه کانی کۆر، گوڤاری "کۆری زانیاری کورد"، بهرگی یه که م، بهشی یه که م، ل 419 _ 526.

- لیستهی دووهمی زاراهه کانی کۆر، گوڤاری "کۆری زانیاری کورد"، بهرگی دووهم، بهشی یه که م، ل 894 _ 941.

- لیستهی سییه می زاراهه کانی کۆر، گوڤاری "کۆری زانیاری کۆر"، بهرگی دووهم، بهشی دووهم، ل 166 _ 218، به غدا 1974. (ئه م سی لیستهیه به دوو کتیبی سه ره به خو چاپ کراون له ژێر ناوی : "زاراهه کارگیڤری"، دانان و لیدوانی ئه نجومه نی کۆر، پێشه کی و ریکخستنی، د. که مال مه زههر، به غدا 1973 _ 1974، چاپی دووهم، به غدا 1977، "زاراهه هه مه چه شه"، دانان و لیدوانی ئه نجومه نی کۆر و لیژنه کانی، پێشه کی و ریکخستنی د. ئه و ره حمانی حاجی مارف، به غدا 1974.

The Author:

- **Born in the city of Kirkuk in Iraqi Kurdistan.**
- **Received the Bachelor of Science degree in Law from the University of Baghdad.**
- **Received his Doctorate (Ph.D.) in Law from the Sorbonne (France).**
- **He taught at a number of Iraqi Universities, including the University of Baghdad, Faculty of Law, until he was retired in December 1982 for political reasons.**
- **He is the author of numerous publications and research studies in Kurdish, Arabic, French and English.**
- **He translated « Les Kurdes: Etudes sociologique et historique » de Basile Nikitine from French to Arabic, Dar al-Saqi, London, 2000, Second edit. Aras Press & Publisher, Erbil, Kurdistan, 2004.**
- **He is the author of the first dictionary of legal terms in Kurdish-Arabic-French-English.**
- **He proposed the draft constitution for the Region of Iraqi Kurdistan in 1992.**
- **He was a member of the High Legal Committee in Iraqi Kurdistan in 1992.**
- **Director of the Kirkuk Trust for Research and Studies in London.**
- **Actually Member of Parliament of Kurdistan Region.**

المعجم القانوني
عربي - كوردي - فرنسي - انجليزي

اعداد
الدكتور نوري طالباني

DICTIONARY OF LAW

ARABIC - KURDISH - FRENCH - ENGLISH

Dr. NOURI TALABANY
Professor of Law

Second edition
2006